

ספרי - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שני

חיכל
שביעי

ספר המאמרים תרנ"ב-תרנ"ג

מאת

פ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו בקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זנוקללה"ה נב"ם זי"ע מליובאוויטש

חשטק וחוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ז

יובא לאור על ידי מערכת

„ אוצר החסידים ”

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושבע לבריאה

מפתח כללי

III	פתח דבר
א-קלט	ספר המאמרים תרנ"ב
קמא-רעו	ספר המאמרים תרנ"ג

הוספות

רעט	ד"ה איתא כמדורש תילים תרנ"ג
רפג	הנחות
חצר	שיחת שמע"צ ושמח"ת תרנ"ב
	ליקוט שיחות רשימות ומכתבים מכ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע —
שא	אודות שנות תרנ"ב-ג
שלט	הזמנה לחתונת אחותו — תרנ"ב
שמ	פתח דבר לקונטרס, דרושי חתונה — תרנ"ב
שמא	פתח דבר לד"ה תפילין דמארי עלמא תרנ"ג
שמג	מפתח ענינים — ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א
שמו	פאקסימיליות מגוכי"ק אדמו"ר (מהור"ש"ב) נ"ע
שנב	מפתח ענינים; שמות ספרים ואנשים; ספרי דא"ח

SEFER HAMAAMORIM — 5652-5653

Published and Copyrighted by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel. (718) 493-9250 • (718) 774-4000

Printed in the U.S.A.

5747 • 1987

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneerson, Shalom Dov Baer, 1860-1920

Sefer ha-ma'amarim, 5652-5653.

(Sifriy.—Otsar ha-Hasidim—Lyubavitch) (Kovets Shalshet ha-or; hekh'el 7., sha'ar 6)
Hebrew and Yiddish.

Title on t.p. verso: Sefer hamaamorim 5652-5653.

Includes bibliographical references and indexes.

Contents: -- 5652-5653 -- [etc.] -- 663-664 -- 668 -- [etc.] -- 680.

I. Title. II. Title: Sefer hamaamorim. III. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim,

Lyubavitch. IV. Series: Kovets Shalshet ha-or; hekh'el 7., sha'ar 6.

BM740.S3629 1987

86-21049

ISBN 0-8266-5652-8 (v. 5652-3)

נדפס בדפוס

שמחה ובנו גרשון גלוקאוו

BOOKMART PRESS, INC.

N. BERGEN, N.J. 07047

סדר בדפוס "עמפייער פרעסס"

ע"י מרדכי ליב בן פינא

EMPIRE PRESS

550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N.Y. • (718) 756-1473

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה את ספר המאמרים — תרנ"ב-תרנ"ג אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

ספר זה כולל המאמרים שאמרו (או כתבו) במשך שנות תרנ"ב-תרנ"ג, ונדפסו כעת — בפעם הראשונה — מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

. . .

בראש הספר בא: מפתח המאמרים — נעתק מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

בסוף הספר באו: א) ד"ה איתא במדרש תילים — תרנ"ג. ב) הנחות. ג) שיחת שמע"צ ושמו"ח — תרנ"ב. ד) ליקוט שיחות רשימות ומכתבים מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — אודות שנים אלו. ה) הזמנה לחתונת אחותו, אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ו) פתח דבר (1) לקונטרס, דרושי חתונה — תרנ"ב. ז) לד"ה תפילין דמארי עלמא תרנ"ג. ח) מפתח ענינים, הגהות והערות על סשי"ב (אשר במאמרים הנ"ל) — ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. ט) פאקסימיליות מגוף כתב יד קדשו

- (1) לבד מכריכ מאמרים שכבר יל בקופיר וכירב.
  - (2) הקטעים שכתב עליהם אצ"ל [= אין צריך להעתיק] — נדפסו כאן בשולי הגליון. וראה שיחת ש"פ האינו ש"ש (התועדות ב' תשמ"ה).
  - (3) נעתק מרשימת מאמרי דא"ח" (ברוקלין, תשמ"א) ע' סכ"ד — בעריכת כ"ק אדמו"ר שליט"א, בתוספת הערות מהמחיל הבאות בחצאי ריבוע. ברשימה שם נזכרו עוד מאמרים (ונסמנו לקמן במפתח המאמרים) ולע"ע לא מצאנום. — ובבקשה רבה שכל מי שיש בידו מאמרים אלו (וכן מהמאמרים שלע"ע הגיע לידינו מהם רק הנחה) שיאיל להמציאם לנו ע"מ שנוכל להדפיסם, חכות הרבים תלוי בו.
  - (4) ראה הערה ע"ז לקמן ע' רעט.
  - (5) לע"ע, לא מצאנו (העתקה מ)גובייק מאמרים אלו.
  - (6) נדפסה בסה"ש תורת שלום ע' 1 ואילך.
  - (7) אגרות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע משנים אלו נדפסו באגרות קודש שלו ח"א אגרות נגינט: ח"ג אגרות תקפא-תקפב.
  - (8) נדפסה גם באגרות קודש שלו ח"א ע' קנט.
  - (9) נדפס גם בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשמ"ב).
  - (10) נדפס גם בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשכ"ח).
  - (11) נעתק מ-מפתח ענינים למאמרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנדפס ב-ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ז). ההגהות והערות על סשי"ב נעתקו מספר המפתחות הנ"ל (כא, א — כו, א).
- מפתח זה הוא רק לד"ה כי נר מצוה: תפילין דמארי עלמא; צדק צדק — תרנ"ג.

של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ט) מפתח ענינים¹² — נערך ע"י הרה"ת ר' אלי' שי'
מטוסוב.

* * *

עריכת הספר לדפוס, ההערות בשוה"ג¹³ וההגהה — ע"י הת' משה מנחם
מענדל שי' איידעלמאן והת' יוסף יצחק שי' אולידורט.

מערכת „אוצר החסידים“

ר"ח סיון, ה' תהא זו שנת משיח
ברוקלין, נ"י.

---

(12) ובסופו: מפתח שמות ספרים ואנשים; ספרי דא"ח — נערכו ע"י המו"ל.
(13) במקומות שנראה לכאורה שחסרה תיבה (או שהתיבה חסירה איתיות וכיו"ב), וכן (באיזה) מקומות
שנעתק לשון הפסוק או המאור"ל בנוסח שונה מהמקור — הערנו ע"ז בשוה"ג בדרך אפשר [מסיבות טכניות
נכנסו תיקונים אחדים בפנים הספר מבלי להעיר על כך].

מ פ ת ח *

עמוד	זמן אמירתו	דבור המתחיל
	תרנ"ב	
		היום הרת עולם
	ר"ה	אנכי אנכי
א	ימים ראשונים דסוכות	ולקחתם לכם
ו	שמחת	אין ערוך לך
יג	ויחי	ויחי יעקב בארץ מצרים
		אני ישנה?
לא		וספרתם לכם

(*) נעתק מרשימת מאמרי דא"ח — בעריכת כ"ק אדמור"ק שליט"א, בתוספת הערות מהמור"ל הכבוד **בחצאי ריבוע**.
 היום הרת עולם: נזכר במכתב מערי"ם תשי"ב [אגרות קודש כ"ק אדמור"ק מהור"י"צ נ"ע ח"ו ע' רסח (נעתק לקמן בהוספות ע' שא)]. והוא המשך להמאמר תקעו תרנ"א. לע"ע, לא מצאנוהו.
 [אנכי אנכי: כתי"י מס' 830 נמצא העתקה מדיה אנכי אנכי ורשום עליו, רנ"ב. אבל הוא אות באות מדיה זה דשנת תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' כא ואילך). ואולי שדיה אנכי אנכי; והנה כ"ז הוא כחי פני המשפיע; וכיאר הענין כ"ר אמרו — שבכ"ל שנת תרנ"א, נאמרו (גם) בשנת תרנ"ב (מהציונים במאמרים הנ"ל, למאמרי קץ תרנ"א, נראה לכאורה, שכתבם לא לפני קץ תרנ"א), אלא שכתבם ב"המשך" מאמרי ר"ה דשנת תרנ"א (וראה בהערה שלפניו אודות ד"ה היום הרת עולם — המשך להמאמר תקעו תרנ"א).
 ולקוחים לכת: ד"ה זה הוא הגהות (רובם בחצאי עיגול) לדיה הנ"ל תרל"ז (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' שנה ואילך). לתחלתו ראה גם וככה תרל"ז פפ"ה"ו (ע' קלה ואילך).
 אין ערוך לך: לע"ע, לא מצאנו אלא העתקה (כתי"י מס' 688, 830, ועוד). וראה לקמן בהוספות ע' חצר ואילך.
 בכמה מההעתיקות נרשם על ד"ה זה, שמחת תרנ"ד. ואולי נאמר ב' פעמים. וראה בסה"מ תרנ"ד במספת המאמרים (ע' v) בהערה לד"ה זה.
 ויחי יעקב: ראה אה"ת בראשית (כ"ד ו) ע' תתשס"ז, א ואילך (שהוא הגהות וכ"י לדיה ויחי יעקב) (סה"מ תקס"ב ע' קכה ואילך). לענין מעבר והתלבשות (לקמן ע' כדכט) ראה אה"ת שמיני (כ"ד ב) ע' תסב ואילך. מה שבא במקומות הנ"ל בחצאי עיגול (— הגהות הצ"צ), בא כגון בחצאי ריבוע, והגהות אינ"ע — בחצאי עיגול (ראה מאקסימיליא לקמן ע' שמו).
 אני ישנה: כן מצאתי רשום בסימן השאלה ברשימה א' של מאמרי שנת תרנ"ב, אבל לא ראיתיו. [לע"ע, לא מצאנוהו].
 [וספרתם לכם: לע"ע, לא מצאנו אלא העתקה (כתי"י מס' 830).
 מהסגנון וכ"ר נראה, לכאורה, שהוא להמחרי"ש (תרמ"ב). ואולי הבא בחצאי עיגול הם ההגהות משנת תרנ"ב. וראה גם ד"ה זה תר"ל (סה"מ תר"ל ע' שגב ואילך).

דבור המתחיל	זמן אמירתו	עמוד
הלולא דרשב"י		
להבין ענין הדגלים	פ' במדבר	
והי' אמונת עתך	חה"ש	לו
(השלמה להדרוש: ולהבין בתוס' ביאור פרש"י)		נז
עיר קטנה ואנשים כו'	חקת	ס
או ישיר וגו' עלי באר	פנחס	סט
וידבר וגו' פנחס	עש"ק תצא, חתונת אחותי	
מהרה ישמע	חי' מושקא תי'	עז
		צא
כל הנהגה	בתוך הסעודה ב' תבוא	
ת"ר כיצד מרקדין	ב' תבוא	
שוש אשיש	ש"ק תבוא	
והי' כי תבוא		

תרנ"ג

שופר של ר"ה	ר"ה	קמא
אריא למה תוקעין	ר"ה	קנא

הלולא דרשב"י: רשום ברשימת מאמרים. לע"ע, לא מצאנוהו. וראה ד"ה זה תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' רסא ואילך).

להבין ענין הדגלים: רשום ברשימת מאמרים: להבין ... במדבר, שמועה, הנחה. לע"ע, לא מצאנוהו]. והי' אמונת עתך: ראה ד"ה זה בספר במדבר להצ"צ. [והוא הגהות לד"ה הנ"ל. (ספר במדבר להצ"צ הנ"ל לא נמצא לע"ע, תח"י, אבל המאמר והי' אמונת עתך מספר הנ"ל נמצא גם בכתיי מס' 1029 (קלו, א ואילך)]. [עיר קטנה: לע"ע, לא מצאנו אלא הנחה, ונדפסה לקמן בהוספות].

או ישיר: ראה ד"ה זה דשנת תרל"ב [והוא הגהות, הבאות בחצאי עיגול, לד"ה הנ"ל (גוכייק מס' 1106 כב, א ואילך) שהוא ד"ה זה תרכ"ו (סה"מ תרכ"ו ע' קעג ואילך) בתוס' איזה הגהות].

וידבר וגו' פנחס: ראה ד"ה זה דשנת תרכ"ט [והוא הגהות, הבאות בחצאי עיגול, לד"ה הנ"ל (סה"מ תרכ"ט ע' רנב ואילך)].

[מהרה ישמע — כל הנהגה: נדפסו גם בקונטרס, דרושי חתונה — תרנ"ב (ברוקלין, תשמ"ב), ונדפסו כאן מגוכייק. וראה לקמן בהוספות ע' שמ בפתח דבר לד"ה הנ"ל.

ת"ר כיצד מרקדין: נדפס גם בקונטרס הנ"ל (שבהערה שלפניו). לע"ע, לא מצאנו אלא הנחה, ונדפסה לקמן בהוספות].

שוש אשיש — והי' כי תבוא: נזכרו שיחת שמע"צ תרצ"ו [לע"ע, לא מצאנום].

[שופר של ר"ה — אריא למה תוקעין: ב' מאמרים אלו הם המשך אחד. חלקו הוא ד"ה וכיבור הענין כו' אמרו דשנת תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' מד ואילך) בתוספת הגהות.

דבור המתחיל	זמן אמירתו	עמוד
אשרי העם יודעי תרועה		
חייב אדם לברך ק' ברכות	ליל א' דחנוכה	
בכ"ה בכסלו	ש"ח	קסו
ששה משמותם		קעה
ויאמר גר' פסל לך	תשא	קפא
וסמך ידו על ראש	ויקרא	קפד
בזאת יבא אהרן	אחרי	קצב
וחזקת והיית לאיש	י"א אייר	
והר סיני עשן	חה"ש	ר
כל שמעשיו מרובין		ריז
כי נר מצוה	שלח	רכד
תפלין דמארי עלמא	בר מצוה, כ"ק אדמו"ר	
	(שליט"א) [נ"ע]	רלג

אשרי העם: רשום ברשימת מאמרים. לע"ע, לא מצאנוהו].
 חייב אדם לברך: נזכר במכתב כ"ק מריה אדמו"ר מיום ר' כסלו תרח"ץ [אגרות קודש שלו ח"ד ע' קפ
 ואילך, — נעתק לקמן בהוספות ע' שכד"ה. לע"ע, לא מצאנוהו].
 [בכ"ה בכסלו: ראה המשך וככה תרל"ז פרקים כ"קכה.
 ששה משמותם: לע"ע, לא מצאנו אלא העתקה (כת"י מס' 830).
 מהסגנון וכו' נראה, לכאורה, שהוא להמהר"ש (תרל"ג). ואולי הבא בחצאי עיגול הם ההגהות משנת
 תרנ"ג].
 ויאמר גר' פסל: בגכת"ק לא נגמר.
 [וסמך ידו: נכתב בעפרון. כמה עמודים בגוכ"ק בלתי ברורים, ונשלמו עפ"י כת"י מס' 565, 569. וראה
 ד"ה זה תרל"א (גוכ"ק מס' 1061 רח, א ואילך)].
 בזאת יבוא: ראה ד"ה זה דשנת תר"ל [והוא הגהות, הבאות בחצאי עיגול, לד"ה הנ"ל (סה"מ תר"ל ע'
 קכא ואילך)].
 וחזקת: נזכר בשיחת כ' כסלו תרצ"ד אות ח' [נעתק לקמן בהוספות ע' של ואילך. לע"ע, לא מצאנוהו].
 [והר סיני עשן: לא נגמר בגוכ"ק. וראה ד"ה זה באוה"ת יתרו (כרך ג ע' תתס) אות א. להמשכו ראה
 ד"ה זה תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' קכה ואילך)].
 כל שמעשיו: ראה ד"ה זה דשנת תרל"ג [והוא הגהות לד"ה הנ"ל. וראה גם ד"ה זה תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד
 ע' רנב ואילך)].
 [כי נר מצוה: ראה ד"ה להבין ההפרש שבין תורה למצות תרל"ג (כת"י מס' 1242 שה, א ואילך)].
 תפלין דמארי עלמא: דער מאמר האָט דער טאַטע געזאַגט מיט הפסקות במשך פון דער גאַנצער וואָך —
 מיט אַ אָנהויב פון אַ פסוק אָדער מאמר חז"ל און אַ סיום אויף דעם אָנהויב. אין כתב זיינען די התחלות מיט די
 סיומים ניט פאַרזאָן, עס איז מער ניט וואָס עס זיינען דאָ די הפסק-ענינים, וואָס יעדער הפסק איז געווען, אין

דבור המחזיק	זמן אמירתו	עמוד
מי מנה	בלק	
והסיר הוי' ממך	עקב	רסא
נ' שערי בינה נבראו	חיי אלול	רסט
צדק צדק	שופטים	רעג
אתם נצבים, ספק		

הוספות

רעט	ד"ה איתא במדרש תילים — תרנ"ג	
	הנחות	
רפג	קייץ	תרנ"ב: עיר קטנה ואנשים כו'
רפח	בתוך הסעודה ב' תבוא	ת"ר כיצד מרקדין
רצב	בלק	תרנ"ג: מי מנה

אמירה, א מאמר בפני עצמו. דער מאמר תפלין דמארי עלמא ווי ער איז אין כתב איז א קיצור פון דעם ווי ער איז געווען בדיבור.

די הסקות אין דעם מאמר תפלין דמארי עלמא, וואס יעדער הספק איז געווען א מאמר: (א) תפלין דמארי עלמא. (ב) ואתה מרבבות קודש. מתחיל בכ"ק בעמוד ג': והנה כעין ההפך בין אותיות החקיקה לאותיות הכתיבה. (ג) אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין. מתחיל בעמוד ה': ושרש הענין מה שהעיס נקי תיקונין. (ד) הנחמדים מזהב ומפז רב. מתחיל בעמוד ו': אך הענין הוא דבאמת. (ה) לעולם יהא אדם רך כקנה. מתחיל בעמוד ז': ומעתה יובן כבחינת התיקון. (ו) בן שורת יוסף. מתחיל בעמוד ט': והנמשל מכל זה יובן למעלה בעולם התיקון. (ז) והיו לטוטפות בין עיניך. מתחיל בעמוד י"ד: ועיפ כל הניל יובן מה שהתפליו נקראים טוטפות. (ח) מגיד דבריו ליעקב, מה שהוא עושה מצוה לישראל לעשות. מתחיל בעמוד י"א: ועוד יל מה שהתפליו נקי טוטפות. (ט) תפלין דמארי עלמא. מתחיל בעמוד י"ב: ומעתה ציל מארדל תפלין. (י) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר. מתחיל בעמוד י"ד. (יא) כל המניח תפלין מאריך ימים. מתחיל בע' ט"ו. (יב) וחזקת והיית לאיש. מתחיל בעמוד ט"ז: והנה בשליה פ' ויחי.

דעם מאמר וחזקת והיית לאיש האט דער טאטע געזאגט דעם זיבעטען טאג פון די שבעת ימי המשתה — יום ב' י"ט תמוז. — ווייל יום א' איז געווען דער תענית (נדחה), האט מען דערום מוסיף געווען דעם יום ב' י"ט תמוז. (משימת כ"ק מו"ח אדמו"ר (שליט"א) [נ"ע]).

[נדפס גם בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשכ"ח). וראה לקמן בהוספות ע' שמא כפתח דבר לדיה הניל. ד"ה איתא במדרש תילים שחזר כ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע על הבר מצוה שלו, ביום יב תמוז תרנ"ג, נדפס בס' המאמרים תשי"ח ע' 271, ונעתק לקמן בהוספות ע' רעט ואילך.]

וראה גם ד"ה תפלין דמארי עלמא תשכ"ח.
 מי מנה: לע"ע, לא מצאנו אלא הנחה. ונדפסה לקמן בהוספות.
 נ' שערי בינה: הוא סיום דדיה והסיר הוי' (משיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר (שליט"א) [נ"ע, נעתק לקמן בהוספות ע' שלוח] — נדפס [גם] בקונטרס חיי אלול תשי"ג [ובס' השיחות תשי"ג ע' 201 ואילך].
 [צדק צדק: ראה ד"ה שופטים תרל"ג (כתי"מ מס' 1242 שכו, ב ואילך).
 אתם נצבים, ספק: כן רשום ברשימת מאמרים. לע"ע, לא מצאנוה.
 עיר קטנה: ראה ד"ה זה תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' קלד ואילך).
 מי מנה: ראה ד"ה זה תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' קעט ואילך), תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' של ואילך).

חצר	שיחת שמע"צ ושמח"ת תרנ"ב
שא	ליקוט שיחות רשימות ומכתבים מכ"ק אדמו"ר
שלט	(מהור"י"צ) נ"ע — אודות שנות תרנ"ב-ג
שמ	הזמנה לחתונת אחותו — תרנ"ב
שמא	פתח דבר לקונטרס „דרושי חתונה — תרנ"ב"
שמג	פתח דבר לד"ה תפילין דמארי עלמא תרנ"ג
שמו	מפתח ענינים — ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א
שנב	פאקסימיליות מגוכי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע
	מפתח ענינים: שמות ספרים ואנשים; ספרי דא"ח

ספר המאמרים

— תרנ"ב —

בס"ד. ימים ראשונים דסוכות, רנ"ב

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל, ודרשו רז"ל (במד"ר פ' אמור במקומו) על כל הד' מינים זה הקב"ה, והביאו ראיות מפסוקים. וצ"ל מהו ענין הקב"ה. והענין דהנה ידוע דענין הלולב הוא המשכת הדעת להנוק' העומדת בחוזה דז"א. והנה הגם שהר"ע המשכת הדעת מ"מ בכדי שיהי' המשכת הדעת צ"ל ממקור ושרש הדעת (שהואי' בחי' הכתר. והכלי לזה הם הד' מינים. והענין דהנה בחי' הדעת, עצם פ"י אינו כמו שהעולם סוברים שדעת הוא ידיעה והשגה, שהרי מצינו גבי דוד שצוה לשלמה בנו דע את אלקי אביך ועבדהו כו' ואם נא' דהדעת הוא ידיעה ה' לו להודיעו ענין אלקות ומהו הציווי, וגם דהלא חו"ב הוא השגה והבנה ומהו ההתחדשות בענין הדעת כו'. אך הענין דעצם ענין הדעת הוא התקשרות וכמו והאדם ידע כו' וכמ"ש ע"כ יעזוב כו' ודבק כו', והוא ענין ההתקשרות בכל דבר מושכל שמושיג בהשגה והבנה דחו"ב ענין הדעת שמקשר א"ע לעצם הדבר המושג עד שיהי' לו הכרה בעצם מהות הדבר המושג. וזהו ענין הידיעה דדעת שאינה ידיעה דהשגה כ"א הידיעה מצד ההכרה, ואח"כ ההתקשרות פנימי הוא מה שנתקשר ונדבק בעצם נפשו להאלקות מצד ההכרה כו' שלמעלה הרבה מבחי' ההתקשרות שמצד ההשגה כו' כמ"ש במ"א, וזהו עיקר ענין הדעת. וזהו שאמרו על בחי' הדעת תכלית הידיעה שלא נדע פ"י תכלית ההתקשרות הוא שיתקשר בבחי' אוא"ס שלא נדע. דהנה לכאוי' בחי' הדעת בא לאחר ההשגה והבנה דחו"ב כנ"ל וא"כ נא' לכאוי' דהתקשרות דדעת הוא רק במה שמושג כחו"ב ואין האמת כו', דההכרה דדעת (שנעשה ע"י ההתקשרות בהדבר המושג כחו"ב כו' כנ"ל) הוא למעלה מבחי' חו"ב שהרי הוא ההכרה במהות הדבר מה שא"א לבוא בהשגה דחו"ב דכל השגה הוא בריחוק מן העצם כו' כמ"ש במ"א וההכרה הוא בעצם כו', וזהו דתכלית הידיעה הוא ההתקשרות שנעשה ע"י ההכרה דדעת הוא דוקא בבחי' אוא"ס שלא נדע בהשגה דחו"ב. וכ"ז הוא מפני ששרש הדעת הוא בבחי' הכתר שלמעלה מבחי' השתל' דחו"ב. והענין

(שהוא: סיום הגהה זו — לקמן ע' ב' שריה והנה.

דהנה אי' במא' דאלי' בת"ז אתה הוא חד ולא בחושבן כו' אתה הוא דאפיקת עשר תיקונין, ופי' עשר תיקונין הם ע"ס דאצי' שהן התלבשות אובי"כ ושייך שם בחי' התחלקו' ממש עשר ולא תשע כו', ובחי' אתה דאפיקת עשר תיקונין הגם דבחי' אצילות הספי' משם הוא בבחי' הארה בעלמא כידוע וכמ"ש במ"א ומ"מ יש להע"ס קצת ערך ושייכו' אל מקורם שהרי האור הוא מעין המאור וא"כ יש להם ערך כו', אמנם בחי' אתה שהוא חד ולא בחושבן היינו שהוא בחי' יחיד בעצם שאינו שייך שם התחלקות כלל ולא בחושבן פי' שאין להע"ס ערוך כלל לגבי בחי' העצמות כו'. והענין דהנה ע"ס הם נק' השתל', וענין ההשתל' הוא כמשל השלשלת שראש טבעת התחתון קשור ואחוז בסוף טבעת העליון וכלול בו, וסוף טבעת העליון מתלבש בראש טבעת התחתון כו', והנמשל מזה למעלה בבחי' סדר השתל' שהספי' הם בערך זל"ז והוא הנק' עילה ועלול שהעלול כלול תחלה בתוך עילתו ונמשך ממנו מן ההעלם אל הגילוי, ואח"כ מתלבש בחי' תחתונה שבעילה בראש ומדרי' העליונה של העלול כמ"ש במ"א. אמנם בחי' אתה הוא חד שהוא בחי' פנימיות ועצמיות דכתר שלמעלה מסדר השתל' אין לכל סדר השתל' ערוך איליו כלל ולזאת אינו נחשב במנין עמהם מפני שאינו בערכם כלל כו', ושרש בחי' הדעת הוא מבחי' אוא"ס שהוא חד ולא בחושבן, וכידוע מה דאי' בכתהאריז"ל כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה וכשארין הכתר נמנה הדעת נמנה (עמ"ש מזה במאה"ז בביאור מאה"ז דמחצית השקל, ובהביאור' לדי' יביאו לבוש מל' כס' ת"ר), והפי' כשמונין הע"ס מבחי' חיצוניותן ואז גם הכתר נמנה והיינו בחי' חיצוניות הכתר (מה שהוא ראש ומקור לנאצלים כו') שיש לו ערך ושייכות כו' כנ"ל ואז אין הדעת נמנה מפני שהוא פנימיות כו', אמנם כאשר מונין הע"ס בבחי' פנימיותן ואז אין הכתרי' דבחי' פנימיו' הכתר אין בערך הספי' כלל ונמנה הדעת במקומו והוא מפני שהדעת שרשו מבחי' פנימיות הכתר, אלא דבחי' פנימיות הכתר אינו במנין הספי' כלל ובחי' הדעת נמנה עמהם אך הוא בבחי' הספי' כמו ערך בחי' פנימיות הכתר לגבי הספי' שהרי מחליף מקומו כו'. ונמצא מובן מזה דבחי' הדעת שרשו בבחי' הכתר למעלה מבחי' חו"ב דהרי בחכ' כתי' והחכ' מאין תמצא בדרך מציאה כמו המוצא מציאה שאינו יודע מאין בא לו כו' כמו"כ בחי' חכ' אינו משיג מקורה כו' משא"כ בבחי' הדעת מאיר בחי' פנימיות הכתר והיינו בחי' עתיק וכמ"ש בע"ח דבחי' דעת דעתיק אחזי נהורא בבחי' אירא (בחי' דעת דאריך) וממנו בחי' דעת דאצי' כו'. ולכן בחי' הדעת עושה ההתקשרות גם בשני הפכים והוא מצד שרשו בבחי' הכתר כו'.

והנה בכדי להמשיך בחי' הדעת הוא ע"י ד' מינים שבלולב דוקא). והענין דהנה הד' מינים שבלולב מפני שהם צמחים מורים על ביטול ולכן

ובהביאור... תיר: אה"ת מג"א הוספה ע' כג ואילך.
הכתר דבחי': כ"ה בנוכ"ח, ואוצ"ל: הכתר נמנה דבחי'.

הם כלים להשראת א"ס. דהנה ביעקב כתי' כל הנפש כו' שבעים נפש וכן בשבעים נפש ירדו כו' נפש הוא ל' יחיד והגם שהם ע' מ"מ מפני שהם אחדות והתכללות לכן כתי' בהם ל' יחיד, אבל בעשו לא הי' כ"א רק ששה הוא וחמשה בניו מ"מ כתי' נפשות ל' רבים מפני שהם בתכלית הפירוד ולא ישכון בהם אור ההתכללו' לכן נא' נפשות ל' רבים. וע"ד מה שמצינו מה שדרשו רז"ל ע"פ המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו מיכאל שר של מים כו', וכמו למשל שני שרים שהם שונאים זל"ז בתכלית והי' הפכים ומנגדים זל"ז ומ"מ כאשר באים לפני המלך נתבטל שנאתם כאלו לא היו שונאים כלל דכל עיקר השנאה הוא מפני שזולתו לא מלא רצונו או שעשה לנגד רצונו ולכן הם שונאים זל"ז, וכי' הוא כשהם עומדים במהותם אבל כשבאים לפני המלך מתבטלים ממציאיותם וכאשר נתבטל המהות הרי לא שייך שנאה כלל. ועפ"ז יובן למעלה דהנה מיכאל הוא שר של מים וגבריאל שר של אש. כן הוא ברע"מ, ובתי' איתא להיפוך אך אינו נוגע לכאן. והנה מים ואש הם הפכים כי טבע המים לירד למטה, וטבע האש לעלות למעלה, ולמטה הרי מים מכבה אש מ"מ כאשר מאיר עליהם אוא"ס שלמעלה מערכם כמו שהם מהות מים ואש ומ"מ הם בטלים בתכלית עד שאינם מנגדים כלל, וכמארז"ל ששה אשות הם יש אש שותה כו' (אש אוכלת אש כו'), ומפני גילוי אש הגבוה מתבטלים ממציאיותם (עמ"ש כד"ה ולקחתם בס' רל"ג פ"א בהמשל מכוחות הנפש, והוא כענין שנת' במ"א בענין עקודים כו'). ועד"ז יובן ביעקב דהנה כתי' ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולזו כו', לבנה מראה לבן הוא חסד, ולזו מראה אדום הוא גבו', ויעקב בחר לו זה המדה דת"ת, כי אברהם הי' מרכבה למדת החסד אברהם אוהבי ויצחק לגבו' ופחד יצחק ויעקב לת"ת שנא' לולא אלקי כו' ופחד יצחק כו', ות"ת מחבר אלו, והכח לת"ת הוא מפני שהוא בריח התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה כי ת"ת עולה עד הכתר ומבריה מן קצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא ועד בחי' מל', ויוסף ממשיך הגילוי לבי"ע וכמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף. וזהו מ"ש כל הנפש הבאה לבית יעקב ששים ושש כי יוכבד נולדה בין החומות ויוסף אפרים ומנשה אינו מן החשבון שהם היו במצרים, ששים ושש הו"ע וא"ו רברבא וא"ו ועירא ת"ת ומל' אלה תולדות יעקב יוסף ולכן כתי' והנורא בתוס' וא"ו שהוא וא"ו רברבא. ועד"ז יובן בד' מינים שכלולב שהם כלים לביטול כי אתרוג הוא דר באילנו משנה לשנה. והנה כתי' קיץ וחורף קור וחום כו' הם כנגד ד' תקופות והוא טובל כולם, ואפ"י בארצות החמים הרי קיץ וחורף הם חלוקים כי בשרשן הם חלוקים, כי חדש ניסן הוא חדש אביב, ופ"י אביב הוא אב י"ב, ויש בזה ב' פ"י הא' שאב הוא כי אתה אבינו וי"ב הם י"ב שבטים, ופ"י הב' הוא כי אב הם ג' אבות, האליף הוא אברהם, והב' הוא יצחק ויעקב שהם שתי המזוזות, ואברהם הוא המשקוף. והנה אביב הוא כסדר א"ב, דהנה חדש ניסן מורה על לוחות הראשונות כי כאשר יצאו ממצרים היו במדריגת צדיקים שאח"כ אמרו נעשה ונשמע והקדימו נעשה לנשמע שהו"ע קבלת עומ"ש בכלל, ולכן ניסן ראשון לכל חדשי השנה, כי ענין הי"ב חדשים הם י"ב צירופי הוי' וי"ב צירופי אד' ובכל חדש מאיר

צירוף חדש, כי ענין יחוד שמשא וסיהרא הו"ע יחוד הוי' ואלקי' כמ"ש שמש ומגן הוי' אלקי', ובכל ר"ח מאיר צירוף חדש משם הוי' בש' אלקי' והו"ע ההתחדשות דר"ת, וחדש ניסן הוא ראשון שהוא שם הוי' כסדרו. אבל תשרי הוא כסדר תשרי' כי תשרי מורה על בע"ת, כי הצדיק הולך כסדר המדריגות, אבל בע"ת צריך לדלג שור ויש בו מעלה יתירה בבע"ת כי במקום שבע"ת עומדי' צ"ג אינם יכולים כו', וענין התשובה הוא בשעתא חדא ורגעא חדא מפני שהוא בחילא יתיר, והת"י פי' ע"פ בחדש השביעי עתיקיא הוי קרי ל" ירחא קדמאה הוא מעלת הראשון לבד, וכען הוא שביעאה, ומעלת השביעי גדלה מאד כי כל השביעין חביבין, בימים הוא שבת והשבת אין ערוך לגבי ששת ימי החול ובחדשים תשרי הוא שביעי, וא"כ יש בחדש תשרי מעלת שניהם. והאתרוג נושא וסובל ב' הזמנים הרי יש בו מעלת שניהם. ולולב צ"ל כפות ואם הוא כחריות הרי הוא פסול, והגם שיש איזה שאר אילנות שהענפים קרובים להעץ מ"מ אינם כמו הלולב שיש סיב הגדל סביב האילן המחבר הענפים עם גוף האילן. וההדס צ"ל לא פחות מתלתא כדי מקן א' והם כנגד ג' אבות וגם צדיקי' נק' הדסים כמ"ש והוא עומד בין ההדסים. והערכה דר באחווניא. וא"כ כל הד' מינים על התכללות האתרוג הוא ההתכללות בזמן והלולב בהענפים והדסים בהבדים והערכות דרים באחווה ולכן הם כלים להשראת אלקות, כי כל מי שהוא מציאות היש אינו כלי לאלקות כי אין אני והוא יכולים כו', כמו למשל אדם שאינו יכול לסבול זולתו הוא מפני שהוא מציאות מורגש בפ"ע לא יסבול את הזולת אבל מי שהוא בטל הרי הוא כלי לסבול כל ההפכים, ולכן הד' מינים שבלולב הרי הם כלים להשראת אלקות שע"י יומשך הדעת ממקור הדעת לנוק' העומדת בחזה דו"א. והענין כי הנה דעת זה הוא ד"ע המחבר חו"ב. והענין דהנה ביו"ד יש ב' קוצין קוץ התחתון והעליון והיו"ד בעצמו והקוץ התחתון שרשו מקוץ העליון והג' קוצין הם כנגד ג' פרצופי אצ"י ובל' הזהר הם תלת רישין ובל' המקובלים הם ג' נקודות ולפי' כהאריז"ל הם ג' פרצופי' פרצוף אריך ואבא ויסוד אבא. והנה יסוד אבא שהוא הדעת שרשו מקוץ העליון דאריך, ובעבודה הוא מ"ש אל יתהלל חכם בחכמתו כ"א בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי, והענין דהנה חכ' בעצם הוא שכל הנעלם מכל רעיון ואין בו גילויים עדיין ועיקר הגילוי הוא בהשגה והבנה, וא"כ שרש הבינה (שהוא גילוי נקודת החכ' כו') נמשך מלמעלה מהחכ' שהוא הקוץ העליון. (והענין דהנה לכאו' בחי' חו"ב תלויים בזה. וכמו כל נהר יש לו מעין שהוא מקורו וכן מכל מעין יתהווה נהר כו', וידוע דמעין ונהר הוא בחי' חו"ב והיינו שכל השגה והבנה דבינה הוא מהנקודה דחכ', וכל נקודה דחכ' בא לידי השגה כו'. אך באמת יש להם ב' מקורים מיוחדים, דהנה אנו רואין שיש מי שהוא בעל הבנה בעצם להשכיל השכלות והמצאות חדשות, אך רק במושכל ראשון

מינים על: כ"ה בכת"י, ואוצ"ל: מינים מורים על.
 בזה: כ"ה בגוכ"י, ואוצ"ל: זה בזה.

ואין בכוחו להביני נקודת ההשכלה לידי השגה והבנה היינו לגלות כל הפרטים שבה בריבוי הסבר כו', ויש מי שהוא בעל השגה והוא להביא כל נקודת חכ' לידי השגה באור כו' ואינו בעל הבנה להמציא המצאות חדשות בעצמו כ"א מה שלומד או שומע מזולתו כו', והוא מפני שבאמת אין מציאות התהוות הבינה מן החכ' כ"א יש לה מקור בפ"ע וכידוע דאבא יונק מזל השמיני ונוצר (ופ"י) ונוצר חסד הוא שמירת החסד לבלי יתגלה ולזאת גם כח"י החכ' אינו כח"י גילוי כו'), ושרש הבינה הוא ממזל י"ג ונקה שהוא כח"י התפשטות כו' וכמ"ש במ"א, ומ"מ כל כח"י התפשטות דבינה הוא מה שהנקודה דחכ' (שאינו בבחי' גילוי) שבאה בהתגלות בבחי' בינה באור כו', וא"כ מוכרח לומר דכח זה בא מלמעלה מהחכ' כו'). ויובן זה עדי"מ שיש אדם שמבין השכל לאשורו אבל להסביר לזולתו בטוב טעם ודעת ולהמציא משלים לא יוכל ובפ"ע מספיק לו זה השכל כי יבין השכל אבל לזולת לא יכול להסביר, ויש אדם שמבין השכל בפ"ע ויכול להסביר גם לזולתו הדק היטב, והוא מפני שיש לו יתרון מעלה בשכל שבכדי להסביר לזולתו הוא ע"י מקור השכל. (וזהו מ"ש מים עמוקים איש תבונה ידלנה, דתבונה הוא כח"י הקליטה שקולט את השכל להביאו בריבוי אותיות המח' בהתרחבות גדולה כו' כמ"ש במ"א וכח זה הוא מבחי' מים עמוקים כח"י העומק דחור"ב כו', וי"ל דזהו בבחי' ישו"ת שהן בחי' אור"א תתאין וכמור"כ הוא באור"א עילאין כח"י חור"ב דמה שבא בבינה בריבוי התפשטות דהשגה והבנה שרשו בבחי' העומק שלמעלה מבחי' החכ' כו' והוא ע"י הדעת דוקא דמאיר בו כח"י אור"א שלמעלה מבחי' חכ' כו' כנ"ל). ועד"ז יובן כמור"כ דבכדי שיהי המשכת א"ס בחי' הנק' זאת שהוא ממכ"ע צ"ל שרש ההמשכה ממקום עליון מאד. וזהו אל יתהלל החכם בעצם החכ' לבד כ"א בהתחברות הזאת עם מדריגת (החכ'), שהו"ע יחוד סוכ"ע בממכ"ע (נראה דהיינו מצד הגילוי אור"א שלמעלה מבחי' החכ' שמאיר בבחי' התחברות החכ' בזאת כו' כנ"ל, ועמ"ש בדי"ה אל יתהלל בס' תקס"ח ובס' נפתלי אילה, וניחא ג"כ כאן הכוונה כן וכנ"ל, והו"ע בחי' הדעת), ועי"ז יבוא למדרגת אותי א"ס עצמותו ומהותו, ודרך כלל הו"ע יחוד וחיבור י"ה שהוא החיבור דאין ויש ובכדי שיהי יחוד י"ה צ"ל שורש היחוד ממקום גבוה מאד. והגם שהה"א נמשך מהקוץ התחתון דהו"ד מ"מ ההתפשטות דאורך ורוחב דהה"א הוא מהקוץ העליון שהו"ע קוצו של יו"ד, וכמו למשל כאשר נצרך להרחיב הנהר שיתפשט על כל גדותיו נצרך לחסור בעומק יותר והגם שהמים המתפשטים הם מי הנהר עצמו מ"מ א"א בלתי שיחסרו תחלה בעומק יותר, ועד"ז יובן ענין התחברות י"ה חור"ב הוא ע"י הדעת ששרשו מקוצו של יו"ד, והכללי להמשכת הדעת הם הד' מינים שבלולב. אך צ"ל למה נצרך לצמחים גשמיים ולמה אין די בהתקשרות ע"י הכוונה בלבד. אך הענין דהנה ידוע ההפרש

להבין: כ"ה בגוכי"ק, ואצ"ל: להביא.

ובס'... אילה: מאמרי אדה"י הנחות הרי"ס ע' עז ואילך.

בין דיבור לעשי' שהדיבור הו"ע ממכ"ע כי שרשו מהחכ' אבא יסד ברתא וכמו שהתינוק אינו יכול לדבר עד שיתחיל להאיר המוחין, אבל עשי' הוא לעילא ששרשו מסוכ"ע (דמבחי' ממכ"ע אפשר להיות בחי' השתל' הרוחניות והו"ע השתל' עו"ע (דהיינו ישים רוחניים) ולא יהי' מזה מציאות הגשמי ובכדי שיהי' מציאות הגשמיות הוא ע"י איס' הסוכ"ע דוקא, וז"ש כל אשר חפץ הוי' עשה דעשי' הוא מבחי' חפץ דוקא בחי' פנימיות הכתר כמ"ש במ"א, וכת"י כולם בחכ' עשית ולא כת"י חכ' עשה אלא שהעשי' ע"י החכ' והוא מפני שבכדי שיהי' התחלקות הוא ע"י חכ' מ"מ עצם העשי' הוא מבחי' איס' הסוכ"ע ע"י החכ' כו'), ולכן כדי שיהי' התחברות סוכ"ע בממכ"ע ע"י הדעת הוא ע"י צמחים גשמיים דוקא ודוקא הד' מינים אלו מפני שהם כלים לאחדות כי ע"י ביטול נעשה אחדות והתכללות וע"י התכללות נעשה ביטול. ובוה יובן מה שמקיפים הבימה שקורין שמה בס"ת ומרקדים, והענין דהנה הס"ת הוא קלף גשמי ודיו הגשמי, והנה תושב"כ עיקרו אותיות ולכן הנגיעה ונפסק פסול בו ואין הפסול מחמת שאין יכולים לקרוא האותיות כי באמת הנפסק יכולים לקרוא עדיין האות אלא שעיקר הפסול הוא מפני שמקרא בעשי' ועשי' צ"ל מתוקן בכל כי עשי' לעילא. וז"ע שמקיפין עם הס"ת שהוא ענין עשי' גשמי המקום שקורין בדבור שהוא רוחני בכדי שיהי' יחוד וחיבור סוכ"ע בממכ"ע ע"י איס' הגבוה משניהם. ולכן עושין ש"ת אחר יוהכ"פ כי מעשה צ"ל מתוקן וע"י התשובה דיוהכ"פ נעשה העשי' מתוקן ואז עושין ש"ת, אך ביוהכ"פ עצמו איא לעשות ש"ת הגם שעיקר היחוד עליון הוא ביוהכ"פ מפני שהיחוד הוא עדיין למעלה כי יוהכ"פ הוא עליית המל' שאז עולה המל' עד דיקנא ולכן אומרים ז"פ הוי' הוא האלקי', ובכדי שיהי' היחוד למטה הוא ע"י הד' מינים דוקא, ולכן כתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, ביום הראשון גימ' כתר שע"י הד"מ שבלולב נעשה לקיחה לכם במדריגת כ"ע. וזהו מ"ש ולקחתם לכם כו' פרי עץ כו' זה הקב"ה שהמד"ר מפרש על כל הד' מינים זה הקב"ה, והענין כי הנה ברוך הוא מל' והמלך שלמה ברוך שמקבל הברכה מיסוד אבא שהו"ע ממכ"ע וקדוש הוא סוכ"ע, וע"י הד' מינים נעשה התחברות סוכ"ע בממכ"ע שזה"ע הקב"ה ועי"ז נעשה לקיחה במדריגת יום הראשון שהוא כתר לכם בנשי' למטה.

בס"ד. שמח"ת, רנ"ב

איך ערוך לך בעוה"ז כו'. י"ל דחשיב סדר ומדריגות בעולמות עוה"ז ועוה"ב והיינו ג"ע וימוהמ"ש ותחה"מ וחשיב פרטי מדריגות בשבח אוא"ס מה שניכר בכל עולם ועולם לפי מה שהוא, ואומר אין ערוך לך בעוה"ז דבעוה"ז מובן ומורגש איך שאין ערוך לך. דהנה ידוע דבריאת יש מאין איא להיות בדרך עו"ע דעו"ע הוא שהעלול יש לו ערך להעילה וכמו

שכל ומדות ומחוד, וכמו"כ כח המעשה מצד הכח הרוחנית (וכמ"ש בד"ה דבר אל בני וישובו) (והיינו בסדר השתל' יש מיש רוחני כו') משא"כ מציאות היש הגשמי מהרוחני אינו בסדר והדרגה דא"כ לא הי' גשמי כ"א רוחני, ומה שנעשה גשמי אינו בערך לגבי מקורו כלל. ולכא"י איך נעשה דבר שאינו בערך המקור. אך הענין הוא מפני שהתהוות היש הוא ע"י ריבוי צמצומי' שמצמצם האור ומסתיר מאד בכמה לבושי' והעלמות עד שאינו מאיר בגילוי ועי"ז נעשה הנברא בבחי' יש עד שאינו בערך מקורו כלל, וכמ"ש בספ"ב רפ"מ וע"ה"ז כו' והוא הארה שבו מצומצמת מאד עד קצה האחרון כו', לכן הוא חומרי וגשמי כו'. ונמצא שסיבת החומרי אף התהוותם מהאין, מפני שהאין אלקי מתצמצם מאד שזה"רע הסתר והעלם הבורא מהנברא שעי"ז נעשה מציאות יש שאינו לפ"ע מקורו כלל. ונמצא בעוה"ז מה שנעשה מציאות יש גשמי ניכר איך שאין ערוך הנברא לגבי האלקות, כי בסדר והדרגה בערך לא הי' מציאות יש כלל ומוכן בשכל מאחר שנעשה מציאות יש הרי אינו בערך האלקות כלל כו'. ומזה נבין גם למעלה בעולמות עליונים עד שגם בחי' החכ' דאצי' שאין ערוך כלל לגבי עצמות אוא"ס שהרי גם חכ' הוא בחי' כלי ונק' ג"כ יש ואף שאינו כמו היש שלמטה שהוא יש נברא ממש, משא"כ בחי' כלי החכ' הוא יש נאצל (ואצי' בכלל הוא אלקות כו') מ"מ הי' בחי' יש לגבי אוא"ס ואין התהוות הכלי הוא בסדר והדרגה כ"א ג"כ בדרך בריאה יש מאין וכמ"ש בכ"מ. ועמ"ש מזה אצלינו במ"א בהגהות לד"ה פתח אלי' שבתרא פ' וירא. והנה ידוע דכללות בחי' גילוי האור שהוא בחי' קו"ח הי' נמשך אחר הצמצום הראשון שהי' באוא"ס, ואח"כ נמשך המשכת הקו כמ"ש במ"א. וא"כ מצד הצמצום שהי' קודם שייד לומר אין ערוך גם על האור ג"כ, עמ"ש בד"ה פתח אלי' הנ"ל ובדרוש שיטת הרמ"ר, ובכ"ז ענין אין ערוך מוכן וניכר לנו בעוה"ז דוקא דמצד עולם האצי' הרי גם הכלים הם אלקות ממש וגם הם בטלים במציאות עד שאינם תופסי' מקום לעצמן כמ"ש במ"א וית' אי"ה, וא"כ אינו ניכר בהם הישות וממילא אינו ניכר בהם כ"כ איך שאין ערוך. ורק בעולמות בי"ע שהם מציאות יש והעיקר בעוה"ז שכאן נרגש היש למציאות והכח האלקי המהווה אינו נראה ונגלה כלל כו' הרי כאן נראה ונגלה איך שאין ערוך כלל (ועמ"ש במ"א שבוה נפלאות הבורא יותר בהתהוות היש שהי' נברא שלא לפ"ע מקורו כו', ע' מזה בד"ה תקעו, רמ"ט), ומזה נבין שכמו"כ הוא בעולמות עליונים ג"כ.

ואי"ן זולתך מלכינו לחיי העוה"ב. הנה ידוע דאף שהיש נראה למציאות דבר נפרד בפ"ע כו' אמנם האמת אינו כן אלא שבאמת היש בטל לאלקות ורק נראה ליש אבל באמת הוא בטל. וביאור הענין מבואר במ"א באורך וכאן ית' בקצרה, דהנה מציאות היש שנתהווה מאין הי' התהוות חדשה שלא הי' במקורו כי המקור הוא רוחני ואין שם מציאות יש כלל וא"כ מה שנתהווה יש הי' התחדשות (ולכן אין ערוך כלל כו' כנ"ל) ומאחר שהוא התחדשות הרי בהכרח שהמקור המהווה אותו יהי' בו תמיד ואם יסתלק ממנו יהי' אין

ואפס ויתבטל מציאותו. והמשל בזה הוא כמו אבן כאשר זורקין מלמעלמ"ט, שהוא בטבעו ה"ה יורד למטה מעצמו ואף בלא כח הזורק, משא"כ כשזורקין אותו מלמטלמ"ע שהוא היפוך טבעו ה"ה מיד יפול למטה, והוא מפני שהזורק פועל באבן דבר חידוש היפוך טבעו ולזאת כ"ז שמקיפו כח הזורק שפעל בו ההתחדשות הפעולה קיימת וכשנכלה הכח הפועל מתבטלת הפעולה וחוזר לטבעו הראשונה. כמו"כ יובן בענין התהוות היש מאחר שהוא התחדשות בהכרח שיהי מקורו בו תמיד לצורך קיומו כו', וזהו מ"ש לעולם ה' דברך נצב בשמים, וכמו"כ בשארי הנבראי צ"ל בהם הכח האלקי תמיד. ומאחר שכן הרי עיקר מציאות הנברא הוא הכח האלקי המהווה אותו ומבלעדו אין שום מציאות, דהרי אם ח"ו יסתלק ממנו הכח האלקי המהווה אותו יתבטל כל מציאותו ויהי אין ואפס, וא"כ כ"ז שהוא במציאותו מהו מציאותו הרי הכח האלקי ומבלעדו אין שום מציאות כלל, ואלמלא נתנה רשות לעין לראות ה"י רואה בכ"ז רק האין האלקי, ורק מפני שרצון ה' הוא שיהי נראה ליש ה"ה מסתיר ומעלים עד שנראה היש למציאות, אבל באמת אין מציאות אחר מבלעדי האין האלקי המהווה כו'.

ויובן עוד ביטול העולמות בעומק יותר ע"פ מ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא, והיינו דבחי' עצמות אוא"ס מלא למטה כמו למעלה ממש, דש' אלקי' המסתיר אינו מסתיר לגבי' כלל דהלא הוי' ואלקי' כולא חד, ואין עצם מסתיר על עצם כו' כמ"ש במ"א, ורק לגבינו מסתיר, אבל לגבי' אין שום הסתר כלל, ולזאת אוא"ס נמצא למטה מטה ממש דלית אתר פנוי מיני' כלל כו'. וידוע דאני מלא הוא בחי' עצמות ומה שנמשך להחיות ולהוות העולם בגילוי הוא הארה מעצמותו ית' המתפשטת בעולמות להוות ולהחיות כו'. והנה עד"מ באור וזיו השמש המתפשט מהשמש הרי למטה הוא מציאות זיו ובודאי שישנו גם בגוף כדור השמש וביתר שאת כו', אלא ששם הוא בטל במציאות ואינו תופס מקום לעצמו כלל כו' וכמו"כ יובן בהאור וזיו האלקי המהווה את העולמות שבתוך מקורו הוא בטל במציאות לגבי מקורו. והנה נת"ל דאוא"ס הוא נמצא למטה מטה ממש וא"כ בכ"מ שהזיו מתפשט נמצא שם עצם המאור שהוא מקור הזיו, וא"כ הזיו עומד תמיד בתוך מקורו וממילא ה"ה בטל במציאות ממש ונת"ל דמציאות הנברא הוא הזיו וא"כ מוכן שהנברא בטל במציאות ממש לגבי עצמות אוא"ס עד שאינו מציאות כלל, רק מפני הצמצום וההסתר דשם אלקי' הרי הנברא נראה לעצמו למציאות יש, אבל באמת הוא בטל במציאות שאינו יש כלל. וע"פ הנ"ל יובן ענין יחוד הוי' איך שהוא מיוחד בתכלית היחוד דגם לאחר שנבה"ע הוא יחיד ממש וכמו שקודם הכריאה ה"י הוא לבדו הוא כמו"כ לאחר הכריאה הוא לבדו הוא ממש מפני שהעולמות אינם במציאות כלל כו'. והנה בעוה"ז הגשמי האור מוסתר ונעלם כ"כ עד שאינו נרגש רק היש אבל האין האלקי אינו נרגש כלל, ונק' אין כמו שאינו מפני שאינו נרגש כלל. אבל בעולמות העליונים שם נרגש האין ואינו נרגש כ"כ היש למציאות, וכמ"ש במ"א בענין עולם הכריאה שהוא היש הראשון שנברא מן האין ומאיר

שם עדיין בחי' האין. והמשל בזה מבואר שם שהוא כמו אותיות החקוקים על האבן טוב שהאבן מאיר ומבהיק וממילא אין האותיות ניכרים כ"כ, וכמ"כ בעולם הבריאה מאיר עדיין בחי' האין ואין היש במציאות יש מורגש עדיין. וביאור הענין י"ל ע"פ מ"ש הרמב"ן ז"ל בפ"י על התורה בתחלתו דהיש הראשון שנברא הוא הכח ההיולי מהד' יסודות ומהכח הזה נתהווה אח"כ הד"י גשמי' כמו שהן עתה. וידוע דכל כח ההיולי הוא מושלל מהדברי' הנמשכי' ממנו, וכמו כח היולי דשכל שהוא מושלל מגדר שכל, שכל שכל כמו שמתגלה ה"ה יש והכח ההיולי ה"ה אינו בגדר היש דשכל, כמו"כ יובן בהיש הראשון שנברא מאחר שהוא כח היולי על מציאות יש ה"ה בעצמו אינו בבחי' יש עדיין (ומבואר שם שנקרא עדיין אפס כו'), וזהו שבועולם הבריאה אין היש במציאות מורגש כ"כ כ"א מאיר שם גילוי האין ונרגש איך שהעיקר הוא האין האלקי כו'. ולמעלה מעלה מזה הוא הביטול בעולם האצ"י בבחי' הכלים דשם שהן מיוחד' באוא"ס בתכלית היחוד כו'. ובד"כ הוא ההפרש בין יחוד' ליחודות. וענין יחוד' הוא כמ"ש בסש"ב פכ"א וכ"ב כי התהוות כל העולמות כו' אינו אלא מבחי' דבר הוי' כו', והנה מדת הקב"ה כו' אין דיבורו מובדל ממנו ית' כדיבורינו ח"ו כו', והרי דיבורו ומחשבתו מיוחדת עמו בתכלית היחוד ד"מ כמו דיבורו ומחשבתו של אדם בכח חכמתו כו' ע"ש. והיינו שבחי' הדיבור והמח' כמו שהן כלולי' בכח חכמתו שם הם בטלים במציאות ומיוחדת עמו בתכלית היחוד כו'. והנה באמת כן הוא גם כשנתצמצם הדיבור להוות עוה"ז הגשמי ה"ה ג"כ מיוחד במקורו אוא"ס ב"ה כנ"ל, רק שאינו נרגש בנברא' וממילא אין בטלים במציאות רק שמרגישים א"ע ליש מפני ההסתר כו' כנ"ל. ואף שמושג האין האלקי שהוא העיקר מ"מ ה"ה ג"כ מציאות אלא שבטל כו'. אמנם בעולם האצ"י (עמ"ש בדרוש שרש ענין התפלה בענין הוי' אחד) הוא שנרגש בהם איך שעומדי' במקורן וממילא אינם תופסי' מקום לעצמן כלל ובטלים במציאות ממש (והוא כענין ביטול הב' שנת"ל שהנברא עומד בתוך מקורו כו' כנ"ל), וזהו כמ"ש בסש"ב פליט ההפרש בין עולם הבריאה לעולם האצ"י דבבריאה מאיר בבחי' חב"ד והעיקר הוא בחי' אימא עילאה דמקננא בכורסייא והוא בחי' השגה והבנה, ומבואר כמ"א דלכן בעולם הבריאה מושג האין האלקי מפני שמאיר שם בחי' בינה, והיינו שהעבודה שם בבחי' דחילו ורחימו שכליים שמצד השגה ומ"מ הוא בחי' ביטול היש עדיין, אמנם עולם האצ"י הוא למעלה מהשגה ושם הביטול בבחי' מרכבה שהוא ביטול במציאות ממש שאינו בבחי' יש כלל דאין שום מציאות דבר אחר זולתו כלל כו'. והנה סיבת הרגשת היש בעוה"ז היינו מה שנרגש שיש דבר נפרד ומורגש בפ"ע הוא מפני ששרש התהוותן הוא מז"ת, וידוע דבז"ת שייך התלבשות וכידוע דז"ת שבעליון מתלבשי' בהג"ר דהתחתון כו', וכל הלבשה הוא העלם ומצד העלם והסתר האור נעשה מציאות יש מורגש, אמנם בחי' ג"ר אין בהם התלבשות ולכן נק' פנים כמו הפנים שאין עליו לבוש כמ"כ בחי' ג"ר אין שום הלבשה והוא בחי' גילוי העצמות כו'. והנה ההפרש בין עולמות לג"ע הוא דהתהוות העולמות הוא מז"ת ולכן בהם העלם והסתר, משא"כ בג"ע מאיר בחי' ג"ר, והיינו השגת

בחי' מהות אלקות וכמ"ש בתור"א פ' חיי שרה ד"ה יפה שעה א' בהגהות לשם ובבה"ז פ' אחרי ד"ה תאנא אתעברת אות ה' ובכ"ד. וזהו ואין זולתך מלכנו לחיי העוה"ב, דבג"ע שם נרגש איך שאין זולתך מלכנו כלל, שהעיקר הוא האין האלקי והיש בטל ויותר מזה שהיש בטל במציאות ממש ואינו דבר בפ"ע כלל ע' בהביאור דכמים הפנים, והיינו בחי' אור מל' דאצי' שמאיר בג"ע, שהביטול דאצי' הוא שאינו נרגש היש כלל רק מיוחד בתכלית היחוד, וזהו ואין זולתך כו'.

אפס בלתי גואלינו לימות המשיח. י"ל דההפרש בין ואין זולתך לאפס בלתי הוא ההפרש בין ביטול הכלים לביטול האור, דאפס הוא ביטול יותר, דאין זולתך הוא מורה שיש מציאות אלא שבטל כו', ואפס הוא שאין מציאות זולת כלל. והענין דהנה אף בחי' כלים דאצי' שהן אלקות מ"מ באצי' גופא נק' בריאה יש מאין שהן בחי' יש הנאצל אלא שבטילים ומיוחד' באלקות כו', וכמבואר אצלינו באריכות בהגהות לד"ה פתח אלי' שבתור"א. אמנם בחי' האור הוא אצי' שבאצי' שהוא מעין המאור ממש ודבוק במקורו תמיד (ומציאותו היא בדביקותו במאור דוקא כו' כמ"ש במ"א) ועמ"ש בל' הר"מ רקאנטי שבחייט פ"ז שבהאור לא שייך לא פירוד ולא יחוד ולא תוספות ולא גירעון כו' יעו"ש, והיינו שאינו מציאות דבר בפ"ע כ"א דבוק בהעצם וכמו העצם ממש כו'. וענין אפס בלתי הוא דהנה האור דבוק במאור ואז הוא במציאות אור וכמבואר במ"א דענין אור ומאור הוא שהאור הוא רק הארה שאין בו מן העצם כלל רק שהוא באופן כמו העצם ממש כו', ואימתי נמצא האור כשהעצם המאור נמצא. וכמו אור וזיו השמש הנה כשמאיר עצם השמש אז נמשך ממנו האור וכשיסתיר איזה דבר על גוף השמש לא יאיר אורו כו'. ולמעלה שהמאור נמצא תמיד ממילא גם אורו נמשך תמיד (אלא שבשמש הוא הכרחיות ולמעלה גם הארת האור הוא ברצונו דוקא וכמ"ש במ"א). ונמצא מובן מזה למעלה דהאור דבוק תמיד במקורו הוא המאור ואז הוא נמצא במציאות אור כו'. וענין הדביקות ידוע שהר"ע הביטול ודבוק תמיד במקורו (ע' מ"ש בד"ה ואולם בס' רל"ד) ואז הוא במציאות, ונמצא מהו מציאותו הוא הביטול מה שאינו במציאות בפ"ע כלל (ע"ד המבואר במ"א לענין נבראי' דעדאת"כ שזהו כמשל דגים שבים שמובלעים במי הים (דכל מציאותם הוא המים כו') ואז הם חיים וקיימי' ואם יפרדו ממקורן הוא המים הרי הם מתים וא"כ כל חיותם מה שהם במציאות דבר הוא כשמובלעי' ודבוקי' במקורן כו'). וזהו אפס בלתי י"ל דקאי על בחי' האור שאינו שום מציאות בפ"ע ומציאותו הוא כשדבוק ובטל במקורו כו'. וכמבואר במ"א דאור וכלי הם בחי' סוכ"ע וממכ"ע, ולע"ל בימוהמ"ש יאיר בחי' סוכ"ע, וזהו אפס בלתי גואלינו לימוהמ"ש.

ואין דומה לך מושיענו לתחה"מ. י"ל ואין דומה לך הוא בחי' עצמיות הא"ס שלמעלה מבחי' גילוי לגמרי הוא בחי' העצם ממש, דבחי' האור הוא רק גילוי העצם (שאינו בו מבחי' העצם כו'), ואף שהוא מעין המאור מ"מ ה"ה בבחי' גילוי, והיינו שנצטייר באיזה ציור עכ"פ (מפני שהוא רק הארה

כו', ומבואר במ"א דכל ציור הוא גבול ויש ונק' חיצוני כו'), משא"כ העצם לא נצטייר בשום ציור כלל מפני שאינו בבחי' גילוי כלל וא"א להיות בדמיון כזה בשום מדריגה שהרי הוא התפשטות וגילוי איזה גילוי שיהי' כו', ואינן בבחי' העצם ממש כו'. והענין הוא כמ"ש בלק"ת ד"ה יחינו מיומים ביום השלישי יקימנו כו', דיש ג' בחי' ומדריג' בחי' סוכ"ע וממכ"ע ועצמיות שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע. דגם סוכ"ע ה"ה בחי' גילוי אור ולכן נק' סוכ"ע שיש לו שייכות לעולם משא"כ בחי' עצמיות אינו שייך לעלמין כלל שאינו בגדר גילוי כלל דסוכ"ע ג"כ כו', (ועמ"ש בד"ה צאינה וראינה תר"ן, ובד"ה מזמור שיר ליום השבת ובד"ה ביום השמעי'צ ובד"ה ויכנעו עמי כו' ויבקשו פני כו' רנ"א). והנה יחינו מיומיים זהו ב' מדריגות סוכ"ע וממכ"ע וביום השלישי הוא בחי' תח"מ אז יקימנו ונחי' לפניו ממש בחי' עצמית אוא"ס שלמעלה מסוכ"ע כמ"ש בד"ה מזמור שיר ליום השבת וזהו ואין דומה לך בחי' העצמות ממש הוא מושיענו לתח"מ בכ"א כו'.

י"ל דבעבודה קאי ענין אין ערוך לך על מעה"מ דעל המצות כתי' הציבה לך ציונים שהן רק ציון וסימן למצות העליונות שאינו בערך כלל המצוה שלמטה לגבי המצוה כמו שהיא למעלה, ומ"מ העיקר היא העשי' בגשמיות המצוה דוקא ועי' מעורר ממילא למעלה אשר קדשנו במצותיו כמבואר במ"א וה"ז בדרך אין ערוך כלל. אמנם בחי' התו' כתי' ותורה אור שהוא בחי' גילוי אור, וענין לימוד התו' הוא הידיעה דוקא ידיעת התורה ומהו הוא יודע חכמתו ורצונו שזהו הדיבור דתורה דבר הוי' ממש, ולימוד התורה צ"ל בדרך תען לשוני אמרתך כעונה אחר הקורא והיינו שאין מציאות דבר הזולת הדבר הוי' שרק עובר דרך פיו כו'. משא"כ המצות הרי הוא העושה המצוה (כי קודם העשי' הוא רק תשמישי קדושה או תשמישי מצוה כו') אבל בתו' ה"ה דבר הוי' ממש רק שעובר ע"י דיבורו וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפ"ך כו' וכמ"ש מזה בכ"מ ומהם בד"ה בחדש השלישי, וא"כ ה"ז בענין אין זולתך הנ"ל. ועמ"ש בסש"ב ההפרש בין תורה ומצות דאורי' וקוב"ה כולא חד, והמצות אינן רמ"ח אברי' ובהגהות לשם דזהו ההפרש בין איהו וחיוהי ובין איהו וגרמוהי, ומבואר שם שזהו כההפרש בין קישור הנפש עם השכל ובין הקישור עם המחשבה והיינו כמבואר בד"ה פתח אלי' בתו"א פ' וירא דקישור הנפש עם המחשבה היינו בעולמות בי"ע וקישור הנפש עם השכל היינו בע"ס דאצי' (וזהו שאמרו בסש"ב שם כי יחוד דיבורו ומחשבתו של הקב"ה במהו"ע כו', והיינו יחוד דאצי' כו' כמ"ש במ"א, וכ"ז הוא כנ"ל בענין אין ערוך ואין זולתך. וע"פ פשוט ההפרש בין חיוהי לגרמוהי הוא באורות וכלים או בג"ר וז"ת ויצדק ג"כ כנ"ל.

ג"מ י"ל דאין זולתך קאי על האור כשמאיר בגילוי ואפס בלתיך הוא כשהאור כלול במאור. והענין דהנה ידוע דמציאות האור דוקא ע"י המאור וכמו

(וזהו: בהעתקה חסר סיום החצעי"ג, ואוצ"ל לאחרי תיבות ג"כ כנ"ל.

השמש שכהסתלק עצם השמש גם הזיו אינו מאיר. ונמצא מציאות הזיו הוא ע"י המאור כו' כנ"ל. ולפי"ז אין זולתך י"ל דהיינו שמבלעדיך אין שום מציאות אבל עמך (בל"א מיט דיר) יש מציאות והיינו הזיו כנ"ל אמנם אפס בלתך הוא שאין שום מציאות אור כלל, והיינו כשכלול בהמאור כו' וד"ל. ועמ"ש בהגהות לד"ה יפה שעה א' שבג"ע מאיר גילוי הקו, והיינו אין זולתך לחיי העוה"ב כנ"ל.

בד"ה וככה הגדול פקכ"ג מבואר ענין הב' שמות הוי', שם הוי' דלתתא הוא ל' מהוה והוא מקור לעולמות ועז"נ יהללו את שם הוי' כי הוא ציוה ונבראו, והוא בחי' אין של היש הנברא ונק' אין מפני שאינו מושג בנבראים כמ"ש פקכ"א, והתהוותם הוא בדרך אין ערוך כמ"ש, וכמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו תרל"ג ובחי' זו שאינו מושג בעולמות מאיר בג"ע בגילוי כמ"ש כתו"א פ' חיי שרה בד"ה יפה שעה אחת. אמנם ש' הוי' דלעילא הוא האין של היש האמיתי והו"ע עד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד כמו שהמאור כלול בעצמותו (יעו"ש פקכ"ג ובד"ה בכ"ה הנ"ל ומבואר שם דזהו"ע כינור של ימוהמ"ש שמונה נימין ז' פעמים הוי' הוא בחי' הוי' דכתר שמאיר בכינה תמינאה כו') והיינו בחי' האין של היש האמיתי הנ"ל. ומכ"ז מובן מה שנת"ל דאין ערוך בעוה"ז ואין זולתך בג"ע אפס בלתך בימוהמ"ש, וכ"ז בבחי' האור, ואין דומה לך מושיענו לתח"מ בחי' יש האמיתי כו"י.

י"ל בדרך אפשר ותן בלבנו כינה כו' להשכיל (חכמה) לשמוע (כינה) ללמוד (ז"א) וללמד (מל') לשמור ולעשות ולקיים (בי"ע).

* נמצא מתבאר אין ערוך שייך לעוה"ז שהוא ע"י ריבוי צמצום הכלים והתלבשות אורות בכלים עד שהן כמות יש מורגש רק שיכולים להרגיש איך שנמצאו מבחי' אין ערוך, ואין זולתך הו"ע יחוד האור במאור, אפס בלתך הו"ע התכללות האור במאור, ואין דומה כו' הוא ענין התגלות עצם המאור.

וענין בחי' אלו בעבודה, אין ערוך הוא עבודת המצות כי נר מצוה ותו"א הרי מצות נק' כלים וא"כ שייך המצוה לבחי' אין ערוך, ותו' נק' בשם אור הוא ע"ד יחוד האור במאור כי תורה מורה בחי' ביטול יותר כמ"ש ודברי אשר שמתו בפיך הוא דבר הוי' ממש תען לשוני אמרתך כעונה אחר הקורא וזהו ואין זולתך, ותשובה הוא בחי' אפס בלתך כי הנה כתי' והרוח

בס"ד. ש"פ ויחי, רנ"ב

ויחי יעקב באמצע שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חיו שבע שנה וארבעים ומאת שנה ויקרבו ימי ישראל כו'. והקשה באוה"ח למה שינה הכתוב בסיפור שני חיי יעקב מסיפור שני חיי האבות אברהם ויצחק דבכולן כתי' מספר המרובה קודם דבאברהם כתי' מאה שנה ושבעים שנה וחמש שנים וביצחק כתי' מאה שנה ושמונים שנה וכן בשרה כתי' מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, וכאן אמר מספר המועט קודם בתחלה שבע ואח"כ ארבעים ומאת שנה. גם צ"ל מה דגבי שני חיי שרה אמר שנה אצל כאריא מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וגבי יעקב אמר רק שבע שנים ואח"כ ארבעים ומאת שנה דכללינהו יחד. ולהבין כ"ז צ"ל תחלה מה דאי' בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים יומא קריבו לי' מדרגא לדרגא כמד"א ויקרבו ימי ישראל. והענין דבכל יום ויום הלך מדרגא לדרגא כמי"ש התהלך לפני וכתי' הלוך ונסוע כו' דכל הילוך הוא עלי' למדרי' עליונה, דענין ההילוך הוא מה שבא למקום שלא הי' שם תחלה והי' כמו העלי' והילוך בסולם כו', וכמו"כ עליות כל נשמה ונשמה בד"פ שנק' מהלך כמי"ש ונתתי לך מהלכים כו' וכתי' מי יעלה בהר הוי' כו' והוא שבכל יום עולה הנשמה במדרי' עליונה יותר מיום הקודם כו'. ובאמת המכוון כמי"ש יומין קריבו לי' הוא שעיקר כל עליות הנשמה הוא ע"י היום דוקא. דהנה כתי' ימים יוצרו שניתן לכאריא מספר ימים על שני חייו שתהי' הנשמה מלובשת בגוף לעבוד

תשוב כו' אשר נתנה כו' נשמה שנתת כו' חשיב ד' מדריגות נתת בראת יצרת נפחתה ובחי' הראשונה הוא נתת צמצום הראשון של הנשמה לירד בגוף אבל ע"י התשובה מגיע לבחי' היותר גבוה מבחי' נתת כמבואר במ"א. הקודם שהוא בחי' צעקת הלב שהוא בחי' לא ידע שבנפש שהוא ע"ד התכללות האור במאור, וזהו שע"י התשובה מגיע לבחי' אפס בלתי, וע"י קיום המצות דלעיל מגיע לבחי' ואין דומה לך שהוא גילוי עצם המאור כי המצות שרשן מעצם המאור ועצם אינו יכול להתגלות בדרך המשכות וגילויים כ"א בדרך העלאה כנ"ל, וזהו שכר מצוה מצוה כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא מצד שרש עצם המצות הוא בעצם המאור כנ"ל, וזהו יסוד שעה א' בתשובה בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי כל הגילויים אינם נחשבים למעלת עצם המצוה כמו שהיא נעשה בקב"ע וגם שיש כוונת המצות מ"מ העיקר הוא הכפי' והביטול שבמעשה המצוות, וזהו שכר מצוה מצוה עצמה כי רמ"ח סקודין רמ"ח איברים דמלכא, מלכא הוא בחי' מלכות ענין שמו הגדול שהו"ע התכללות האור במאור אבל איברים דמלכא הוא בחי' עצם המאור, הרי מעשה המצות דלעתיד יגיעו לבחי' גילוי ואין דומה לך שהוא בחי' עצם המאור כו'.

במ"א הקודם: כ"ה בהעסקה. ואולי חסרים כאן כמה חיכות.

עבודתה למטה וכמ"ש ימי שנותינו בהם שכעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה, ופי' בהם קאי על ע"ש דנוגה שנתלכשה הנשמה בגוף גשמי ממשכא דחיויא ונהיב בכדי לעבוד עבודתה בתיקון ובירור כל הדברים הגשמיין ששרשן מעה"ד טו"ר כידוע וע"ז נקצבו לו ימי שני חייו ע' או פ' שנה שבוה הזמן הוא מתקן ומברר חלקו כו' וכשגומר עבודתו בשלימות בהימים שנקצבו לו זהו בא בימים וכן ויקרבו ימי ישראל היינו שנשלמו ימי שני חייו. ועז"א יומין קריבו לי' מדרגא לדרגא דהילוך ועלי' הנשמה בעבודתה בתיקון עה"ד למטה הוא ע"י היומין דוקא היינו יומין הקצובים לו כו'. ולכאו' תמוה מה תלוי ענין התיקון והעבודה בימים, והלא עיקר התיקון תלוי בבחירת האדם וכמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כו' ובחרת בחיים כו' ומהו שמקשר ענין העבודה והעלי' בימים דוקא.

וי"ש להקדים תחלה מה שמצינו ענין חדש באופן ירידת הנשמה בגוף מה שלא נמצא זה בכללות הבריאה והוא מה שבירידת נשמת אדה"ר (הכוללת כל הנשמות כידוע) להחיות את הגוף כתי' ויפח באפיו נשמת חיים, וכן בכל ניצוץ בפרט או' ואתה נפחת בי שבנפיחה דוקא באה בגוף מה שלא מצינו כן בכללות הבריאה. והענין דהנה נפיחה מורה על המשכת ההבל בכח דוקא ולא כמו הדיבור שנמשך ג"כ מהבל הלב וכן באותיות המח' שנק' קלא פנימאה דלא אשתמע שבא ג"כ מהבל הלב בהאותיות כו' דכ"ז הוא רק הבל חיצוני ובא בלא כח משא"כ ענין הנפיחה בפה הוא שבא בכח דוקא דמאן דנפח מתוכו נפח מתוכו ופנימיותו. והנמשל יובן מזה למעלה דענין השתל' עו"ע א"ז בכח מפני המשכה שבסדר והדרגה כמשי"ת, ואף גם ענין בריאת יש מאין הרי האין הוא רק הארה חיצונית לבד, אמנם בירידת הנשמה בגוף כתי' ויפח שהוא ככתי' כח דוקא. וביאור הענין הוא דהנה יש שני אופנים בכתי' התגלות מההעלם אל הגילוי, אופן האי' שנמשך מההעלם אל הגילוי בסדר והדרגה, וכמו עד"מ גילוי כח התנועה שמנענע את היד לצייר איזה ציור כמו שנמשך מעצם כח התנועה שביד או מהציור שבמחשבה שיש להם ערך ושייכות זל"ז, שהרי גם הכח התנועה הוא מה שנתגלה מהנפש לפרט דבר לפעול התנועה, אלא שעדיין פעולת התנועה בו בהעלם והגילוי התנועה הוא הארה ממנו שפועל את התנועה בפועל כו', וכמו"כ הציור שבשכל הרי ידוע שזהו נק' שכל המעשי והוא עשי' שבשכל ויש לו שייך' להגילוי התנועה שהיא הפועלת התנועה ביד בהתגלות, ולזאת ההמשכה מכח התנועה או מהציור שבשכל לגילוי התנועה הוא בסדר והדרגה, ולכן א"צ הכנה מיוחדת בנפש איך להניע ביד אלא מיד שמצייר במחשבתו איזה ציור הרי תנועת היד באה ממילא עפ"י הציור שבשכל כו', וכן הוא באותיות הדיבור לגבי אותיות המח' שמה שחשב במח' בא בדיבור וא"צ הכנה איך לגלות אותיות הדיבור בפרט אלא אחר שחשב במחשבתו איך לדבר ממילא מתגלים האותיות הדיבור כן. וכ"ז הוא כשהמשיע והמקבל הן בערך זל"ז

אף דבהמשפיע הוא כהעלם ובהמקבל בא בגילוי מ"מ ההמשכה זו מההעלם אל הגילוי הוא בסדר והדרגה וא"צ לזה יתרון כח והכנה מיוחדת כו'. אמנם אופן הב' הוא כשהמשפיע והמקבל אינם בערך זליז שהמשפיע מרומם בעצם מאד, והמקבל הוא נמוך ביותר, וכדי שיתחברו יחד צריכים לזה יתרון כח והכנה מיוחדת, וכמו עדי"מ הדולג ממקום למקום שאינו מספיק לו הכח הגלוי שנמשך מהנפש לגוף שמוזה בא ההילוך כדרכו כו', כ"א צריך לעורר בעצמו כוח נעלם יותר בכדי שיוכל לדלג, והוא מפני שאינו כסדר התמידי שהוא ההילוך ולזאת צריך לזה כח דוקא מה שההילוך בא בלא כח כלל, והדילוג הוא ע"י כח דוקא והוא מפני שהילוך זה אינו בסדר והדרגה כו'.

וביאור הענין יובן עדי"מ במה שיש בטבע האדם להגבי איזה דבר כמו הגבחה אבן וכדומה, הנה אנו רואין כשהאבן קטן די לו הכחות הגלויים מהנפש בגוף להגבי אותו, אמנם אם האבן גדול שלא לפי ערך הכחות הגלויים צריך ליקח כח דוקא והוא להתגבר ולעורר כוחות נעלמים בכדי שיוכל להגבי המשא כבידה, ועיקר ההפרש בין גיבור לחלש ניכר בזה, דאף שהגבור גם מה שלפי ערכו הוא יותר מהחלש, מ"מ בזה אינו ניכר עדיין גבורתו, כ"א בדבר משא גדולה אז ניכר כוחו וגבורתו והוא מה שבכוחו להתגבר א"ע ביותר עד שברוב ההתגברות יוצא כל כוחו הפנימיות ביותר עד שיגבי את האבן הגדולה מאד, מה שזה שאינו בעל כח כמוהו אינו יכול לעורר בעצמו כוחות כאלו. ויובן דעיקר כח הגבורה הוא מה שמוציא מן ההעלם אל הגילוי כוחות המקיפים שבנפש עד שכל משא כבידה שאינו לפ"ע הכוחות הגלויים יגבי אותה, והוא ע"י הכחות העצמיים דוקא שמתגלים אצלו, ולכן אנו רואין גם בחלש לפעמים בעת הפחד שאז מאירים בו כחות המקיפים כידוע יכול להגבי משא כבידה שאינו לפי ערכו כלל, וכמו"כ יובן במשארז"ל קפץ ירדנא כו' שזה מצד רוב התאוה שעוררה כוחות עצמיים כו' ור"י אמר לו חילך לאורייתא כו'. וכן יובן במי שהוא גבור בחכ' שנק' מעין המתגבר דענין מעין המתגבר הוא העיקר בפלפול וחידוד שנק' חריף ומקשה וידוע דחריף ומקשה הוא לבוא לידי אמיתות עומק החכמה ע"י שמסיר כל ההעלמות וההסתירים דהקושיות הרבים מקודם כו' וידוע דזהו ע"י התגברות גדולה לעורר בעצמו כוחות הנעלמים ביותר עד שבאמת כל רז לא נעלם ממנו מפני התעוררות כוחות העצמיים כו' וכמ"ש במ"א באריכות בענין מ"ש יעשה למחכה לו למאן דדייק במילין דחוכמתא כו', וזהו הנק' מעין המתגבר גיבור בחכ' דכל כח וגבורה הוא התעוררות כוחות עצמיים ונעלמים ביותר עד שיוכל להיות הדילוג ממשפיע למקבל אף שאינו בערך כלל כו' וד"ל. וכמו"כ יובן בענין התשובה דמשכא ל"י בחילא יתיר דוקא, והענין דבע"ת אין עבודתו בסדר והדרגה כ"א לדלג שור, שהרי נתרחק מאלקות בכלי נפשו הגלויים שנטמאו בעוונותיו כו' וכשמתעורר בתשובה הוא שמתעורר בהכוחות פנימיים ונעלמים שבנפשו

בהתפעלות עזה ועצומה שחפץ בה' לבדו למעלה מעלה מכל כוחות נפשו המוגבלים, והוא להיפך ממש מכל הכוחות הגלויים שלו כמו שהיו עד כה, ועיי' התעוררו' עצמות נפשו מתגבר על כל הכוחות הגלויים לעקור כל הרצונות הזרות ולהפכם ממש בקבלה על עצמו באמת לאמיתו על קיום התו"מ וככה יעשה כו'. ועיי' מעורר למעלה ג"כ בחי' גילוי העלם העצמי בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מעלה מסדר השתל' למלאות כל הפגמים דסדר השתל' כו', וזהו"ע התקיעות תקיעה ראשונה מלמטה למעלה ותקיעה אחרונה מלמעלה למטה, דכל תקיעה הוא שנתקע בזה בכוח ובחזק, ותקיעה מלמטלמ"ע הוא שנתקע עצם נפשו בזה שהוא בחי' פני המקבל בהמשכת עצם נפשו לה' לבדו, ועיי' מעורר מלמעלמ"ט מ"ש ואד' הוי' בשופר יתקע שהו"ע החילא יתיר מלמעלה בחי' פני המשפיע להתגבר על כל החסרונות כו' להאיר עולמו ונפשו כו'. ונמצא מובן מכל הנ"ל דבכ"מ שהמשכה אינה בסדר והדרגה בהכרח שיהי' בכח דוקא, וענין הכח הוא התגברות יתירה בהתגלות כחות עצמים דוקא בכדי להיות ההמשכה הנ"ל כו'.

ועפ"י הנ"ל יובן מה שלצורך ירידת הנשמה בגוף הי' צ"ל נפיחה בכח דוקא שז"ע ויפח כו' ומאן דנפח מתוכו נפח. דהנה שרש הנשמה עלה למעלה מאד בבחי' מחשבה עילאה כידוע ובכדי שתדד בגוף גשמי שאינו בערך הנשמה כלל והם שני הפכים בתכלית והיה המשכה שלא בסדר והדרגה ובהכרח להיות בכח דוקא כנ"ל, וזהו ויפח שבחי' האלקות המחבר הנשמה עם הגוף הוא בכח דוקא, וענין הכח למעלה הוא ג"כ בחי' גילוי ההעלם ופנימיות החיות וכמ"ש גבי מ"ת קול ה' בכח (שגם המשכת התומ"צ למטה הוא ג"כ בכח וגבורה עליונה כמשית"ל אי"ה), והיינו גילוי בחי' רצון העליון ב"ה שירצה ויחפוץ בירידה זו של הנשמה בגוף שעי' רצון זה נעשה ההתחברות כמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה. והנה המשכה זו מאוא"ס ב"ה היינו להיות רצון זה הוא בחי' דילוג וצמצום גדול, כי ידוע שהרצון למעלה אינו כמו הרצון באדם שכולם רוצה אלא אם חסר לו שהרצון משלימו, וכמו עד"מ אדם הרוצה בזולתו מפני הטוב שעשה לו שהטוב ההוא חסר לו ולכן הוא תופס מקום אצלו ומתאוה איליו ומי שמילא לו הטוב ההוא היה רוצה בו כו', אבל באוא"ס ב"ה דאנת הוא שלימותא דכולא וכלום חסר וממילא אינו שייך בעצמותו בחי' התפעלות הרצון כלל כמו שירצה במעשה הצדיקים וימאס במעשה הרשעים מפני שאינו תופס מקום ואינו נוגע למעלה כלל, וא"כ מה שאנו מוצאים למעלה בחי' הרצון וכמ"ש רוצה ה' את יריאיו ה"ז רק מה שמצמצם ומשפיל א"ע כביכול להיות לו רצון למעשה הצדיקים ולמאוס במעשה הרשעים והוא שמצמצם א"ע כבי' לכוא' הגבלה בפרט שאינו בערך עצמותו כלל, וידוע דכל צמצום הוא בחי' גבורה, והגבורה הוא התגברות שמגביר א"ע בהתגברות כח עצמי דבחי' אוא"ס ב"ה שאינו תופס

שכולם: כ"ה בגוכ"ק.

לכוא' הגבלה: כ"ה בגוכ"ק, ואוצ"ל: לבא לידי הגבלה.

מקום אצלו כלל כל מעשה הצדיקי' כו' יומשך להיות בחי' רצון לבחור במעשה הצדיקים דוקא כו'. ועל ל' הקבלה הוא ענין התלבשות גבורה דעת'י כמו"ס. כי הנה בחי' עתי' הוא בחי' תחתונה שבמאציל אשר שם אינו תופס מקום כלל מעשה התחתונים, ועי' מדת גבורתו נעשה הצמצום שיתלבש כמו"ס שבחכ' אתברירו, וענין הברורים הוא להבדיל בין טוב לרע ולהפך חשובא שהוא הרע לנהורא היינו לטוב כו' וזה נעשה עי' מעשה תחתונים, וא"כ הרי בבחי' מו"ס תופס מקום מעשה התחתונים שע"י מעשיהם נהפך החושך לאור כו' והיינו דוקא כשכבר נמשך הרצון עי' צמצום מהעצמות שאז בהטוב הוא המשכת רצונו ומן הרע והחשך הוא סילוק רצונו תופס מקום אז מעשה הצדיקים באתהפכא חשובא לנהורא כו', אבל לגבי למעלה מן הרצון שהוא בחי' תחתונה שבעצמות בחי' עתי' שם אין תופס מקום כלל מעשה הצדיקים. וזהו דאי' במד"ר ועדיין אינו ידוע באיזה מהם הפך אם במעשיהם של צדיקים כו', והיינו בבחי' עתי' דשם שוים ואינם תופסים מקום כו' ואף אם עי' מעשיהם אתהפכא חשובא לנהורא אין זה דבר חידוש מצד עצם כלל לפני עצמותו שאין זה אלא כשכבר נתצמצם להיות לו רצון בבחי' נהורא וסילוק הרצון מבחי' חשובא כו' משא"כ לגבי העצמות כנ"ל, אמנם הן הן גבורותיו שמתצמצם להיות מתלבש בחי' ושיהי' לו רצון באתהפכא חשובא לנהורא כו' וזהו הנק' התלבשות גבורה דעי' כמו"ס כו'.

וביאור הענין יובן בהקדם להבין דלפמשל הרי מה שאמרו אינו ידוע באיזה מהם חפץ כו' הוא בבחי' עתי' דוקא משא"כ בחי' דאי' שם תופס מקום כו', דהלא מבואר במ"א בענין פרעה מלך מצרים דפרעה אותיות העורף והוא בחי' עורף דאי' וכמא' כמה ארך אפיים לפניו כו' דמבחי' אי' יכולים כולם לקבל דשם כחשיכה כאורה כו' כמיש במ"א וזה סותר לכאור' להנ"ל. אך הענין הוא דזהו ההפרש בין גולגלתא למו"ס. דהנה ידוע דבגולגלתא דאי' מתלבש בחי' חסד דעת'י ונעשה שם עי' ז' תיקונים דגולגלתא, וגבורה דעת'י מתלבש כמו"ס ומשם שורש התיקוני דיקנא שהוא שורש הברורים לאחר שמתבררים לגמרי כו' (עמי"ש בבה"ז פ' נשא בענין כחמר טב דשקט ושכיך על דורדייא כו'). וביאור הענין הוא דהנה בחי' ח"ס הוא בחי' חכ' נעלמה ונק' טעם כמו"ס, שיש ב' מדרי' בחכ' א' בחי' חכ' הגלוי' שהוא כענין שכל הגלוי באדם שמושג ומוכח ומתיישב בכלי ממש ויוכל להתגלות לכל אדם, והבחי' הב' הוא בחי' חכ' נעלמה דאף דשם הוא עיקר החכ' כו' אך אינו מושגת ומתיישבת בכלי ממש ולזאת אי' להתגלות ונשארה בהעלמה, וכידוע בענין המאמר שתוק כך עלה במח' והיינו שהוא למעלה מטעם ודעת, ובאמת אין זה בדרך עקשות ח"ו בלי טעם, אלא שיש עי' טעם (וזהו שאמר כך עלה במחשבה וידוע דמח' הוא בחי' חכ') רק הטעם הוא כמו"ס ונעלם שלא ניתן אף להשגת משה ומלאכים העליונים כו', וכמו עדי"מ באדם כשירצה באיזה דבר שלא יוכל לגלות הטעם לזולתו כששואלין אותו מה הוא עושה ישיב כך רצוני ונדמה לזולתו שהוא רק רצון לבד ואין לזה טעם כלל, אמנם באמת יש בזה טעם כמו"ס כו'. ונמצא מוכן

דבחי ח"ס הוא בחי טעם כמוס להרצון העליון והיינו שהרצון מתלבש בטעם להיות עמי החכ' אלא שהיא נעלמה מימ הרי החכ' מחייב שיהי הרצון כך דוקא כו'. אמנם בחי גולגלתא הוא בחי מקור הרצון כמו שהוא עדיין ואינו מתלבש בחכ' כלל [והוא בחי רעווא דכל רעווין פי' הרצון המקור לכל הרצונות שיוכל להיות ממנו התפשטות הרצון בכמה אופנים], ומפני שהוא בחי אור פשוט עדיין לזאת ה"ה מתאחד עדיין עם בחי תחתונה דעצמו' שהוא בחי חסד דעתיק [דהיינו גילוי בחי' עתיק שלא ע"י גבורה וצמצום כמו במו"ס כו'] ואז נעשה בחי' ז' תיקונים דגולגלתא. והטעם שהם רק ז' ולא יו"ד הרי הספי' הם יו"ד, הענין הוא מפני כי אחרי כל השתל' הטיס העיקר בחי' אדם אינו רק הו' מדות וזה עיקר אדם דאצי', כי עיקר האדם הם המדות וכמ"ש סוף דבר הכל נשמע את אלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם כו'. והגם דמעלת האדם על בע"ח הוא במוחין מימ עיקר בחי' האדם הוא המדות ולכן כבריאת האדם (שהוא בחי' אדם דבריאה דאימא עילאה מקננא בכורסיא כו') נא' ויברא אלקים כו' ולא נא' ש' הוי' וביצי' שהוא בחי' המדות (דז"א מקננא ביצי' כו') נא' וייצר הוי' אלקים ב' השמות, ומה שמעלת האדם ויתרונו על בע"ח הוא במוחין היינו שהמדות יתנהגו ע"פ המוחין דוקא דהמוחין מאירים במדות ומנהיגים אותם, וכמו עדימ מורה דרך שמראה את הדרך הישר לילך בה או אור המאיר את הדרך שבלעדי האור יוכל להכשל או לילך בדרך עקלתון וע"י האור נשמר מכל מכשול והולך בדרך הטוב כו' כמו"כ כתי' הכסיל בחשך הולך ויוכל לילך במדותיו בדרך עקלתון כמו בהמה ממש והשכל מאיר את המדות ומראה להם מה שצריכים לאהוב ואופן האהבה כו' וכמו"כ בשארי מדות, ועיקר האדם בעצם הוא המדות דוקא, וזהו שאמרז"ל עירובין דס"ה בג' דברים אדם ניכר בכוסו בכיסו וכעסו וכולן עיקרון בבחי' מדות עמ"ש שם במהרש"א בחדא"ג. וראי' לזה שהתו"מ תלויים במדות דוקא ולכן מבין י"ג שנה נתחייב האדם במצות ולא קודם לכן מפני שעד י"ג שנה נגדלו המדות ע"י הארת המוחין שמאיר בהם ומגדילים כמ"ש בע"ח בשער הכללים פ"ח ובשער דרושי הצלם ד"ג ואם נא' שהתו"מ תלויים במוחין דוקא ה"י צ"ל זמן חיוב המצות בהיותו בן כ' שנה שאז נשלמו המוחין עצמן (היינו שנמשכי' בז"א בחי' עצמיו' המוחין משא"כ עד י"ג הוא בחי' הארת המוחין לבד רק לגדל את הז"א), ומובן מזה שעיקר האדם הוא המדות דוקא, וכן לענין דיני ממונות תלוי במדות שבלב וכמארז"ל הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלים והיינו ג"כ מחמת הגדלת המדות קצת שמאיר הארת המוחין בהששה ספי' בדרך אר"י עד ו' שנים כמ"ש בע"ח בשעה"כ שם, ולפי האופן הכי' שם מפני שנמשך הארת המוחין בדעת דז"א לכן מקחן מקח כו' וכ"כ בשער דרושי הצלם שם. ומובן מכל הנ"ל דגם למעלה בבחי' ציור אדם דאצי' עיקר בחי' אדם הוא בחי' המדות, ולזאת בהמשכה מבחי' עצמות המאציל הנמשך להיות שרש כל השרשים דהנאצלים ע"י התלבשותו בגולגלתא צ"ל ז' תיקונים שהם ז' המדות ולא עשרה שהרי העיקר המכוון בהשתל' הנאצלים אינו המוחין אלא המדות דז"א הוא בחי' ו"ק והם העיקר המכוון כו' כנ"ל,

ובנו הארה בכח' ח'ס שם נעשה. שהוא שרש בח' המוחין (ו'ל דוהו בח' י'ד דחכ' כו'). וזהו ההפרש בין העצמות לשרש הנאצלים דבמו'ס, דבהמשכה מן העצמות דהיינו בח' גולגלתא שבו מתלבש בח' חסד דעתיק, הנה להיותו אור פשוט עדיין כנ"ל נמשך עיקר המכוון בהשתל' והם ה' מדות ולא ההשתל' עצמה (היינו אופן גילוי המדות והגבלתן בפרט כו'), אבל בח'ס שהוא שרש ההשתל' (בהנהגה בפרט עפ"י הטעם הכמוס כו' כנ"ל) נעשה ונאצל שם י"ס להיות כי א"א בהשתל' המדות בלא המוחין כו' [ובזה יובן מ"ש באדר"ז דז"א שרשו למעלה מא"א, דא"א במזלא תליין וז"א בעתיקא אחיד ותליא, והוא כנ"ל שהמדות שרשן למעלה מן השכל ששרשן בו תיקונין דגולגלתא הנמשכים מחסד דעתיק יומין משא"כ שרש א"א ממו'ס].

ומעתה יובן כתוס' ביאור הענין הנ"ל דשרש הברורים וההבדילים הוא בח'ס דוקא (משא"כ בח' גולגלתא א"י עדיין באיזה מהן חפץ כו'), דהנה ע"י שמתלבש הרצון בכח' חכ' הנעלמה שהוא בח' טעם לרצון נעשה הבדלה בהרצון לרצות הטוב ולשנוא את הרע מחמת הטעם שכי' ראוי עפ"י החכמה כו' אבל במהות כח הרצון עצמו הנק' גולגלתא שם נשתוו ב' ההפכים כי ממהות כח הרצון יוכל להימשך כמה רצונות כו', והיינו ענין בחכ' אתברירו ס"י ע"י התלבשו' הרצון בחכ' נעשה ההתבררות שלא יתערב רצון הטוב בשנאת הרע [אמנם זהו בח' אתברירו להפריד הטוב מן הרע כמו שעי' חכ' נעשה הבדלה במהות הרצון לרצות בטוב ולמאוס ברע (והיינו בכח' הרצון כמו שנתלבש בחכמה כו'), אבל ענין אתהפכא מחשוכא לנהורא שהרע נהפך לטוב הרי נעשה המשכת הרצון במה שהי' תחלה הסתלקות הרצון (דבאותה דבר עצמה שהי' תחלה הרצון מסולק ממנה עכשיו נמשך בה הרצון לרצות בה, והי' רצון חדש שא"ז בכח הרצון כמו שהוא בחכ') אלא ע"י המשכה מבחי' רעווא דכל רעוין (שהוא בח' הרצון הפשוט שמתאחד עם העצמות דהיינו קודם שירצה כלל כו' כנ"ל) דמשם נמשך רצון חדש כו' (אמנם ענין היפוך הזה מה שהרע נתהפך לטוב הוא עפ"י החכ'). דכ"ז הוא ענין בחכ' אתברירו שמברר בכל דבר שיש בו תערובות טו'ר עד שיהפכנו לטוב כו' וכמבואר במ"א בענין בירור והיפוך הנה"ב עד שהכוחו' שהיו תחלה ברע מתהפכים לטוב וכמ"ש במ"א בענין ורב תבואות בכח שור דוקא. ולפי"ז י"ל דענין משנית כאן שהרע נהפך לטוב היינו כמו הנה"ב שמקינ' שבו התגברות הרע יותר מהטוב והרא"י שהרי יש לו נטי' לענינים גשמיים וגופניים דוקא כמ"ש במ"א, ועמ"ש בסש"ב ח"א ס"פ ט' בשם הע"ח יעו"ש, וגם הטוב דנוגה אינו טוב גמור, ועמ"ש בסש"ב ר"פ ל"א יעו"ש, ובירור והיפך נה"ב נעשה ע"י החכ' כמ"ש בסש"ב ספ"ט הנ"ל. ולכאו' בענין היפוך הרע לטוב נכלל גם מה שהזדונות נעשים כזכיות ע"י התשובה מאה"ד כמ"ש בסש"ב ח"א פ"ז, וצ"ע שייכות זה לחכ'. ועפ"י פשוט י"ל דבכל היפוך

מרע לטוב הרי בהכרח שיהי' עפ"י החכ' לגזור אומר זה רע וזה טוב כו'. ועייל עפמ"ש בסש"ב פי"ח וי"ט בענין בחי' החכ' וא"כ שייכה לתשובה כו']]. נמצא ע"י בחי' חכ' נעשה צמצומים גם בהרצון הפשוט שבערך העצמות ממש כו' כנ"ל והוא שיהי' הרצון כפי שהחכ' מגבילתו כו' וזהו דילוג שאינו בערך כלל שהאור שהוא פשוט בתכלית יבוא לידי פרט מוגבל דוקא כו' והדילוג הזה נעשה ע"י בחי' ח"ס כנ"ל, ובהכרח לומר שיש כח נעלם ונעלה בבחי' ח"ס שלמעלה גם מבחי' האור רצון פשוט הנ"ל ומחמת* ככחו להגביל את בחי' האור הפשוט להביאו לידי פרט, והיינו מה שגבורה דעת"י מלוכש במו"ס, וכבר נת"ל דגבורה הוא מה שנמשך כח נעלם מפנימיות ועצמיות הנפש כמו בשביל הגבה משא כבידה שאינו לפי ערכו כו' כנ"ל, וכמו"כ יובן בבחי' אוא"ס כבי' דבחי' הגבורה דעת"י הוא מה שנמשך מבחי' העצמות ממש שלמעלה גם מבחי' חסד דעת"י המלוכש בגולגלתא כו' ומשם נמשך הכח להיות הדילוג באור הפשוט דבחי' חסד דעת"י המלוכש בגולגלתא להביא לידי פרט דוקא עפ"י החכ' כו'.

ועפ"י הנ"ל יובן ענין הידוע דבחי' גבורה דעת"י הוא בחי' בוצינא דקרדוניתא הנק' מאמר קו המדה כו', וענין קו המדה הוא שמודד כל השתל' והתלבשות אוב"כ איך וכמה יהי' המשכות האור וכמה יהי' הכלי ושיתלבש האור בכלי אע"פ שהן מצד עצמן הפכיים כי טבע האור לעלות וליכלל במקורו ולא לירד למטה כו' וטבע הכלי הוא בבחי' המשכה למטה דוקא כו' וא"כ זה שיוורד ומתלבש בהכלי הוא ע"י דבר הגבוה למעלה ממנו שמכריחו כו' (כמ"ש מזה במ"א באורך בד"ה לרוקע הארץ, ועמ"ש בד"ה וידבר כו' אח"מ שני בני אהרן בקרבתם כו', רמ"ט). וכמו"כ הוא מודד ג"כ בחי' הרצון העליון במה יהי' התלבשות והמשכת הרצון ובמה לא יהי' המשכת הרצון. דהנה נז' למעלה בענין אתהפכא חשוכא לנהורא ע"י הבריורים הרי מתחלה קודם שנתברר הדבר הי' שנואי ומאוט ונגד רצונו ית' וע"י שנתהפך לנהורא נמשך בו הרצון להיות מרוצה כו', וא"כ אתהפכא זו בהרצון אינו מצד עצמו אלא ע"י דבר הגבוה מכללות הרצון שמשם נמשך ההארה להפך הרצון ושיהי' הרצון כך ולא כך כו', וזהו מבחי' גבורה דעת"י שלמעלה מבחי' א"א שהוא בחי' רצון העליון כו' ולכן משם נמשך להפוך הרצון ושיהי' באופן כך וכך דוקא כו', ולכן נק' קו המדה פי' שהוא כמשל ענין ההנהגה שהאדם מנהיג פועליו בעשיית איזה דבר לעשות כך וכך שהפועל הוא העושה ולא הבעה"ב, רק שהבעה"ב המצווה לפועל הוא גזור מדה וגבול על המשכת כח כמה יומשך בנפעל ובאיזה אופן כו', וכך יובן למעלה ענין קו המדה הוא שמודד איך וכמה יהי' המשכת והעלאת בעולמות כו', וכמו מה שנמשך הרצון העליון ברמ"ח מ"ע שיהי' המצוה כך וכך דוקא ואז יוכשר ויומשך הרצון ואם לאו לא יומשך הרצון בהם הרי נעשה המדידה

ומחמת בכחו: כ"ה בנוכ"ק, ואצ"ל: ומחמת זה בכחו.

בהרצון העליון כך ולא כך כו' וכן בהל"ת שהם היפך רצונו ית' כו' וכשיהי' אתהפכא (י"ל כמו לע"ל דעתיד חזיר ליטהר כו' ובדוגמא כזו עכשיו ע"י התשובה דהזדונות נעשים כזכיות כו') יחזור להיות המשכת הרצון, ויש בחי' קו המדה המודד את הרצון שיומשך כך ולא כך והוא למעלה מהרצון עצמו וכנ"ל במשל האדם המנהיג איך שיעשה הפועל שהוא למעלה מכל הפועל ומהפעולה כו' כמו"כ למעלה בחי' הכח המודד הוא למעלה מהרצון כו', והיינו ענין השפלה גדולה מבחי' עתיק להיות בבחי' העצמות הגבה מאד נעלה מן הרצון (גם מבחי' חסד דעתי' המלוכש בגולגלתא כו') להיות בחי' קו המודד לרצון לרצות כך וכך ויהי' הבידור כך וכך כו' כנ"ל. ונק' בוצינא דקרדוניתא לשון כח חזק כמו חיטי קרדוניתא דהפי' קשים וחזקים כו' כידוע להיות כי השפלה גדולה היא מבחי' העצמות להיות מנהיג הרצה"ע הנ"ל ולזאת צ"ל התגברות במאד להשפיל עצמו כ"כ, והו"ע בחי' גבורה דעתי' כו'.

ועפ"ז יובן דמצד בחי' חסד דעתי' שמשם נמשך בחי' ז' תיקונים דגולגלתא לא הי' בחי' קו המדה להיות הרצון כך ולא כך אלא הי' בהשוואה אחת כי לגבי עצמותו ית' הכל אינו תופס מקום כלל כו', וא"כ לא הי' הפרש בין שבת ליו"ט שהן בחי' עליות וירידות בנאצלים כידוע שאין זה אלא עפ"י מאמר קו המדה הנ"ל שפעם יגבי' האור ופעם ישפילנו כפי משל ההנהגה בכח הפועל כו' כנ"ל אבל למעלה מן ההנהגה כמו האדם שאינו רוצה להשפיל עצמו להיות מנהיג את הפועלים לא תמצא הפרש במלאכת הפועלים כך ולא כך כו', כן עד"מ ידוע ש"ס הנאצלים הן מקורי' אמיתים לכל חיי העולמים והן כמשל כח הפועל כו' והם כולם רק חיצוניות המאציל עצמו (ושרשן מבחי' ז' תיקונים דגולגלתא שאינו בחי' עצמות ופנימיות ממש כ"א גילוי כו'), אבל כח ההנהגה בהם שבשבת יתעלו האורות (המצומצמים למעלה ויאיר בחי' אור עליון יותר כו' כידוע ומבואר במ"א) ובחול ירדו וכדומה, אין זה אלא מפנימיות עצמות המאציל שהוא בחי' גבורה דע"י, ועכ"ז השפלת המאציל להנהיגם הוא בדילוג גדול ממהות למהות כי אין ערוך בין המאציל לנאצל כלל כידוע ולא הי' יכול להיות דילוג כזה כ"א מבחי' הגבורה דוקא. ונמצא שמהות כל האורות דאצ"י ודבי"ע נמצאו מבחי' ז' תיקונים שהוא בחי' חסד דעתיק שהם שרש בחי' הז' מדות שהם עיקר כל ההשתל' בחי' אדם כו' כנ"ל, ואמנם ההנהגה בהם להשפיל ולהרים ולהתברר באופן כזה דוקא הוא מבחי' גבורה דעתי' כו' והו"ע מ"ש קול ה' בכח דלצורך מ"ת שהוא שיבוא הרצון באופן מוגבל ומדה בכל הרמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כו' כנ"ל הוא ע"י כח וגבורה העליונה דוקא כו'.

ועפ"י יובן מ"ש בהתלבשות הנשמה בגוף ויפה באפיו ומאן דנפח מתוכו נפח כו', דלהיות הנשמה והגוף הם באין ערוך זל"ז כלל, דהנשמה

הוא בחי' רוחניות ושרשה מבחי' ז' תיקונין דגולגלתא, והגוף הוא הואי גשמי שאינו בערך הנשמה כלל, וכשם שנתל' דכדי שיהי' התלבשות אורות בכלים (שהן נשמה וגוף בעולם האצ"י וכמ"ש במאמר דפתח אלי' וכמה גופא תקינת לון כו' וההיא נביעא איהי כנשמתא כו') הוא ע"י מאמר קו המדה דוקא שהוא בחי' גבורה דע"י כו' כנ"ל, כן הוא בענין התלבשות הנשמה בגוף. ובאמת כאן הוא ירידה יותר באין ערוך, דהלא ידוע דאוי"כ דאצ"י יש להם קצת ערך ודוגמא זל"ז וכמ"ש במ"א משא"כ גוף ונפש האדם אין להם ערך כלל, והגם דשאר"י נבראים כמו בע"ח יש להם ג"כ גוף ונפש, אך הנה ידוע דבע"ח גופם ונפשם אינם רחוקים זמ"ז והם צומח וחי שהגוף הוא צומח והנפש חי שיש להם קצת ערך ושייכות וכמ"ש במ"א וזהו שאמרז"ל שבצביונן ובקומתן נבראו כו' וכמ"ש תוצא הארץ נפש חי' שיצא גופם ונפשם כאחד, משא"כ באדם שתחלה הי' נעשה גופו מן האדמה וכמ"ש גלמי ראו עיניך כו' והוא בחי' דומם ואחי"כ נפח בו נשמה בחי' מדבר שהוא בחי' כתר כידוע, ודומם ומדבר אינם בערך זל"ז כלל. והנה כמו שאינו דומה ירידת נשמת האדם בגופו לגבי שארי בע"ח כו' כנ"ל כמו"כ י"ל לגבי כללות הבריאה (אף שהוא בדרך בריאה יש מאין) דמ"מ הרי נבראו בבחי' חומר וצורה כאחד, משא"כ באדם שהוא ירידה שלא בערך כלל כ"א בדילוג מאד כו', ולזאת נא' בו ויפח באפיו שהוא ע"י נפיחה בכח דוקא שהוא בחי' גבורה העליונה בחי' גבורה דעתי', ודוקא לצורך התלבשות הנשמה הי' בחי' כח ולא להתהוות הנשמה עצמה שהרי שרשה הוא מבחי' ז' תיקונים בחי' חסד דע"י דהיינו בחי' גילוי אור פשוט עדיין ומשם שרש הנשמה שהיא מושללת עדיין מענינים גופנים ומצויר פרטי קודם התלבשות בגוף כו' כמ"ש במ"א, אך כשצריך לבוא הנשמה בגדר מוגבל אל הגוף להחיותו בדרך פרט כו' זהו ע"י בחי' גבורה דעתי' וכנ"ל דכל הנהגה פרטית הוא מבחי' גבורה דוקא, וענין הגבו' הוא מה שנמשך בחי' כח פנימי עצמי ונעלם מפני שאינו בערך וצ"ל התגברות דוקא, וזהו מאן דנפח מתוכו נפח כו'.

והנה תכלית הכוונה בירידת הנשמה בגוף הוא בשביל העלי' שאח"כ כידוע, ועלי' זו הוא ע"י ימים דוקא. והענין דהנה אמרז"ל אם לעוברי רצונו לעושי רצונו על אחת כו"כ ונמצא נק' ישראל עושי רצונו, והוא מפני שהם ממשיכים בחי' הרצון למעלה שירצה בעשיית שמים וארץ, והיינו ע"י תומ"צ שמקיימים עי"ז ממשיכים הרצון וכמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי פי' מה שאנכי עשיתי ארץ הוא בשביל האדם ובראתי כגימ' תרי"ג שיקיים תרי"ג מצות וכמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה כו' תנאי התנה כו' אם יקיימו כו' וכידוע המא' במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים כו' וזהו שע"י קיום התומ"צ הם עושים הרצון, ולכן נק' גבורים משום דהמשכת הרצון הוא בבחי' גבורה והם ממשיכים הרצון נק' גבורים כו'. והנה ע"י

המצות מתעלים נשמות ישראל להיות צרורה בצרור החיים את ה' וכמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את הוי' אלקיך. והענין הוא דהנה יש ב' מדרי' בבחי' הילוך הנשמה הא' ההילוך בבחי' אור"ם והב' ההילוך בבחי' אור"ם וכמ"ש אך בצלם יתהלך איש וידוע דצלם הוא בחי' מקיף כו' דההילוך בבחי' אור"ם הוא בגילוי אור דוקא בכלי כמו בגילוי אור השגה אלקית במוחין דחריב כו' שהולך ועולה בעילוי אחר עילוי כמו הילוך הנשמות בגי' שעולים תמיד בעומק השגות הרזין וסודות התורה וכמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו' כמ"ש במ"א, וכמו"כ הוא הילוך הנשמות למטה בעבודתם במוח ולב בהשגות והתבוננות אלקי שמשגיגים אלקות בשכלם ובינתם ועי"ז בא לבחי' אהייר לדבקה בו כו' ותמיד עבודה זו בתפלה שהולך מדרגא לדרגא כו'. וכ"ז הוא מצד האור"ם שמאיר בגילוי מוחין ומדות כו' שהעלי' הוא בסדר והדרגה דוקא כו', אמנם ההילוך הב' הוא ההילוך בעצם הנשמה בבחי' מקיפים שבה שיעלה לאדם בעילוי גבוה כי"כ מאד נעלה שאינו בערך והדרגה כלל. ועלי' כזאת אי"א להיות מצד עצמו כי"א ע"י המצות מעשיות שהאדם עושה הם נעשים לבושים להאדם ומעלים אותו מעלה מעלה שלא בסדר והדרגה כלל, וכמ"ש והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך צדקך הם המצות, וכידוע שהמצות נק' צדקה ועי"ז כבוד ה' הוא בחי' מקיף דשם הוי' יאספך שנאסף ונכלל בבחי' העצמות ע"י עשיית המצות דוקא. והענין יובן עדי"מ גשמי כשזורקין אבן במרגימה הוא כלי הקלע הולך האבן למעלה מאד יותר משזרק אותו בידו שלא יעלה כי"כ מכמו שעולה ע"י המרגימה, כמו"כ יובן שע"י שמתלבש הנשמה בלבוש המצות מה שא"א להנשמה לעלות שם מעצמה, והוא שמתעלית הנשמה בבחי' פנימיות ועצמות ההעלם דאי"ס שמשם נמשך בחי' הכח הגבורה העליונה הנ"ל, וזהו שא' והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את הוי' אלקיך היינו בבחי' פנימיות ועצמות אור"ם שלמעלה מבחי' הוי' אלקיך בגילוי כו'. והטעם שהעלי' הוא ע"י המצות הוא מפני שזה המצות ירדו למטה ה"ז בבחי' כח גבורה שהרצון הפשוט יבוא בגבול פרטי למטה דוקא, והנה עדי"מ אדם הזורק אבן בכותל הרי מצד כח הזריקה שזרקו בכח כשמגיע ומכה בכותל ה"ה חוזר ושב אל האדם שזרקו, כמו"כ יובן עדי"מ למעלה מפני שהמצות נזרקו למטה בבחי' כח וגבורה כמ"ש קול ה' בכח כו' ולזאת כשנעשה המצוה כך בכל פרטי ה"ה חוזר אח"כ למעלה למקורה למקום שמשם נמשך כח הזריקה כו' וכמ"ש במ"א אני כברוש רענן כו'.

ומעתה יובן מה שעליית הנשמה הוא ע"י הימים דוקא, דהנה נתיל דרש הנשמה הוא מבחי' ז' תיקונים דגולגלתא שהוא בחי' אור פשוט, ומה שנתלכשה בגוף זהו מה שבאה באורח פרט והוא שבאופן כזה וכזה תחי' את הגוף וכך וכך זמן בשעה וזמן גשמי כמו ע' או פ' שנה ותעבוד את ה' בהזמן הזה לבררו כו', כל פרטי אופן חיות הנשמה בגוף בזמן שנקצב לה ועבודתה בו (דזהו"ע פרטי התלבשות הנשמה בגוף כו') הכל בא מבחי' כח הגבורה העליונה בחי' גבורה דעתי' שהוא בחי' התגברות בחי' פנימיות

ועצמות איס ב"ה לקשר הנשמה באופן מוגבל דוקא, ולזאת כשנעשה כן בפועל היינו שבאה הנשמה בהימים הגשמיים שנקצבו לה מבחי גבורה דעתי שמשם נזרקה להחיות הגוף בהימים הגשמיים לברר לבושי הנוגה ע"י עבודתה בקיום התומ"צ בהימים האלו, וכשהנשמה עושה כן כמו שנקצב לה מבחי כח הגבורה שמשם נזרקה להיות באופן כזה, הרי ע"י היא עולה לאותו הכח שזרקה, וכמו במשל הנ"ל בוריקת האבן בכותל בכח דכשמגיע לסוף תכליתו הרי אותו הכח עצמו שזרקו מחזירו אל הזורק, כמו"כ כשנזרקה הנשמה בימים גשמיים דנוגה לברר לבושי נוגה הרי לאחר הבירור עולה הנשמה לאותו הכח שזרקו כו'. ולא מצד הבירור עצמו שהנשמה מבררת לבושי נוגה מחמת זה עולה כ"כ למעלה, לא כן הוא, דמצד הבירור עצמו לא היתה מגעת כ"א לבחי חכמה סתימאה ולא לבחי גבורה דעתי, דהרי כבר נת"ל דשרש הבירורים וההבדל בין טוב לרע הוא בחי"ס דוקא ששם תופס מקום הטוב והרע ושייך שם התפעלות בהבירור ומהיפוך הרע לטוב כו', אבל קמ"י עצמותו (והיינו בבחי עתיק שהוא בחי תחתונה שבמאציל) כחשיכה כאורה ממש ואין הרע המתברר דבר חידוש כלל ואינו שייך שיגרום שום התפעלות ח"ו, וענין תגבורת הכח של בחי גבו' דע"י שירד בעוצם השפלה הוא להיות קו המדה בהרצון, ולהיות עיקר ענין המברר בחי"ס כו' (ובו בעצמותו כביכול איז הבירור תופס מקום בעצם כלל, כן נ"ל בדו"ל) ולזאת מצד עצם הבירור גם לאחר שנהפך הרע לטוב אינו מגיע רק לבחי ח"ס, רק מצד הכח שזרק הנשמה בגוף בבחי הימים הגשמיים לברר בירורים ע"י בחי החכ' דבה אתברירו כו' כנ"ל, מחמת זה כשהנשמה מהפכת לטוב את הימים והלבושי נזרקת למעלה לאותו תגבורת הכח עצמו בחי גבורה דע"י למעלה מהמברר והמתברר כו' וד"ל. [ועפ"י הנ"ל יובן הקושי על מ"ש כוזהר בענין היומין שמהם נעשים לבושים דאמר שם אי חסרת יומא חדא חסרת לבושי חדא, דלכאוי תמוה דהרי עכ"פ הלבושים נעשים מהמצות שעושה בהימים, וכיון שכן למה אם עבר עליו יום א' בלי מצוה חסר הלבוש, הרי לכאוי יכול הוא לתקן כשיעשה למחר שני מצות וימלא החסרון כו'. וע"פ הנ"ל י"ל שיובן התירוץ ע"ז, שהרי מבואר שמצד המעשה בעצמו לא ה"י מגיע הנשמה כ"כ למעלה בבחי עתי דשם כתי' אם צדקת מה תתן לו כו' (והגם דנת"ל דהמשכת רצה"ע בהמצות הוא ג"כ מבחי כח הגבורה העליונה, ובסוף מעשה חוזרת למקורה כו' כנ"ל, י"ל דמה שנמשך מכה הגבו' להיות המשכת הרצון בהמצות היינו דוקא שישראל יקיימו התומ"צ דמחשבתן של ישראל קדם לכל דבר כמ"ש בתורה זו את בני כו' כמ"ש במ"א, וא"כ כבר ה"י שם פרטי התלבשות הנשמה בהימים ועבודתו בהם, ודוקא כשיעשה המצות בהימים הגשמיים אז נשלם כוונת עצמותו כו' ואז חוזר למעלה כו'. גם אפשר י"ל דענין כח הגבו' במצו' בעצם הוא כנ"ל בענין הבירורים בעצם כו', וצ"ע לומר כן), אלא מצד הכח שזרקה כ"כ למטה בימ"י הגשמיים א"כ דוקא כשתברר ותעשה המצוה בהיום הגשמי תגיע לאותו הכח שזרקה, ולכן אם חלף יום א' בלא מצוה חסרא לבושא חדא שמצד (הפרט ד)אותו היום כו'}. וזהו דאי' במד"ר ר"פ ויקרא דישראל נק'

גבורי כח והיינו מצד עלייתן שעולים בבחי' כח תגבורת העצמות כו'. וזהו ואברהם זקן בא בימים דיומין קריבו לי' מדרגא לדרגא ימים דוקא דבכדי שתעלה הנשמה לבחי' עצמותו ית' שהוא כח הגבורה העליונה שמשם נזרקה ויפח מאן דנפח מתוכו ופנימיותו נפח כו' הנה עלייתה הוא ע"י הבירור בעבודתה כתו"מ בהימים שנקצבו לה דוקא שע"ז נזרקה למעלה מעלה להיות צרורה בצרור החיים בבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה. וזהו ימים יוצרו שניתן לכאוי"א ימים קצובים על התלבשות הנשמה בגוף לעבוד עבודתו כו', וי"ל יצרו לי' צרור החיים והיינו מה שנצטר הנשמה בצרור החיים את ה' כו' וכמ"ש בזהר ע"ז דאתקשרת עד א"ס כו' והיינו בחי' מקור החיים מקור הימים דהיינו בחי' עצמות אוא"ס שמשם נמשך הכח והתגבורת להיות באה בימים למטה וע"ז נזרקה אח"כ למעלה באוא"ס בחי' צרור החיים כו'.

וזהו ויחי יעקב באמ"צ, דכמו שאברהם בא בימים שנתעלה ע"י הימים והם הלבושים שנעשו לו דיומין קריבו לי' עד שנתעלה בבחי' חיי החיים בחי' עצמות אוא"ס דזהו בחי' צרור החיים כו' כנ"ל, כמו"כ אמר ויחי יעקב, שיעקב אע"ה חי כל ימי חייו בהימים שניתנו לו בהעבודות הטובים שעשה בהם לבושים טובים לנפשו להעלותה בבחי' צרור החיים העליונים בעצמות אוא"ס כו'. ומ"ש באמ"צ הוא כידוע דאמ"צ הוא מקור הקליפות שנק' עומ"ר בחי' כתרין דמסאבותא כו', דהנה את זלעז"ז עשה האלקים וכמו שבקדושה אמר והייתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים ע"י הלבושים הטובים דמעהמ"צ בימים כו' כנ"ל, כמו"כ בלעז"ז א' ואת נפש אויבך יקלענו כו' בבחי' קליעה למרחוק שנתרחק מאד מאור פניו ית' ע"י לבושי מסאבא דלעז"ז כו', וענין הקליעה הוא מה שנזרק ח"ו בעומק רע שהנפש הטבעית נמשכת שם ברצון עמוק שלמעלה מהטעם בהתקשרות עצמיות שנק' ג"כ גבורות שיוצא מן ההעלם דעצמיות שלא לפי המדה כנראה בחוש שיפול אדם ברע פתאום בבחי' כח הרע הנעלם שבנפשו שיוצא לגילוי בגבורה יתירה כו' והסיבה לזה הן הלבושים הצואים שנעשה לנפשו בעברו על דבר איסור במעשה רע ר"ל וכצדור אבן במרגימה כן נזרק ע"ז בעומק רע בהתגברות יתירה בהתקשרות עצמות ברע ולעשות כל מהי' רע בפרהסי' ולבעוט ולכפור ר"ל כו', וכמו"כ הלבושים הצואים הנ"ל קולעין אותו בכף הקלע עד שאול תחתית לענשו בעונש קשה דתיסרך רעתך כו'. ופי' הפסוק שאומר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כו' ואת נפש אויבך יקלענה כו' הוא דאויבך הן הקליפות הקשים שמקטרגי' על נפש דוד דקדושה (דזהו נפש אדוני כו') וכל מגמתם לטמא את הנשמה האלקית, אך כאשר יפרד הרע מן הטוב ככלל נש"י ובכאוי"א כפרט אזי הנשמה תצור בצרור החיים הגבה מאד נעלה ע"י מעשה הטוב דמצות בהימים כו' כנ"ל ונפש אויבך הם המקטרגי' דרע שבנה"ט יקלענה בתוך כף הקלע בשאול תחתית דהא בהא

תליא כו'. וזהו ויחי יעקב באמ"צ, דיעקב אע"ה כשהי' באמ"צ ושם הי' חי בחיים עליונים דיומין עילאין בלבושים דמעהמ"צ הרי בירר גם בעמ"ר דקל"י, וזהו יעקב יו"ד עקב כמ"ש וידו אוחות בעקב עשו, ידו אותיות יו"ד דכחכ' אתברירו לברר גם עקב דעשו והוא בחי' סוף מעשה הרע בפוי"מ כמאכלות וביאות האסורות שנק' איסור דקל"י כו' והיינו ע"י סור מרע בפועל ממש וע"ט בפוי"מ בעש"י דוקא שהוא מצד המעשה בעצמה שהיא בעקב דוקא בחי' נה"י שכנה"י [שזהו עיקר העבודה והבירור עכשיו בדור האחרון דעקבות משיחא כו' וכמ"ש במ"א] וע"ז מבררים לעקב דעשו כו' וע"ז ירד למצרים לברר בירורים בקיום המצות בפוי"מ וע"ז נתעלה בבחי' הכח ותגבורת העצמות שמשם ירדה כו'. וזהו ויחי יעקב באמ"צ שהי' חי בהיומין עילאין בהבירורים שבירר באמ"צ. וענין שבע עשרה שנה הוא דהנה נת"ל דעצם הנשמה שרשה מבחי' ז' תיקונין דגולגלתא וירדתה בגוף שזה הנהגתה שתוגבל בתוך גוף גשמי בימים גשמיים ובאופן כזה וכזה דוקא הוא מבחי' ח"ס דשרשה מגבו' דעתי' ושם הוא עשרה (מצד המוחין שמנהיגים כו' כנ"ל), וזהו שבע עשרה שבע הוא מצד עצם האור הפשוט דנשמה ועשרה הוא בחי' התלבשותה בגוף כו' וגם מצד הבירורים דהנשמה מבררת דכחכ' אתברירו כו'.

ויהיו ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה, פ"י שני חייו שהן מקור חייו הן שבע שנים לבד וחייו בגילוי והתפשטות הן ק"מ שנה. והענין דהנה נת"ל דמה שהן ז' תיקונים הוא נגד ז' מדות שהן עיקר האדם כו' כנ"ל, אמנם מצינו ב"פ ז', דהנה בימי שלמה נגמרו את בנין בהמק"ד ששמחו כל ישראל כתי' ויעש שלמה את החג שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום כו' וצ"ל ל' ז' ימים וז' ימים יכתוב י"ד ימים, והענין דלהיות בימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא כו' והיינו יחוד ז' פ"ב, ואמנם בבנין בהמק"ד הי' עוד עלי' לבחי' מל' דאצי' מעין עלייתה בימי משיח ממש והיינו שנעשית שווה לקומת ז"א כו' ואינה מקבלת כלל מז"א כי כתר א' מת"ת דאימא לשניהן בשוה כו' רק מקבלת מאימא עצמה כמו ז"א בעלה כו' וכידוע. (עמ"ש • בע"ח שער ל"ה הוא שער מיעוט הירח פ"ב דבזמן בהמק"ד הי' אז מל' בבחי' הוא' שמבואר שם פ"א והוא שהן שוין בקומתן פ"ב) (והיינו ענין דקיימא סיהרא באשלמותא, שם פ"ב) ומקבלת הארותי' מאימא ע"י ה"ר דז"א, ולע"ל יהי' כתר א' לשניהן ואז תקבל המל' מבינה שלא ע"י ז"א. וצ"ע למש"כ. והנה מבואר בכ"ד בענין ר"ח שאז בחי' מל' מקבלת מחוי"ב שלא ע"י ז"א (ולכן אינו נק' יום המעשה כו'), ועמ"ש בס' הכוונות (בהש"ש) בענין ר"ח דבתפלת שחרית דר"ח ב' ההארות (בחי' יסוד דאבא ויסוד דאימא) יוצאים מקו הימין דהיינו בחי' נצח (דז"א) ושם לוקח יעקב הארת יסוד אבא לעצמו, ורחל לוקחת הארת יסוד אימא לעצמה שלא

ע"י יעקב בעלה ובחזרת תפלת שחרית מתעלים יעקב ורחל בחריג דו"א וההארת הנ"ל יוצאים מבחי' חסד ושם לוקחת הנוק' הארת יסרא"י שלא ע"י בעלה, ובתפילת מוסף הנוק' עולה בחבי"ד דו"א ובחזרת מוסף היא עולה בכתר דו"א ממש ואז הם שווים בקומתם ז"א הנק' ישראל עם רחל ואז מזדווגים יחד כו' ע"כ. ובמאור"א אות יו"ד סעיף ל' כ' ישראל נק' מחצה העליון דו"א ע"כ, ושם סמ"ג כ' יעקב נק' חצי פרצוף התחתון דו"א ע"כ, ובאות ל' ס"א כ' לאה נק' מל' דבינה היוצאת ובוקעת אחורי דעת דו"א כו' ונעשית פרצוף אחורי דעת דו"א עד חזה שלו כו' ע"כ, ולמטה מהחזה יש ג"כ בחי' לאה והיא לאה אחרת הנק' דור המדבר כמ"ש בע"ח שעלי"א הוא שער הארת מוחין זו"נ פ"א, ובס' קהלת יעקב ערך יעקב או"ג כ' ויש בחי' יעקב עליון אשר הוא שוה בקומתו לז"א והוא המזווג עם לאה ונק' ישראל ובחי' יעקב תחתון אשר התחלת יציאתו נגד חזה דו"א והוא המזווג עם רחל ע"כ. ומכל הנ"ל נר' מהקבלה דבכל הזמנים עד לעיל המל' מקבלת מז"א דוקא אלא שבחול מקבלת הארת ז"א (מה שנמשך בו מא"י) ע"י יעקב (וכן הוא גם בהעליות דשבת כו' כמ"ש בשעה"כ שם) ובר"ח (וכן ביו"ט) מקבלת מז"א שלא ע"י יעקב, אבל לעולם אינו מקבלת מבחי' מוחין חריב שלא ע"י ז"א עד לעיל שאז תתעלה במדרג' הו' שמבואר בע"ח בשער מינוט הירח שם שתקבל בעצמה מא"י שלא ע"י ז"א ואז לא יהי' שום שליטה על בחי' מל' ואת רוה"ט אעביר כו'. ומכ"ז צ"ע למ"ש בכ"מ עפ"י החסידות שהמל' מקבלת מאימא שלא ע"י ז"א כמו בר"ח וכמו"כ הי' בזמן בהמק"ד כנ"ל. והענין י"ל עפ"מ"ש בתרי"א פ' תרומה בהביאור לענין הכרובים בל' אדמ"ר נ"ע וז"ל כי הנוק' היא כנסי' עומדת פני"ם בז"א ושיון בקומתו ומקבלת ג"כ המוחין דאו"א וכתר א' לשניהם אזי נק' אחים כו' וע"י המשכן ובהמ"ק שצמצם שכינתו מבין בדי ארון בעשי' נק' זו"נ אנפי זוטרי כו' וכן כת"י כרוב אחד מקצה מזה הוא קצה או"א"ס שבז"א וכרוב א' מקצה מזה הוא מקור בי"ע ושרשם שבאצ"י שמתלבש בהם ג"כ או"א"ס ע"י המוחין דאו"א הנותנים בראש הנוק' ע"י ז"א בעלה דרך מעביר לבד ולא בדרך התלבשות ממש כמו שהוא בזמן שאינו שוה בקומתה עמו רק מהחזה ולמטה כנודע, עכ"ל. ובע"ח שער תיקון נוקבא פ"ב אות ה' כ' וז"ל צריך שתבין בענין מה שאנו אומרים כי המל' לפעמים יונקת מת"ת ולפעמים מבינה [הוא מה שלפעמים מבואר דמקבלת הארותי' ע"י ז"א בעלה ולפעמים מבואר דמקבלת מאימא שלא ע"י ז"א] איך נתייחס קבלתה לשום א' מהמדרג' אחר שידענו היות כל מיני שפע בא מכתר [ר"ל דכל שפע הוא מהמוחין והשפעות המוחין הוא בחי' אור חדש (י"ל מה שנק' אור חדש הוא מפני שאלפים שנה קדמה תורה לעולם ומבואר במ"א דהיינו בחי' אלפ"ך חכ' ואלפ"ך בינה שהן קדמו למעלת העולם כמ"ש בכ"ד, ובמאור"א אות ע' ס"ב כ' עיקר עולם ז"א עכ"ל והוא מפני שז"א נעשה מקור לוי"ק דעולם שלמטה והו"ע דא"י במדרש מלמד שהי' סדר זמנים קודם לכן, דזמן הוא בחי' מל' המהווה את העולם והוי"ק דז"א המשפיעים במל' נק' סדר זמנים כו', ובחי' חריב שלמעלה מבחי' עולם הי"ו בחי' אור חדש, וזהו אין כל חדש תחת השמש, דלמטה מן השמש אין כל חדש וידוע דשמש הוא

בחי' ז"א ולמעלה מן השמש הוא בחי' אור חדש וכמ"ש בזהר שאני עמלא דאורייתא דלעילא מן שמשא כו' ואורייתא מחכ' נפקת כו') וכל גילוי אור חדש שרשו מכתר (מאחר שאינו ע"פ השתלשלות העולם כנ"ל כ"א דבר חדש וצריך להתחדש הדבר במקורו כו' וגם מפני שהמשכה זו הוא בחי' השפעה פנימיות ועצמיות ונמשך בחי' תוס' אור בהמשפיע לצורך ההשפעה כו' כמ"ש בכ"ד), וז"ש דכל מיני שפע בא מכתר], והענין כאשר לא תועיל אותה הספי רק למעביר יתכנה השפע אל הכתר וכאשר יתעכב שם בנינה או בת"ת וכיוצא יקרא קבלתה ע"י אותו המקום אשר נתעכב שם עכ"ל. וענין הפרש בין מעביר להתלבשות מבואר בכ"מ להתלבשות הוא פשהמדר"י העליונה מתלבשת בהמדר"י התחתונה ה"ה משתנה למהות אור התחתון אז נק' השפע ע"ש המדר"י התחתונה, וכמו אור הלבנה שכל אורה הוא מה שמקבלת מהשמש ומ"מ אינו דומה לאור השמש כלל ונק' אור הלבנה והוא מפני שאור השמש מתלבש בהלבנה ונשתנה למהותה כו', משא"כ כאשר המדר"י העליונה נמשך רק דרך מעביר המדר"י התחתונה אינו משתנה ממהות המדר"י העליונה, וכמו השפעת השכל שעובר דרך המדות דא"א להיות השפעת שכל בדיבור אם לא שיהי' לו מדת אהבה ורצון בזה כו' כמ"ש במ"א ומ"מ נק' ההשפעה ע"ש השכל שהשכל נשפע בדיבור כו' וכמו"כ שכל שעובר ע"י אצבעות היד לבוא באותיות הכתב כו', וכמו"כ יובן למעלה דכל דרך מעביר מפני שאין האור משתנה ממהותו נק' ע"ש המדר"י העליונה כו'. והנה אף שהאור המדר"י העליונה כשנמשך בדרך מעביר המדר"י התחתונה לא נשתנה בעצם מהותו מ"מ א"א שיומשך למקום שהאור הנמשך אם לא בדרך מעביר הבחי' הממוצעת, והוא כמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח וז"ל כמו ביר"ט שחסד דאצי' המלוכש לגמרי כחסד דבריאה ומחי' עוה"ז הגשמי ע"י מעבר חסד דיצי' ועש' הנק' ג"כ התלבשו' שאל"כ לא הי' פועל בגשמיות עוה"ז עכ"ל, הרי הועילה ההעברה בכדי שיפועל בעוה"ז שנמשך לשם להחיותו כו'. והענין הוא כמו עד"מ בהשכל שעובר ע"י האצבעו' או הקולמוס אף שאינו מתעכב בהם ואינו משתנה האור מ"מ בלתי העברה זאת א"א שיבוא באותיות הכתב כו', וכמו"כ יובן למעלה דבכדי שיומשך אור העליון במדר"י תחתונה צריך לעבור ע"י המדר"י הממוצעת בכדי שיתלבש בהתחתון, אבל ההשפעה נק' ע"ש מקורה כו'. ועדיין א"מ מה פועל ההעברה שע"י דוקא אש"ר שיתקבל בהמדר"י התחתו' כו'. וי"ל ע"ד שמבואר במ"א בהפרש בין צמצום והעלם, דצמצום אף שנתצמצם האור הי' רק מה שנתמעט אורו מ"מ לא נשתנה עצם מהותו שהוא מעין המאור, וכמו עד"מ אור המאיר ע"י חלון דאף שמצומצם שם האור, דבחוץ עד"מ הרי האור מאיר בהתפשטו' גדולה ובחלון הוא בצמצום, מ"מ הוא אור השמש ממש וכמו אף שמאיר השמש דרך נקב שהוא צמצום גדול מ"מ אין שינוי בעצם מהותו אלא שנתמעט האור כו', וכמו"כ יובן ענין הצמצום למעלה שהוא רק שהאור נתצמצם ונתמעט אבל לא נשתנה עצם מהותו כו', ומבואר במ"א דזהו"ע בחי' גילוי אור א"ס שמאיר בעולם האצי' דשם מאיר גילוי אלקות (ואף גם הכלים דשם מגלים את האור כו', עמ"ש בד"ה להבין מ"ש בע"ח

בהיכל הז' דבכתר וחכ' כו' פ"ד). אמנם ענין העלם הוא שמעלים על האור הראשון עד שאור המגלה אינו במהות האור הראשון וכמו המסך המעלים לגמרי על עצם האור ומה שמאיר דרך המסך הוא רק אור של תולדה כו', ובמ"א מבואר המשל בזה כמו אותיות השכל הגם שהשכל מתצמצם בהם מ"מ ה"ה מגלים את מהות השכל, אמנם כ"ז כשהאותיות מסודרות לפי אופן השכל, אך כשהאותיות בלתי מסודר"י או אותיות התמורות ת"י אב כשמתחלף בא"ת ב"ש על תש ה"ז מעלים על מהות אור הראשון כו', והנמשל מזה למעלה הוא בבחי' בבי"ע דשם האור נעלם כו', ומ"מ שייך בחי' התלבשות גם באצ"י כידוע מענין התלבשות הפרצופים זב"ז וכמ"ש במ"א בדי"ה י"ן ושכר אל תשת כו' (ולכאו') ה"ז שייך בכלים, וי"ל דגם באור לאחר שכבר נתצמצם לפ"ע כל ספי' שייך התלבשות כו', וכ"ז מענין ההתלבשות בבחי' נשמה דבי"ע שהוא בחי' האור דבי"ע כו' כמ"ש במ"א וד"ל). ומ"מ מזה יובן בדוגמא ענין בחי' מעביר שלא נשתנה עצם מהות האור מ"מ הועילה ההעברה בכדי שיוכל להתלבש בהמדרי' התחתונה כו'. עוי"ל שהוא ע"ד המשכת אר"מ ע"י אור פנימי דעיקר התהוות היש הוא מבחי' אור הסוכ"ע כמ"ש במ"א, ומ"מ נמשך אור הסובב ע"י ממלא דוקא וכמ"ש במ"א בענין הכאת אר"מ באר"פ וע"ז נתהוו הכלים וכן כללות מציאות היש כו' דעיקר ההתהוות הוא מהכח הסובב אלא שהוא ע"י ממלא כו', אלא דשם פעולת הסובב הוא בהעלם וכאן הכוונה ע"י ההעברה במדרי' הממוצעת מאיר גילוי בחי' המדרי' העליונה כו'. ועפ"י כל הנ"ל מובן דגם בזמן בהמק"ד קבלה המל' הארותי ע"י ז"א (והיינו ע"י בחי' כתר דז"א כו') ולא מבינה עצמה ונמצא שאינו בחי' כתר אחד לשניהם ממש דז"א מקבל מבינה ע"י עצמו ומל' מקבלת ע"י ז"א, אך מפני שאור הבינה שנמשך למל' נמשך רק דרך מעביר הו"א לזאת נק' ההשפעה ע"ש הבינה, משא"כ לע"ל תעלה המל' במדרי' עליונה יותר ותקבל מעצם הבינה ע"י עצמה שלא ע"י ז"א כו' (משא"כ שם בהביאור דכרובים בל' אדמו"ר נ"ע דבמ"ת ה"י כתר א' לשניהם כו' אפ"ל דהיינו ג"כ כמ"ש בסוף שהוא רק בפנימיות העולמות כו' אלא בתושב"ע"פ הוא במדרי' עליונה יותר דאחעט"ב כו' ועמ"ש במ"א בדי"ה ואלה תולדות יצחק, רל"ז, בהפרש בין מ"ת ובין לע"ל), וכמו"כ ברי"ח מ"ש בכ"ד בדא"ח שהמל' מקבלת מאר"א שלא ע"י ז"א י"ל דהיינו שלא ע"י התלבשות ז"א כ"א דרך מעביר הו"א, נמצא דברי"ח אינו מקבלת אור הז"א כ"א אור הבינה, אבל מ"מ הוא ע"י ז"א (מבחי' הכתר שבו בחזרת תפילת מוסף כו' כנ"ל) אלא שהוא רק בדרך מעביר וא"כ ה"ה אור הבינה ממש כו', וזהו כתר א' לשניהם מבחי' ת"ת דאימא כו'). וביאור זה ידוע מהשפעת הרב לתלמיד שמשנתנה השפ"ע במוח התלמיד לאחר קבלתו במוחו, אבל קודם שיקבלנה והיינו בעת שמעו השכל קרובה השגתו אותה לערך דקות השפ"ע כו', וזה משל לבחי' יחוד פכ"פ חב"ד בחב"ד ולא שמקבל מחג"ת כו', אבל שיהי' השגת התלמיד

דקה כמו השגת הרב קודם שמשפיע כו' זה א"א כ"א שיקבל התלמיד מאותו המקור השופע להרב, וזהו משל לבחי' שוין בקומתו כתר א' למוחין שלשניהם כו'. והיינו ענין ז' ימים וז' ימים כו' פי' ז' ימי עולם הם מבחי' דכורא שהוא בחי' ז"א דאצי' וז' ימות עולם דנוק' מדת מל' דאצי' שהיו עד הנה זה למטה מזה שימות עולם קבלו השפע מימי עולם מבחי' נה"י שבו או חג"ת כו' ועתה הם ארבעה עשר יום פי' שוין בקומתו ושניהם מקבלים בשוה ואינם מובדלים לעצמם כמו שבמספר י"ד יש ב"פ ז' בהעלם ולא בגילוי כי כללותם י"ד כו' כן ע"מ כללות קבלת שפעם מבינה דאצי' הוא י"ד יום כו' ולא שיחלקו לו' וז' בבחי' משפיע ומקבל זה תחת זה כו'. ומה שאמר לפני הוי' אלקינו כו' הענין הוא דגם בשרש שרשן של זו"ג נאחדו בחי' המשפיע והמקבל, ובשרשן הוא בחי' אור ישר ואור חוזר דעתק נאחדו ג"כ בלי אמצעות כלי מפסיק ביניהם ושניהם שוין למעלה מבחי' כלים כלל, וזהו לפני הוי' אלקינו למעלה משרש התהוות אורות הגלויים ולמעלה משרש התהוות הכלים הנק' הוי' אלקינו כו'.

והענין דהנה במנורת זכרי' כתי' שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה כו' וצ"ל למה לא היו בנרות המנורה שבכהמק"ד, וגם ל' שבעה ושבעה כו'. אך הענין דהנה ל' מוצק הוא דבר הניצוק מאיליו מבלי המשכת כח גברא כו', והיינו שראה זכרי' כנבואה ז' מוצקות שנובעים בהם שמן מאליהם לנרות המנורה מבלי שימשיך אדם שמן להמוצקות כו', ובכהמק"ד ה"י צריך הכהן להמשיך השמן בהנרות ולא מוצקות מושכין מאליהן כו' הטעם לזה כי שרש המוצקות למעלה הוא בחי' ז"ת דעתי' שהן מושכין השמן שהוא בחי' ח"ס לנרות המנורה שיומשך להיות מוחין לאריא ע"י המזלות דח"ס אבא יונק ממזל הח' כו', ויש שבעה ושבעה מוצקות פי' השבע מצד בחי' או"י דחסד דעתי' שממנו נעשו ז' תיקונים כנ"ל והן מושכין מאליהם בלי אתעדלית כו' ושבעה מצד בחי' או"ח דגבו' דעתי' כשהבירורים מתבררי' ועולין בבחי' או"ח גורמי' יתרון אור חדש כו' כנ"ל וזהו שבעה ושבעה מוצקות כו'. (אך לכאור' השבעה שמצד האריח איך הן מוצקות מעצמן. והענין) דהנה זכרי' ראה המוצקות כמו שיהיו לעיל שיבוא המתברר לכמו שהי' קודם שנפל והיינו בבחי' גבו' דע"י כנ"ל לכן אז לא יהי' עוד בחי' מ"ן מהבירורים ע"כ הם ג"כ מוצקות שנמשך השפע מאיליו ויתאחדו הו' מוצקות דאריח עם הו' דאוי' ע"כ כתי' שבעה ושבעה מוצקות ולא כתי' שבעה מוצקות ושבעה כו' (מפני שנתאחדו כו'), אבל בזמן בהמק"ד קודם לעיל הוא עולם המעשה להיות אתעדלית לכן לא היו מוצקות בהמנורה דבהמק"ד רק דייקא הכהן ה"י מושך השמן ע"י אתעדלית. והנה עיקר ענין התאחדות הו' וז' מוצקות הוא שנעשה רק ז' מוצקות כי מצד האריח נעשה הכלים כי מבחי' קו המדה שמבחי' גבו' דעתי' נמשך הירידה בכלים מכלים שונים כו' כנ"ל משא"כ מצד האוי' דחסד דעתי' לא היו עליות וירידות אלא הכל כהשוואה א' וא"כ לאחר שנגמר כל הבירור דלעיל לא יהי' עוד עליות וירידות ויהי' האריח מתאחד עם האוי' עד שהם ז' מוצקות כו', וזהו ג"כ ענין ז' ימים וז'

ימים שהוא התאחדות ז'ינ מחמת שבשרשן נתאחדו הז' וז' מוצקות שהם שרש דז'ינ כנ"ל.

ועפ"י ז' יובן ג"כ מ"ש ויהיו ימי יעקב שני חייו שבע שנים כו', דהנה כל נברא שרשו הוא מבחי' ימי קדם דעת"י כו' כנ"ל וכשבא בימים לאחר הבירור היה עולה לבחי' ימי קדם, וזהו שני חייו היינו עיקר חייו כנ"ל הם שבע שנים, דהנה מתחלה אמר שבע עשרה שנה ונת"ל שהוא כמו שמבחי' ז' דעת"י נמשך בעשרה דמ"ס לברר בירורים יו"ד עקב ואחר גמר הבירורי' הגיע לשרשו והוא בחי' שני חייו הם ז' לבד שהם ז"ת דעת"י (בהתאחדות בחי' או"י ואו"ח והיינו ז"ת בכלל כו') וע"ד הנ"ל בענין המוצקות שמתאחדים השבעה ושבעה להיות רק שבעה כו' כנ"ל. וענין מאה וארבעים שנה הוא בבחי' ההתפשטות שנעשה משבע שנים הנ"ל להיות שנת"ל כי עיקר שרש ההתהוות הם ז' מדות שהן עיקר האדם כו' ואמנם הם ז' וז' בחי' ימי עולם וימות עולם או"י ואו"ח וכשנמשכי' במ"ס ששם הוא בחי' יו"ד אי"כ יו"ד פעמים י"ד הם ק"מ שנה. וזהו מ"ש ויעקב נסע סוכתה כי לאחר הבירור עולה עד בחי' ז"ת דע"י ששם הם ז' לבד [וזהו"ע בריח התיכון שמבריה עד קצה העליון כו'] וע"ד שבסוכות בימי שלמה (דקיימא סיהרא באשלמותא כו' כנ"ל) שמחו ז' ימים וז' ימים שמתאחדים הב' בחי' ז' דאו"י ואו"ח, כמ"כ יעקב בא בימים והגיע לבחי' הז' כו' וזהו נסע סוכתה, והוא בהיותו איש תם יושב אוהלים ה"י בכוחו לחברם שיהיו שבעה לבד ולא שבעה ושבעה כו'. ועפ"י הנ"ל מתורץ הכל דמה שחלק השבע מהק"מ מפני שהשבע הם עיקר חייו כמו שלאחר הבירור והק"מ הם בהתפשטות (לצורך הבירור כו' שבעים שנה ושבעים שנה דימי שנותינו כו' שבעים שנה דנשמה וגוף שמתקשרים ע"י ויפח כו' כנ"ל וד"ל) ואינו שייך לחלק המאה מהארבעים כו' אך הק"מ הם התפשטות, אמנם לאחר הבירור חברם ויחדם שהגיע לשרשו שהן שבע שנים לבד, ולכן הקדים מספר המועט קודם מפני שזהו כל המכוון בהתפשטות והתלבשות הנשמה בכדי לאחד הב' בחי' שבע להיות בחי' שבע לבד דהיינו שעולה לשרש ומקור הראשון בחי' ז"ת דעת"י שהם עיקר שני חייו כו' וד"ל.

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה כו' תספרו חמשים יום כו' וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש. והק' בזהר (אמור דצ"ז א', וזהו לפי הפרד"ס בשער י"ג הוא שער השערים פ"ג שמפרש פי' דברי הזח"ג דצ"ז הנ"ל, משאי"כ לפי המק"מ בשם ג"ב יעו"ש) למה ליל ממחרת השבת והלא כתי' מיום הביאכם את עומר התנופה שהוא ט"ז בניסן, ול"ל למכתב עוד סי'

שהוא ממחרת השבת, ואי משום דמלשון מיום הביאכם משמע שתחילו לספור מיום, ובאמת צריכים להתחיל לספור מהלילה, הלא כתי' אח"כ תמימות תהיינה, וממילא מובן שצריכים לספור מהלילה, דאל"כ אינם תמימות. ותי' כי ענין הגלות נק' בשם נדה וכמ"ש חטא חטאה ירושלים לנדה הייתה, שנמשל חורבן ביהמ"ק שהו"ע הגלות לנדה, וכן אי' במד"ר פ' מצורע פי"ט ואשה כי יזוב ממנה זוב דמה ימים רבים, והדוה בזיבתה אין כתי' כאן אלא והדוה בנדתה, ר' יוחנן בשם ר"א בנו של ר"י הגלילי אומר ומה אם האשה הזו ע"י שפירשה שנים שלשה ימים התו' קורא אותה נדה, אנו שפורשים מבית חיינו ומבית קדשינו ותפארתינו כמה ימים וכמה שנים כמה קיצים וכמה עבורים עאכ"כ. נמצא ענין הגלות נק' בשם דוה שהוא דם נדה וזיבה. והנה פסח הוא יצי"מ, שהוא כמו באשה כאשר נפסק דם נדה, ככה הוא יצי"מ כי מצרים הוא ערות הארץ וישראל היו בגלות במצרים שענין הגלות נמשל לנדה כנ"ל, לכן יצי"מ הוא בחי' הפסקת דם נדה, והוא כמו ענין הפסק טהרה שצריכה האשה אחרי הוסת. וזהו ממחרת השבת, כי שבת זה הכתוב בפסוק זה אינו קאי על שבת כ"א על פסח שנק' ג"כ שבת, והיינו שכמו ששבת הוא בחי' שכיתה, כך הו"ע פסח הוא בחי' הפסק טהרה שנפסק הדם בחי' הגלות. וזהו שצריך לכתוב ממחרת השבת ולא די במ"ש מיום הביאכם, כי ממחרת השבת אינו לסימן כלל מאימתי יתחילו לספור, כ"א שממחרת השבת הו"ע הפסקת טהרה יציאה מהגלות. וכדי שיהי' מ"ת שהוא משארז"ל ביום חתונתו זו מ"ת צ"ל תחלה ז' נקיים וטבילה, שהוא כמו שהאשה כאשר היא צריכה לטהר לבעלה מוסתה צריכה לספור ז' נקיים, ככה כדי לקבל התו' שנמשלה לחתונה שהו"ע יחוד צריכים תחלה לספור ז' נקיים שהוא ספה"ע שסופרים שבע שבתות כנגד ז' נקיים.

ולהבין ענין הז' נקיים, גם צ"ל מה שמשלו רז"ל ענין מ"ת לחתונה שלכאו' הוא משל גשמי מאד, וכמ"כ צ"ל מה שבכל שה"ש נמשל אהבת הקב"ה לישראל בשם איש ואשה, או דודי וכלה שהקב"ה נק' דודי כמ"ש כי טובים דודיך מיין ונשיי נמשלו לכלה, וכן צ"ל משארז"ל בג' דברים חיבב הקב"ה את ישראל בדביקה ובחשיקה ובחפיצה וכולם מפרשתו של אותו רשע, מפ' שכם, כמ"ש ותדבק נפשו בדינה שכם בני חשקה נפשו בבתכם כי חפץ בבת יעקב, ולכאו' צריך ג"כ להבין מפני מה למדו אה' הקב"ה לישראל מאהבת שכם לדינה שהוא גשמי מאד. אך הנה כ"ז יובן בהבין הענין מ"ש ואהבת את ה' אלקיך והיו הדברים האלה, ופירש"י ז"ל והוא מהספרי, לפי שנא' ואהבת את ה' וכי איך אנו יודעים באיזה דרך אוהבים אותו לכך נא' והיו הדברים האלה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והי' העולם, ולכאו' צ"ל מהו שייך אהבת הו"י לתורה הלא יכול להיות שאחד לומד התו' ואעפ"כ לא יהי' מאהבה, וכמ"כ בהיפך, ומה תלוי זב"ז. והענין הוא דהנה צ"ל ענין ביום חתונתו זו מ"ת. הנה ענין החתונה הו"ע יחוד חו"כ. והנה ענין היחוד הוא השפעת הטפה, והנה הטפה אף שכאשר היא נשפעת היא גשמי' אעפ"כ הנה שרשה היא נמשכת ממוח האב שלכן

האב מוליד בדומה לו רק שדרך עברה בחי' חוליות השדרה מתגשמת, ככה הויע התו' גיכ. כי הנה נודע שהתו' היא חכ' ורצונו ית' רק שנתלבשה בדברי' גשמי, כמו ציצי' שהם ליב חוטין ורומזים לליב נ"ח שאין ערוך בחי' הליב חוטין של צמר גשמי לליב נתיבות החכ' ואעפ"כ הם ענין הליב נ"ח ובהם ועי' ממשיכי' בחי' ליב נ"ח, או כמו שע"י ספה"ע שסופרים מ"ט יום עי"ז ממשיכים מבחי' מ"ט שע"ב, שע"י הסיפורים גשמי' עי"ז ממשיכים מ"ט שע"ב, והי' ממש כמו ענין הטפה, אף שהיא גשמי' אעפ"כ היא נמשכת מהמוח, כמ"כ הוא בחי' התומ"צ גשמי' אף שהם גשמי' אעפ"כ שרשן מבחי' חכ' שהוא בחי' חכ' ורצונו ית' רק שנתלבשה בחי' חכמתו ורצונו ית' כבי' בדברים גשמי' ציצית ותפילין גשמי' (ובאמת לא מצאו רז"ל משל דומה להמשכת התו' כ"א מענין היחוד, כי ממשל השפעת הרב לתלמידו אינו משל דומה, כי השפעת הרב לתלמידו הוא בחי' חיצוני' אבל התו' היא השפעה פנימי', כ"א מענין היחוד שהיא השפעה פנימי' כנ"ל). וזהו ביום חתונתו זו מ"ת שנמשל התו' לענין יחוד חו"כ כנ"ל, וכן בכל ספר שה"ש כו' וד"ל.

והנה בס' אוה"ח על החומש פי' ע"פ ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך והיו הדברים האלה, וארז"ל בכל לבבך בבי' יצריך ביציט וביצה"ר, ופי' האוה"ח שמתוך היצה"ר אתה בא לאהוב את התו' שהוא אהבת הקב"ה, והוא ממה שאנו רואים שאה' והחשק שיש לענין היחוד היא גדולה מאד, וכמ"ש כי חפץ בבת יעקב שהיא תאוה גדולה מאד. והנה ענין התאוה הוא שמתאווים להשפעת הטפה שז"ע היחוד, והנה כאשר יתבונן היטיב שרש הטפה היא מהמוח ושרש מוח האדם הוא מחכ' דמל' דעשי' ומל' דעשי' ממל' דיצי' ומל' דיצי' ממל' דבריאה ומל' דברי' ממל' דאצי', אך הנה זהו ע"י צמצומים רבים ונבראים בע"ג ואעפ"כ יש לזה תאוה גדולה מאד, וק"ו וכשי"כ שצ"ל אה' וחשק ללימוד התו' שהיא חכ' ורצונו ית' חכ' דאצי' שאין ערוך כלל בין חכ' דאצי' וחכ' דמל' דעשי'. וזהו בכל לבבך בבי' יצריך שמאהבת היצה"ר לענין היחוד יכולים להתבונן נגד מה שצריכים לאהוב בחי' לימוד התו' שנמשלה גיכ להשפעת הטפה כנ"ל, וזהו מתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והי' העולם, והיינו כי התו' היא כמו משל ענין השפעת הטפה וזו היא אה' הקב"ה שהוא ית' השפיע בחי' תו' שהיא חכ' ורצונו ית' רק שנתלבשה בדברים גשמי' כנ"ל וד"ל. וזהו ביום חתונתו זו מ"ת שמ"ת היא בחי' היחוד שלכן נמשלה לחתונה שכמו ענין היחוד הוא השפעת הטפה ממוח האב ככה הויע התורה שהיא בחי' השפעת חכ' ורצונו ית' אך שנתלבשה בדברי' גשמי' כנ"ל וד"ל.

אך כדי לבוא לבחי' מ"ת צ"ל תחלה בחי' יצי"מ שהוא ממחרת השבת הפסק טהרה שהוא לידע שכבר נפסקו הדמים, כי ה' דמים טמאים באשה, שענין הדמים הוא בחי' גבו' קשות, שמצד הגבו' יש יניקה לחיצוני', כי נדה הוא נד ה' שהוא בחי' נאלמתי דומי' החשיתי, שכאשר הולכים הדמים אינו יכול להיות היחוד כמ"ש ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב, וצ"ל הפסק הדם שהוא בחי' יצי"מ. ובנפש הנה בחי' הדם שבו נאחזים הקלי' הוא בחי'

הנה"ב שהיא קשורה במחדו"מ שלא לה' המה, וענין יצי"מ הוא להפריד הנה"ב מהמחדו"מ שלא לה' המה, ואח"כ הו"ע הו' נקיים לברר הזי"מ דנה"ב שיהיו נקיים מכל טומאה שז"ע אתהפכא חשול"נ. והו' נקיים הו"ע ספה"ע, וצ"ל מה שייך ספה"ע לבירור דנה"ב. הנה העומר ה"י משעורים, והנה ארוז"ל הרואה שעורים בחלומו ס"י שנמחלו לו עונותיו שנא' וסר עונך וחטאך תכופר, וצ"ל מהו שייך בחי' שעורים לסר עונך, אך הענין דהנה עונותיכם מבדילי' ביניכם לבין אלקיכם, שע"י העון נעשה מסך מבדיל וע"י השעורים מסירים המסך המבדיל, והיינו כי שעורה הוא מאכל בהמה, ופי' בהמה קאי על בהמה שלמעל' שהוא בחי' חיות המרכבה פני אר"י פני שור, ונק' בשם בהמה שהו"ע המדות כי הבהמה הוא מדות תקיפין, כך הו"ע בחי' פני אר"י ופי' שבמרכבה שהמה תמיד בבחי' ביטול לאא"ס ב"ה. והנה הנה"ב שרשו מחיות המרכבה כנודע, ולכן ע"י השעורה שהיא מאכל בהמה דמרכבה מתברר הנה"ב ג"כ, והיינו מהתבוננות איך השרש שלו הוא בטל שזהו"ע משארז"ל שור גועה שהוא בחי' צעקה דהיינו בחי' הצעקה והביטול לאא"ס ב"ה שהחיות המרכבה בטלים לו ית' ומזה נמשך למטה ג"כ ענין בירור הנה"ב והוא ע"י השעורה כנ"ל. וזהו מה שמנחת קנאות ה"י בא משעורים, והיינו שמנחת קנאות הו"ע בדיקת הסוטה וע"י המנחה שה"י בא משעורים אם לא נסתרה כו' ונקתה ונזרעה זרע שע"י השעורים ונקתה בירור כו'. ובוזה יובן ג"כ מארוז"ל במד"ר פ' אמור ובמגילת אסתר שכאשר בא המן למרדכי להלביש אותו בגדי מלכות ולהרכיבו על סוס המלך מצא אותו ותלמידיו שהיו עוסקים בפ' העומר שאותו יום ה"י יום ט"ז בניסן וא"ל שהעומר שעורים שעולה בעשרה ממון נצח לעשרה קנטרין דכסף שאמר המן לשקול על גנוי המלך כו', והיינו כי המן ה"י קלי' רע דעמלק, וע"י עומר שעורים הוא בירור הטוב מהרע כנ"ל שעומר שעורים הוא בחי' ז' נקיים בירור הרע כו' וד"ל. והנה לא די בעומר שעורים בלבד רק שצ"ל וספרתם לכם, של' וספרתם הוא מל' אבן ספיר דמות כסא שהוא ל' ספיר ובהירות, והיינו כי אף שמבררים את המדות דנה"ב, אך כדי שיהיו נקיים ובהירים, דהיינו שבבחי' אה' לא יהי' מעורב בזה אה' רעה ח"ו או ממדת היראה לא יהי' בחי' כעס או ממדת הת"ת לא יהי' בחי' התפארות, זהו ע"י וספרתם לכם שהוא בחי' המשכת מ"ט שע"ב כדי שיהיו המדות דנה"ב זכים ובהירים כו' וד"ל.

ומעתה צ"ל מפני מה סופרים ספה"ע מ"ט ימים ולא די בו' ימים כמו כל ז' נקיים שסופרת האשה. ולהבין זה צ"ל ענין הטבילה, שהטבילה הוא בנהר היוצא מעדן. דהנה כתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, פי' גן הוא ג"ן סדרים דאורייתא והנהר בעצם הוא למעל' מהגן. והנה ארוז"ל מה שמו דההוא נהר יובל שמו, וענין היובל הוא כמ"ש וקראתם דרור עבדים יוצאים לחירות, שאפי' עבדים שהם נשמות פגומות יוצאים ג"כ לחירות, והיינו מפני יובל הוא שנת החמשים שנה יהי' לכם, פי' שהיא בחי' שער הנו"ן דבינה, לכן משם נתקן כל הפגמים, ולכן אפי' עבדים נשמות פגומות יוצאין לחירות שמתקנים כו'. והנה הטבילה הוא בנהר זה כי הטבילה הוא

כדי שיהי נקיון לגמרי וכדי שיהי נקיים לגמרי זהו עיי שעה"נ דבינה דוקא, וזהו כמ"ש אם רחץ ה' צואת בנות ציון, וארוזל אית אם אלא אָם תבוא האם כו' והיינו בחי' בינה שהיא שעה"נ דבינה וגם כמ"ש שניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה כו'. והנה מאחר שהטבילה הוא בשעה"נ דבינה לכן צריכים לספור תחלה מ"ט ימים, כי כדי לבוא לבחי' שעה"נ יש תחלה מ"ט שערים ועיי הספ"י שסופרים מ"ט ימים היום יום אחד שני כו' ממשיכים בחי' מ"ט שע"ב, ואח"כ בחה"ש הוא בחי' הטבילה בשעה"נ דבינה, כי שבועות הוא חג בפ"ע לבד מ"ת רק שמ"ת הי' בחה"ש אבל שבועות בעצם הוא ג"כ יו"ט כמ"ש וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש, והיינו שהוא בחי' הטבילה בחי' שעה"נ דבינה. ולכן תחלה כתי' תספרו חמשים יום ובאמת אין סופרים כ"א מ"ט יום, והיינו כי בחי' המ"ט יכולים להגיע באתעדלית אתעדל"ע עיי הספ"י שסופרים, אבל שעה"נ דבינה א"א להגיע באתעדלית עיי ספה"ע כ"א שבא ממילא כאשר כבר סופרים הו' נקיים שהוא המ"ט יום או מאיר מלמעל' בחי' שעה"נ, שזהו"ע הטבילה וכמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, שהוא וזרקתי שנמשך מלמעל' ולא באתעדלית. ומפני כי בחה"ש הוא בחי' הטבילה שעה"נ דבינה לכן הי' אז מ"ת, כי הנה נודע ששעה"נ דבינה מחבר חו"ב, כי חכ' הוא בחי' אין וכת' והחכ' מאין תמצא שהוא בחי' אין וביטול שלכן השראת אא"ס ב"ה הוא בחכ', ובינה הוא בחי' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש כו', והחיבורי אין יש הוא עיי שעה"נ דבינה שהוא המחברם יחד. ולכן הי' אז מ"ת כי מ"ת הוא בחי' שנמשך למטה חכ' ורצונו ית' כנ"ל ולכן הוא דוקא בחה"ש שהוא בחי' שעה"נ דבינה שמחבר בחי' החכ' לבוא לבחי' בינה בחי' השגה. וזהו"ע היחוד שאחר הטבילה כו' וד"ל.

ומעתה יובן ענין ל"ג בעומר, שליג בעומר הוא ספ"י הוד שבהוד. הנה כתי' ויגע בכף ירך יעקב שהפגם הי' בנו"ה כנודע, והנה הנצח תיקן שמואל כמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר, והוד נשאר פגום, והיינו שמהוד נהפך לדוה שהו"ע הגלות כמ"ש כל היום דוה וכמ"ש והדוה בנדתה שהו"ע הגלות כו', וא"כ עיקר הספ"י הוא לתקן בחי' דוה שיהי בבחי' הוד וא"כ עיקר הספ"י הוא בשבוע הוד, וגם כי עיקר הספ"י הוא להפוך המדות דנה"ב ועיקר המדות הם ה' עד הוד כנודע, א"כ עיקר ספה"ע הוא בשבוע הודאה, ול"ג שהוא הוד שבהוד הוא בירור היותר אחרון והוא בחי' הודאה דהודאה ביטול היותר אחרון. והנה יש עוד פ"י הוד שהוא ל' זיו וכמארז"ל בהוד יפ"י שהוא ל' זיו כו', והיינו עיי הוד שבהוד בחי' ביטול היותר אחרון ממשך בחי' הוד שבהוד תכלית היופי כו'. ובד"כ יש ג' בחי' הודאה והודאה דהודאה וברכה, הודאה הוא בחי' שבוע הוד והודאה דהודאה הוא הוד שבהוד כו' ובחה"ש הוא בחי' ברכה בחי' גילוי אנכי ה' אלקיך כו' וד"ל.

בס"ד. חג השבועות, רנ"ב

והי' אמונת עתך חוסן ישועות חכמה ודעת יראת ה' היא אוצרו. הנה כזה הפסוק יש ב' פירושים. רש"י פי' והי' אמונת עתך היינו ע"י אמונת, שהיא בחי' מצות התלויים בארץ דהיינו מצות תרומות ומעשרות ולקט ושכחה ופאה, שצריך למצות אלו אמונה לפי שצריך ליתן הרבה יותר מחומש, ע"י נעשה חוסן ישועות חכמה ודעת. והרד"ק פי' בשם תנא דבי אליהו אמונת מל' ותקעתיו יתד במקום נאמן שהוא לשון חזק, וכן נאמר אמן כן יאמר ה', שהוא ג"כ לשון קיום, ולזה אמרו גדול העונה אמן יותר מן המברך לפי שאמן הוא בחי' קיום וחזק. וזהו והי' אמונת עתך דהיינו קיום וחזק של בחי' עתך שהוא הזמן, והיינו שיהי' השפעת טובה בעולם ושלום וכמ"ש ונתתי שלום בארץ, זהו ע"י מ"ש אח"כ חכמה ודעת יראת ה' היא אוצרו, חכמה הוא בחי' תושב"כ ודעת הוא בחי' תושב"ע"פ, וכמ"ש כי הוי' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, ה' יתן חכמה הוא בחי' תושב"כ מפיו דעת ותבונה הוא בחי' תושב"ע"פ כי ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה, וזהו מפיו דעת כו' כמו למשל אדם שלוקח פרוסה מפיו ונותן לבנו היקר כו', יראת ה' היא אוצרו הוא בחי' אגדות, וכמ"ש באדר"ג כל מי שלומד הלכות ואינו לומד אגדות לא טעם טעם יראת חטא, מי שלמד אגדות ולא למד הלכות לא טעם טעם חכמה כו'. וע"י ג' בחי' אלו ע"י נעשה אמונת עתך קיום וחזק של הזמן שיהי' השפעת חיים וטובה ושלום בארץ כו'. והנה להבין פי' זה י"ל מקודם מ"ש וכל בניך לימודי הוי' ורב שלום בניך וארז"ל א"ת בניך אלא בוניך אלו ת"ח שעוסקים בבנינו של עולם ולמדו זה מתוך המקרא של בניך השני שכבר נא' וכל בניך לימודי הוי' וע"כ פירשו ורב שלום בניך שהוא מל' בניו שת"ח עוסקים בבנינו של עולם, ולכאן אינו מובן זה שהרי העולם כבר נברא ועומד ולמה צריכים לבנין של ת"ח. אך הענין הוא דהנה ארז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא במאמר א' יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בע"מ וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בע"מ. והקשה במדרש שמואל כיון שהי' יכול להבראות במאמר אחד וכי מפני זה שנברא בעשרה מאמרות ע"י צריך להפרע מן הרשעים יותר ומה איכפת לי' שנברא בע"מ כיון שהי' יכול להבראות במאמר אחד, וכמו למשל מי שקנה חפץ מן השוק שהי' שוה זוז אחד והוא נתן עבורו עשרה, היתכן שהמאבדו צריך לשלם עבורו עשרה לפי שנתן עבורו עשרה אלא אינו צריך לשלם רק זוז אחד כמו שהי' שוה, וא"כ כאן שהי' יכול להבראות במאמר אחד אף שנברא בע"מ אינו צריך להפרע מהם יותר מאילו הי' נברא במאמר אחד. אך הענין הוא דהנה מתחלה י"ל ענין מאמר אחד. והנה מאמר אחד הוא בחי' מאמר של בראשית, וכמשארז"ל בראשית נמי מאמר הוא, ואעפ"כ לא נאמר בו ויאמר, והיינו

לפי שהוא מאמר הכללי דהיינו שכולל כל הע"מ בהעלם, כמ"ש בזח"א בתוספתא דבראשית דל"א ע"ב דבפסוק בראשית נכללים כל הע"ס מכתר עד מל' יעו"ש, ועמ"ש בהקדמת הזהר ד"ג ע"ב בענין ברא ובמק"מ שם בראשית שהוא אבא ברא בינה כו' יעו"ש, וגם כולל כל הנברא"י דאת השמ"י כולל צבא השמ"י ואת הארץ כולל צבא הארץ כידוע, והוא מפני שכל הנבראים שרשם מהע"ס ובהמאמר אחד כלול"י כל הע"ס וממילא כלול"י כל הנבראים כו', וזהו"ע מאמר דבראשית בחוכמתא שהוא מאמ' א', ובת"א פ"י בקדמין כי עיקר המאמר כללי הוא בחי' א"ק כמשי"ת בעוה"י, וזהו במאמר אחד יוכל להבראות בכלל ואח"כ נפרטו בהט' מאמרות כו'.

ולהבין ענין כלל ופרט הנה יובן עדי"מ מח' ודיבור דמח' הוא כלל ודיבור פרט, דבמח' יוכל אדם לחשוב איזה שכל בשעתא חדא וכרגעא חדא מה שבדיבור לגלות לזולתו צריך לזה כמה דיבורים וצירופי אותיות ובפרט כשצריך להסביר השכל לבעל שכל קטן שצריך לפרט כל הפרטים שבהשכל ולהסביר בריבוי הסבירים ובהצעת"י ולפעמים גם להלביש במשלים, ובמח' הכל בא ברגע אחת. והנמשל מזה למעלה שיש ג"כ בחי' מח' כמ"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם הרי יש מח' למעלה, ובחי' מח' העליונה היינו מה שעלו שם כל העולמות הוא בחי' כלל ואח"כ נפרטו בדרך פרט בדיבור העליון. וביאור הענין הוא דהנה בחי' מאמר אחד הוא הבחי' הממוצעת בין אוא"ס ובין העולמות, וכידוע דכל ב' הפכים בהכרח שיהי' ממוצע ביניהם לחברם, וא"א להיות הפכים יותר מגבול ובלי גבול, ואיך אפשר שמאוא"ס הבלתי בע"ג לגמרי יהי' מציאות הגבול, ובהכרח שיהי' ממוצע ביניהם וכמ"ש בע"ח שער מ"א הוא שער דרושי אבי"ע פ"ג שיש ממוצע בין אוא"ס לעולמות הנאצלים דומה למ"ש הרמב"ן בפירושו עה"ת בפסוק בראשית שראשית הבריאה שנברא מן אוא"ס (בחי' אפס המוחלט) הוא שנברא יסוד דק אין בו ממש והוא כח ממציא מוכן לקבל צורת הדי' ולהוציאם מהכח אל הפועל והוא בעצמו אינו לובש צורה כלל כו', וכמו"כ בעולמות הוא בחי' כתר בכלל שהוא הממוצע בין אוא"ס לעולמות וכולל את כל העולמות בכח וממנו יצאו מהכח אל הפועל והוא בעצם אין בו צורה עדיין, ולכן נק' הכתר תהו, ופ"י תהו שמתהה בני אדם שאינו יודעים לקרות לו שם כי כל שם הוא מתאר את הדבר והי"ה מגביל אותו, ושייך השם רק בדבר שיש לו צורה דכל צורה הוא גבול שנצטייר בצורה זו דוקא וצורתו מוכחת עליו ולפי האופן הזה יקרא בשמו, ומובן שזה שייך רק בבחי' גילוי אור, דכל גילוי בהכרח שיהי' לו איזה ציור באיזה אופן נתגלה כו', אבל בחי' הכתר בכלל שכוללם בכח בהעלם ואין שם שום גילוי וצורה עדיין ולזאת לא יתכן בו שום שם, ומ"מ הוא בחי' שנמצאת מאוא"ס אלא שנמצא בבחי' כללי עדיין ובא אח"כ מן הכלל אל הפרט כו'.

וביאור הענין יוכן בענין הזמן, דהנה ידוע דבעצמות אוא"ס אינו שייך ענין הזמן וכמ"ש אני ה' לא שניתי ומי איכא זיקנה קמיה קוב"ה כו', ועיקר הזמן הוא בעולמות בי"ע להיות נבראי מוגבלים בזמן ומקום, וגם בבחי' מל' מקור דבי"ע שייך בחי' הזמן מלך מלך ימלוך עבר הוה ועתיד, אמנם למעלה מזה אינו שייך בחי' הזמן כו', מ"מ בעולם האצ"י הוא שורש הזמן וכמ"ש בזהר ע"פ ששת ימים עשה שהם ששה מדות ונא' ששת ולא בששת דכל יומא ויומא עביד עבידתא שהששה ימים שהם ששה מדות העליונות נמשכים להוות העולמות, ומזה נעשה בעולם שלמטה שית אלפי שני דיומא של הקב"ה אלף שנה למטה, ובאלף הראשון האיר בחי' חסד והיו ניוונין בחסדו של הקב"ה ובאלף הב' הי' בחי' גבו' והי' המבול והפלגה ובאלף הג' בחי' ת"ת והי' מ"ת (וגם יצ"מ י"ל בחי' ת"ת, בחצות דוקא כמ"ש במ"א), והיינו מה שלמעלה הוא יום אחד פ"י המשכה אחת נעשה למטה בעוה"ז אלף שנה (והיינו ג"כ אלף כללי) דכל שנה כולל סס"ה ימים וכל יום כ"ד שעות כו'), ובעולם עליון מעוה"ז שלנו הוא זמן רוחני יותר עד ששה שנים שלנו נחשב שם לשנה, ובעולם עליון יותר הם ששה ימים עד שבעולם האצ"י השית אלפי שני הם ששה ימים, הרי שגם המדות דאצ"י הם בחי' שורש הזמן. ועז"א במד"ר מלמד שהי' סדר זמנים קודם לכן היינו באצ"י כו', ולכאור' אינו מובן איך שייך זמן באצ"י אפי' בחי' סדר זמנים הנ"ל שהיה למעלה מזמן ומקום כמ"ש במ"א. אך הענין דבאצ"י הוא כאופן ירידת והמשכת האור שמאי' שם. והענין דהנה כאשר נמשך בחי' ספ"י החסד מאוא"ס הלא לא הי' מקום לספ"י הגבו' אלא כאשר נפסק ספ"י החסד אז נמשך מדת הגבו' ואח"כ נפסק ספ"י הגבו' ונמשך מדת הת"ת כו', הרי בהכרח יש קדימה לאחד על זולתו דבתחלה נמשך ספ"י החסד ואח"כ ספ"י הגבו' ואח"כ ספ"י הת"ת כו', וענין הקדימה ואיחור אינו בזמן ח"ו אלא מה שנמשך ונתפשט ונתצמצם שהוא העדר ההתפשטות וחוזר ונמשך מזה נעשה הזמן, וכמו עדי"מ באדם שחי בזמן והיינו מפני שהחיות שבו הוא ברצוא ושוב והוא הדפיקא דליבא שמתפשט ומסתלק וחוזר ומתפשט ומזה נעשה הזמן כו', כמ"כ יוכן באור העליון שנמשך בבחי' מטי ולא מטי, מטי הוא בחי' התפשטות ולא מטי בחי' הסתלקות ואח"כ חוזר ומתפשט ומזה נעשה הזמן כו'. וכ"ז שייך כאשר נמשך בחי' גילוי אור והיינו בעולם האצ"י שהוא גילוי ההעלם כו' אבל למעלה מאצ"י אין שם אף שורש הזמן. והגם דכתי' ועתיק יומין יתיב כו' הלא גם בעתיק מצינו יומין בחי' זמן, אך י"ל שהרי פ"י עתיק יומין הוא שנעתק ונבדל מיומין וא"כ אינו בבחי' זמן. אמנם עדיין א"ז מספיק דמאחר ששייך לומר שנעתק מיומין הרי יש לו שייכות ליומין כו', וגם אמר ועתיק יומין יתיב כו'. אך הענין הוא דכאמת שורש הזמן מגיע גם

בגוכ"ק בשוה"ג: בע"ח שער מ"א פ"ג דחיצוניות כתר שהיא הבחי' הכוללת היא במנין הספ"י. וי"ל דכמו"כ בא"ק לענין המאמ'. מ"מ הוא למע' מש' הו' להיותו אדם קדמון כו'.

בבחי עתיק כמ"ש הרמ"ז בפי' הזהר ח"ב דקפ"ח ע"ב בענין אור שבעת הימים, והיינו להיותו בחי' כתר פרטי אל עולם האצ"י (בע"פ שער א"א פ"א ושער ז"א פ"א דב' פירקין תתאין דגו"ה דעתיק ירדו בבריאה כדי להאיר שם כו', וי"ל דזהו רק לצורך תיקון פרצופי האצ"י כמ"ש באורך שם בשער ז"א, ושם בהגהת הרח"ו ז"ל דאפשר לאחר התיקון הנ"ל חזר עתיק לאסוף את רגליו למעלה בהשוואה עם רגלי א"א כו') א"כ הרי שייך לומר גם שם שורש הזמן, ומ"מ זהו בבחי' עתי' שמתלבש בא"א והיינו בחי' ז"ת דעתיק דזהו"ע אור שבעת הימים, אבל עצם בחי' עתיק הוא למעלה מהתלבשות כו' (בע"פ שער הכללי' פ"ב עתיק סתם בחי' ג"ר ועתיק יומין הוא בחי' ז"ת, מ"מ הלא בחי' עתיק בכלל הוא בחי' כתר פרטי דאצ"י ואי' בע"פ בכ"מ דגם בחי' רדל"א אחזי נהורא בהאי אורא כו'). אבל בחי' עצמיות אוא"ס למעלה מגדר זמן לגמרי, ואיך יהי' התהוות הזמן מאוא"ס שלמעלה מגדר זמן, הנה בהכרח שיהי' בחי' ממוצעת ביניהם, והממוצע הוא בחי' א"ק שהוא בחי' ומדרי' שנתחדש מן הא"ס והיא כוללת כל העולמות ומבחי' א"ק זה הם מתהווים כו' וכמ"ש בע"פ דהתהוות כל העולמות הוא מבחי' הבלים דאח"פ דא"ק כו'.

וביאור הענין הוא דהנה לכא' צ"ל שם אדם קדמון שהוא מורכב משני תי' הפכים, דאדם מורה שהוא מחודש כמ"ש ויברא אלקי' את האדם, ושם קדמון שולל החידוש והם שני הפכים כו'. אך הענין דהנה בהאדם כתי' בצלמו בצלם אלקי' ברא אותו והיינו שהאדם שלמטה נעשה בצלם אדה"ע עד בחי' אדם דאצ"י כו', וידוע דבכללו' גם בחי' אדם דאצ"י נק' אדם דעש' ויש אדם דיצ"י וברי' שלמעלה מאצ"י, וכמו שהאדם שלמטה נעשה בצלם האדם דאצ"י מכ"ש דבחי' האדם דאצ"י נעשה בצלם בחי' האדם שלמעלה ממנו, ובחי' אדם העליון שבצלמו נעשו בחי' האדם שלמטה ממנו זהו בחי' א"ק והיינו בחי' אדם כמו שהוא בא"ס שהוא קדמון לכל הקדומים כו'. ועל ל' החסידות נק' מחשבה הקדומה, והיינו מה שעלה במחשבתו ית' לברוא את העולם שכל העולמות שנתהוו כולם היו במח' זו, והיכן עלה מחשבה זו הוא באוא"ס שהוא קדלה"ק שעלה במחשבתו כל מה שיתהווה אח"כ ולכן נק' מחה"ק כו', ומ"מ הוא בחי' שנתחדש מן האוא"ס כו'. ויובן זה ע"מ באדם למטה כשעולה ברצונו ומחשבתו לבנות בנין ע"מ הרי במח' זו ישנו שם כל הפרטים איך שיהי' הבית (כי מיד שעולה במחשבתו ענין הבית כבר יש שם בהעלם שבאופן כזה דוקא ה"ה רוצה כו') ואבניו ועציו ועפרו הכל יש שם במח' זו, אלא שהם עומדים שם בהעלם ואינו ניכר ונרגש עדיין כל פרט בפ"ע ומכ"ש שאין קדימה ואיחור לפרט אחד על זולתו אלא כולם עומדים בהשוואה אחת, וזהו מחשבה כללית שכל הדברי' עומדים שם בהתכללות בהשוואה בלי שום קדימה זל"ז, ואח"כ כשמפרט מחשבתו בדיבור אז בא כל פרט ופרט בפ"ע שניכר ונרגש כל פרט ובא בסדר והדרגה לפי אופן סדר בנין הבית כך בא בדיבור, ואף גם במח' השייכה לדיבור דהיינו מחשבה שבדיבור שנק' מח' תתאה שמקור לדיבור כו' גם מח' זו בא בדרך פרט בסדר והדרגה, אמנם מחשבה הכללית הנ"ל שאינה שייכה עדיין לדיבור

כלל שם אין קדימה לפרט א' על הב' אלא כולם עומדים בהשוואה כו', ומימ כל הפרטים כלולים שם, ומה שמגלה אח"כ בדיבור אין זה דבר חדש בעצם כי כבר הי' במחשבה אלא שהי' בהעלם ובדיבור נתגלה מן ההעלם אל הגילוי אבל אין זה התחדשות בעיקרו כו', משא"כ בחי' מחשבה הכללית הנ"ל הוא דבר חדש שכאן נתחדש ענין הבית כו'. הגם שבהכרח לומר שכבר הי' נטוע ומושרש הרצון בבנין הבית הזה בעצם נפשו דאל"כ מאין נתעורר המח' כללית הנ"ל, האמת כן הוא שבהכרח הי' זה כבר בעצם הנפש, אך שם לא הי' ניכר ונרגש כלל כל ענין הבית הזה כו' והי' כאילו אינו מאחר שלא הי' ניכר שם כלל אף לא בדרך כללית כו' ומה שעלה במחשבתו ורצונו לבנות בית הי' התחדשות כי כאן ניכר ענין בנין הבית בדרך כלל עכ"פ, אבל קודם זה לא הי' ניכר כלל כו'. ונמצא מובן מהנ"ל דכהמחשבה הכללית יש שם כל הפרטים מה שיבוא אח"כ בפועל בנין הבית שמתגלים מהעלם המח' הנ"ל רק שם הם בדרך כלל עדיין היינו שעומדים כולם בהשוואה אחת בלי קדימה מאחד על זולתו, וקדימה ואיחור שייך רק כשמתגלה כל פרט בפ"ע כו'. עוד מובן ממשל הנ"ל דעיקר המקור להבנין בפועל הוא המחשבה כללית הנ"ל דמפני שעלה במחשבתו בנין הבית מזה בא אח"כ המחודד ומעשה בדרך פרט כו' ולולי שהי' תחלה המח' כללית על כללות בנין הבית לא הי' בא לידי מחודד"מ בפרט כו', דהגם דלפני הרי הדיבור והמח' פרטית הם מקור הבנין, אך באמת הם רק מה שנתגלה מן המח' כללית ואינם התחדשות בעצם כנ"ל, וגם עצם הנפש א"א לקרותו מקור אל הבנין אף שממנו הכל כו' מפני שבעצם הנפש אינו ניכר עדיין כל ענין הבית אף לא בדרך כלל כנ"ל כ"א בחי' מח' הכללית שנתחדש מן העצם הוא עיקר המקור לכל מה שבא אח"כ בבנין הבית בפועל כו'. ונמצא מובן דהמח' הכללית הנ"ל היא הממוצע להביא המשכת אור הנפש לכל דבר ודבר בדרך פרט כו'. והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' א"ק שעו"נ קורא הדורות מראש וידוע הפי' מהמגיד ז"ל דקאי על בחי' א"ק שהוא ראש ומקור לכל העולמות ומשם קראם והמשיכם מהעלם אל הגילוי, דבחי' א"ק הוא המח' כללית שכוללת כל מה שנתהווה בעולמות אח"כ מרכ"ד עד סוף כ"ד גם כל מה שנעשה בעוה"ז הגשמי הכל כלול תחלה במחיה"ק הנ"ל, ולא זו בלבד שהענינים כללים שנעשו בעוה"ז כלולים שם כמו כל תהלוכות עניני האבות וגלות מצרי' ויציאת מצרים ובנין בהמק"ד וכניסת הארץ כו' אלא אף מעשה כאו"א בפרט

בגוכי"ק בשוה"ג: בס"י אליי מ"ב ה בש' המושי' שג חא פה דמה שנק' רדל"א היינו בחי' רישא דנוק' דעתיק.

בס"י... פה: פירושו: בספר אמת ליעקב (במערכת עין) מהדורא בתרא (הוא חלק המבוא שערים, אות) ה בשם המבוא שערים שער ג' חלק א' פרק ה'.
המוש: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: המבוש.

הכל הי' כלול במחיק הנ"ל. אמנם אופן התכללותן שמה הוא שהם כולם בהתכללות בהשוואה אחת וכמארוז"ל ע"פ היוצר יחד לבם וכולם נסקרים בסקירה אחת (ר"ה ח"י ע"א) (וע"ש בחדא"ג מהרש"א ז"ל) וצופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת, ופי' עד סוף כל הדורות היינו כל דבר ודבר בפרט וכן מ"ש המבין אל כל מעשיהם הוא שידוע לב ומעשה כאויא בפרט ומ"מ הוא בסקירה אחת שאינו בבחי' הזמן כו' והיינו מפני שעומדים בהתכללות, וכנ"ל במשל דמחשבה הכללית דאף שיש שם כל הפרטים בבנין הבית מ"מ אין שם קדימה לאחד על זולתו כ"א כולם הם בהשוואה כו', כמו"כ יובן דבבחי' מחיק כלולים שם כל העולמות בשוה בלי שום קדימה זל"ז כו', כי קדימה ואיחור שייך כשהם מתגלים כאויא בד"פ או יש קדימה לאחד על זולתו כמו חכ' קודם לחסד וחסד קודם לגבו' כו' כנ"ל וכן אצ"י קודם לבריאה כו' ומזה נעשה שורש הזמן כו' כנ"ל, אבל בהמח' הכללית דא"ק הי' כולם בהתכללות עדיין בהשוואה אחת ולכן אינו בבחי' הזמן, והו' שהם נסקרים בסקירה אחת ומ"מ כל מה שבא אח"כ בעולמות הכל הי' כלול במחיק הנ"ל ומשם נמשכים כו' כמובן כ"ז מהמשל הנ"ל.

ועפ"י הנ"ל יובן מה שפרצוף א"ק נק' בשם אדם ולא מצינו פרצופי' אחרים שנק' בשם אדם כמו פרצוף עתיק ואריך פרצוף אבא כו' שלכולם יש שם פרטי ולא שם אדם ופרצוף א"ק נק' בשם אדם (וגם הלא נת"ל דהממוצע נק' תהו מפני שא"א לקרוא אותו בשם המגביל ומתאר כו'). אך הענין דשם אדם מורה על התכללות, לבד זאת מה שהאדם מורה שכלול מכמה כוחות שבוה חלוק מכל הבע"ח שלכולם יש להם פעל אחד או ב' פעלים משא"כ האדם משתנה בכמה פעולות וכוחות כו' כמ"ש בלקרית בהביאור דוהניף, לבד זאת שם אדם מורה שכולל מהמדרי' היותר עליונה עד המדרי' היותר תחתונה כו' וכל מה שיש בעולמות מרכ"ד עד סוכ"ד הכל נכלל בהאדם, וכמו עד"מ אדם התחתון הרי הנפש האלקית שבו יוכל להיות ממדרי' עליונות דאצ"י ונתלבש בגוף גשמי שיש בו פסולת כמו שערות וצפרנים שהם מותרות וגם יש בו פסולת לגמרי שנדחה ממנו ויוצאים מגופו וצריך להרחיק מהם לענין ק"ש ותפלה כו', והכל כלול בהאדם כו'. וכמו מרע"ה שהיתה נשמתו ממדריגות היותר עליונות דאצ"י וכידוע דשרש נשמת משה הוא מבחי' אור אבא דאצ"י כמ"ש מן המים משיתיהו כו' ונתלבש ג"כ בגוף גשמי ונפש טבעי שמצד זה הוכרח לאכו"ש גשמיית ולולי שהי' צדיק גמור הרי מפני הנפש הטבעי מצד עצמו אפשר להימשך אחרי הגשמית כו' אלי' לפי שהי' צדיק גמור (מצד הבחירה כו') ונתגברו כוחות נפשו האלקי' על הנהט"ב עד שגם כוחות נפש הטבעי שלו היו כולם לה' לבדו כו', וכמו"כ אדה"ר דנשמתו הי' מבחי' זיהרא עילאה דאצ"י ונתלבש ג"כ בגוף גשמי כו', וכן הוא בכאויא מישראל דכל אחד יש בו נפש האלקית ושרש כל הנשמות

הם מאצי' וכדאי' בזהר דכל נשמתא קיימא בדיוקנא קמי' מלכא קדישא בחי' ז"א דאצי' ושרש שרשה למעלה בבחי' מח' עילאה וכמא' ישראל עלו במחשבה בחי' מחה"ק ועלו במח' היינו בבחי' העליונה דמחשבה הנ"ל דשרש נשמות ישראל הוא בבחי' הפנימיו' דמחה"ק הנ"ל ולכן כא"א אומר נשמה שנתת בי טהורה היא, ופי' טהורה היא בחי' עולם האצי' שנק' טהורה ע"ש הבהירות דו"ע ע"ס ל' ספירות ובהירות דבאצי' איהו וגרמוהי חד כו' כמ"ש במ"א (עמ"ש מזה בד"ה תקעו רנ"א) (ובלקו"ת פ' צו בד"ה ואכלתם אכול מבואר דשרש הנשמות הם מבחי' הקו כו'), ובמ"א מבואר דפי' טהורה היא הוא בחי' טה"ע כו'. וא"כ שרש הנשמה הוא למעלה מאד, ונתלבשה בגוף גשמי שגוף האדם הוא למטה מגוף הבע"ח, דכל בע"ח אף גופם הוא מבחי' צומח וכמ"ש תוצא הארץ נפש ח"י שגם גופם יצאו מן הארץ וכמארז"ל בצביונם ובקומתן נבראו כו', משא"כ גוף האדם שהוא מדומם וכמ"ש גלמי ראו עיניך שעה ראשונה צבר עפרו כו', שהוא דומם בעצם ואח"כ ויפח באפיו נשמת חיים כו'. ונמצא גוף האדם הוא למטה מכל בע"ח ומצד חומריות גופו אפשר להתעבות ולהתגשם כ"כ עד שיוכל להיות היפך ח"ו כו'. ומכל הנ"ל מובן איך שהאדם כולל מהמדרי' היותר עליונה עד המדרי' היותר תחתונה, וזהו שאמרז"ל שהאדם כלול מהעליונים ותחתונים כו', וזהו שאמרז"ל אתם קרוים אדם מפני הנה"א שבהם שבזה הם כוללים המדרי' היותר עליונה ג"כ כו' כנ"ל וזה נק' אדם כו'. וזהו מה שפרצוף א"ק נק' בשם אדם להורות שהוא כולל כל מה שנתהווה בעולמות מרכ"ד עד סוכ"ד כנ"ל לכן נק' אדם (וא"א לקרותו בשם אחר כי שם פרטי אינו שייך עליו כנ"ל רק שם שמורה שהוא כלל כו'), ואין פרצוף אחר נק' בשם אדם מפני שכל פרצוף הוא בחי' פרט מן הכלל, ורק בחי' א"ק להיותו כלל היותר הראשון שכוללים כולם לכן נק' אדם. ובחי' אדם זה הוא בבחי' א"ס קדמון לכל הקדומים ולכן כולם עומדים שם בהשוואה אחת בסקירה אחת שכוללים יחד בלי התחלקות זמן בקדימה ואיחור כו' כנ"ל במשל דמחשבה הכללית כו'.

וּמ"מ אין המשל דומה אל הנמשל, דהנה כתי' לא מחשבותי מחשבותיכם דלמטה ממחשבת האדם לא יתהווה מזה מאומה ורק מדיבור אפשר להיות התהוות כמ"ש באשר דבר מלך שלטון ועיקר התהוות הוא מעשי' כו', ונמצא המח' רק גורם להתהוות ע"י דו"מ בפרט כו', אבל למעלה תיכף שעלה במחשבתו ורצונו להיות מיד נתהווה. וזהו שאמרו בזהר במח' אחת נבראו כל העולמות והיינו בבחי' מחה"ק הנ"ל דכאשר עלה במח' לפניו כל העולמות שיתהוו אח"כ נתהוו במח' הנ"ל, מ"מ אופן התהוותו הוא בבחי' כללות כו' כנ"ל, ואח"כ נפרטו בדרך פרט שנתגלה כל פרט מבחי' מחה"ק הנ"ל. וז"ש קורא הדורות מראש, דורות הן בחי' ע"ס דאבע"י שנק' דורות ל' דרי דרי בחי' שורות כמ"ש במ"א, והדורות אלו היו כלולים תחילה בבחי'

א"ק ואח"כ קורא אותן וממשיכן מן ההעלם אל הגילוי כאורא בדרך פרט, ואז שייך בהם קדימה ואיחור באופן התגלותן והמשכתן כו' כנ"ל.

ועפ"י הנ"ל יובן בחי' הממוצע דא"ק בין אוא"ס לעולמות, דעולמות הם בבחי' זמן להיותן המשכות פרטית כו' כנ"ל ועצמות אוא"ס הוא אינו בגדר זמן כלל להיות שאינו בגדר המשכה כלל, והממוצע הוא בחי' א"ק שהוא המשכה בחי' אור כללי והיינו שכולל כל העולמות בסקירה אחת וא"כ הרי יש שם כל העולמו' אלא שהן בהשוואה אחת כו' ואינו בבחי' זמן עדיין כו' כנ"ל (מה שכולל כל העולמות זהו מה שיש לו שייכות לעולמות המתהוים ממנו, ומה שאינו בבחי' זמן מצד ההשוואה כו' זהו להיותו בבחי' קדמון לכל הקדומים כו' כנ"ל). והגם דבבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' א"ק יש שם ג"כ בחי' עולמות, דמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט לכרוא את העולם ה"ז בבחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום כמ"ש, וכבר נת"ל דתיכף שעלה במח' נתהווה וא"כ הרי היו בחי' העולמות גם בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום והר"ע מה ששיעור בעצמו בכח כל מה שיהי אח"כ בפועל כו' כמ"ש במ"א. אך הענין הוא דשם לא ה"י עדיין מציאות העולמות כמו שהן אח"כ ואינו שייך לקרותו אף בחי' כלל אל הפרט כו'. והענין יובן עפ"י משנת"ל בהמשל דמחשבה בבנין הבית כו' דבהכרח שכבר ה"י הדבר בעצם הנפש קודם שעלה מח' הכללית הנ"ל, אלא דכמו שה"י ענין בנין הבית בעצם הנפש שם לא ה"י נרגש כלל כל ענין בנין הבית וראשית התהוות הדבר היינו מה שניכר ונרגש ענין בנין הבית הוא במח' הכללית, אף שהוא בדרך כלל עדיין מ"מ הרי ניכר כללות הענין, משא"כ בעצם הנפש אף שה"י שם מ"מ לא ה"י ניכר ונרגש אפי' בכללות ג"כ כו'. וכמו"כ יובן הנמשל למעלה דבחי' א"ק שהוא מחה"ק הרי יש שם העולמות בדי"כ כמו שיהיו אח"כ בדרך פרט בחי' ע"ס דוקא עשר ולא תשע ולא אחד עשר כו' משא"כ בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום בבחי' ההשערה בכח לא ה"י מציאות העולמות כמו שיהיו אח"כ, וכידוע ומבואר במ"א דאילו ה"י התהוות העולמות מבחי' ההשערה בכח הנ"ל (שלא ע"י הצמצום כו') היו עולמות וספ"י עד אין קץ ועד אין שיעור ובאופן אחר לגמרי בבחי' א"ס ממש כו', ולכן ה"י הצמצום לצמצם ולהעלים האור הראשון כו' כמ"ש במ"א, ואף שגם כא"ק ה"י צמצום לצורך התהוות העולמות שלמטה ממנו כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ט בהג"ה, מ"מ אינו דומה כלל צמצום דא"ק להצמצום שה"י באוא"ס וכמשי"ת בעז"ה"י, ולכן בחי' הרצון שה"י בעצמות א"א לקרותו אף בשם כלל אל הפרט, ורק בחי' מחה"ק שהוא מה שנתהווה מן העצמות בבחי' אור כללי כו' כנ"ל זהו הבחי' הממוצעת בין אוא"ס לעולמות וכל ההתהוות הוא מבחי' אח"פ דא"ק כמ"ש בע"ח. ועפ"י הנ"ל יובן מ"ש בע"ח דרגלי א"ק מסתיים בעשי', ולכא"י הדבר תמוה דהלא ידוע שיש פרסאות בד' עולמות אבי"ע, וכמו בין אצ"י לבריאה יש פרסא המפסקת והוא שלא יאיר אור האצ"י בבריאה דכל הפרסופים דאצ"י וגילוי הקו מסתיים עד הפרסא (ומאיר בני"ע אח"כ ע"י הנקיעה שהוא בחי' אור של תולדה כמ"ש במ"א) שאם ה"י מאיר אור האצ"י בני"ע לא ה"י

מציאות ב"ע כלל כ"א ה"י הכל בבחי' האצ"י כו' כמ"ש במ"א, ובחי' א"ק
 שהוא למעלה מעלה מבחי' האצ"י כנ"ל איך יהי' בעולם העש"י כו'. אך הענין
 הוא עפ"י משנת"ל דא"ק הוא בחי' הכלל שכולל כל העולמות ונת"ל דעיקר
 המקור הוא הכלל כנ"ל במשל דמח' הכללית כו', וא"כ בהכרח שיהי' בחי'
 א"ק בעולם העש"י להוות עולם העש"י, ובחי' האצ"י מפני שהוא ג"כ רק פרט
 מן הכלל אינו בהכרח שיהי' בעולם הבריאה ולכן כל פרצופי אצ"י וגם בחי'
 עיגולי א"א מסתיימים באצ"י עד הפרסא וגם בחי' עתיק (אף שנמשך בבריאה
 כו') הוא לצורך האצ"י לבד כו' כנ"ל, אבל בחי' א"ק להיותו אור כללי שממנו
 נמשך התהוות העש"י כמו האצ"י ולזאת הוא נמשך בעולם העש"י ג"כ להוותו
 כו'. אך צ"ל איך העולם הוא עש"י אחר שמאיר בו בחי' א"ק והלא נת"ל דאם
 ה" מאיר אור האצ"י בעש"י לא ה" מציאות העש"י ואיך רגלי א"ק מאירים
 בעש"י ומ"מ הוא עולם עש"י כו'. אך הענין דבבחי' א"ק אינו שייך התלבשות
 והוא מפני שהוא בחי' כלל בעצם, דהנה נת"ל דפרט הוא בחי' גילוי, דכל
 גילוי היה בא באופן פרטי כו', וא"ק שהוא בחי' כלל דהיינו שכל העולמות
 הם שם בהשוואה אחת מפני שאינו בבחי' גילוי והמשכה עדיין כו', ולזאת
 בחי' אור האצ"י אחר שהוא אור וגילוי פרטי הרי הוא בא בבחי' התלבשות
 שנתפס בהכלים והעולמות כו', ולזאת א"א להיות בעולם העש"י שיהי' נתפס
 שם האור ולא היו מציאות הכלים ועולם דעש"י, אך בחי' א"ק להיותו בחי'
 כלל הרי אינו בא בבחי' התלבשות (וכמבואר במ"א גם בחי' רישא דעתיק לא
 אתחקן פי' שאינו מתלבש בכלי' שנק' תיקונין כו' כמ"ש במ"א ומכ"ש בחי'
 א"ק) והיינו שבכל מקום שהוא נמצא אינו נתפס ונרגש שם, ולזאת אפשר
 להיות גם בעש"י והעולם הוא עש"י מפני שאינו מרגיש בחי' א"ק הנמצא בו
 כו'. ואף שאינו מרגיש בחי' א"ק שבו מפני שהוא בו בבחי' מקיף ולא בבחי'
 תפיסה והתלבשות כו' מ"מ עיקר התהוותו הוא מבחי' א"ק. והמשל בזה כמו
 מח' שמקפת את הרגל ופועל בו לנענע ברגלו תיכף שעולה ברצונו
 ומחשבתו, והרגל אינו כלי לגילוי אור הרצון ומח' (שהראש ג"כ אינו כלי
 אילוי, שהוא אור שלמעלה מהתלבשות ותפיסה כו' כמ"ש במ"א) ומ"מ היה
 פועל בו לנענעו במה שמקיפו אף שלא בהתלבשות, כמו"כ יובן למעלה דאף
 דבחי' א"ק אינו מתלבש ונתפס בעולם העש"י כ"א בבחי' מקיף מ"מ הוא
 המהווה את עולם העש"י כו'.

אמנם עדיין צ"ל איך היו כל העולמות בבחי' א"ק בהשוואה אחת והרי הם
 מדרג' חלוקות שאינם בערך זל"ז, וכמו אצ"י ובריאה דבריאה הוא
 בבחי' מציאות יש ואצ"י הוא אלקות, אף גם הכלים דאצ"י שהם בחי' גבול
 אינם בבחי' גבול ויש דברי' ח"ו דזה אינו שייך בעולם האצ"י כ"א שהן ג"כ
 אלקות, והרא"י שהרי בתוכן מתלבש בחי' אוא"ס הבלתי בע"ג, וידוע דכל
 דבר שהוא בבחי' גבול א"א שהכח הגבול המתלבש בתוכו יהי' בחי' בלתי
 בע"ג כמ"ש במ"א, וא"כ אם נאמר דהכלים דאצ"י הם בחי' גבול ממש ח"ו
 איך יתלבש בהם אוא"ס הבלתי בע"ג, אלא שהכלים הם רק כח הגבול שבא"ס
 והם אלקות ממש, ודעת המערכת הוא שהן ג"כ אצ"י, ואף לדעת הר"מ

ריקאנטי שהם בחי' בריאה אין הכוונה שהן בריאה ממש, אלא שבאמת הן אלקות, רק יש פרטי' באופן התהוותם שהוא כמו בריאה יש מאין (כמה שנבדלים ממקורם כמו הניצוץ מהאבוקה ומ"מ הם מהות ועצם אחד ממש והאור הוא דבוק תמיד במקורו כו', וזהו ההפרש בין תורה לנשמות ישראל כו' וכמ"ש במ"א באורך) אבל הם בחי' אלקות ממש, ולכן אפשר להתלבש בהם או"א"ס הנבע"ג כו'. ועולם הבריאה הוא בחי' גבול ויש ממש בבחי' בריאה יש מאין כו', ואיך יהיו שניהם בבחי' א"ק בהשוואה אחת כו'. אך הענין דבאמת לידע ולהבין איך הוא א"א כלל ועז"נ לית מח' תפיסא כך כלל, רק אפס קציהו אפשר לקרב זה אל השכל כמה שמצינו בדוגמא כזאת בנפש ג"כ. דהנה ידוע דעשר כוחות הנפש ישנם גם בעצם הנפש דאלי"כ מאין באים אח"כ הכוחות הגלויים כו'. והנה כאן הם באים בהתחלקות, אך מובן דבעצם הנפש הן בבחי' התכללות בהשוואה כו' מאחר שכלולין בהעצם וידוע הכלל דכל הכלול בהעצם הוא כמו העצם כמ"ש במ"א, ועצם הנפש הוא פשוט בלי התחלקות א"כ גם אורות המתפשטים ממנו כשהם כלולים בו אין בהם התחלקות כו'. והנה אנו רואין בכוחות הנפש שיש בהם כוחות הפכים זמ"ז כמו החכ' הוא יסוד המים קר ולח והמדות הם בחי' יסוד האש חם ויבש וכן הבינה הוא בחי' יסוד האש כמ"ש במ"א, וכמו שבאים בגילויי ה"ה באים בכלים מחולקים כו', אבל בעצם הנפש איך ישכנו שני הפכים מים ואש יחד, וה"ה שם בהשוואה אחת כנ"ל. אלא צ"ל דהכוחות כמו שהן בעצם הנפש אינם בזה האופן והציוור כמו שהן כאן בגילויי כ"א באופן אחר. והענין הוא כמ"ש הרמב"ן בפי' עה"ת בפסוק בראשית דאש היסודי הוא חשוק, ופי' חשוק (שהרי גם חשך הוא מציאות ועמ"ש במד"ר בא פ' ט"ו דקל"ב) ר"ל לשלול מציאות האור שאינו במציאות אור שנצטייר בעולם אף באור היותר עליון כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ כל היסודות אינם בציוור התגלותן וכידוע דכל כח כמו שהוא בפשיטותו אינו באופן התגלות כלל כו'. ומפני שיסוד האש אינו חם ויבש כמו למטה ויסוד המים אינו קר ולח כמו למטה אפשר שיתחברו יחד (ומ"מ זה מקור לאש וזה מקור למים כו'). וכמו"כ הוא בנפש שהכוחות כמו שהם קודם התפשטותן בגוף הם בבחי' כוחות פשוטים שאינם באופן כמו שבאים בהתגלות ולכן אפשר שיתחברו יחד כו'. וכדוגמא כזאת יובן למעלה בהתכללות העולמות בבחי' א"ק, דמציאות העולמות שמה אינם כמו שהם אח"כ בהתהוותם בדרך פרט, וכלים דעולם הבריאה הם כמו הכלים דאצי' ואפשר עוד למעלה יותר, ולכן אפשר שיתחברו ויתאחדו ויהי' בבחי' א"ק בהשוואה אחת כו'. ומכל הנ"ל מובן דבחי' א"ק הוא הממוצע בין או"א"ס לעולמות, וזהו בחי' מאמר אחד שהוא מאמר כללי והיינו מה שנמחשבה אחת בחי' מח' הכללית נבראו כל העולמות בכלל ואח"כ נפרטו בדרך פרט כו'. וזה מה שת"א בראשית בקדמין בחי' א"ק הנ"ל שהוא הממוצע כו'. וזהו בבחי' כללות התהוות העולמות שהממוצע הוא בחי' א"ק להיות אף התהוות עולמות עליונים, ובד"פ עולם האצי' הוא ממוצע בין או"א"ס המאציל לעולמות בי"ע, והעיקר בחי' חכ' דאצי' הוא המאמר אחד שכולל כל מה שנתהווה אח"כ להיות דבחי' שורה או"א"ס בקירוב שהוא בחי'

גילוי אור עצמי כו' כמ"ש במ"א, והוא מפני הביטל דחכ' שהוא בחי' מ"ה העדר המציאות, ולדעת האריז"ל נק' החכ' בכלל חיוהי אף הכלי שלה מפני שהכלי היא ג"כ כמו האור, ולכל הדיעות הרי חכ' הוא בחי' מה כיטל במציאו' וכמארז"ל איזה חכם הרואה את הנולד שרואה איך שנולד מאין ליש. וי"ל דמזה יובן ביטל כלי החכ' שאינה במציאות כלל, דהנה ידוע בענין כריאה יש מאין דבאמת כל מציאות הנברא הוא הכח האלקי המהווה וכמ"ש לעולם ה' דברך נצב בשמים ואם ה' מסתלק ח"ו כרגע ה"י נעשה אין ואפס כמ"ש בס"ב ח"ב, דאי"כ כל מציאותו כל זמן קיומו הוא הדבר הו"י המהווה אותו כו' רק שהן הן גבורותיו שמסתיר א"ע עד שהנברא רואה ומרגיש עצמו למציאות יש ואינו רואה ומרגיש את הכח האלקי כו' וכמ"ש במ"א באורך, ואי"כ מ"ש שהחכם רואה איך שנולד מאין ליש ה"ז כמ"ש בס"ב שם שאלמלי ניתנה רשות לעין לראות ה"י רואה איך שעיקר מציאותו הוא הדבר הו"י ואפס בלעדו כו'. ואי"כ מובן מזה הביטל דבחי' חכ' שרואה האין האלקי וזהו מציאותו ומבלעדו אין שום מציאות כלל כו', ולכן ה"ה כלי שמאיר בה אוא"ס בגילוי והיא הממוצע שבה יש כל ההתהוות בדרך כלל עדיין ואח"כ נפרט בדרך פרט כו'. וזהו מה שתי"י בראשית בחוכמתא הוא בחי' חכ' דאצי" שהוא הממוצע, והתי"א דיכר למעלה יותר בעיקר הממוצע ואמר בראשית בקדמין בחי' חכ' דאי"ק שהוא עיקר הממוצע בין אוא"ס לעולמות. וזהו בחי' מאמר אחד כו'.

ועפ"י הנ"ל יובן מה שמצינו כתובים הסותרים לכאו' זה לזה. דהנה כתי' מה רבו מעשיך הו"י כולם בחכ' עשית, ופי' מה רבו מעשיך היינו הריבוי נבראים שנתהוו בעולם ד' בחי' דצח"ם ובכאו"א יש כמה מדרי', כמו בדומם יש כמה מינים מן אבנים פשוטים עד אבנים טובים ומאירים, וכן בצומח יש כמה מיני עשבים ואילנות ותבואה, ובחי' יש כמה מיני בע"ח חלוקי' זמ"ז, וכן במין המדבר יש כמה מינים ואין דיעותיהן שוות וכמ"ש במ"א. גם מה רבו מעשיך פי' גדולי הנבראים וכמו זעקת סדום ועמורה כי רבה דפי' גדלה והיינו בחי' נבראים העליונים כמו מלאכים דמלאך בשליש עולם עומד כו' ושמים וארץ ושמש וירח וכוכבים כו'. וכולם בחכ' עשית דהתהוותם הוא מבחי' חכ', וכן כתי' רבות עשית אתה ה' אלוקי נפלאותיך ומחשבותיך אילינו, דמה שרבות עשית הוא מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך נפלאותיך הוא בחי' פליאות ומחשבותיך הוא בחי' הארת החכ' שמאיר בבינה, ונמצא התהוות העולמות הוא מבחי' חכ'. ופעם כתי' כל אשר חפץ הו"י עשה בשמים ובארץ שהתהוות העולמות הוא מבחי' חפץ שהוא בחי' פנימיות הרצון, וכידוע דרצון הוא חיצוניות וכמא' כופין אותו עד שיאמר רוצה אני הרי גם רצון בכפי' הוא רצון, וחפץ הוא פנימיות הרצון בתענוג כו' כמ"ש במ"א, וזה קרוב לענין בקדמין שתי"א. ופעם כתי' כי אמרתי עולם חסד יבנה, וידוע שיש בזה ב' פי' הא' שבחסד נבנה העולם הב' שצריכים לבנות מדת החסד לצורך העולם, והיינו מפני שהתהוות העולם הוא בבחי' חסד (וכמארז"ל חסד אמר יברא כו') ולזאת צריך האדם ע"י מעשיו לבנות מדת

החסד כו', ונמצא התהוות העולם בבחי' זיא. ופעם כתי' בדבר ה' שמים נעשו וידוע דדיבור העליון הוא בחי' מל' כמי'ש במיא. ולכא' ד' פסוקים אלו סותר' זל"ו. אמנם לפי הנ"ל יוכן דאין כאן סתירה והכל אמת. דבתחלה עלה במחשבה לפניו לברוא את העולם והוא בחי' מח' הכללית מחה"ק שזהו עיקר הממוצע בין אוא"ס לעולמות דבלא בחי' הממוצע הנ"ל לא הי' אפשר להיות מציאות העולמות מאוא"ס כו', ונת"ל דכאשר עלה במח' מיד נתהוו העולמות שמה, וזהו כל אשר חפץ ה' עשה כו' שנתהוו העולמות בבחי' חפץ ה' כו', וגם נת"ל דעיקר המקור להתהוות העולמות הוא בחי' הממוצע הנ"ל ולפי' גם בחי' השמים וארץ שנבראו בעולמות שלמטה התהוותם מבחי' חפץ ה' כו'. אמנם אופן המשכתם מן ההעלם אל הגילוי בתחלה נמשך בבחי' חו"ב, והיינו דבבחי' א"ק הם בהעלם בהשואה אחת לגמרי ובבחי' חו"ב נמדד אופן המשכת העולמות ע"פ הרצון, ומי' עיקר המדידה הוא בבחי' בינה וכמי'ש בזהר דבינה ציירא ציורין כו' ובחי' חכ' הוא מה שנושא וסובל בתוכו כללות בחי' הציורים דעולמות כו'. והענין דהנה ענין המדידה הנ"ל הוא עדי'ם כשצריכים לבנות בית מצירים תחילה ציור הבית על המפה, וממנה בונים את הבית כו', והנה אנו רואין שכל הציורים הם בגוון אדום שחור או ירוק ע"ג גוון לבן דוקא, והוא מפני שגוון לבן הוא מרוחק מכל הגוונים, דכל הגוונים יש להם התקרבות זל"ו, וכמו באדום ושחור יש להם קירוב וכמארז"ל האי שחור אדום הוא אלא שלקה, וכן אדום וירוק הרי עומק ירוק (טונקל בליא) נראה בו אדומית, משאי"כ גווי' הוא משונה ורחוק מכל הגוונים כו'. והענין דגוון לבן הוא גוון עצמי ואינו דבר נוסף על העצם, כמו כל הגוונים אינו שהעצם הוא כן כ"א הם דבר נוסף על העצם משאי"כ גוון לבן הוא עצמי, ואף צבע הלבן אינו דומה לגוון לבן עצמי כמו פשתן הלבן שהלבנונית שבו הוא עצמי, דמה שכובסין פשתן ועי'ז מתלבנים, לא שניתוסף בהם גוון כ"א זה לשתי סיבות, א' מפני שיש עפרורית שמכסה על הלבן ועי' הכיכוס מסירי' העפרורית, הב' שכי' הטבע בהם שע"י הכיכוס יוצא לבנוניתם מההעלם אל הגילוי כו', אבל אינו גוון נוסף, ולכן אנו רואין שכל הגוונים משתנים כמו עשבים הירוקים שמשנתנה מראיתן כשמתייבשין, והיינו מפני שהירקות שהי' בהם תחלה אין זה עצמי בהם כ"א מצד איזה סיבה היא הלחלוחית ובהסיר הסיבה נשתנה מראיתן, וכמו"כ כל הגוונים, משאי"כ לבן אינו משתנה לעולם כו' ולכן באמת אינו בכלל גוונים כ"א עצמי שהעצם הוא כן והי' נושא וסובל כל הגוונים כו'. והנמשל מזה יוכן למעלה בבחי' חכ' שהוא בחי' לבן שמרוחק מכל הגוונים, וכמי'ש אמרת' אחכמה והיא רחוקה ממני, להיות דחכ' הוא בחי' מ"ה כיטל במציאות שלא מצינו כיטל כזה בשארי ספי' כמו בספי' החכ' וזהו שהוא בחי' עצמי ואינו דבר נוסף, כי כל מציאות דבר הוא בחי' דבר נוסף, אבל בחי' חכ' אין שום מציאות דבר כלל והוא מרוחק ומושלל מכל והי' נושא וסובל הכל וכמי'ש

במ"א דהא בהא תליא כו'. ועיקר המדידה הוא בכח' בינה דציירא ציורין, ועזינ' מי מדד בשעלו מים, מים הוא כח' מוחין, עמ"ש בס' קה"י בערך מים, ומי הוא כח' בינה שמודד מוחין לז"א. והענין דידוע דז"א הוא כח' מדות, וידוע דלידת המדות הוא מהמוחין ואופן לידתן והתגלותן אם במיעוט או בריבוי הכל ע"פ המוחין דוקא, דאם השכל המחייב את המדה הוא כקטנות וצמצום, גם המדה היא מצומצמת, ואם השכל הוא בהתרחבות גם המדה באה בהתפעלות בריבוי כו'. ונמצא מדידת המדות כח' ז"א הוא ע"י המוחין של המדה, וזהו"ע המדידה דבינה מה שמודד מוחין לז"א כו'. וזהו כולם בכח' עשית בבינה כו'. ומ"מ המדידה דחור"ב הוא בכלל כח' מאמר אחד מאמר כללי עדיין, וכמו עד"מ ציור הלוח הוא קודם בנין הבית עדיין בפועל, ולכן בהלוח נכלל בקו קצר עד"מ מה שבהבנין בפועל יהי' זה כמה אמות כו', וכמור"כ יובן עד"מ למעלה דמדידה דחור"ב הוא כח' מאמר כללי עדיין, ואח"כ בא בכח' ז"א שהוא כח' זעיר אנפין שנתקטן ונתצמצם לפי אופן העולמות כו' ונק' סוף עולמות הא"ס כו' כמ"ש במ"א. והנה כח' ז"א אף שהוא סוף הא"ס סוף מדרי' המשפיע כמ"ש במ"א מ"מ היה למעלה עדיין מההתהוות בפועל, וההתהוות בפועל נמשך מבח' מל' דוקא שהוא כח' דיבור העליון ומה שדיבורו של הקב"ה חשיב מעשה בדבר ה' שמים נעשו שזהו"ע ע"מ שבהם נברא העולם כו'. ונמצא דהד' פסוקים הנ"ל אינם סותרים זל"ז, דבאמת הכל נעשה בבח' מחה"ק, אמנם אופן המשכתם מן הכלל אל הפרט בתחלה נמשך בבח' חור"ב ואח"כ בבח' ז"א ובבח' מל' עד שנעשה התהוות עולמות בי"ע ע"י הע"מ דמל' כו'.

ומעתה יובן המשנה והלא במאמר אחד יוכל להכראות אלא כדי להפרע מהרשעים כו' וליתן שכר טוב לצדיקים כו', דהנה נת"ל דמא' אחד הוא כח' מחה"ק שכולל כל העולמות ונת"ל דבמח' זו נבראו כל העולמות דז"ש בזהר במח' א' נבה"ע, וזהו שהתנא מתמי' והלא במא' אחד יוכל להכראו', מאחר שבהמאמר אחד כבר נבראו שם למה לא נשארן העולמות כמו שנבראו בהמח' אחת ולמה זה נפרטו בהע"מ בדרך פרט דוקא. ועזי"א כדי להפרע כו' וליתן שכר טוב כו' היינו בכדי שיהי' בחירה ויהי' שכר ועונש כו'. והענין דהנה נת"ל דלכאוי' איך אפשר שיהיו כל העולמות כהשוואה אחת בבח' מאמר אחד הנ"ל, ונת' התי' ע"ז מפני שהעולמות שמה אינם כמו אח"כ בהתגלותן כ"א באופן אחר והיינו שהם שם בבח' ביטל היש ומיוחדים באו"ס, ולכן נפרטו בבח' ע"מ בכדי שיהי' במציאות יש כו'. וביאור הענין יובן עד"מ מחשבה ודיבור דאף ששניהם הם לבושין מ"מ לבוש המח' הוא רק מה שמגלה העלם העצמי לגבי עצמו ולא לזולתו, והדיבור עיקרו לגלות לזולתו הנפרד ממנו כו', והוא מפני שהמחשבה היא מיוחדת עם העצם והדיבור אינו מיוחד בו לכן או' הדיבור נפרדים ויוצאים חוץ לאדם במציאות נפרד והמח' אינו נפרד מן האדם, וזהו ג"כ מה שבדיבור כתי' עת לדבר ועת לחשות מלדבר והיינו מה שנמשך ומתגלה ונפסק ואינו מתגלה וחוזר ומתגלה כו', משא"כ המח' היא תמיד שאינו נפסק לעולם.

והיינו מפני שהיא מיוחדת עם העצם והעצם הוא תמיד גם המח' תמידית כו' (וזהו ג"כ מה שריבוי התחלקות דאותיות הדיבור הוא כמח' בהתאחדות והתכללות כו' דהכל מטעם א' כו' כנ"ל). והנמשל יובן מזה למעלה בבחי' מח' העליונה וכ"ש בבחי' מחה"ק הנ"ל שהאותיות הם מיוחדים עם העצמות דאוא"ס, וענין היחוד הוא מה שאינם בבחי' מציאות יש שזהו מציאות הפירוד לדבר בפ"ע, כ"א בטלים במציאות ומיוחדים בו שאינם דבר בפ"ע כו', וזהו שהעולמות כמו שהן בבחי' מחה"ק אינם בבחי' יש כלל כו'. וביאור הענין הוא דהנה ידוע שגם בעולמות הנבראים יש ב' מדרי' בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין ובחי' עלמין דאתגליין שע"ז אמרו"ל כל מה שיש ביבשה יש בים, וההפך הוא דהברואים שבים הם מובלעין במי הים וכמו דגים הפורשין מהמים מיד מתים, וברואים שביבשה אף שמקבלין חיות מן הארץ כמ"ש ארץ אשר ממנה תוציא לחם מ"מ ה"ה חיים גם כשהם שטים בארץ או ע"פ המים בספינה כו', ועד"ז הם נבראים דעדאת"כ והם נשמות שנק' בשם נוני ימא וכמו נשמת מרע"ה ונשמות רהמ"ס ורשב"י כו' שכמו הדגים הם מובלעים תמיד בהמים כמו"כ נבראים דעדאת"כ הם מובלעים במקורם תמיד שאין בהם צד פירוד כו' משא"כ נבראים דעדאת"ג הם נראים לנפרדים כו'. והגם דנבראים דעדאת"כ הם ג"כ נבראים, ושם בריאה מורה על התהוות חדשה והיינו מציאות יש כו' כמ"ש במ"א, וא"כ גם נבראים דעדאת"כ בהכרח שהם נבדלים כו'. אך הענין דבאמת הם נבדלין והיינו כמה שמרגישים עצמותן שזהו הרגש חיותן כו', ויובן זה עד"מ הנ"ל בנבראי' שבים ונבראי' שביבשה, דהנה ברואים הרי מציאותם מן המים וכמ"ש ישרצו המים שרץ נפש חי' ולכן ניתרין באסיפה ואינם חוצצין בפני המים מפני שתחלת ברייתן מן המים, הרי מהותן מים, ונבראים שבארץ התהוותן מן הארץ וכמאמר הכל הי' מן העפר כו', ומ"מ נבראים שבמים דוקא כשהם מובלעים במקורן אז הם חיים וכאשר נפרדי' ממקורן נפסק חיותן, וברואים שבארץ חיותן דוקא כשנפרדים מן הארץ וכשהם מובלעים ח"ו במקורן הוא הארץ נפסק החיות, והיינו שברואים שבים נבראו באופן כזה דהרגש חיותן הוא כשדבוקים וכלולין במקורן, וברואים שבארץ נבראו באופן כזה דהרגש חיותן הוא דוקא כשנפרדין ממקורן כו'. והנמשל יובן מזה בנבראים דעדאת"כ שנבראו באופן שהרגש חיותן הוא דוקא כשמובלעין וכלולין בהכח האלקי המהווה אותם, ונבראים דעדאת"ג נבראו באופן שהרגש חיותן הוא דוקא כשנפרדים ממקורן וכשנכלל בהכח האלקי אין זה חי כמו נבראי' דעדאת"ג אלא ע"ד עדאת"כ, והיינו מפני שהרגש החיות דנבראים דעדאת"כ הוא שמרגישים את החיות האלקי המהווה אותם, ולא הרגש חישות, ולכן הרגש חיותן הוא דוקא כשמובלעים במקורם הוא הכח האלקי המהווה אותם ששם מרגישים את החיות האלקי וזהו הרגש עצמותן כו', משא"כ בנבראים דעדאת"ג הרגש חיותן הוא הרגש היש ואינו מרגיש הכח

ברואים הרי: כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל: ברואים שבים הרי.

האלקי המהווה אותו כידוע ומבואר במ"א וגם נת"ל בקצרה דאילו היו מרגישים הכח האלקי לא היו מציאות יש, והכוונה ה' שיהיו בבחי' יש, והיינו ע"י הסתר והעלם הכח האלקי, ולזאת הרגש עצמותן שהוא הרגש חיותן היינו הרגש ישותם, וזה א"א כ"א בריחוק ממקורו, כי בתוך מקורו אינו מציאות יש כנ"ל ולכן נבראו באופן כזה שיהיו מרוחק ממקורם בכדי שיהיו נראה ליש וכבר כו'. ולפ"ז מובן דנבראים דעדאת"כ אינם בחי' יש כ"א ביטל במציאות דהרגש חיותן הוא הכח האלקי וזהו הרגש עצמותן כו', ומ"מ ג"ז שייך רק בנבראים בבחי' בריאה, דלמעלה מזה אינו שייך הרגש החיות ג"כ, וע"ד המבואר במ"א בענין לא ידע ולא אתיידע דפי' לא ידע שאין שום הרגש כלל כו' ונבראים דעדאת"כ מפני שהם נבראים שייך בהם הרגש החיות כו' (וזהו התחדשותם בבחי' דבר נבדל כו') מ"מ אינם במציאות יש כו', וא"כ כ"ש וק"ו בבחי' א"ק מובן דהעולמות והנבראים כמו שהם שם אינם בבחי' מציאות יש כלל וה"ה מובלע"י ומיוחדים במקור בחי' עצמות אוא"ס כו', ולכן צ"ל צמצום בא"ק בכדי שיתהוו העולמות שלמטה מפני ששם הם באופן אחר שהם בבחי' ביטל במציאות כו'. ומ"מ אינו דומה צמצום א"ק להצמצום שהי' באוא"ס, דבאוא"ס כמו שהוא לפני הצמצום לא הי' מהות מציאות העולמות כלל כמו שהם עתה, ואף שהיו שם פרטים הי' הכל בבחי' א"ס כו', אמנם בבחי' א"ק הי' שם עשר ולא תשע כו' כנ"ל, רק שהם בבחי' הביטל והיחוד בהתכללות בהשוואה אחת (דהא בהא תליא כו' כנ"ל וד"ל) וא"כ ענין הצמצום הוא רק לחלק הפרט מן הכלל, ואף שבזה שנפרט מן הכלל נעשה בא"א מכמו שהי' במקורו מ"מ א"ז התחדשות גמורה שכבר הי' במקורו אלא שנפרט מן הכלל אל הפרט. והמשל בזה הוא כמו עדי"מ תיבת ברוך שהוא מצורף מד' אותיות ב' ר' ו' ר' שכוללם יחד והי' נושאים בתוכם אור השכל דתי' ברוך שפי' גיבענצט, ובפרט כשמצורף עם עוד תי' שנושאים ענין שלם כמו מא' ברוך שאמר והי' העולם דהיינו איך שבאמירה אחת נבראו כל העולמות שיש בזה השכלה עמוקה כו', וכל אות ואות מתי' ברוך נושא בתוכו את האור השכל שאם יחסר אות אחד לא יהי' בו אור השכל כו', וכאשר צריכים ללמד לתינוק שאינו יודע עדיין צירופי אותיות כ"א אותיות מיוחדים, ותי' ברוך כמו שכולל ד' אותיות לא יוכל לקבל ויתבלבלו חושיו, כ"א צריך המלמד להפריד לו אות אחד פרטי כמו אות ב' ולהעלים שאר האותיות ובזה שמפריט אות הב' לעשותו פרט בפ"ע הרי נחסר ממנו האור השכל שהי' בו תחלה כשהיו בהתכללות יחד כו'. והנמשל מזה יובן בדרך דוגמא למעלה בבחי' א"ק שהע"ס עומדים שם בבחי' התכללות יחד ואו הם כלים לקבל בתוכן האוא"ס שמאיר בא"ק, ואח"כ נפרטו היינו להיות נמשך בחי' ספי' חכמה לבדה, שנפרטה מן ההתכללות שהייתה תחלה בהתכללות עם שארי ספי' כו'. והנה כאשר נפרטה ספי' החכ' או בודאי אינו כמו שהיא במקורה שהייתה מקבלת כגילויי אוא"ס שמאיר בא"ק, ואח"כ א"א לקבל גילויי בחי' אור א"ק כו', מ"מ זהו רק התגלות מן הכלל אל הפרט, והיינו כאשר גם בהכלל יש שם בחי' כלים ואותיות רק שהם שם בבחי' הדקות והרוחניות ואח"כ נעשו בבחי' כלים כו', אבל בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום לא יש שם

מציאות כלים כלל וכל הפרטים שבהשערה בכח כו' הכל בחי אורות ולא כלים דמציאות הכלי' אינו שייך כלל קודם הצמצום (דמציאות הכלים נתחדש ע"י הצמצום כמ"ש בע"ה שער עיגולים ויושר בתחילתו, ואף גם זאת מבואר בע"ה שער מ"א הוא שער דרושי אבי"ע פ"ד שהכלים דא"ק יקראו שרש נשמות דגופות ואף באצ"י יקראו נשמות דגופות ורק בבריאה הם בחי' גופות דגופות כו'), וא"כ הצמצום שהי' באוא"ס הי' להוות מהות מציאות העולמות, משא"כ בבחי' א"ק הוא רק לגלות מן הכלל אל הפרט כו', אך מ"מ גם בבחי' א"ק העולמות כמו שהם שם הם בבחי' הביטל והיחוד בעצמותו כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש והלא במאמר א' יוכל להבראות אלא כדי להיפרע כו' היינו בכדי שיהי' בחירה. דהנה העולמות כמו שהיו בבחי' מאמר א' בחי' א"ק לא הי' בהם ענין הבחירה, דהנה נת"ל דשם הם בטלים ומיוחדים וכלולים בהעצמות ולא יש בהם שום צד פירוד כלל ח"ו מפני שאינם במציאות יש כלל כ"א נרגש בהם אור העצמי דעצמות אוא"ס ואינם במציאות יש בפ"ע כלל, וא"כ הי' כמו העצמות וממילא אינו שייך בהם חפשית הבחירה לבחור בא"א ח"ו שהרי נרגש בו מקורו ואינו יכול להיות באופן אחר ממקורו כו', כ"א ענין הבחירה שייך דוקא כשנעשה בבחי' יש והוא מרוחק ממקורו שאין המקור נרגש בו וכנ"ל בענין דרגלי א"ק מסתיימים בעש"י ובחי' זו דא"ק דוקא הוא המהווה עולם העש"י, ומ"מ הי' עש"י מפני שאינו מרגיש את מקורו כו' כנ"ל, וא"כ אינו בהכרח להיות כפי אופן מקורו או אפשר להיות הבחירה מצד הנבראים שהנברא בוחר כרצונו מפני שאינו מרגיש כלל את מקורו כו', וכל מה שנעשה יותר בבחי' יש הרי נתרחק יותר ממקורו הרי הבחירה חפשית יותר כו'. וזהו שנפרט בע"מ מפני שכוונתו ית' הוא שיהי' בחירה, וזהו דוקא כשיהי' מציאות יש שלא יהי' דבוק במקורו בהרגש, והיינו ע"י שנפרטו בדיבור, דמח' הי' מיוחדת בהעצם כנ"ל, משא"כ הדיבור הי' יוצא לחוץ ונראה לנפרד, כמ"כ ע"י שנפרטו בע"מ נעשו נבראים דאף שעומדים בתוך מקורם מ"מ אינם מרגישים את מקורם עד שהם בבחי' יש ושייך בהם הבחירה כו'. ולכך הע"מ אתגלגלו בחלופי אותיות, וכמ"ש בס"י שיש רליא שערים פנים ואחור שמתגלגלין ומתחלפין האותיות, כמו למשל א"ת ב"ש שהתי"ו מתחלף בא' שענין התי"ו אינו כמו האלף ממש והתי"ו הוא רק רמז על בחי' האלף, והוא רק כמו שאומרים משל לנמשל שהמשל הוא מסתיר על הנמשל, וכך התי"ו הוא בחי' מסתיר על האלף, וע"כ כל מה שמתחלף יותר נעשה יש יותר, וכמו ועד בחילופי אתוון דאחד, שע"י חלופי אתוון נעשה מהות אחר לגמרי, כי אחד הוא בחי' יחו"ע ביטול במציאות, ועד הוא רק בחי' יחו"ת בחי' ביטול היש לבד, והיינו לפי שהוא בחי' חלופי אתוון כו' ונק' רק הארה דהארה כו'. וע"כ נתהווה העולמות ע"י עשרה מאמרות, לפי שאם הי' נתהווה ע"י מאמר אחד לבד לא הי' עדיין בבחי' יש כ"כ לפי שהמאמר הנ"ל הוא קרוב עדיין למקורו וע"כ הי' עדיין בבחי' ביטול, אך ע"י שנתהוו ע"מ ואתגלגלו ואתחלפו האותיות ע"י נעשה למטה בחי' יש כו'. אך הנה אעפ"י שהי' הכוונה שיהי' בחי' יש ודבר נפרד

מ"מ לא הי' הכוונה שישארו בבחי' יש רק שהמכוון הי' שיהי' בחי' יש ושיהי' בחי' ביטול היש לאין דוקא, והיינו ע"י שיומשך בחי' מאמר אחד הנ"ל בע"מ ועי"ז נעשה בחי' ביטול היש לאין, וזהו ענין הצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בע"מ, והיינו שממשיכים מבחי' מאמר אחד הנ"ל, וזהו ע"י התורה, כי שרש התורה הוא ג"כ מבחי' מאמר אחד לפי שאורי"י מח"ע נפקת, ולכך נאמר בתורה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר דהיינו שבעשה"ד הי' כלול כל התורה, וכן אמרו שבמא' אנכי ולא יהי' לך כלול כל עשרת הדברות, והיינו לפי שהתורה נמשכה מבחי' מאמר א' הנ"ל שהוא מאמר של בראשית וכמ"ש הי' קנני ראשית דרכו, וע"כ במ"ת כתיב וכל העם רואים את הקולות כו' רואים את הנשמע ושומעין את הנראה, דלכאורה אינו מובן איך יכול להיות זה שיהי' רואין את הנשמע שהרי ראי' ושמיעה הם דברים מחולקים ונפרדים, אך הענין הוא דמה שראי' ושמיעה הם בבחי' התחלקות זהו רק בבחי' הארת הנפש שמאיר בגוף שמתלבשת בבחי' התחלקות אברים כלי העין כלי האוזן ע"כ הם דברים מחולקים, משא"כ בעצמות כמו שהיא קודם התלבשותה בגוף שם אינם דברים מחולקים אלא הם בבחי' התכללות ממש ראי' ושמיעה כא' ממש, וזהו שהיו רואים את הנשמע, והיינו שהי' גילוי אלקות בלי שום התחלקות רבוי המדרגות רק היו רואים גילוי אלקות כללות החיות ושפע אלקי ואין שום פירוד ח"ו בין ראי' לשמיעה. וזהו שהצדיקים מקיימין את העולם שנברא בע"מ ונתהוו בבחי' יש ודבר נפרד וכדי שיהי' בחי' ביטול היש לאין זהו ע"י התורה שנמשכה ממאמר אחד ועי"ז נתהווה בחי' ביטול היש לאין כו'.

ולכא'ו אין זה מובן עדיין איך ע"י התורה ממשיכים גילוי בחי' מאמר"י בהע"מ מפני ששרשה מבחי' מאמר אחד, והלא כל הנבראים ג"כ שרשם מבחי' מא' א' שהיו כלולים שם תחלה ומ"מ יצאו מהכלל אל הפרט ונפרטו שנעשו בבחי' יש כנ"ל, וא"כ איך ע"י התורה ממשיכים בחי' המא' א' שהרי גם היא יצאה מן הכלל אל הפרט כו'. אך הענין הוא דהנה בא"ק יש ג"כ בחי' חיצונית ופנימיות, ומה שנת"ל שא"ק הוא כולל כל העולמות, היינו בחי' חיצונית דא"ק, אמנם בחי' פנימיות א"ק הוא למעלה מלהיות כולל העולמות כו', והתורה הוא בבחי' פנימיות דא"ק, וזהו שאמרו אורייתא וקוב"ה כולא חד, קוב"ה הוא בחי' הפנימיות דא"ק כמ"ש במ"א והוא חד ממש עם התורה, ולזאת בחי' עצמיות אוא"ס דלית מח' תפיסא בך כלל דגם בחי' מחה"ק דבחי' חיצונית א"ק אינו תופס בו הי' נתפס בתורה שיש בה בחי' העצמות ממש כמ"ש בס"ב. וזהו שאמרז"ל משחרב ביהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה, דכמו בבהמק"ד בקדה"ק צמצם שכינתו בין שני כדי ארון שהאיר שם בחי' עצמיות אוא"ס עד שהי' מקום הארון שלא מהמדה כו' כמ"ש במ"א, כמ"כ הוא עכשיו בד"א של הלכה שנמשך בחי' עצמות למטה, והיינו מפני שהתורה היא בחי' פנימיות. וזהו ג"כ ענין

מאמר בהע"מ: כ"ה בגוויק, ואוצ"ל: מאמר אחד בהע"מ.

העשרה פטוקי מל' זכרונות שופרות שאומרי' בר"ה במוסף כו', והוא שבר"ה מעוררים ענין המלוכה משרשה הראשון וכמ"ש זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כו' וכמ"ש במ"א מביאים הכרח לזה מן התורה ממ"ש ה' ימלוך לעולם ועד ועי"ז נמשך בחי' המלוכה מרכי"ד עד סוכי"ד כו'. וכ"ז הוא מפני שהתורה היא בבחי' פנימיות ולזאת אף גם שנמשכה ונתגלה מבחי' א"ק לא נשתנה עצם מהותה כו'. והענין הוא כמ"ש במ"א בהפרש בין נשמות למלאכים דמלאכים ה"ה נק' עומדים כמ"ש ויעמידם לעד לעולם כולם עומדים ברום עולם שעומדים תמיד במדרי' א' ומלאכים דבריאה א"א להם לעלות לאצי' וכאשר הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן דהיינו כאשר ה' בהם גילוי מבחי' מל' דאצי' שנק' אצבעו הקטנה נתבטלו ממצאותם כו', משא"כ נשמות הם מהלכים וכמ"ש ונתתי לך מהלכים כו', שעולים ממדרי' למדרי' וגם נשמות דברי' יכולים לעלות לאצי' ולקבל האורות היותר עליונים מה שא"א למלאכים לקבל (אף ששרשם ג"כ מאצי' כו'). אך הענין דשרש המלאכים הוא מחיצוניות, וכאשר באו לבי"ע נשתנה מהותם כמו שהי' תחילה באצי' ולכן א"א להם לעלות כו', משא"כ נשמות הם מבחי' פנימיות שאינן בערך העולם ולזאת אף כמו שירדו בבי"ע לא נשתנה עצם מהותם כו', וכמ"ש במ"א בביאור מאה"ז פ' פנחס דרמ"ט ע"פ כאיל תערוג על אפיקי מים כו' בענין קושי הלידה למעלה בלידת הנשמות דהיינו דוקא על נשמות כמו שירדו לבי"ע ונעשו בבחי' יש ומ"מ לא נשתנה מהותה זהו הקושי כביכול, דבבריאה יש מאין אינו שייך קושי, כ"א שיהיו שני הדברים שתהי' בבחי' יש עד שתוכל להתאחד ולהתקשר עם הנהי"ט ומ"מ לא ישתנה מעצם מהותה כמו שהייתה באצי' עד שתוכל לעלות בעילוי אחר עילוי בעולם האצי' ולמעלה בבחי' עצמות כו' זהו נק' כביכול קושי למעלה כו' (עמ"ש מזה בד"ה תקעו תר"ן). ונמצא ההפרש בין חיצוניות לפנימיות, דחיצוניות הוא שמשתנה כשנמשך, ופנימיות אינו משתנה. ולפי"ז בחי' התורה שהיא בבחי' פנימיות דא"ק הנה אף כשנמשכה ונתגלה מבחי' א"ק לא נשתנה עצם מהותה, ולכן גם בלימוד התורה שלומדים למטה אין הקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה שממשיך בחי' עצמות אוא"ס למטה ע"י התורה שלומד כו'. וזהו שהצדיקים מקיימים את העולם ע"י התורה ששרשה מבחי' פנימיות דא"ק ממשיכים עי"ז בחי' מאמר אחד בהעשרה מאמרות כו'.

וזהו את ה' האמרת היום שממשיכים אותו בבחי' עשרה מאמרות כו'. וזהו לפי פי' הא' שהמאמר א' הוא למעלה מע"מ, אך הפי' הפשוט אינו מורה כך שיהי' המאמר א' גבוה מע"מ שהרי פשט המאמר משמע והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בע"מ, והיינו שמאבדין דבר חשוב יותר לפי שהוא נברא בעשרה מאמרות. והענין הוא דהנה עשרה מאמרות הוא כנגד ע"ס, וכמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתכונה ובדעתו תהומות נבקעו, כי אמרתי עולם חסד יבנה, שהתחדשות העולמות נעשו ע"י ע"ס דוקא, והיינו לפי שכל השפעה צריך שיומשך ע"י עשר בחי' אלו, וכמו שאנו רואים למטה בנפש האדם

כשצריך להשפיע שכל לתלמיד צריך שיומשך ע"י עשר בחי' דוקא, דהיינו ע"י חב"ד שצריך להשכיל ולהתבונן בשכלו כדי להשפיע וצריך שיהי' אהבה בזה, וגם ענין נר"ה שהיא בחי' כליות יועצות איך להשפיע, וכן המשכת הטפה גשמיות נמשכת ג"כ דוקא ע"י עשר בחי' אלו, וכך כדי שיהי' התהוות העולמות הוא ע"י עשר ספירות כו' כי א"א שיהי' השפעה כ"א ע"י ע"ס. אך הנה למעלה אינו כמו למטה שלמעלה כל מדה היא כלולה מעשר, ולזאת א' התנא והלא במאמ' אחד יכול להבראות דהיינו במאמ' א' של בחי' מל' שהיא כלולה ג"כ מע"ס, ולמה נברא בע"מ דהיינו בע"ס עצמן, כי מ"ש בחכמה יסד ארץ אינו חכמה שבמל' כ"א חכ"ע דאצי', נמצא שהע"ס הם גבוהים ממאמר א' כי המאמר א' הוא בחי' מל' לבד והע"מ הוא כללות ע"ס, והיינו שהעולם נברא בויתור ולא בקימוץ, וכמשארז"ל העולם על מלואו נברא דהיינו שהעולם נברא בשלימות ע"ס, וזהו מ"ש אלה תולדות מלא בשני ווין והיינו שהי' מלא שהי' התגלות אלקו' בעולם, וכמו שאמרו עיקר שכינה בתחתוני' היתה רק שאח"כ נעשה חסרון ע"י חסרון הלבנה וחטא עה"ד ונעשה תולדת חסר, חוץ אלה תולדות פרץ כתי' ג"כ מלא והיינו כי תולדות פרץ הוא בחי' משיח שאז יהי' ג"כ מלא בשני ווין לפי שאז יתברר העולם וכמ"ש ושמתח על ראשם שיהי' שמחה בעולם ואז יהי' ג"כ גילוי שכינה למטה כמו קודם החטא, והיינו לפי שהתהוות העולמות הי' בויתור ע"י ע"מ ולא ע"י מאמר א' של בחי' מל' ואף שהי' יכול להתהוות ע"י מאמר של מל' לבד לפי שהיא כלולה ג"כ מע"ס אעפ"כ נעשה בויתור כו'. אך הנה אח"כ נעשה חסרון חסר וי"ו, וכדי שיהי' קיום העולם דהיינו למלאות החסרון זהו ע"י צדיקים שמקיימין את העולם דהיינו שממשיכים המשכה גבוה יותר שלמעלה משרש התהוות העולמות ועי"ז לא יהי' בחי' חסרון ולא יהי' שינויים, וזהו ע"י התורה. כי הנה מ"ת מתחיל באלף ובריאות העולמות היא בבית, והיינו כי בית הוא בחי' חכמה, וכמ"ש בחכמה יבנה בית, ואלף הוא בחי' פלא שהוא בחי' כתר עליון, ועי"כ בעשרת הדברות יש תר"ך אותיות שהוא בחי' המשכת הכתר, וע"י המשכת הכתר שהוא למעלה משרש התהוות העולמות, כי שרש התהוות העולמות הוא מבחי' חכמה וכמ"ש בחכמה יסד ארץ וע"י המשכת הכתר עי"ז נעשה קיום העולם שלא יהי' בבחי' חסרון כלל. וזהו מ"ש ואמת הוי' לעולם דהיינו שיומשך בעולם מבחי' ואמת הוי' אמת הוא בחי' אני ראשון ואני אחרון כו' ועי"ז אין לו שינויים וכמ"ש כמוצא נהר אשר לא יכזבו מימיו, כי נהרות המכזבין אף שאינו מכזב אלא פעם אחת בשבוע נק' ג"כ כזב, לפי שיש לו הפסק, משא"כ אמת נק' דבר שאין לו הפסק כלל וכמ"ש באר מ"ה שנובע תמיד בלי הפסק ונק' מבווע דלא פסיק לעלמין, ונהר יוצא מעדן יוצא תמיד בלי הפסק, ועי"ז נעשה קיום העולם שלא ישתנה וכמ"ש בי נשבעתי יצא מפי צדקה דבר ולא ישוב (ישעי' מ"ה כ"ג) שאין בו שינוי כלל כו'. וזהו שהתורה נק' חיי עולם וכמשארז"ל מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, חיי שעה הוא בחי' תפלה לפי שהתפלה היא בקשות על המשכות גשמיות שהוא חיי שעה, משא"כ תורה נק' חיי עולם שהיא בחי' נצחיות וכמ"ש אהבת עולם אהבתנו, ואיתא בתד"א אלמלא נא' אהבה רבה הייתי

אומר לשלש שנים או לעשר שנים או למאה שנים כשהוא אומר אהבת עולם הוא בחי' נצחיות שאין לו הפסק, וע"כ מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה, והיינו לפי שיש בכלל מאתיים מנה שבכלל התורה יש ג"כ המשכת חיי שעה לפי שהתורה היא מקור לעולמות ג"כ וכמ"ש ואהי' אצלו אמון אומנא אסתכל באורייתא וברא עלמא, וע"כ יש בתורה ג"כ המשכת חיי שעה, אך דוקא מי שתורתו אומנתו הוא דוקא פטור מן התפלה כו'.

ובזה יובן מ"ש ומבני יששכר יודעי בינה לעתים. והענין הוא דהנה יש כ"ח עתים י"ד לטובה וי"ד לרעה וכמ"ש בקהלת עת לחבק ועת לרחק מחבק, עת לחבק הוא בחי' וימינו תחבקני, והיינו כמו למשל שני אנשים כשעומדים פנ"פ ומחבקו שלא יהי' יכול ליפרד ממנו, וכך בזמן בהמ"ק שאז היו ישראל בחי' פנ"פ נאמר וימינו תחבקני שנמשכה אהבה מלמעלה על נפש האדם ומקיפו שלא יוכל ליפרד מאלקו', אך בגלות נאמר עת לרחק מחבק שאינו נמשך אהבה מלמעלה בחי' וימינו תחבקני, ויש י"ד עתים לרעה וי"ד לטובה כו', והיינו לפי שכ"ח עתים הוא כ"פ יד ויש יד ימין ויד שמאל, מיד ימין נמשך י"ד עתים לטובה ומיד שמאל נמשך י"ד עתים לרעה, והוא כנגד מילוי הלבנה וחסרונה, שהלבנה בשני שבועות הראשונות היא הולכת ומתמלאה ואח"כ הולכת ומתמעטת והיינו לפי שנאמר שמש ומגן הוי' אלקים וכששם הוי' מאיר בשם אלקים אז הוא בבחי' מילוי וכשמתרחק מהשמש שאינו מאיר שם הוי' אז הוא בבחי' מיעוט כו'. אך הנה בני יששכר יודעי בינה לעתים דהיינו שהם מבררים בחי' בינה לעיתים ועי"ז נעשה כל הכ"ח עתים לטובה. והענין הוא דהנה בינה נק' אם הבנים וכמ"ש אם הבנים שמחה שהיא שרש המדות, והנה שרש העתים הוא מבחי' מדות שהוא בחי' יד ימין ויד שמאל ועי"ז שיש שם יד ימין ויד שמאל עי"ז נעשה י"ד עתים לטובה וי"ד לרעה, וכ"ז הוא בבחי' מדות שיש שם יד ימין ויד שמאל, משא"כ כשנמשך בחי' בינה במדות אז נמתקו כל הדינין וכמ"ש אם הבנים שמחה מועדים לשמחה שבמועדי' הוא בחי' התגלות השמחה והיינו לפי שביו"ט הוא מאיר מוחין דאימא, וזהו שצוה"כ הוא ג"כ בחי' בינה, והיינו לפי שהצוה"כ הוא התגלות התענוג שהוא בחי' שמחה, וזהו מ"ש לעיל ישמח הוי' במעשיו ישמח ישראל בעושיו שמח לא נאמר אלא ישמח שלעיל יהי' בחי' השמחה לפי שלעיל יהי' מאיר בחי' בינה שהוא בחי' השגה. והנה אנו רואים למטה ג"כ שכשמשיג השכל אזי הוא נתמלא שמחה ותענוג, וכך לעיל שיהי' השגה באלקות ויהי' מאיר בחי' בינה וע"כ יהי' התגלות השמחה, וזהו ושמחת עולם על ראשם שאפילו בעולם יהי' ג"כ בחי' שמחה לפי שאז יתברר העולם ולא יהי' עוד בחי' עצב ויגון. וכך עתה בכל מועדים נמשך בחי' בינה, וזהו מ"ש שבעת ימים יהי' תחת אמו שבעת ימים הוא בחי' שבעה ימים של מועדים היא תחת אמו שאז היא מאיר מוחין דאימא וע"כ אז הוא בחי' התגלות השמחה מועדים לשמחה. וזהו ומבני יששכר יודעי בינה לעתים שממשיכים מבחי' בינה בעיתים, והיינו לפי שיששכר הוא בחי' יש שכר יש הוא בגימ' ש"י שהוא בחי' קנה חכמה קנה בינה בגימ' יש שהוא בחי' תושב"כ ותושבע"פ, ועי

התורה נמשך מבחי' בינה לעיתים ועי"ז נתהפכו כולם לטובה כו'. וזהו מ"ש בתורה משחקת לפניו בכל עת דהיינו שהתורה היא בחי' עוז וחדוה במקומו, והיינו לפי שנאמר בה ואהי' אצלו שעשועים יום יום שהוא בחי' אאלפך חכמה אאלפך בינה שהוא בחי' עוז וחדוה ועי"כ היא משחקת בכל עת שאפילו בבחי' עתים נמשך גי"כ מבחי' שחוק ושעשועים וכמ"ש ושעשועי' את בני אדם כו'. וזהו יששכר יודעי בינה לעיתים ר"ת יובל שהוא בחי' שער החמשים שהוא עלמא דחירו שאין שם עצב ויגון כלל. לדעת מה יעשה ישראל וראשיהם מאתים. והענין הוא דהנה כתיב ועתה מה הוי' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה והיינו שמה"ה הוא שואל מעמך שהיא בחי' ביטול, וזהו מ"ש במשה לדעה מה יעשה לו לפי שמשה הי' בבחי' ביטול וכמ"ש ונחנו מה, והנה ארז"ל א"ת מה אלא מאה שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום והיינו שע"י מאה ברכות ממשיכים את בחי' מה הנ"ל, וזהו מ"ש ביששכר לדעת מה יעשה ישראל דהיינו שממשיכים את בחי' מה בישראל, והוא ע"י וראשיהם מאתיים שהוא גבוה אפילו מבחי' מאה ברכות, כי יש א"ב של אי"ק בכ"ר אי"ק הוא בחי' מאה ובכ"ר הוא בחי' מאתים שהוא בחי' בכור, והיינו שמאה ברכות הוא בחי' תפלה שנק' חיי שעה משא"כ תורה הוא בחי' מאתים דהיינו שהוא בחי' תורה כמו שהיא נמשכה למטה שהיא בחי' נובלות חכמה שלמעלה תורה שהוא חלק מבחי' אלפים שנה כו' (וכמשי"ת לקמן אי"ה) שהוא בחי' חיי עולם, ועי"כ בני יששכר ממשיכים בחי' מה שהוא בחי' ביטול בישראל.

וזוהו והי' אמונת עתך דהיינו חוזק של העתים שיתהפכו כל העתים לטובה ע"י חכמה ודעת כו'. חוסן ישועות היינו שיהיו הישועות בבחי' חוסן כי חוסן הוא לשון חוזק וכמ"ש והי' החסון לנעורת, והיינו שיהי' בנפש בחי' איזהו גבור הכובש את יצרו וכמו שנאמר טוב ארך אפיים מגבור והיינו כדי שיהי' יכול להפוך את היצה"ר שיתהפך לטוב הוא גי"כ ע"י חכמה ודעת. וגם חוסן ישועות היינו שהישועות יהיו בבחי' חוסן וחיזוק. והענין הוא דהנה ידוע שכל השירים דעתה הוא לשון נקבה ועי"כ אף שכתוב וישע ה' ביום ההוא את ישראל, אעפ"י נתהווה אחי"כ גי"כ בחי' גלות, והיינו לפי שהשיר דעתה הוא בחי' נקבה שהוא בחי' תשש כח כנקבה שיכול להיות אחי"כ בחי' עצב וכמו אשה שילדת וחוזרת ומתעברת, משא"כ לע"ל נאמר אז יושר השיר הזה שלא יהי' בבחי' עצב כלל. וזהו חוסן ישועות שהישועות יהי' בבחי' חוסן וחיזוק שלא יהי' אחי"כ עוד עצב ויגון וכמ"ש ושמחת עולם על ראשם ונסו יגון ואנחה. והנה כל זה הוא לפי פי' התדי"א שאמונת עתך נמשך מבחי' חכמה ודעת והיינו שהוא הולך לפי"ד המי"ד שתלמוד גדול ועי"כ מבחי' חכמה ודעת נמשך אמונת עתך. ולפי פרש"י שמאמונת עתך נמשך חכמה ודעת, הוא הולך לפי"ד המי"ד שמעשה גדול וממעשה נמשך בחי' חכמה ודעת כו' וד"ל.

ולהבין בתוס' ביאור פרש"י ז"ל שלכאור' צ"ל למה ממעשה דוקא מאמנות
 עתך שהוא בחי' תרומות ומעשרות מזה דוקא נמשך בחי' חכמה
 ודעת, י"ל מקודם מ"ש האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פריו, ודרשו
 רז"ל האלף לך שלמה אלו הלומדים תורה מתוך צער ומאתים לנוטרים את
 פריו אלו הלומדים שלא מתוך צער, ועוד דרשו הלומדים תורה שלא
 במקומם האלף לך שלמה, והלומדים תורה במקומה ומאתים לנוטרים את
 פריו כו'. ולהבין זה י"ל מ"ש ואני תפילתי לך ה' עת רצון, ואני הוא בחי'
 עלמא דאתגלייא, כי אני אותיות אין, אך אין הוא בחי' מה שאינו מושג שהוא
 בחי' עלמא דאתכסיא ואני הוא בחי' עלמא דאתגלייא בחי' מלכותך מלכות
 כ"ע, והנה על בחי' אני נאמר ואני בתוך הגולה, שיכול להיות גלות השכינה
 וכמשארז"ל גלו לבבל שכינה עמהם כו', ולזה צריך שיהי' ואני תפילתי לך הוי',
 והיינו כי תפלה הוא בחי' התחברות מלשון נפתולי אלקים נפתלתי וצריך
 שיהי' התחברות בחי' אני לך הוי' דהיינו שיהי' גילוי שם הוי' בבחי' מל'
 ויהי' בחי' אני הוי' וכמ"ש בתורה אני הוי' שהי' מאיר גילוי שם הוי' בבחי'
 אני ואז לא יכול להיות שיהי' ח"ו בחי' גלות השכינה כיון ששם הוי' מאיר
 בבחי' מל' כו' (ובשם הוי' כתי' אני הוי' לא שנית), וזה ההתחברות אני
 לבחי' הוי' זהו ע"י התפלה וכמ"ש סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה
 ארצה הוא בחי' מל' וסולם שהוא בחי' תפלה הוא מחבר את השמים שהוא
 בחי' סוכ"ע וארץ שהוא יחוד שם הוי' בשם אלקי' ונק' בשם יחוד קוב"ה
 ושכינת' כו'. וזהו מ"ש אח"כ עת רצון, כי הנה עת הוא בחי' מל' כי עת הוא
 בחי' זמן, והנה התהוות הזמן הוא מבחי' מל' מלך מלך וימלוד, משא"כ שם
 הוי' הוא למעלה מן הזמן, כי שם הוי' הוא הי' הוה ויהי' כא' (רק שהוא
 מקור לזמן), וזהו עת רצון שיהי' התחברות העת שהוא בחי' מל' לבחי' רצון
 שהוא בחי' סוכ"ע. וזהו עת לעשות להוי'. ועו"ל הפי' עת רצון היינו שיהי'
 התחברות המל' לבחי' שם הוי' הוא לא בכל עת כי רק בעת רצון וכמ"ש
 מועדים לשמחה שבמועדים הוא התגלות בחי' שמחה, כי עיקר השמחה יהי'
 לע"ל וכמ"ש ישמח הוי' במעשיו ישמח ישראל בעושיו שאז יהי' עיקר
 השמחה לפי שאז יתברר העולם וכמ"ש ושמחת עולם על ראשם שיהי' שמחה
 גם בעולם והעולם יזדכך, אך עכשיו הם מועדים לשמחה שהמועדים הם עת
 רצון שיהי' התגלות השמחה, וכמו למשל למטה במלך ב"ד שהוא מוסתר
 ונעלם מכל אדם אך בעת שמחתו הוא מתגלה לעיני כל וישמח עמם ויש לזה
 עת רצון שממשיכי' מהעלם אל הגילוי דהיינו בעת שמחת בנו או בשעת
 ניצוח מלחמה שאז הוא עת רצון להתגלות, וכך המועדים הם עת רצון
 והתגלות ונק' מועדים לשמחה. ואף שמבואר בספרים שבכל חצות לילה הוא
 ג"כ עת רצון, אך הנה ידוע דאית רצון ואית רצון, אית רצון שלמטה מן
 השכל ואית רצון שלמעלה מן השכל, ומה שכל חצות לילה הוא עת רצון
 זהו הכל בבחי' הרצון התחתון שלמטה מן השכל, משא"כ במועדים הוא עת
 רצון שלמעלה מן השכל, ועל הרצון זה נאמר בעת רצון עניתך ותי' בעידן
 דעבדין רעותא דמאריהון, כי כדי להמשיך בחי' רצה"ע ממקור כל הרצונות
 שהוא בחי' רעדכ"ר צריך לזה העלאה ממטה למעלה, וזהו עושי' רצונו של

מקום דהיינו להמשיכו בבחי' רצון זהו דוקא ע"י בחי' בכל מאדך שהיא בלי גבול, וזהו בעידן דעבדין רעותא דמאריהון שהוא בחי' רעיד רצון פשוט שלמעלה מן השכל בחי' בכל מאדך ועי"ז ממשיכים בחי' עת רצון הנ"ל להמשיכו בבחי' רצון מבחי' רעדכ"ר כו'. והנה רצון אותיות צנור, והיינו שכדי שיומשך בבחי' רצון זהו ע"י צינור שהוא מצמצם את השפע שלא יומשך בשטף רב, וכמו למשל כשצריכים להמשיך המים מן הנהר בכלים קטנים צריך להמשיך ע"י צינור (וכמבואר במס' מקוואות) כדי שלא ישטף את הכלים, וכך כדי שיומשך בחי' הרצון מבחי' רעדכ"ר צריך שיומשך ע"י צינור שהוא בחי' צמצום שהוא מצמצם השפע כדי שיוכלו המקבלים לקבל, וזהו נוצר חסד לאלפים שהוא אותיות רצון ואותיות צנור, וזהו שמשה עם הכולל בגימ' רצון וצנור לפי שמשה הוא הממשיך את רצה"ע למטה, וזהו יחיד חי העולמי מלך כי כדי להמשיך מבחי' יחיד במלך זהו ע"י חי העולמים שהוא בחי' המשכת הקו וצמצום כו'. וזהו מ"ש אח"כ אלקים ברב חסדך, דהנה אלקים הוא בחי' גבורות וצמצומים אך ע"י עת רצון או נעשה אלקים ברב חסדך דהיינו שאפילו בחי' גבורות דשם אלקים נמתקים ונעשים בחי' חסדים, וזהו ברב חסדך שנעשה תגבורת החסד שהוא בחי' רב חסד כו'. ענני באמת ישעך, דהיינו שע"י עת רצון נמשך בחי' ישועה באמת, שאמת הוא בחי' שאין בו הפסק ושינויים כי אמת הוא היפך מבחי' כזב כי כזב הוא דבר שיש לו הפסק משא"כ אמת הוא מה שאין לו הפסק ושינוי כלל. וזהו חוסן ישועות שיהי' הישועות בבחי' חוסן שהוא בחי' חוזק דהיינו שיהי' ישועה באמת ולא כמו עתה בגלות מצרים אף שנאמר ויושע ה' אעפ"כ נעשה אח"כ בחי' גלות לפי שלא הי' ישועה באמת משא"כ לעיל יהי' ישועה באמת שלא יהי' אח"כ עוד גלות. וזהו ישעך ולא נא' ישענו והיינו לפי שכשצריך לימשך ישועה באמת למטה שלא יהי' לה הפסק צריך שיהי' נמשך ממקום גבוה מאד שהוא בחי' עת רצון רצה"ע וע"כ ממילא נעשה ישועה למעלה ג"כ לפי שנמשך למעלה המשכת תוס' אור כו'.

ובזה יובן הפי' של רש"י שמפרש והי' אמונת עתך שע"י אמונת עתך דהיינו ע"י קיום מצות תרומות ומעשרות כו' מזה דוקא נמשך חוסן ישועות חכמה ודעת, דבשלמא חוסן ישועות ניהא אך מ"ש אח"כ חכמה ודעת נמשך ג"כ ע"י אמונת עתך זה אינו מובן כלל. אך הענין הוא דהנה תורה נק' ראשית וכמ"ש ה' קנני ראשית דרכו (לפי שאורייתא מח"ע נפקת) ומעשה המצות נק' רגל וכמ"ש והארץ הדום רגלי כו'. והנה אנו רואים שאעפ"י שרגל הוא בחי' אחרונה אעפ"כ יש מעלה ברגל מה שאין בראש, וע"כ כשכואב לו הראש מקיזין לו דם ברגל, וכן כח ההילוך הוא ברגל שהרגל הוא מעמיד הראש, וזהו מ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה שעיקר ההילוך נעשה ע"י הרגל שהוא בחי' מעשה המצות, וכן ג' מועדי' נק' שלש רגלים בחי' רגל בנהר יעברו ברגל, וזהו מ"ש במשה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו שנקראו ישראל לגבי משה בחי' רגל לבד, ואעפ"כ כתיב לך רד כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל, וכן אמרו כל ל"ט

שנה שהיו ישראל נזופים במדבר לא נתייחד הדיבור עם משה, והיינו לפי שיש מעלה ברגל שמעמיד את הראש כו'. וכך מעשה המצות נק' בשם רגל אף שהם למטה מחכמה ודעת שהוא בחי' תורה לפי שהתורה נק' ראש כו', אך אעפ"כ יש מעלה במצות שעי"ז דוקא נמשך בתורה שמעשה גדול כו' לפי שמעשה הוא בחי' כפי' והכרח שהוא בחי' ביטול הרצון כו' ועי"ז נמשך מעצמותו בבחי' חכמה. אך עדיין אינו מובן למה דוקא ע"י מצות אלו שהוא בחי' תרומות ומעשרות עי"ז נמשך בחי' חכמה ודעת, וכן יש להבין מה שדרשו רז"ל ע"פ ושבעה נרותי עלי' אלו שבעה מצות תרומות ומעשרות ושמטיין ויובלות מילה וכיבוד אב ואם ותלמוד תורה כנגד כולם, דלכאורה אינו מובן למה מצות אלו דוקא. אך הענין הוא דהנה כתיב והי' מעשה הצדקה שלום ועבודת הצדקה השקט ובטח, והיינו שיש בחי' עבודת הצדקה שנעשה ע"י עבודה בחי' אתכפיא יותר, והנה ע"י עבודת הצדקה עי"ז נמשך ממקום היותר גבוה, וע"כ מצות אלו דוקא שיש בהם אתכפי' רבה לפי שלקט שכחה ופאה ותרומות ומעשרות יש בהם כמעט חלק רביעי וע"כ יש בהם אתכפי' הרבה וע"כ עי"ז דוקא נמשך בחי' חכמה ודעת כו' שעי"ז נמשך בתורה לפי שמעשה שהוא בחי' כפי' והכרח זה מגיע לעצמותו ומהותו ית' ממש כי להמשיך מבחי' עת רצון זה ע"י דעבדין רעותא דמאריהון שהוא בחי' רעו"ד ביטול הרצון בחי' אתכפיא שעי"ז מעשה המצות כו'.

ובזה יובן משארז"ל שהאלף לך שלמה אלו הלומדים מתוך הצער ושל
מתוך הצער הוא רק מאתים. והענין הוא דהנה פי' מאתים היינו חלק עשירי מאלפיים. דהנה בתורה כתיב ואהי' אצלו שעשועים יום יום אלפים שנה קדמה לעולם, והנה ארוז"ל נובלות חכמה של מעלה תורה, דהיינו אף שאורייתא מחכמה עילאה נפקת מ"מ לא נמשכה התורה כמו שהיא למעלה בעצמות החכ"ע רק נובלות חכמה דהיינו חלק עשירי מאלפים שנה שקדמה לעולם שהוא בחי' אאלפך חכמה אאלפך בינה. וזהו מ"ש ביששכר ראשיהם מאתים, דהיינו חלק עשירי שהוא נובלות חכמה של מעלה כו'. אך כ"ז כשלומד שלא מתוך הצער, ואיז בו רק מעלת לימוד התורה, והתורה לא נמשכה מח"ע רק חלק עשירי מחכ"ע, וע"כ ומאתים לנוטרים את פריו, אך כשלומד מתוך הצער שאז יש בידו ג"כ מעלת המעשה, ושרש המעשה מגיע למעלה יותר כי מעשה גדול, וע"כ האלף לך שלמה דהיינו שעי"ז ממשיכים התורה כמו שהיא במקורה בח"ע, וזהו ענין כתר שם טוב שעולה על גביהן שלמעלה מכתר תורה כי כתר שם טוב הוא הכתר שנעשה מבחי' מעשה המצות כו', וזהו האלף לך שלמה. וזהו ג"כ ההפרש שבין לימוד התורה במקומו לשלא במקומו, כי שלא במקומו יש בו מעלה מחמת המעשה והביטול שמטולטל במקומו והוא נע ונד, ועי"ז הביטול שמבטל א"ע מכל וכל עי"ז ממשיכים את התורה כמו שהיא במקורה ושרשה שהוא בחי' אלף, משא"כ כשלומד במקומו איז בו רק מעלת התורה לבד שהוא רק בחי' מאתים כו' ומאתים לנוטרים את פריו כו' וד"ל.

אז ישיר ישראל עלי באר ענו לה, פי עלי באר ע"ד מעיין גנים באר מ"ח ונוזלים מן לבנון, שפי מעיין גנים קאי על הנשמות כמו שהם למעלה טרם בואה להתלבש בגוף שהוא בגעה"ע או התחתון לכן נק' מעיין גנים, וכאשר נתלבשה בגוף אזי היא בחי' באר מים חיים שכמו הבאר הוא כשהמים בוקעים את עפר הארץ או המי' נק' מ"ח כן הוא הגוף נמשל לעפר הארץ, וע"י בקיעת הגוף שתתעלה הנשמה מלמטלמ"ע או היא נק' בשם באר מי' חי'. ולהבין פי' ענין עלי באר צ"ל ענין חטא משה שפי' רש"י ז"ל שהי' לו לדקדק במה שאמר לו הקב"ה ודברתם אל הסלע, והם הכו את הסלע פעמיים, וצ"ל מפני מה גדול חטאם כ"כ ע"ז הלא אמר לו הקב"ה קח את המטה, ועל מה אמר לו שיקח את המטה אם לא שיכה את הסלע, וכמו בפ' בשלח שאמר לו בפירוש והכית בצור כו', וא"כ מאחר שבפ' בשלח א"ל בפירוש שיכה בצור וכאן א"ל שיקח את המטה שלכאו' הוא למותר אם לא יכה את הסלע, והן אמת שנצטוו בפירוש ודברתם אל הסלע, אבל כשטעה והכה את הסלע מפני מה גדול חטאם כ"כ שכשביקש והתפלל תקט"ו תפלות לא נענה כלל, עכצ"ל שעיקר החטא הי' במה שהנהיג בסלע כמו בצור שהכה אותו כו', וצ"ל מהו עינינו גדול כ"כ כו'. והענין הוא דאיתא בילקוט משל לנער כשהולך לבית הספר רבו מכה אותו ומלמדו משהגדיל מייסרו בדברים, כך בצור נאמר והכית בצור אבל בסלע ודברתם אל הסלע שנה עליו פרק אחד כו'. ולהבין זה הנה צור וסלע קאי על נשמות, וכמ"ש חי' ה' וברוך צורי כו' וכת"י ה' סלעי כו'. והנה מיד אחר יצ"מ נקראו צור ואח"כ כת"י ולא נתן לך ה' אלקי' לב לדעת ועינים לראות עד היום הזה, שאז נקראו סלע שזה הי' בשנה אחרונה מהמ' שנים שהיו במדבר. ונמצא כי ע"י הילוכם במדבר נעשה בהם ההפרש בין צור לסלע. והנה כת"י שחורה אני ונאווה בנות ירושלים, שהנשמות קודם שנתלבשו בגוף נק' בנות ירושלים ע"ד מ"ש נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת כו', פי' אתה בראת שבאתה לבחי' בריאה יש מאין, אבל קודם לזה היתה טהורה שהי' באצי', וזהו בנות ירושלים דפי' ירושלים הוא יראה שלם והיינו כי אברהם קרא למקום יראה כמ"ש בהר ה' יראה ושם קראה שלם כמ"ש ומלכי צדק מלך שלם והקב"ה חיבר ב' השמות וקראה ירושלים ע"ש יראה שלם (כמ"ש התוס' פ"ב דתענית דט"ז א' שלכן אין נותני' יו"ד בתי' ירושלים, כי הם ב' תיבות יראה שלם, והוא מהמד"ר פנ"ו בס' בראשית) והיינו שהיראה היא בשלימות. דהנה בנבראי' א"א להיות היראה בשלימות, ואפי' במלאכים נא' ובמלאכיו ישים תהלה לפי שהיראה אינה בשלימות, אבל בירושלים היא מל' דקדושה שהוא אלקות הוא יראה שלם שהיראה היא בשלימות. והנשמות קודם בואם להתלבש בגוף נק' בנות ירושלים שהי' לה בחי' יראה בשלימות כו' (דבנשמות כת"י חי' ה' אשר עמדתי לפניו וידוע דהעמידה היינו ביטל וכמ"ש במלאכים ויעמידם לעד לעולם כולם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה כו' כמו"כ העמידה

דנשמות הוא בבחי' ביטל, רק שהוא במדרי' עליונה יותר מהביטול דמלאכים, משום דמלאכים הם מחיצוניות הכלים, וידוע דחיצוניות הכלים הוא לבר מעצמותו וכל שהוא חוץ לעצם אין בו שלימות, משא"כ הנשמות הם מפנימיות הכלים דהיינו בחי' עצמות ולכן כמ"ש למעלה בהם היראה בשלימות כו'), וכשנתלבשו בגוף אומרת על נפשה שחורה אני, כי בבואה בגוף אמרו יגעת ביראה שצ"ל יגיעה בכדי לכוא לבחי' יראה, ואפי' כשבא לבחי' יראה הנה היראה אינו בערך כלל כמו היראה שהי' לה קודם בואה לגוף, לכן אומרת ע"ע שחורה אני, אבל אעפ"כ ונאוה שע"י הגוף היא באה לבחי' כלה להיות בבחי' כלתה נפשי לחצרות ה' כו', שבחי' זו הוא ע"י התורה דוקא, והתורה ניתנה למטה דוקא כו' (והיינו שע"י האהוי"ר שמעוררת למטה מתעלית הנשמה בבחי' העליונה יותר מכמו שהייתה קודם, והוא דשרש הנשמות אף שהן מפנימיות הכלים מ"מ ה"ה בחי' כלי לבד וע"י האוי"ר של הנשמה למטה ה"ה עולה ונכללת בהאור כו'). ולהבין מהו ענין עלייתה בעבודתה למטה שע"ז אומרת ונאוה, הנה בעבודת הנשמה כמו שתלבש בגוף יש כמה מדרי'. דהנה כתי' שמעי בת וראי כו' שכחי עמך ובית אביך ויתאו המלך יפיך, שמעי בת וראי הוא כשהנשמה היא בבחי' בת שע"ז בנעורי' בית אבי' כו', ואח"כ כתי' ואם הי' תהי' לאיש והוא כשנעשית בבחי' כלה ל' כלתה נפשי, שע"ז אומר שכחי עמך ובית אביך ויתאו המלך יפיך כו', ופי' בת הוא ע"ד בת נדיב בתו של אברהם שנק' נדיב כו', והנה ז"ע מ"ש זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי במדבר, פי' חסד נעוריך שבחי' זו הוא עדיין בנעורי' בית אבי' כו', וזהו ג"כ בת נדיב בת אברהם איש החסד כו'. ולהבין זה הנה שרש ישראל הוא מבחי' תבונה, ופי' תבונה הוא בן ובת, ופי' וענין תבונה דהנה כתי' ולתבונתו אין מספר וצ"ל מהו שייך בחי' מספר בתבונה והל"ל ולתבונתו אין חקר. והענין הוא דהנה כתי' גדול אדונינו ורב כח שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו אלפי' רבבות פרסאות כמנין ורב כח, אבל לתבונתו אין מספר, דהנה ארז"ל צדיקי' אין להם מנוחה שנא' ילכו מחיל אל חיל, והיינו שהם עולים תמיד בעלי' אחר עלי'. דהנה יש ג"ע העליון וג"ע התחתון, והנה בין געה"ע לתחתון צ"ל טבילה בנהר דינור כי אין ערוך כלל בין ההשגה שבג"ע התחתון להעליון לכן צ"ל טבילה בנהר דינור לשכוח לגמרי על מה שהשיג בגעה"ת, ע"ד כמו ר"ז שצם מאה תעניתא כי היכא דלשכח תלמוד בבלי כי בא"י היו מבלבלים לו מה שלמד בח"ל כי כל רב מבבל וכל רבי מא"י כו', ועד"ז הוא געה"ע והתחתון, והגם שנת' רק ב' בחי' געה"ע והתחתון אבל כאמת יש ריבוי רבבות מדרגות עד אין קץ ושיעור, ולכן אין להם מנוחה. וכאשר יתבונן בזה הנה יולד אצלו בחי' בן ובת הוא בחי' אהוי"ר שהאהבה היא כאהבת הבן אל האב כו' (והיינו כאשר הבן מרוחק מהאב וצועק ורוצה בקירוב אביו איליו כו', וכמו"כ בנש"י שנתרחק ונתלבש בגוף ה"ה רוצה בגילוי אוא"ס, והוא כשמתבונן שיש מדרי' עד אין שיעור בגילוי אוא"ס שמאיר בעולמות נתעורר כאהבה לאלקות שירצה בגילוי אלקות ויראה מכל דבר המסתיר כו'). והנה בחי' אהבה זו נק' נפשי אויתיך בלילה (דלילה הוא זמן החושך וכמו היושב בחושך שתאב

לאור, כמו"כ האדם שיושב בחושך הגוף ונהי'ב וישות העולם שמעלימי' ומסתירים על אלקות ה'יה תאב ומתאוה להגילוי אלקות), וכמו שאדם אוהב חיי נפשו כמו"כ הוא האהבה לאלקות שהוא ית' הוא חיי החיים מכלכל חיים בחסד כלי בתוך כלי כו'. והנה בחי' זו נק' לכתך אחרי במדבר, דהנה יש פנים ואחור כמ"ש אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה דצ"ל מ"ש ותשת עלי כפכה. ויובן בהקדים ענין פנים ואחור, דהנה כמו עדי"מ באדם דהנה הפנים הוא שבו עיקר החושים כמו ראי' ושמיעה, וגם הנה כתי' חכמת אדם תאיר פניו, משא"כ בבחי' אחור. וזהו שבחי' חסד נעוריד נק' לכתך אחרי במדבר, כי אהבה זו היא אהבה בבחי' קרירות, וכמו אהבת הבן אל האב (והענין דנתיל דאהבה הוא כשהוא בבחי' ריחוק והיינו כשמלוכש בגוף ונהי"ב, ולזאת אף כשמתעורר באהבה והוא להתגבר על הנהי"ב, מ"מ מאחר שיש עדיין מציאות הנהי"ב הרי הרצונות זרות דנהי"ב מבלבלין ומקררים את האהבה לאלקות, ולכן נק' אהבה זו אהבה בקרירות מפני שהוא בבחי' אתכפיא עדיין כו'), אבל בחי' פנים הוא האהבה בבחי' פנימיות הרצון ותשוקה ותענוג, וזהו בחי' קדם כמו שבקדם מאיר השמש שהוא בחי' הארת האור כן הוא בבחי' פנים הוא בחי' התגלות הרצון כו'. ובחי' זו נק' כלה ל' כלתה נפשי שהוא בחי' אהבה בשלימות הנפש ובבחי' תשוקה וכמ"ש ואל אישך תשוקתך (וכמו אשה שנמשכת אחר בעלה לבד ואין לה שום רצון זר כו' כמו"כ הוא באדם כאשר כל רצונו וחפצו הוא להוי' לבדו ואין לו שום רצון זר כלל, וזהו"ע בחי' כלה כלתה נפשי בבחי' כלות הנפש כו'. וזהו ביום חתונתו זו מ"ת דבחי' זו מקבלים נש"י מהתורה להיות כי שרש הנשמות הם מהתורה וכידוע דישאל הוא ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה שמהם שרש ס"ר נשמות כלליות ואורייתא מחכ' נפקת, ולכן יש רצון ותשוקה לכל נפש אלקי לכלל באו"ס בבחי' כלות הנפש, והיינו כאשר הנהי"ב אינו מעלים ומסתיר על אלקות, והעבודה היא מצד הנהי"א בעצמו דרשפי' רשפי' אש שלהבת יה לכלל בעצמות או"ס כו'). וז"ע ההפרש בין צור לסלע, שבחי' צור הוא בחי' לכתך אחרי במדבר בחי' בנעורי' בית אבי' שנקראו צור תיכף אחר מ"ת כו' (והיינו כשעובד לברר את הגוף ונהי"ב כו'), אבל בסוף מ' שנה שעז"נ ולא נתן הוי' אלקי' לך לב לדעת כו' עד היום הזה אז נק' סלע שהוא אהבה דבחי' כלה כו' (והוא עבודת הנשמה עצמה כו'). והענין הוא דהנה כתי' ושמתיד בנקרת הצור שטבע הצור הוא כשמכין אבן ע"ג אבן יוצא מהן אש, והנה קודם שיצא האש הי' האש בהעלם בנקרת הצור שהוא מקור האש היוצא אח"כ. ויובן זה בעבודה בנפש האדם שהאש שבצור הוא בחי' האהבה המוסתרת שיש בכאו"א מישראל אמנם הוא בהעלם עדיין וצריך לעוררה להוציאה מהעלם אל הגילוי. וע"פ הקבלה הנה הפרד"ס בעה"כ בערך צור פי' צור במל', ופ"ש בת"ת, וסלע פי' כלת משה מל' כמ"ש באצי', ובמאו"א א' צדיק פי' צור ת"ת וסלע כינה. ונמצא כי לפי הפרד"ס שצור הוא במל' הנעשה מקור לבי"ע הי' בחי' מל' מכ"ע שמעלים ומסתיר כו' (והו"ע השפעה בקירוב שנמשך מבחי' מל' שנת' במ"א בד"ה בקר וידע ה', שנתפס בנבראים ומתעלם ומסתתר בהם כו'), משא"כ סלע היא בחי' פנימיות המל' שנק' כלת

משה כמ"ש באצ"י ואינה יורדת בני"ע כלל (והיינו מ"ש ארוממך אלקי המלך שהוא בחי' המל' כמו שהיא בכחי' רוממות והתנשאות שאינה נתפס בנבראים כ"א מופלא ומרומם מהם כמ"ש בדי' הנ"ל), ולפי' המאור"א שצור בת"ת י"ל כי ז"א שייך לעולמות, כי אם לא יהי' נבראי' על מי ירחם או יתחסד, וכמ"ש זכור רחמך וחסדיך כי מעולם המה, כי אמרתי עולם חסד יבנה, משא"כ המוחין אינם שייכי' לעולמות כלל ולכן אלפים שנה קדמה התורה לעולם כו' (והוא בחי' אלפך חכ' אלפך בינה כו' דחוי"ב הם תרדלי"מ, ובחי' בינה הוא למעלה מתבונה, דתבונה הוא ההבנה בסדר השתל' (ובדי"כ הוא בחי' ממכ"ע) דהיינו השגה וכנ"ל שהו"ע תענוג הנשמות בג"ע שהוא מההשגה שמשגיג' כו' כמ"ש במ"א, וגם י"ל דתבונה הוא חיצוניות הכינה שמולדת בן ובת בחי' ז'ו"נ כו', אבל עצם הכינה הוא למעלה מבחי' השגה כו' וכמ"ש במ"א). ונמצא כי סלע הוא בחי' גבוה מאד, והיינו כי צור זהו עדיין בחי' בנעורי' בית אבי' שהיא בחי' המל' שמסתרת בבריאה, אמנם סלע כלת משה הוא כמו שמתייחדת באצ"י, ולפי' המאור"א ת"ת שייך עדיין לעולמות שהרי נק' עכ"פ סוכי"ע כו' כמ"ש במ"א, משא"כ סלע בינה היא עם החכ' בכחי' תרדלי"מ (וזהו דמדות בכלל נק' גרמוהי, והמוחין נק' חיוהי, והיינו דגרמוהי הם בחי' כלים וידוע דהכלים הם מקור לעולמות כמ"ש במ"א, והיינו בחי' המדות שיש להם שייכות לעולם כו' והמוחין הם בחי' חיוהי שגם הכלים נכללים בכלל חיוהי בחי' אור, ובחי' אור בעצם אינו שייך לעולם כלל, וכידוע דרק הכלים דאצ"י נעשים נשמה לבי"ע, אבל האור הוא למעלה מגדר עולמות כו'. וכדוגמא כזו הוא הפרש בין צור לסלע בנפש, דצור הוא בחי' אתכפ"י והיינו כשהנשמה מוסתרת עדיין בנה"ב, אמנם בחי' סלע הוא כשאינן הגוף והנה"ב מסתירים על הנה"א והוא בחי' אתהפכא כו').

ומעתה יובן הילקוט מ"ש כשהוא נער רבו מכה אותו ומלמדו, פי' מכה אותו ע"ד מ"ש בזהר בפ' שלח שאמר ריש מתיבתא אעא דלא שליט ב'י נורא מבטשין ל'י גופא דלא סליק בה נהורא דנשמתא מבטשין ל'י, וצ"ל מה שהמשיל את הגוף לאעא. אך הענין הוא דכתי' כי האדם עץ השדה שהמשיל הכתוב את האדם לעץ השדה, והנה כמו עץ השדה דלא שליט ב'י נורא מבטשין ל'י וסליק ב'י נהורא, כך גופא דלא סליק ב'י נהורא דנשמתא מבטשין ל'י וע"י הביטוש סליק ב'י נהורא. וענין הביטוש הוא מ"ש זבחי אלקי' רוח נשברה לב נשבר ונדכה, דהנה ככל הקרבנו' נא' קרבן להוי', והיינו כי קרבן הוא ל' קירוב והקירוב הוא לש' הוי' ולכן נא' אשה להוי' אשה הוא בחי' אש ה' לגבי הוי' (וזהו"ע לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת, ולכן ההעלאה הוא מה שעולה ונכללת בבחי' שם הוי' בחי' איש כו'), אמנם צ"ל קרבן גם לש' אלקי' וזהו דבחי' אלקי' רוח נשברה לב נשבר ונדכה. (והענין י"ל דהנה שם אלקי' הוא מקור מציאות היש דעולמות

וכמ"ש אשר ברא אלקים לעשות כו' דבריבוי השתל' נתהווה מהק"ך צירופים
 דשם אלקי' מציאות הגוף והנה"ב המעלים ומסתיר כו', וזאת הוא עבודת
 הנה"א דשרשו משם הוי' כמ"ש כי חלק הוי' עמו כו' לברר את הגוף ונה"ב.
 ובמדר' הנשמה הוא בחי' יעקב. דהנה יש ב' מדרי' בנשמות יעקב וישראל,
 ישראל הוא ל' כי שריתי אלקים שמושל ושולט על שם אלקים והיינו לאחר
 שכבר בירר את חומרית הגוף והנה"ב, ויעקב הוא בחי' יעקב עבדי שעובד
 כעבודת עבד ביגיעה לברר את הגוף ונה"ב, וכמ"ש מזה באריכות בלקו"ת פ'
 בלק ד"ה לא הביט און ביעקב ובהביאור ובד"ה שובה ישראל דרוה"ר. וזהו
 זבחי אלקים רוח נשברה כו' שהשבירה מה ששובר את הגוף והנה"ב לאכפי'
 כו' זהו זבח וקירוב לשם אלקים, וענין לב נשבר ונדכה כו' זהו"ע הביטוש
 הנ"ל ששייך בעבודת בחי' יעקב עבדי. והענין דהנה כתי' אני הוי' לא שנית
 ואתם בני יעקב לא כליתם, דהנביא מתמי' א"ע על נש"י, דהלא אני הוי' לא
 שניתי שלא יש שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה אתה הוא קודם
 שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע והוא מפני שאוא"ס ב"ה הוא למעלה
 מעלה מגדר זמן ומקום, ולכן כללות העולמות שהם תחת זמן ומקום אינם
 תופסים מקום כלל לגבי אוא"ס שיפעלו בו שינוי ח"ו ולכן לא שניתי כו',
 והנה מהתבוננות זאת הי' צ"ל כלות הנפש והיינו שיהי' לו רצון אחד להוי'
 לכד ולא ירצה בשום דבר מעניני העולם אחר שאינם תופסים מקום כלל
 לגבי אוא"ס ולזאת כל חפצו ומגמתו יהי' ליכלל באוא"ס ולדבקה בו ובקיום
 מצותיו שעז"נ וירם קרן לעמו שממשיך בחי' עצמות אוא"ס כו' כמ"ש במ"א,
 ומ"מ ואתם בני יעקב לא כליתם שאינם באים לכלות הנפש, ואף שיודעים
 שהאמת כן הוא שהעולמות אינם תופסים מקום כלל מ"מ אין זה נוגע
 לעצמות הנפש מקרב איש ולב עמוק שתכלה איליו ית'. הנפש בתשוקה
 וצמאון כו'. והסבה לזה מבאר הנביא עצמו מפני שהם בני יעקב' ל' עקוב
 הלב מכל ואנוש הוא פי' חלוש, והיינו תשישת כח הנה"א מצד התגברות
 הנה"ב שמתגבר עליו דתוקפא דגופא חולשא דנפשא פי' תוקפא דחומריות
 הגוף והנה"ב שמתעבה ומתגשם ומתגבר על הנה"א עד שמחליש גם הנה"א
 שאינו מרגיש אור דקות הרוחני כו'. וגם ענין החלישות הוא חלישות הנה"א
 מצד עצמו, דהנה יעקב הוא יו"ד עקב, יו"ד הוא בחי' חכ' ובא בעקביים
 היינו במדר' התחתונות דעשי', וידוע דכל אור כשנמשך ממדר' למדר' הרי
 מתקטן ומתצמצם האור וכמו מציאות השכל שנמצא בעקב ה"ה קטן
 ומצומצם ומעט מזעיר מאד, וכמו"כ בחי' החכ' שבמדר' תחתונות דעשי' הוא
 מצומצם מאד, ובני יעקב הם הנשמות שמקבלים מבחי' עקביים הנ"ל דכל
 נשמה שרשה מבחי' חכ' כמ"ש בנים אתם להוי' אלקיכם וכמ"ש בס"ב פ"ב,
 אך מ"מ הנשמה שהיא מקבלת מאור החכ' שבהמדר' תחתונות דעשי' היא
 חלושה בעצם ר"ל שאינו דקה ורוחני כ"כ כמו נשמות עליונות ונק' גשמי
 שברוחני כו', ומ"מ הנשמה עצמה להיותה בבחי' הקדושה שהיא נה"א אף
 שהיא מהמדר' תחתונות דעשי' מ"מ לפי ערכה הייתה בבחי' כלות הנפש
 לאלקות כביטל הנר בפני האבוקה כו', אמנם מצד התלבשותה בנה"ב הנה
 הנפש אשר היא ממדר' התחתונה ה"ה מלובשת מאד ומושרשת בטבע הנה"ב

ומושך אחרי צרכי הגוף וקשה לה ליפרד ממנו, מחמת שהיא בכחי' ישות וגסות רוח דהיינו שהרוחניות היא בכחי' גסות ועביות, ולזאת נמשכת אחרי דברי' גסים ועבים ואינה מתפעלת מדברים דקים ורוחנים, והוא מצד גסות וחומרית הגוף ונהי' המלבישים את הנפש הזאת מראשה ועד רגלה ונדבק בה כו' כנ"ל. והתלבשו' זו נק' ברע"מ בשם סרכות הריאה שכנפי הריאה הם סרוכים ונדבקים, דענין הכנפי' הם לעלות בהם למעלה והנמשל כאן הוא על הנהי'א דצריך להיות בכחי' כלות הנפש לסלקא קמי' קוב"ה, אך מצד סרכות ודביקות הגוף ונהי'ב בהנפש אי' לסלקא לעילא ונמשך אחר צרכי הגוף עד שאינו מרגיש רק עצמו ורצונו הגופנים, ולזאת אף אם לבבו יבין האמת שהעולם שהוא תחת הזמן ומקום הוא כאין ואפס ובטל באמת באוא"ס ב"ה שלמעלה מן ההשתל' שאינו בגדר זמן ומקום, מ"מ קשה לו לצאת ממאסר הגוף להכניע טבעו ורצונותיו הזרים ואומר מה אעשה שכך נוצרתי. וכי' שמצד התגברות הנהי'ב אינו מרגיש שום דקות ורוחניות, דבאמת מה שנוצר האדם בגוף גשמי נמוך יותר מכל בע"ח שגופם ונפשם יש להם ערך זה לזה שהם צומח וחי ואף המלאכים ידוע דחומר וצורה שלהם הם בערך זל"ז, משא"כ האדם נפשו הוא כחי' מדבר וגופו הוא דומם, והיינו מפני שנפש האדם היא למעלה מנפשות כל הנבראים יש בכוחה להעלות גם גוף הדומם וכמ"ש מזה באריכות בתו"א פ' בראשית ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת האדם ובתו"ח ד"ה וייצר כו', ובאדם גופו גי'כ מי שחומרית גופו ומדותיו קשים וחזקים בודאי בכוחו להכניעם ולבררם כו' ולכן ניתן לו זאת לחלקו כו' (ועמ"ש במ"א על מארז"ל אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, רמ"ח), וכי' צריך הנהי'א להרגיש בעצמו ולהתחזק בעבודתו ולעשות רצון קונו להכניע טבעו הבהמית כו', אך מצד שנדבק כ"כ בישות וגשמיות הגוף ונהי'ב שהתגברו עליו ר"ל עד שאינו מרגיש הדקות והרוחניות דרצון ה' הנ"ל כ"א מרגיש הרצונות גופנים עד שמה שכך נוצר בגוף ונהי'ב ובפרט במדות חזקות ה"ז טענה אצלו ולתירוץ ע"ע יחשב לו כו'. והעצה היעוצה לזה הוא מ"ש בזוהר הנ"ל כמאמר רב מתיבתא (פ' שלח דקס"ח ע"א) אעא דלא שליט בי' נורא מבטשין לי' כו' כך גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' וסליק נהורא, וענין הביטוש הוא שישפיל א"ע כו', והוא כשיתבונן בשפלות עצמותו בזה גופא שיטעון על נפשו מה יעשה שכך נוצר וא"א לו להיפרד מכוחותיו הטבעים כו', שטענתו זאת היא כטענת פושעי ישראל ר"ל ופורקי עול העובר עבירה למלאות תאוותו והגם שהוא יודע שאין בהם ממש ואעפ"כ לא יציל את נפשו מלילך בדרכים כאלו, לפי שאינו רוצה לסבול שפלות ודחקות ולזאת הוא מתברך בלבבו לאמר שלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך כי טבעי גרמה לי, ובאמת אין זה טענה כי צריך לשנות את טבעו ולשבור תאוותו ולסבול חיי צער נגד כחשו בה', וכך ישים האדם אל לבו לשבור תאוות הגוף וחומריותו שלא יהא מונע ומעכב גילוי אוא"ס ב"ה וקדושתו ליכלל וליבטל כו', ואם אינו משבר תאוותו ורוצה בטבעו כתולדתו שקשה לו ליפרד מטבעו הרי טענתו טענת פושעי ישראל ממש כו'. והנה כשיעמיק בהתבוננות הנ"ל ויהי' רע בעיניו המעשה שקשה עליו פרידתו

מהגוף, ויהי' שפל בעיניו מאד ויתמרמר מאד בלבו ע"ז זהו הביטוש כו' וגם כמארז"ל לעולם ירגיו אדם יצ"ט על יצה"ר להרעים עליו בקול רעם ורוגז כו' כמ"ש בסש"ב. וע"י כ"ז ה"ה שובר רוח תאוותו וטבעו הגס ומאיר בו אור נשמתו להתעורר באהוי"ר הנ"ל (בחי' נפשי אויתך כו') ולהתגבר על הגוף ונה"ב לבררם ולזככם כו'. וזהו לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה, דלכאו' תמוה וכי ס"ד שלב נשבר ונדכה יהי' בזיון עד שצ"ל לא תבזה, וגם מקודם אמר זבחי אלקים רוח נשברה ואח"כ אומר לב נשבר ונדכה אלקי' לא תבזה כו'. אך הענין הוא דיש דכה ונדכה, דכה הוא שם דבר והיינו מי שהוא רוח דכה בעצם, אבל נדכה הוא מה שנשבר ע"י דבר אחר ששברו, והיינו כנ"ל שבעצם הוא בטבעית ומדות חזקים מאד אלא שנשבר ונדכה ע"י הביטוש הנ"ל. וי"ל דזהו ב' מדרי' בנה"ב גופא, דהנה כתי' אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם, וידוע דיקריבו מכם קאי על הנה"ב ועז"א מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן שיש מדרי' חלוקו' בנה"ב, וכמו צאן הם רכי הטבע וחלושים ביותר מכל שאר בע"ח, וטבע העז הוא עז ביותר וכמארז"ל (ביצה דכ"ה ע"ב) ג' עזים הם וי"א אף עז בבהמה, כמו עז פנים שמעיו גם למי שאינו לפי ערכו כלל, כמו"כ טבע העז שהיא בעזות אף שאין כוחה גדול כ"כ, והבקר הוא השור כתי' בו ואם שור נגח הוא שנוגח בכוחו החזק כל העומד לנגדו כו', וכמו"כ יש בטבעי הנה"ב יש שאינו מתאוה לתאוות גדולות בתענוגי' גשמי', וגם מה שמתאוה בקל לו לסגף א"ע, ויש מי שהוא מתאוה ביותר ונמשך אחריהם וקשה לו לסגף א"ע כו' ויש שטבעו בעזות כו'. וזהו"ע שור כשב ועז שהיו בקרבנות, כשבים היינו מי שטבעו נה"ב רך כו', ויש שנה"ב שלו עזה יותר מדאי היינו שמדמה בנפשו לעשות למלאות תאוות לבו מה שלא יעשה ויהי' כלל זהו כמו טבע העז, ויש שנה"ב חזק ביותר והולך בשרירות לבו ה"ז כמו שור נגח כו'. ולפי הנ"ל י"ל דטבע הצאן זהו"ע דכה בעצם וטבע העז והשור ששוברים ע"י הביטוש זהו"ע נדכה כו'. ועז"א דאף לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה דאיך שיהי' הרי נעשה רצה"ע כו' בבירור וזיכוך הגוף ונה"ב כו'). וענין ביטוש זה זהו רבו מכה אותו ומלמדו, ונק' מכה הגם שזהו רק בדברים אך זהו ע"ד מ"ש במשה וידך את המצרי וארז"ל ע"פ הלהרגני כו' שהרגו בשם, ופי' מלמדו ע"ד מ"ש דוד מכל מלמדי השכלתי פי' שהכל הוא המלמד. דהנה כתי' כי כל בשמים ובארץ, דהנה ארץ היא בחי' מל' שמחי' ומהוה וכמ"ש ואתה מחי' את כולם, אבל בשמים כתי' לך ה' הגדולה כו', ובחי' כל הוא מחבר שמים וארץ וכמשת"י דאחיד בשמיא ובארעא כו', ופי' דאחיד בשמי' ובארעא שמחבר בחי' שמו"א, ועו"ל פי' דאחיד ל' אחד שממשיך בחי' אחד כמו שהוא מושג בשמים בחי' ז"א דשם הוא לך הוי' הגדולה בחי' בטל וטפל לך שיומשך ויתגלה כן ג"כ בארץ ג"כ הגם כי הארץ הוא בחי' ואתה מחי' את כולם אפי' נפרדי' כו', וז"ע גוי אחד בארץ שנשי' ממשיכי' בחי' אחד גם בארץ (וכענין כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד אוף הכי איהי' אתייחדת לתתא ברזא דאחד, ובעולם זהו"ע ואספת דגנך כו' וכמ"ש במ"א), והיינו לפי שמכל מלמדי השכלתי שהכל הוא המלמד ולכן נעשה מכל לך היינו בחי' לך

ה' הגדולה גם בארץ ג'כ. וזהו מ'ש אני ה' מלמדך להועיל (ואי' במד'ר פ' אמור פכ"ט מסגיד לך ופי' המ'כ נוקד ונועץ ודרש מלמדך מל' מלמד הבקר וזהו כענין מבטשין ל' הנ'ל), שזהו ע'ד שאמרו'ל (במד'ר פ' נשא פי"ד סוף דרנ"ז ע"פ) דברי חכמים כדרכונ' שנק' דרבון ומרדע ומלמד, דרבון שדר בינה בפרה ומרדע שמורה דיעה בפרה מה הדרבון הזה מכיון את הפרה לתלמי' כו', ועד"ז הוא פי' מלמד שמלמד את הפרה לחרוש בתלם שלה, פרה הם נשמות דבריאה שנק' זרע בהמה כו', כי שרש ל' תלמי' הוא מל' תל ולכן מפני שע'י המחרישה נעשה הארץ תלמי' שנעשה העפר גבוה במ"א ונמוך במ"א, וע"פ הקבלה תל נק' היסוד תל שהכל פונים בו הוא יסוד שנשפע בו מכל הע"ס, ופי' מכיון הפרה לתלמי' שתתעלה באצ"י, כי הנה כת' ששם עלו שבטי' שבטי י"ה, שכמו שבבריאה יב"ש הם יב"ב דבריאה כמו"כ באצ"י הם י"ב גבי' דז"א דאצ"י, ולכן נקרע הים לייב קרעים בכדי שכל שבט יעלה במסילה שלו שבאצ"י, וכמו"כ פי' כאן מכיון את הפרה היינו נשמות דבריאה שיתעלו באצ"י לשרשן ומקורן כו', והיינו ע"י שמכל מלמדי השכלתי להיות בחי' אחד גם בארץ ועי"ז נעשה ארץ ל' רצוא לעלות לאצ"י כו'. משהגדיל מייסרו בדברים ומלמדו, פי' משהגדיל שזהו כמ"ש כי מי גוי גדול אשר לו אלקי' קרובים אליו (ואי' במד'ר פ' ואתחנן פי"ב אשר לו גוי קרוב אינו כתיב כאן אלא אשר לו אלקים קרובים אליו, והיינו מצד הנשמה עצמה שהיא מבחי' שם הוי' כמ"ש חלק הוי' עמו כו'), וכמ"ש באברהם ואעשך לגוי גדול אותה אומה שכת' בה כי מי גוי גדול ממך אני מעמיד כו', ונק' גדול ע"ש שדבוקים בבחי' גדול הוי' כו', כי קרב לגבי דהינא כו', ואז מייסרו בדברים, שזהו מ"ש אחר וקדם כו' ותשת עלי כפכה ל' כפי' שאפי' בבחי' קדם הוא בחי' פנים דהיינו משהגדיל צ"ל בחי' כפי' רק הכפי' הוא בדברים (דאין פי' הכפי' אתכפי' ממש דזה שייך רק בגוף ונהי"ב ולאחר שהוא בבחי' אתהפכא אינו נופל ענין אתכפי', רק מפני שבעבודת הנשמה יש ג'כ כמה מדרי' שצריכה לעלות מדרגא לדרגא, וזהו"ע הכפי' לעזוב מדריגתו הראשונה ולעלות למדרי' עליונה יותר כו'. וכפי' זו הוא ע"י התורה), וזהו ודברתם אל הסלע וארז'ל שנה עליו פרק אחד כו', כי בתורה יש הכח שיוכלו לבוא לבחי' כלה בחי' כלתה נפשי כו' (וכנ"ל בענין ביום חתונתו זו מ"ת שע"י התורה באים נשי' לבחי' כלות הנפש, ועמ"ש מזה במ"א בדי' ומשוח חתן על כלה), וז"ע כפכה כי התורה ניתנה מכף אל כף כו'. ועפ"ז יובן חטא משה מה שהכה את הסלע, שע"י הכאה זו הוריד נשי' ממדריגתם שהי' במדריגת סלע והורה שהם עדיין במדריגת צור כנ"ל ההפרש בין צור לסלע כו'. והענין דהנה בסוף המ"ם שנה שהלכו במדבר נא' ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות עד היום הזה, וארז'ל מכאן שלא קאים אינש אדעת' דרבי' עד מ' שנים, אבל לאחר מ' שנין קאי' אדעת' דרבי', ואי"כ מ"ש במ"ת פכ"פ דיבר ה' עמכם שפי' פכ"פ הוא בחי' התלבשות פנים דא"א בפנים דז"א כמ"ש הרמ"ז, ע' בדי' ראה אנכי (דתרכ"ב) והוא הגהות על ד"ה ראה שבלק"ת, או זהו בחי' ד"ע שהאיר בד"ת, אי"כ בשנת המ"ם הגיעו ישראל למדריגת ד"ע היינו להשיג איך דקמי' כלא חשיב, וזהו מדריגת סלע שהיא בנינה כמ"ש

המאור"א שבינה היא תרדל"מ עם החכ' שבה מלובש אוא"ס שהוא בחי' אחד האמת כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה והיינו ששם הוא בחי' דיעה העליונה שהיא האמת איך דקמ"י כלא חשיב וכמ"ש הרמב"ם ע"פ ה' אלקי' אמת שאין לך מציאות אמיתי זולתו (וי"ל דהוי' אלקי' אמת הוא בחי' חכ' ובינה דאלקים הוא בינה וז"ש אח"כ הוא אלקים חיים כו'), וישראל השיגו בחי' זו, ומשה הכה את הסלע הורה שנש"י הם עדיין במדריגת צור שהוא בחי' חסד נעוריך לכן ה' חטא שלהם גדול מנשוא. אך לפ"ז למה צוה לו קח את המטה כו', דהנה מטה משה ה' בחי' א' עם מטה דיעקב שכת"י כי במקלי עברתי את הירדן (עמ"ש בדרוש וככה הגדול, רל"ז, פרק קט"ז ופ' קכ"ז), כי במקלי ר"ת ברוך כבוד ה' ממקומו, ור"ת לישועתך קויתי ה', והנה במקל דיעקב כת"י ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולזו כו', לבנה בחי' חסד לזו הוא גבורה שמראהו אדום, והמקל ה' בחי' המחבר חו"ג והיינו ת"ת, פצלות לבנות נוטה כלפי חסד כו', וכמו"כ ה' מטה משה והיינו כי המטה רומז לבחי' ממשלה, ולמעלה הנה מט"ט הוא בחי' מטה דז"א, ולכן אמר לו שיקח את המטה הוא בחי' הממשלה אבל לא שיכה במטה כי המטה שמכין בו הוא מטה אחר (כי לפי המדרי' שיש בנש"י כן יש מדרי' במטה משה שהי' רועה ומנהיג נש"י, ויש בחי' מטה לרדות בו והיינו כשהיו בבחי' קטנות והו"ע בירור הנה"ב וצריכי' ביטוש כו' כנ"ל, וזהו שבפ' בשלח גבי והכית בצור כת"י ומטך אשר הכית בו את היאור תקח בידך, וידוע דענין העמ"כ דמצרים היו להכניע את הקליפה ולשבורה, דכללות ענין גלות מצרים ה' בכדי לברר הניצוצות שנפלו בנהר נילוס ועז"נ או הנסה אלקי' לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי כו' דהיינו ניצוצות הקדושות שביירו שם, ועז"ז היו העשרה מכות לשבור קליפת האגוז ולקחת הפירי משם הם הניצוצות כו', ועמ"ש מזה בתו"א פ' וארא ד"ה ויאמר ה' אל משה ואל אהרן כו' קח את מטך כו', וכמו"כ בהצור לצורך הבירורים א"ל שיקח את המטה להכות בצור, אבל כאן בסלע שא"ל קח את המטה הכוונה הוא בחי' ממשלה ואז בדברים הוא פועל בהם העלי' וכמ"ש כאשר דבר מלך שלטון (קהלת סי' ח' ד') והיינו בדברי תורה כו'). וזהו אז ישיר ישראל עלי באר ענו לה (וי"ל שהנשמה כמו שמלובשת בגוף נק' באר מפני שכל ענין עבודתה למטה הוא מלמטלמ"ע דוקא היינו בירור הגוף כו' כנ"ל, אך כת"י והאבן גדולה ע"פ הבאר זה היצה"ר וחומרית הגוף המסתירים כו', ולזאת צ"ל מבטשין לי' להגוף בכדי שיתגלה הבאר הוא הנשמה כו' כנ"ל. אמנם כאן אמר עלי באר היינו כשהנשמה היא בבחי' עלי' שכבר התגברה על הגוף ונה"ב ועבודתו הוא בבחי' אהבה פנימיות ועצמיות, והגם שצ"ל ג"כ כפי' כנ"ל וזהו ג"כ פי' עלי באר שצריכי' להעלות הבאר שיעלה למעלה, אמנם זהו ע"י התורה שנה עליו פרק אחד כו', וזהו) שעלי באר (זה) הוא ע"י ענו לה בדברים כו'.

בס"ד, רנ"ב

וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני בקנאו את קנאתי אשר בתוכם כו' (ואי' במד"ר במקומו אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, גדול השלום שניתן לפנחס שאין העולם מתנהג אלא בשלום והתורה כולה שלום שנא' דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום, וצ"ל מה"ע בדין הוא שיטול שכרו, והשכר הוא שלום והוא בחי' תורה שנק' שלום. ולה"ז) צ"ל מ"ש בספרים שפנחס ה' גלגול נדב ואביהוא וע"י שקנא קנאת זמרי ע"ז תיקן נדב ואביהוא. הנה שורש ענין חטא נדב ואביהוא בקרבנתם לפני ה' פי' בזהר שהי' בבחי' רצוא לכד והי' בבחי' כלות הנפש ממש, ולכאו' יפלא מפני מה נחשב לחטא ועון, הלא ענין מס"נ הוא גבוה יותר מכל התומ"צ, שבעבודה בחי' זו גבוה יותר, וכנודע מענין למס"נ באחד שעבודה זו נעלה יותר מכל בחי' העבודה ברמ"ח מ"ע, וגם איתא במ"מ שהמגיד הבטיח להביי שיביאו על קה"ש ונמצא כי בחי' זו יקר מכל התורה שלמד הביי בכל שנותיו, וא"כ מהו החטא של נדב ואביהוא, ואם הרצוא במס"נ נחשב לחטא ועון גבי נדב ואביהוא איך תיקן פנחס ג"כ במס"נ גופא. וגם צ"ל הלא ארז"ל למה קדמה שמע לוהא"ש כדי שיקבלו עליהם עומ"ש תחלה ואח"כ עומ"צ, וענין קבעומ"ש ידוע שהוא בחי' רצוא ותשוקה ליכלל ולבטל באוא"ס ב"ה להיות ועמך לא חפצתי כו' שלא יחפוץ לא בג"ע התחתון ולא בג"ע העליון ולא עוה"ב כ"א בחי' אוא"ס ב"ה עצומ"ה, וזהו פי' ועמך לא חפצתי כל מה שעמך היינו אפי' בחי' כי עמך מקור חיים ג"כ לא חפצתי, וע"ז מעוררי' בחי' אוא"ס ב"ה בעל הרצון, ונמשך ע"ז להיות רצון דתומ"צ כמשנת שם, וא"כ ה"ז ג"כ בחי' רצוא ותשוקה, שאין למעלה הימנה, ומדוע בני אהרן בקרבנתם בבחי' רצוא עד שכלתה נפשם ממש הנה נחשב להם לחטא ועון עד שפנחס תיקון החטא שלהם במה שקנא כו', שלכאו' זהו דומה לבחי' קבעומ"ש. אך הענין הוא דהנה לשון רז"ל למה קדמה שמע לוהא"ש בכדי שיקבלו עומ"ש תחלה ואח"כ עומ"צ שאין הפי' שיקבל עומ"ש לבד וישאר כך בבחי' הרצוא כ"א תחלה יקבל עומ"ש ואח"כ יקבל עומ"צ בחי' שוב, והיינו כי בכדי שיהי' העבודה בבחי' המצות עבודה תמה ושלימה שיעשה המצוה מחמת היותו דבוק לבחי' אוא"ס ב"ה בעל הרצון לכן הוא עושה פרטי רצונותיו לזה צ"ל תחלה קבעומ"ש בכלל שהוא הקבלה לכל מה שיצוה לעשות, נמצא שקבלה זו אינה על פרטי הציווים כ"א הקב"ע מבעל הרצון שמקבל ע"ע שכל מה שיצוה אותו יעשה (וכמו ענין קבלת עול מלכות במלכותא דארעא שאין הענין מה שמקבל עליו לעשות רצונו לבד, דזהו ההנהגה מה שמנהיג המלך את העם ברצונו והיינו כשמגלה רצונו, אמנם בעת שמכתירים אותו בכתר מלי' אין יודעים עדיין פרטי רצונותיו כ"א

שמקבל עליו את עצם המלך שלמעלה מהרצונות, וממילא כל רצון שיגלה המלך יעשה מפני שקיבל עליו את המלך עצמו להיות לאדון איליו כו'. והנמשל מזה יובן למעלה ענין קבלת עול מלכות שמים שהוא קבלת אדנותו ית' שהוא הביטל לעצמות אוא"ס בעהר"צ שלמעלה מרצונות פרטים, והוא כענין הקדמת נעשה לנשמע דנשמע הוא בחי' גילוי רצון פרטי, אמנם מ"ש נעשה קודם היינו לכל מה שיצווה טרם שידעו הציווי, והיינו מפני הביטל לאוא"ס בעהר"צ), ואז העשי' מפרטי התומ"צ שהם פרטי רצונותיו מקושרי' לבחי' הקב"ע שקדם להם שעושה ציווי מפני שקבל ע"ע מלכותו ית' ברצון (ולא מצד הרצון פרטי לבד. וההפרש הוא דהנה ענין הרצון הוא בחי' גילוי אור והיינו הגילויים שנמשכים מכל מצוה ומצוה בפרט כמו תפילין ד' בתים הם ד' מוחין טלית פריסא דמלכא בחי' מקיף ציצית ל"ב חוטין ל"ב נת"ח כו' וכמו"כ בכל מצוה יש אור פרטי שנמשך ע"י שזוה"ע גילוי הרצונות פרטים שבמעשה"צ, וכשעושה המצוה מצד הרצון היינו מצד הגילוי אלקות שמאיר בנפשו ע"י המצוה, והוא מפני שקרבת אלקים לי טוב וחפץ שיאיר אלקות בגילוי בנפשו ולכן הוא עושה את המצוה, וזהו שעושה את המצוה ע"פ הטעם והיינו מצד הטוב טעם ועונג האלקי שנרגש בנפשו כו' וגם לפי השגתו כאופן ההמשכה ע"י המצוה כו'. אמנם כתי' הלא שמוע מזבח טוב (עמ"ש בדי' וכתבתם על מזוזות בס' רכ"ט) והעיקר הוא שיעשה את המצוה רק מצד המצווה מפני שנצטוה לעשות מצוה זו, והיינו שעושה המצוה מצד היותו דבוק לבחי' אוא"ס בעל הרצון ולזאת היה עושה כל מה שגילה רצונו כו'. ולכן צ"ל תחילה בחי' הרצוא דקבעומ"ש שיתדבק בבחי' אוא"ס בעהר"צ, ואח"כ יהי' השוב שהוא הקבעומ"צ מצד היותו דבוק כו' כנ"ל), ואז העבודה שלימה כו'. ולזה אמרו כדי שיקבל עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עומ"צ, אומרם תחלה היינו רק שקודם עומ"צ שהם פרטי הרצונות יקבל תחלה קבלת מלכותו ברצון ואז כל פרטי המצות מקושרי' לבחי' אוא"ס בעל הרצון כו', אבל לשאר בבחי' הרצוא לבד אין זה עבודה שלימה כו', וזהו כענין ב"ע הציץ ומת, שאין זה עבודה שלימה, כ"א כענין ר' עקיבא שנכנס בשלום ויצא בשלום זהו עבודה שלימה כו'. ומשארז"ל בענין ראב"ד שיצא נשמתו בבכי' (ואמר רבי יש קונה עולמו בשעה אחת) זהו מדרי' הבעת"ש (וי"ל ביאור הענין ע"פ מ"ש במ"א על המ"א משיחא אתא לאתאבא צדיקיא בתיובתא, ונת' ענין הרצו"ש שלמטה הוא מפני שהחיות האלקי נמשך בבחי' רצו"ש כמ"ש והחיות רצוא ושוב, לכן גם בנבראים עבודתם בבחי' רצו"ש, ורצו"ש הוא בחי' מ"ה ובין רצוא הוא בחי' מ"ה ביטל ושוב בחי' בין י"ל קיום המצות בפועל כו'. אמנם בעת"ש משכין לי' בחילא יתיר ממעמקים קראתיך ה' שהם מעוררים וממשיכים מבחי' גבוה ששם הרצו"ש מיוחדים בתכלית ואין שם התחלקו' רצו"ש כו' ונמצא ה"ז למעלה מבחי' והחיות רצו"ש. והענין י"ל דהנה מכואר במ"א במאה"ז פ' תרומה ר"ח פתח אתה הראית בענין התהוות הזמן למטה דשרשו מבחי' ע"ס דאצי" מפני שהמשכת האור האלקי בהם הוא בבחי' מטולמ"ט מזה נתהווה מציאות הזמן כו', וכמו חיות האדם הוא בזמן ע"י הדפיקא דליבא בהסתלקות והתפשטות

כו', אמנם בבחי' א"ק אין שם מציאות הזמן כלל אף שכלול שם כל העולמות מרכיז עד סוכיז אבל הם כולם בהשוואה אחת בלי שום התחלקות כלל וכמאמר צופה ומביט עד סוף כה"ד בפרט בסקירה אחת למעלה מגדר זמן כו' יעו"ש ובד"ה והי' אמונת עתיד, חה"ש רנ"ב. והנה ידוע דכללות ענין המצות הם בזמן ומקום דוקא והוא להיות כי כל מצוה הוא בחי' המשכת אור ורצון פרטי בגילוי בעולמות ולכן נק' תר"ך עמודים כו' כמ"ש במ"א. ולפי"ז י"ל דבע"ת משכין לי' בחילא יתיר, היינו שממשיכים מבחי' א"ק שהוא בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' זמן והיינו למעלה מבחי' רצו"ש מפני שאינו בערך העולמות כלל, ולכן משם נמשך למלאות כל הפגמי' בהגילוי אורות כו', ואיך ממשיכים זה הוא ע"י ממעמקים דעומק פנימיות הלב שלמעלה מהדפיקא דליבא ברצו"ש (וכמבואר בענין התקיעות שיש צעקת הלב וצעקת הקול וענין גנוחי גניח וילולי יליל, דצעקת הקול הוא בחי' צעקה פשוטה בעלי' והסתלקו' למעלה, וגנוחי גניח כו' הוא כאשר משים אל לבו כל מה שפגם ועשה נגד רצון ה' הרי פנימי' הלב גונח ברצו"ש במהירות בלי סדרים כו' כמ"ש במ"א, וכ"ז אף שהוא בחי' פנימיות הלב שלמעלה מהתלבשות מ"מ יש להם אחיזה בהכוחות פנימיים כו', אמנם צעקת הלב הוא מה שפנימיות הלב והנפש צועק וכלה כל בחי' העצמות שלה כמו כלתה נפשי כו' עד שלא יוכל לצעוק כלל, והוא מפני שנגע לו בעומק נקודת הלב ונפש ביותר וכל עצמותה ניזון ממקומה בלי שום הרגש בעצמו כלל כו'), והו"ע התשובה מעומקא דליבא שיתמרמר בנפשו כ"כ ונוגע בעומק נקודת לבו עוצם ריחוקו מה' עד שיבוא לכלות הנפש ממש שלמעלה מעלה מבחי' רצו"ש כו'. אמנם עדיין צ"ע דהלא נת' כאן דגם בחי' רצוא דצדיקים הוא הדביקות והביטל לאוא"ס בעהר"צ שלמעלה מבחי' הרצונות הגלויים, והי' לכאן' למעלה מבחי' והחיות רצו"ש. ואפשר י"ל דבעהר"צ הוא בחי' עתיק וכידוע דרצון הוא בחי' א"א, ואי"כ י"ל דבעל הרצון הוא בחי' עתיק, וגם י"ל למעלה מזה הוא בחי' עקודים (עמ"ש בהגהות לד"ה וכל העם רואים דתו"א פ"ד ופ"ח), ובעת"ש משכין לי' בחילא יתיר הוא מבחי' א"ק כנ"ל. והענין דעקודים אף שהע"ס עקודים שם בכלי אחד למעלה מבחי' התחלקות מ"מ הם בחי' ע"ס אלא שמיוחדים יחד, והיינו שהוא מדרי' שלמעלה מבחי' גילוי ולכן הוא בבחי' התאחדות מ"מ יש לו שייכות לעולם עד ששייך שם לומר ע"ס, ולכן בכדי למלאות הפגמים צריכים להמשיך מבחי' עצמות אוא"ס שאינו בגדר העולמות כלל והוא בחי' א"ק שאינו שייך שם גם התאחדות הפרטים כו'), ונת' שם שניתנו להם לבושי' מאנשי' אחרי' שעשו מצות הרבה ולבסוף סרחו, שנותנים הלבושי' ממעשה המצות שלהם לבעת"ש (ומ"מ מצינו ענין התשובה כמו תשובת ראבי"ד (ואפשר עוד למעלה ממנה כו') ואינו בבחי' כלות הנפש לגמרי, וכענין שנת' בשער התפלה ד"ה פדה בשלום נפשי פיט שכ' שם וכנודע בבעת"ש אחד כו' (והמעשה ידוע שהי' לפני רבינו הגדול

וצוקללה"ה נ"ע, ואני שמעתי אותה מאיש נאמן, ומעשה שהי' כך הי' באחד
 שנק' ר' אפרים והי' דר בכפר ונסרח ר"ל בעון נשג"ז והוליד כמה ממזרים
 ר"ל כו' ובסוף הביאו אותו לרבינו אדמו"ר הגדול וצוקללה"ה נ"ע וכשנכנס
 נתן רבינו ז"ל ראשו על זרועו ואח"כ הגבי' ראשו ואמר לו אמרו עליו על
 ראבי"ד כו' כל לשון הגמ' עד געה בכבי' עד שיצא נשמתו, וא"ל לך לשלום,
 וכשבא האיש הנ"ל לכיתו הלך ביער ושכב על הארץ וצעק בקול מר
 ובדמעות כו' עד שמתו כל הממזרים, וכשאמרו לו שכבר מתו עמד והלך לו
 וקיום אח"כ תו"מ כדבעי, זהו תוכן הסיפור, ואפשר שגם שם הי' ענין כלות
 הנפש, וזש"ש עד שנתעלף כו', אלא שחזרה בו, וכענין עקידת יצחק כו'
 (ופעל בו ע"י נפ"א כו' וד"ל) וכמ"ש מזה בשעהת"פ הנ"ל בד"ה אחרי ה'
 תלכו בענין ובו תדבקו כו'. וכ"ז הוא במדרי' בעת"ש אבל עבודת הצדיקי'
 הוא להיות ברצו"ש דוקא, וכמ"ש והחיות רצו"ש, שמתחלה הם בבחי' רצוא
 ליכלל ולבטל באו"א"ס ב"ה, ואח"כ הם בבחי' השוב, וכן הוא פי' והחיות
 רצו"ש שמפרשי' על החיות האלקי שמחי' ומהוה עולמות הוא בבחי' רצו"ש,
 רק שמלמעלמ"ט הוא בבחי' מטולמ"ט, אבל רצוא בלא שוב אין זה עבודה
 שלימה. ולכן נא' בק"ש והיו הדברי' האלה אשר אנכי מצוך וארז"ל בד"ת
 הכתוב מדבר שא"א לומר שקאי על ק"ש שמיירי בה דא"כ למה נא' בשבתך
 כביתך ובלכתך בדרך שזהו תמיד והרי ק"ש אינה אלא פעמים ביום שחרית
 וערבית, אלא עכצ"ל שקאי על ד"ת, וא"כ צ"ל למה נאמר ל' והיו הדברי'
 האלה שפי' הפשוט הוא שקאי על ק"ש, אלא שק"ש וד"ת אחד הו' (רק שק"ש
 הוא בחי' רצוא ותורה שוב וכמשי"ת). ולהבין זה ילהקיד מ"ש בפסוק ראשון
 דק"ש ה' אלקינו ה' שהרבה מפרשי' הקשו למה כתי' ג' שמות ה' אלקינו ה',
 דהל"ל ה' אלקינו אחד, ותי' הרוקח (ע' בכד הקמה אות יוד יחוד), שג' שמות
 אלו מורי' על מ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי, אני ראשון
 היינו קודם שנבה"ע שהי' לבדו הוא וכמארז"ל בפדרי"א עד שלא נברה"ע הי'
 הוא ושמו בלבד, ואני אחרון הוא כמשי" לע"ל דכתי' ונשגב ה' לבדו ביום
 ההוא (בישעי' ס"ב), והו"ע גילוי א"ס ב"ה שיהי' לע"ל היינו לאחר נו"ן אלפי'
 יובלות שיהיו העולמות בטלי' שלא בערך מכמו שהן עתה וידעו הכל וישיגו
 וירגישו שלא יש שום מציאות לבדו ית', וזהו ונשגב ה' לבדו ביום ההוא
 שביום ההוא ידעו ויראו הכל שרק ה' ית' הוא בבחי' נשגב כו', ומבלעדי
 היינו באמצעיתא שגם עתה שהעולם נראה ליש ודבר נפרד, מ"מ הנה העלם
 והסתר זה הוא רק לעינינו עיני בשר, שלפנינו הוא העלם והסתר, אבל לגבי
 ית' אין העולם מסתיר כלל ולכן גם מבלעדי אין אלקי, שגם באמצעיתא אין
 אלקי שאין שום דבר מגין ומסתיר, שז"ע בחי' ש' אלקי כנודע ממ"ש ע"פ
 שמש ומגן ה' אלקי שש' אלקי הוא בחי' מגן ומסתיר על ש' הוי', ולכן אמר
 שגם מבלעדי דהיינו כעת שהעולם במקומו עומד זהו רק לפנינו אבל לגבי
 אלקותו ית' אין אלקי כו'. וז"ע ג' שמות שבק"ש שהו"י הא' הוא בחי' אני
 ראשון והו"י השני הוא בחי' אני אחרון וש' אלקינו הוא בחי' באמצעיתא שגם
 מבלעדי היינו באמצעיתא אין אלקי כו'. ונא' אלקינו ולא אלקים לפי שעיקר
 מכוון מברה"ע הוא בשביל ישראל וכמארז"ל ע"פ בראשית ברא בראשית

בשביל התורה שנק' ראשית ובשביל נש'י שנק' ראשית וכת'י קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, וכת'י אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי שכל עיקר מכוון מעשיית הארץ הוא בשביל האדם שבראתי עלי', ואדם אתם, וארז'ל אתם קרוין אדם כו', ובראתי בנ'י' תר'י'ג היינו בח'י קיום התר'י'ג מצות שנצטוינו שזהו כל עיקר מכוון מברה'ע כו', וכמארז'ל במדר' פ' ויקהל אלה תולדות השמי' והארץ אלה בזכות מי נבראו ובזכות מי הם עומדין בזכות ואלה שמות בני', ואלה בזכות מי הם עומדין בזכות אלה החוקי' והמשפטי' כו', ולכן נא' אלקינו אלקי' שלנו שבאמצעיתא המכוון הוא בשביל נש'י כו'. ומסיים בתיבת אחד היינו שכל הג' בח'י אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי דהיינו באמצעיתא שע'ז רומז' הג' שמות ה' אלקינו ה' הם אחד ממש, כי באמת אני הוי' לא שניתי כלל וכמשא"א אתה הוא קודם שנבה'ע ואתה הוא לאחר שנבה'ע כי אני ה' לא שניתי כלל בין קודם הבריאה לאחר הבריאה וכל הג' בח'י הנ'ל שוי' לפניו, והיינו לפי שבשכמל'ו פי' שלעולם ועד כל מה שנשתלשל ונתהווה הוא רק מבחי' שם כבוד מלכותו ית', הוא בח'י מלכותך שהיא מלכות כל עולמי', פי' כל הוא עולה למספר נו'ן והיינו בח'י נו'ן אלפי' יובלות הכל הוא מבחי' מלכותך לבד בח'י זיו והארה בעלמא, וכנודע מענין מלך שמו נק' עליהם שענין השם הוא רק הארה בעלמא ולא עצמיות כו' ולכן לא שניתי כלל. וכאשר יתבונן בזה היטיב בעומק הדעת והתבוננות אי לזאת לא יחפוך בשום דבר כ"א להיות ואהבת את ה' אלקיך פי' אהבה הוא מל' אבה שפירושו רצון היינו שלא יהי' לו רק רצון פשוט לאוא"ס ב"ה, כי מי לי בשמי' ועמך לא חפצתי בארץ, שמי' וארץ הם בח'י ג'ע התחתון וג'ע העליון, שמי' הוא בח'י ג'ע העליון וארץ הוא בח'י ג'ע התחתון, וכשיתבונן בכל הנ'ל לא יחפוך לא בג'ע התחתון ולא בג'ע העליון ולא בעוה"ב, שכ"ז נכלל בכלל פי' עמך כי עמך היינו מה דכתיב כי עמך מקור חיים היינו בח'י מקור החיים מקור התענוגים הוא עמך בטל וטפל לך, ולכן לא יחפוך בזה כ"א לדבקה בו ית' עצמו'יה כו' שירצה וישתוקק ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה העצמי, ולא במה שבטל וטפל אליו, וזהו ועמך לא חפצתי. ופי' חפצתי כי יש חפץ ורצון חפץ הוא בח'י פנימיות הרצון, אבל רצון הוא חיצוניות וכמארז'ל כופין אותו עד שיאמר רוצה אני שגם הרצון הנעשה ע"י כפי' יקרא ג"כ בשם רצון, וכמו"כ הגם שבבחי' חיצוניות הרצון יכול להיות שיהי' לו בח'י רצון לג'ע ועוה"ב מ"מ הוא רק בבחי' חיצוניות לבד אבל בבחי' פנימיות הרצון הוא הנק' חפץ לא יחפץ בזה כלל כ"א ליכלל ולבטל לאוא"ס ב"ה העצמי ולדבקה בו ית' כו', וזהו ועמך לא חפצתי. אך איך הוא הדרך והכלי אשר ישכון בה אווא"ס ב"ה העצמי בכדי שתתישב אצלו צמאון נפשו, זהו ע"י והיו הדברי' האלה אשר אנכי מצוך שארז'ל בד'ת הכתוב מדבר, כי אורייתא מחכ' נפקת והשראת אווא"ס הוא בחכמה וכמ"ש וה' בחכמה, והוי' קאי על אווא"ס ב"ה עצמו'יה, שהרי בהאבות כת'י וארא כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם ופי' רש'י ז"ל לא נכרתי במדת אמתות שלי ששם הוי' נק' שם האמת וכמ"ש ואמת הוי' לעולם והוא בח'י שמו הגדול שעד שלא נברה'ע הי' הוא ושמו בלבד. והטעם הוא על מה שהשראת

א"ס הוא בחכ' דוקא לפי שחכ' היא בחי' אחד האמת כמ"ש בסש"ב פליה כהג"ה בשם המגיד נ"ע, שהחכ' היא בחי' ביטול אמיתי, ואין אוא"ס ביה שורה אלא במי שבטל אליו ית', ולכן יש חלוקי מדריגות בגילוי אוא"ס ביה אפי' באצי' גופא שבחכמה מאיר אוא"ס בקירוב מקום ובבינה הוא בריחוק מקום, והיינו לפי שהבינה לגבי החכ' נחשב בחי' יש, כנודע שח"ב הם שורש אין ויש וכמ"ש להנחיל אוהבי יש, לכן אינו מאיר בבינה כמו בחכ', כמ"ש ביאור ענין בדרוש בפ"ע על הע"ה שבכתר ובחכ' מאיר בקירוב ובבינה בריחוק כו', והמדות להיותם בבחי' מקור. היש יותר מבחי' בינה אם הבנים, להיותם מקור לעולמות כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה, שם אינו מאיר כ"א ע"י פרסא המפסיק, וז"ע מ"ש מבטן מי יצא הקרח, והו"ע הרקיע שע"ג חוין עילאין בחי' רקיע כעין הקרח כו', דכמו שבחיות המרכבה כתי' ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא כמו"כ בבחי' חיוין עילאי' דאצי' הוא בחי' האבות הן הן המרכבה, והיינו מטעם הנ"ל דאין אוא"ס ביה שורה במי שבטל דוקא, ולפי ערך הביטול כן הוא ערך ההשראה, וכמ"ש מרום וקדוש אשכון את דכא ושפל רוח, וכתי' (מלכ"י א' י"ט ס"פ י"א י"ב) ואחר הרוח רעש לא ברעש ה' כו' קול דממה דקה, ואמרו בזהר תמן קאתי מלכא והיינו לפי שהשראת אוא"ס הוא במקום הביטול דוקא, ולכן עיקר השראת אוא"ס הוא בחכ' כו' בחי' אחד האמת, ואורייתא מחכ' נפקת לכן היה הכלי לגילוי אוא"ס, ולכן נק' התורה אמת כמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו כאמת וארז"ל אין אמת אלא תורה, והיינו כי אמת הוא אות ראשון דאי"ב ואות אחרון והמ"ם הוא מבלעדי אין אלקי', והיינו כמשנת' לעיל ענין ג' שמות ה' אלקינו ה' שזהו בחי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי', אי לזאת צ"ל ואהבת את הוי', ואיך היא הדרך אשר ישכון בה אור ה' וקדושתו זהו והיו הדברי' האלה בחי' תורה שנק' אמת ע"ש שהיא הכלי לגילוי האור מבחי' אוא"ס שאני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי'. וזהו שעל התורה נאמר עוטה אור כשלמה, להיותה בחי' שלמה ולבוש לבחי' אוא"ס העצמי שאני ראשון כו'.

והנה ע"י התורה נמשך האור בכל האצי', דהנה כתי' זאת התורה אדם שהוא בחי' אדם שעל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו למעלה, שז"ע רמ"ה פקודין רמ"ח איברי' דמלכא, פי' כמו שהאיברי' הם כלים ומשכן להשראת והמשכת הנפש היינו בחי' המשכת החיות הנמשך מהנפש להחיותם שמתפשט ומתחלק לכל אבר לפי מזגו ותכונתו, כך המצות הם בחי' כלי' ומשכן להשראת אור א"ס ב"ה הסוכ"ע השורה ומתלבש ממש בתוכן בבחי' התחלקות ההמשכה כל מצוה ומצוה לפי מדרגתה, וכל ההמשכות הם מבחי' אוא"ס ב"ה הסוכ"ע דלאו מכל אינון מדות כלל ונק' רבון עלמין למעלה מבחי' עלמין להתלבש בבחי' עלמין להיות אנת הוא חכים כו' ולא בחכ'

ידיעה וע"י התורה נמשך ומתלבש אוא"ס ב"ה בכח' דאצי, והמצות כללותן הוא בחי' צדקה וחסד נמשך ומתלבש אוא"ס ב"ה בחסד, כנודע מענין עולם חסד יבנה שהחסד צריכי' לבנותו וכמ"ש בלקי"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי שכדי להיות התלבשות אוא"ס ב"ה במדות לך ה' הגדולה והגבורה כו' באתעדלית תליא מילתא ע"י אשר קדשנו במצותיו כו' (ועפ"י יובן איך שק"ש ותורה הם ד"א, דבק"ש מבואר איך שאני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים שז"ע הג' שמות ה' אלקינו ה' והתורה היא ג"כ בחי' ואמת הוי' דהיינו ג' מדרי' הנ"ל כמשנת"ל וא"כ הם דבר אחד, אלא שכוונת הק"ש הוא להיות בבחי' רצוא במדרי' הנ"ל שז"ע ואהבת כו' כנ"ל והתורה הוא בחי' השוב שלאחר הרצוא כו'). וכ"ז הוא ענין הרצו"ש שזהו בחי' עבודה שלימה. וז"ע למה קדמה שמע בחי' קבעומ"ש בכלל, ואח"כ עומ"צ הוא ההמשכה מבעה"ר"צ שגם פרטי הרצונות יהי' נמשך איך שהם קשורים ודבוקי' לבעל הרצון כו', ולזה נא' בפ' ראשונה בכלל והיו הדברי' האלה וארו"ל בד"ת הכתוב מדבר שה"ע ההמשכה בכלל, ומ"מ זהו בכלל הרצוא והיינו כי אם רץ לבך מחמת התבוננות הנ"ל לזה נא' והיו הדברי' האלה פי' שאין זה כ"א מראה מקום ששם תמצאנו, ואח"כ בפ' שני' מפרט בפרטיות שההמשכה הוא ע"י בחי' המצות כו'. אמנם חטא דבני אהרן שהי' בבחי' הרצוא לכד בלא שוב, וגם בענין הרצוא עצמו הי' שלא כדרך הרצוא שלפני השוב שהרי הי' אצלם רק מסה"נ ולא הגוף שהגוף נשאר שלם, ורק מחמת עריבות מתיקות ידידות כלתה נפשם ויצאה מגופם, שזהו כדמיון הסתלקות האורות מהכלים ע"ד עולם התהו כו', ואינו דומה למס"נ שע"י סיבת הגוף מסתלק נפשם (וענין ההפרש בין מסירת הנפש למסירת הגוף י"ל דהנה הנפש בעצם הי' מרגשת בחי' אור אלקי, שהי' חלק אלוקה ממעל כי חלק ה' עמו, ולזאת כלתה נפשה לדבק באוא"ס מפני הטוב טעם בקרבת אלקים שנגרש בנפשה, ובמס"נ הי' באה לעצם רצונה וחפצה האמיתי דרשפי' רשפי' אש שלהבת יה שיש לה בטבע רצון ותשוקה ליכלל באוא"ס ב"ה, ורצון ותשוקה זו הוא מפני שהיא חלק ה' ודבוקה בעצם בשרשה באוא"ס ב"ה, ולכן נק' הנשמה אור כמ"ש בעה"כ מהסה"ד בערך אור (והגוף ונה"ב נק' חושך), וידוע דאור הוא שדבוק במאור כמ"ש במ"א באורך, וענין הדביקות הוא שמרגיש את מקורו כו'. ונמצא ענין מסה"נפ הוא שמרגיש את האור האלקי ונכלל בו כו'. אמנם הגוף אינו מרגיש את האור האלקי דהתהוותו הוא באופן שהוא בבחי' יש ודבר נפרד שאינו דבוק במקורו שירגיש את המקור, ולכן רוצה בטבעו ענינים גופנים וגשמיים כו', הגם שמבואר במ"א שהכח המתאווה בעצם אינו רע כ"א רצון היולי, מ"מ יש לו נטי' לענינים גופנים יותר, וכמו שאנו רואים שמיד כשנולד האדם נמשך אחר הגשמיות כו' (עמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה, חה"ש תר"ן) והיינו מפני שהוא בבחי' פירוד ממקורו כו' כנ"ל, וא"כ מסה"ג הוא להפוך כל רצונותיו הטבעיים ולהיות רק בבחי' רצון אחד לה' לבדו, והמס"נ שלו אינו מצד ההרגש כ"א מצד ההתבוננות שהעולם אינו תופס מקום כלל לגבי אוא"ס ולזאת כל חפצו יהי' רק בבחי' אוא"ס וכל מה שעמך לא חפצתי כ"א אוא"ס עצומ"ה כו' כנ"ל. ועפ"י י"ל דהנה המס"נ של נדב

ואביהו ה' מצד העריבות ומתיקו/ אור האלקי שנרגש בנפשם כנ"ל, וא"כ ה"ז רק מסירת הנפש והגוף נשאר קיים (ע' בת"כ פ' שמיני ובגמ' סנהדרין דנ"ב ע"א), אמנם מסה"ג הוא שפועל הביטל בהגוף ונהיב שמתעורר במס"נ ברצון פשוט להו' לבדו, ועי"ז גם הנפש עולה למעלה כמ"ש במ"א בענין עליות הנפש שנעשה ע"י הגוף, ועמ"ש מזה באורך בד"ה יונתי, תר"ם, וזהו עיקר המכוון בברה"ע ומה שירדה הנשמה בגוף שיהי' המס"נ מצד הגוף כו'. וי"ל דמה שנדב ואביהו ה' רצוא בלא שוב ובעבודה הוא בכחי' רצו"ש, הוא ג"כ תלוי בהנ"ל עפ"מ"ש במ"א שהשוב הוא מצד שבעצמות אוא"ס תקוע הרצון בהשוב דוקא כי לא לתהו כו' כ"א לשבת יצרה, וגם מבואר במ"א דשרש הגוף הוא למעלה משרש הנפש כו', ולכן י"ל כשהעבודה הוא שהגוף יבוא למס"נ כנ"ל אז הוא בכחי' רצו"ש כו'. ולכן אינו דומה כלל למה שהבטיח המגיד להבי' שיביאנו לאתוקדא עקד"ש ית' זה"ע מסירת הגוף וממילא מסתלק הנפש, וגם אינו דומה לענין קבלת עומ"ש שהוא ג"כ לכל מה שיצוהו וכענין ציווי העקידה לאברהם שהי' ענין מסירת הגוף כו', וגם עיקר מכוון הרצוא הוא השוב שאח"כ רק שמעלת הרצוא הוא להיותו מגיע לבחי' אוא"ס בעל הרצון ממילא קיום המצות שאח"כ הוא פרטי הרצונות הוא כמו שהם נמשכי' ודבוקי' לבעה"ר"צ. וז"ע והיו הדברי' כו' אשר אנכי מצוך אנכי מי שאנכי כו'. והנה פנחס תיקן החטא שלהם שהרי פנחס מסר גופו ששבת שמעון רצו להורגו, ופרחה נשמתו ונתלבש בו נשמת נדב ואביהו' והוא עמד במסירת גופו ועשה קנאת ה' צבאות (להסיר העלמות והסתירים מאור ה' וקדושתו כו') וה"ז רצוא שלם כו', לכן עי"ז נמשך אח"כ בחי' השוב שא"ל הנני נותן לו את בריתי שלום הוא בחי' ההמשכה שיומשך שלום והתחברות מצד בחי' הגילוי אלקות שנמשך ע"י בחי' הרצוא שלו (וזהו בדין שיטול שכרו שהוא השוב שאחר הרצוא ושכרו הוא תורה שהוא בחי' השוב כנ"ל), וגם כיפר על העם ג"כ, שזהו ג"כ ענין שוב שישוב ה' להשרות ולגלות שכינתו בישראל כמו קודם החטא וה"ז כענין השוב כו'.

בס"ד. על חתונת אחותי ח"י מושקא ת"י, רנ"ב

מהרה ה' אלקינו ישמע בערי יהודה כו' קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול מצהלות חתנים כו'. והנה נוסח זה הוא ע"ש הפסוק (ירמי' ל"ג) עוד ישמע כו' קול ששון כו' קול אומר הודו כו', וצ"ל מהו ישמע לשון עתיד, שלעתיד דוקא ישמע ולא עתה, ומהו"ע קול כלה שישמע לעתיד, ובאמת הלא ידוע מארז"ל (ברכות דכ"ד ע"א) דקול באשה ערוה וא"כ מהו"ע קול כלה. וגם צ"ל השינוי בהנוסח דברכה זו נגד ברכה דשמח תשמח, דבברכת שמח תשמח מסיים משמח חתן וכלה וכאן מסיים משמח

חתן עם הכלה, וההפרש מובן דמשמח חתן וכלה היינו שעיקר השמחה היא לחתן והחתן משמח את הכלה כמאמר אתתא בעלה משמחה, ומשמח חתן עם הכלה הוא ששמחת החתן בא ע"י הכלה דוקא וא"כ עיקר השמחה הוא לכלה וע"י הכלה נמשך לחתן, ולפי"ז הרי הב' הברכות הן הפכים זמ"ז לגמרי. אך הענין דברכת שמח תשמח קאי על הזמן דעכשיו, דעכשיו הכלה טפלה לחתן ולזאת שמחת הכלה הוא ע"י החתן. ובדוגמא כזו למעלה ידוע דבסדר ההשתל' בחי' מל' טפל אל הז"א ובראשית האצ"י נאצל בחי' ז"א בוי"ק ובחי' מל' רק בבחי' נקודה אחורי הז"א וכל האורות הנמשכים למל' הכל ע"י ז"א דוקא. והגם דעצם התהוות המל' אינו מבחי' ז"א כ"א הייתה כלולה ג"כ בבחי' בינה כמו הז"א קודם לידתו, וגם בחי' תיקון המל' להיות בבחי' ע"ס אינו מז"א כ"א מחויב וכמ"ש בזח"א דכ"ח ע"א ע"פ ויבן את הצלע דאוי"א בנו לה לגבי' ובדמ"ט ע"א ע"פ הנ"ל דהא או"א תיקנו לה עד לא אתת לבעלה כו', מ"מ כל האורות אח"כ מקבלת המל' ע"י ז"א דוקא ביחודם כו', וכמבואר בכ"מ בענין הלכנה שאין לה אור מצ"ע כ"א מה שמקבלת אור השמש דוקא, וזהו שאחר הנשואין בעלה חייב במזונותי' כו'. ובאמת י"ל דגם תיקון פרצוף המל' הוא ע"י ז"א, דענין תיקון פרצופה הוא שנעשית כלי לקבלה שתהי' ראוי' ליחוד להוליד נשמות כו', וזה נעשה ג"כ ע"י ז"א בעלה. וי"ל דזהו"ע אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי כו' דבעלה עושה אותה לכלי כו', וכמו"כ הוא למעלה כו'.

וביאור הענין הוא דהנה כתי' יבקע צורים במדבר, ופי' במדבר הוא בחי' הדיבור כמ"ש בלקו"ת ד"ה במדבר סיני ס"א והיינו בחי' מל' דאצ"י שנעשה מקור לבי"ע כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו'. ופי' יבקע צורים במדבר היינו ענין בקיעת הצורים שנמשך מלמעלה בכדי שיומשך בהדיבור, כי יבקע הוא אותיות יעקב כמ"ש בע"ח של"א ספ"א, ויעקב הוא בחי' הארת יסו"א כו', וצורים הם בחי' המדות שהן אבנים כמשי"ת, ורו"ל דרשו ע"פ הביטו אל צור חוצבתם אלו האבות וידוע דאבות הם בחי' חגי"ת, וע"י בקיעת יסוד אבא בהמדות עי"ז נמשך הדיבור. וביאור הענין הוא דמבשרי אחזה אלקה, דהנה בענין התהוות אותיות המח' והדיבור אנו רואין שהן נולדים ונמשכים מהמדות שבלב שהרי מהלב עולה אל המוח להרהר ולחשוב בענין החמדה והתאוה שבלבו או בענין היראה והפחד שבלבו כמ"ש בסש"ב ס"פ כ', ומאותיות המח' נמשך אח"כ באותיו' הדיבור לדבר בהדבר ההוא משא"כ בענין שאין לו חפץ ורצון בלבו איליו לא יחשוב ולא ידבר בזה כלל. נמצא אנו רואין שהדיבור מקבל מהמדות שמשם הוא נובע ונמשך כו'. אך באמת אנו רואין ג"כ סתירה לזה שאין התהוות הדיבור ושרשיו מהמדות עצמן לבד, כ"א שרשן גבוה יותר שנמשך מעצמות השכל שבנפש המדברת, וכמו שנראה בחוש בתינוק יונק שאינו יכול לדבר אף שיש לו מדות ואדרבה המדות שלו תקיפים יותר מבגדול כידוע, ועכ"ז לא יוכל לדבר מה שבלבו כ"א יצעק ויבכה בקול פשוט כו', מזה אנו רואין שאין שורש התהוות הדיבור מהמדות לבד, וגם לא אפי' מהשכל המושג, שהרי התינוק מבין הכל ואעפ"י

לא יוכל לדבר, אלא שנמשך ונתהווה מהשכל הנעלם וקדמות השכל שבנפש המדברת וכמ"ש באגה"ק ד"ה ויעש דוד שם. והו"ע אבא יסד ברתא כי אבא שהוא עצמות ח"ע שלמעלה מהבינה ושכל המושג, עמ"ש בלקו"ת פ' צו בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו, פ"א, ובדרוש וככה הגדול, רל"ז, פכ"ה ופמ"ב, משם שרש הדיבור שהוא בחי' המל' שנק' ברתא דאבא בחי' ח"ע כו'. וכן הוא בנפש המדברת דשרש הדיבור הוא מכח החכ' שבנפש, ובזמן היניקה שאינו מאיר בהתינוק עדיין מבחי' עצמות המוחין ולכן אינו יכול לדבר כו'. ולכא"ו ה"ז היפך מהנ"ל דהדיבור שרשו מהמדות.

אך הענין הוא דשניהם אמת, דהתהוות הדיבור הוא מהמדות, וכן הוא למעלה שהמל' מקבלת מבחי' ז"א ומשם התהוותה, וכמ"ש באד"ר דקמ"א ב' תאנא אתפשט האי ת"ת מטיבורא דליבא ונקיב ואתעבר בגיטא אחרא ותקין מפרצופי דנוק' עד טיבורא, ופ"י בס' פ"מ סי' רס"ט בשם הע"ח דהיינו שהאורות ניתנים למל' ע"י בעלה זעיר שהוא בחי' בן בכור שנוטל פי שנים חלקו וחלקה, ואח"כ נקב בחזה שלו ומשם יוצאים האורות שלה כו', ואז נגדלת שם ונתקן כל פרצופה כו', וכנראה כחוש בגשמיות שהתהווה הדיבור הוא מההבל שיוצא מהלב שממנו נתהוו הקול פשוט היוצא מהגרון ואח"כ נתחלק לכ"ב הכרות לביטוי כ"ב אותיות כו', והיינו כי באמת התהוות האותיות כמו שהן בדיבור הוא מהמדות דוקא וכמ"ש באגה"ק הנ"ל דבחי' חומר האותיות וגוף התהוותן (כמו שהן בדיבור) הוא מהבל הלב, אך מ"מ הוא ע"י הארת החכ' שנמשך בהמדות, ואם לא הארת החכ' בהמדות לא היו האותיות מתהווים מהמדות. והענין הוא עדמ"ש בזוהר ח"ב ד' נ' ע"א עד דלא אשחקע אורא דכיא ולא נהיר נהירין אבנין נקיבין סתימאין כו', פ"י שכלי המדות שנק' אבנין נקיבין היו סתומים ולא ה"י נמשך מהם התהוות הדיבור מל' דאצ"י רק ע"י בחי' אורא דכיא שהוא בחי' יסוד אבא כמ"ש במק"מ ע"ז הוא מבקע ופותח את המדות עד שיוצא השפעתם להתהוות הדיבור כו'. וא"כ שני הדברי' אמת דאבא יסד ברתא ומ"מ הוא ג"כ מהמדות שבלב כו'. ומובן לפי הנ"ל דיסוד ושרש האותיות הוא מבחי' חכ' דוקא ולכן התהוות האותיות הוא ע"י האורא דכיא דוקא, ומ"מ לא נולדו ולא נמשכו האותיות מהחכ' רק כאשר עבר ונמשך דרך המדות דוקא. ובנפש הוא ג"כ דשרש האותיות הן מקדמות השכל (והיינו בחי' צורת הרוחני של האותיות דהיינו יסודם כו') ומ"מ אנו רואין דהתגלו' האותיות הוא מהקול דוקא, והיינו ע"י שאור החכ' מתלבש בהקול (ששרשו מהמדות כמ"ש במ"א) וע"ז מתגלים האותיות הדיבור מהקול, ולכן תינוק כ"ז שאינו מאיר בו בחי' חכ' אף שיש לו קול א"י לדבר, מפני שעצם האותיות הם מבחי' חכ' ומ"מ נמשך ע"י הקול דוקא לדיבור.

ועפ"ז יובן משארז"ל דדוד לא הו"י לו שנין שלא ה"י לו חיים מעצמו ואדה"ר נתן לו ע' שנה משנותיו. והענין דאדה"ר הוא בחי' חכ', וידוע דבחי' שורה אוא"ס, והיינו מפני שחכ' הוא בחי' כח מ"ה בחי' ביטל

במציאות ולכן היה כלי לאוא"ס, דאוא"ס אינו שורה אלא במי שבטל, וכמ"ש כס"ב פליה בהג"ה דחכ' הוא אחד האמת שבה שורה אוא"ס כו' מצד הביטל כמב' שם, אמנם בחי' המל' אין לה חיים מעצמה. והענין דבחי' המל' עיקרה הוא שיהי' בחי' מציאות היש, וכידוע דאין מלך בלא עם דדוקא כשיהי' מי שיתפשט בבחי' יש ודבר נפרד דהיינו עם ל' עוממות שהן נפרדים ואין בהם הביטל כ"כ ע"ז שייך ענין המלוכה. הגם דכוונת המלוכה הוא שיהי' ביטל היש לאין והיינו שהעם יהיו בטלים אל המלך לקיים רצונו ככל אשר יגזור אומר כו', האמת כן הוא, אבל בתחלה צריך להיות מציאות יש ואח"כ יהי' בטל כו' ובל"ז אינו שייך מדת המל' כמו על בנים אינו נופל המלוכה מפני ההתקרבות העצמות דהבן אל האב כו'. ולכן בחי' מל' הוא מקור להתהוות כל מציאות יש וכמ"ש מל' מל' כ"ע ל' העלם והסתר ונק' מלך העולם. ומפני שבחי' מל' הוא מקור למציאות יש דוקא, לכן אין לה חיים מעצמה פ"י שאינה כלי שיומשך בחי' אוא"ס שהוא בחי' חיי החיים כ"א מה שמקבלת מבחי' החכ' דמשם נמשך בחי' בנין הנוק'. וזהו"ע הע' שנה שנתן לו אדה"ר כו' והיינו כנ"ל דמקור האותיות הוא מהחכ' כו'. אך הנה אמרו"ל ע"פ מה יפו כו' בת נדיב בתו של אברהם שנק' נדיב, וידוע דאברהם הם בחי' חסד דז"א וכנ"ל נק' בתו של אא"כ לפ"ז הרי המל' הוא מבחי' ז"א וזה סותר למאמר הנ"ל דשני דוד הם מאדה"ר.

אך הענין הוא כנ"ל דבאמת שרש האותיות הוא מבחי' חכ', ומ"מ אינו נמשך מהחכ' עצמה כ"א ע"י התלבשות החכ' בהמדות או נמשך הדיבור מהמדות כו'. וטעם הדבר מובן ע"פ הנ"ל דחכ' הוא בחי' ביטל במציאו' ולכן היה דוקא כלי לאוא"ס ובחי' מל' הוא מקור היש כו', ולזאת א"א שיומשך בהמל' מעצם בחי' החכ' שהוא בחי' ביטל במציאות כ"א ע"י הקול דהיינו בחי' המדות כו' כנ"ל. וזהו"ע יעקב אותיות יבקע שהרי שרשו מיסו"א שהוא בחי' ח"ע אך שנמשך ע"י המדות דוקא שהוא יסו"א המלוכש בתוך ז"א שבוקע גוף הז"א ואז נמשך בחי' יעקב ומבחי' יעקב מקבלים לאה ורחל שהן אותיות המח' ואותיות הדיבור. וזהו יבקע צורים שבוקע המדות העליונות דאצי' ואז יוצא ממנו הארה להתהוות אותיות המח' והדיבור. וזהו"ע זיווג יעקב ולאח בחי' מח', וזיווג יעקב ורחל הוא בחי' אותיות הדיבור כו'. ועפ"י הנ"ל מובן דאף דשרש המל' הוא מבחי' חכ' מ"מ מקבלת כל האורות ע"י ז"א בעלה דוקא כו' ולכן בחי' המל' טפילה לו משום דל"ל מגרמי' כלום וכל האורות שמקבלת מלמעלה הכל ע"י ז"א דוקא כו' כנ"ל. וזהו ג"כ הטעם דעכשיו אין לה קול והיינו שאין לה שום התפשטות מצ"ע וכמו תלמיד לפני רבו שהוא בהעדר ההתפשטות ואדרבה בבחי' כיווץ וביטל בכדי שיהי' כלי לקבל כו' וכמ"ש במ"א. אמנם ברכה דאשר ברא קאי על לע"ל וכמו שא' מהרה ישמע דזהו לעתיד, וידוע דלעתיד תתעלה המל' למעלה מבחי' ז"א וכמ"ש אשת חיל עטרת בעלה, דהלא שרש המל' הוא ג"כ מאו"א כמו הז"א ואדרבה שרשה עליון יותר וכידוע במ"ש ה' בחכ' יסד ארץ דאבא יסד ברתא שנק' ברתא של החכ' כנ"ל משא"כ הז"א שרשו מבחי' תבונה כמ"ש כונן

שמים בתבונה, רק שעכשיו מקבלת המלי' ע"י הז"א אמנם לע"ל תתעלה לשרשה כו'. ובאמת שרשה מבחי' כתר כמ"ש מראש ומקדם נסוכה כו', ולכן לע"ל כתי' והי' ביום ההוא יצא מ"ח מירושלים הצים אל הים הקדמוני, ירושלי' הוא בחי' מלי' וים הקדמוני הוא חכ' ולעתיד יומשך מבחי' מלי' אל החכ' כי המלי' יהי' כתר לע"ל. ולכן חותם בברכה משמח חתן עם הכלה דעיקר השמחה יהי' להכלה והיא תשפיע להתתן.

וביאור הענין דהנה כתי' ואכלתם אכול ושבוע והללתם כו' אשר עשה עמכם להפליא וצ"ל מה"ע ואכלתם אכול ב"פ, וגם מהו הפלא. אך הענין הוא דכוונת האכילה הוא ענין הבירורים שהאדם מברר את המאכל שהוא דבר גשמי מצומח וחי שלמטה מטה ממעלת האדם, ולכן האדם מושל ושולט על הבע"ח ואמרז"ל כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה דהעיקר בשביל האדם, והיינו ע"י שהאדם אוכל הדבר גשמי ונהפך לדם ובשר האדם ועי"ז מתחזקים כוחותי' ושכלו וכמא' חמרא וריחא פקחין עד דלא אכילנא בשרא דתורא לא צלינא דעתאי כו', ואח"כ כשאדם לומד ומתפלל בכח האכילה ההיא הרי מתעלה הבע"ח מה שהי' תחילה בבחי' בהמה ועכשיו הוא בבחי' אדם כו'. והנה באופן הבירורים שנעשים למטה כמו"כ הוא למעלה ג"כ, וכידוע דכל דברים הגשמים יש להם שרש ומקור למעלה וכמארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו כו', ובשרשן הם בחי' מלאכים עליונים וכידוע שיש מלאכים שנק' בשם דשא ועשב והן מקור כל מין הצומח שלמטה שעז"א נשאו דשאים ק"ו בעצמן כו' כמ"ש במ"א, וכן כל הבע"ח שרשן מהמלאכים העליונים, ובד"כ הם בחי' ד' חיות המרכבה דשרש כל הבהמות הן מפני שור ושרש כל החיות הם מפני ארי' כו' והו"ע ד' מחנות שכינה שהם מרכבתא תתאה דבריאה ונק' ג"כ בשם בהמות וחיות והוא מפני שהאור האלקי בהי' בהם בהגשמה והיינו מה שמשגיג' אלקו' ומתפעלים באהוי"ר שזהו להם כמו חיות ומזון גשמי לאדם התחתון כו', והכח היותר עליון במזון זה (הרוחני לגבי למטה ונק' גשמי לגבי למעלה כו') הוא במלאכים דבריאה, ואח"כ הולך האור ומשתנה מעילה לעלול עד מלאכים דעשי' עד שמתהווה מהם המזון הגשמי דלמטה כו'. והנה כשם שהמאכלים הגשמי' מתעלים ע"י שנכללים בהאדם כו' כנ"ל כמו"כ יובן בבחי' המלאכים העליונים שהם מתכללים בבחי' פני אדם העליון שהוא למעלה מבחי' פני שור ולכן הוא נק' אדם לגביהם והן נק' בהמות וחיות לגבי.

בגו"כ"ק בשוה"ג: מאכל מלאך.

כחות ושכלו: כ"ה בגו"כ"ק.
בה: כ"ה בגו"כ"ק, ואוצ"ל: בא.

והענין הוא דהנה דצח"מ הם נגד ד' עולמות אבי"ע, דהאדם בכלל הוא בחי' אצי', ובחי' עולם הבריאה נק' בהמה לגבי אצי' ובהמה בגימ' כ"ן וזהו"ע שם כ"ן המתברר ע"י האדם בגימ' מ"ה בחי' שם מ"ה דתיקון המברר כ"ן. וי"ל דגם בחי' פני אדם דברי' מאיר בו ג"כ מבחי' האצי'. והענין י"ל ע"פ מ"ש במ"א בביאור מאה"ז פ' פנחס דרמ"ט ע"פ כאיל תערוג בענין קושי הלידה למעלה בלידת הנשמות דהיינו כאשר נשמות דאצי' נעשים בבחי' יש בבריאה שלא נשתנה מעצם מהותה שהיא בחי' אצי' רק שנעשית יש כו' וזהו קושי כביכול למעלה כו' ע"ש בהגהות לבה"ז הנ"ל (ונר' שם הכוונה דהיינו בחי' נשמות דבריאה אלא שכל לידת הנשמות הם מאצי', ובמ"א מבואר שיש ב' מדרי' בנשמות דבריאה והא' בחי' אצי' שבבי"ע כו'). ועפ"ז י"ל דכללות ענין פניא הוא בחי' אצי', וזהו"ע דאדם הוא בחי' קו האמצעי בריח התיכון המבריא מן הקצה אל הקצה כו' (וידוע דענין קו האמצעי הוא שהאור העליון נמשך כמו שהוא למטה כו' עמ"ש במ"א בד"ה וידבר את כה"ד כו'), ולכן ע"י האדם מתעלים בחי' חיות המרכבה והיינו במה שנכללים בבחי' פני אדם שזהו"ע הנשמות בכלל כו'. והנה כשם שעכשיו בחי' המלאכים נק' בהמות וחיות לגבי הנשמות ומתעלים ע"י הנשמות כו' כמו"כ בחי' הנשמות דעכשיו יתעלו בבחי' הנשמות שיהיו לע"ל שיהיו נשמות גבוהות מאד עד שכללות הנשמות דעכשיו נק' בשם בהמות לגבי הנשמות דלע"ל וכמ"ש ברע"מ שיש נשמות שנק' בשם בהמו' ויתעלו בהנשמות דלעתיד, והיינו לאחר גמר הכירורים שיתבררו כל הדברים שלמטה ע"י הנשמות או יתגלו בחי' הנשמות החדשות ויתעלו בהם הנשמות דעכשיו כו'.

ולהבין זה איך יתכן להיות שיהי' בחי' פני אדם דעכשיו דאף בחי' פניא דבריאה שרשו ג"כ מאצי' כו' כנ"ל שיחשבו בשם בהמות כמזון גשמי לעתיד. אך הענין יובן בהקדים ענין הידוע בסדרי ההשתל' דבחי' האור האלקי שנמשך בעולמות הרי בחי' הקו וחוט לבד הוא שנמשך ומאיר מאוא"ס עד רגלי העשי' והוא הבוקע ועובר בכל ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד, וכידוע דבחי' י"ס דאצי' כולם נמשכו מבחי' הארת הקו הזה בבחי' אורות וכלים, וגם למעלה מעולם האצי' כמו עקודים נקודים כו' ג"כ אינו אלא מבחי' הקו"ח הזה, אלא ששם מאיר בחי' הקו בגילוי יותר מכפי שמאיר באצי' כו', וזהו"ע מעומ"ט שנעשה ע"י הקו כו' כמ"ש במ"א, וכ"ז הוא מפני שהוא קו מצומצם שנמשך מבחי' אחרונה שבאוא"ס ונתצמצם לפי ערך העולמות כו', אבל למעלה מבחי' הקו הזה הוא בחי' עצמות אוא"ס שהוא בחי' אור פשוט בתכלית והוא למעלה מכל ההשתל' היינו שהוא מובדל בערך מהיות גם מקור ושרש להשתל' דאבי"ע, וכידוע דא"א ה"י להיות המשכות הקו"ח מהאוא"ס שלפני הצמצום כ"א ע"י הצמצום בתחלה שהו"ע הסתלקות האור שנפסק אור הראשון לגמרי ונמשך בחי' הקו בחי' אור מצומצם בבחי' מדה וגבול לפ"ע כל עולם ועולם עד שבא בהגבלת אורות וכלים בבחי' ציור אדם שזהו בחי' אדם דאצי' בכלל (ויש כמה מדרי' בבחי' אדם דכשהוא בבחי'

קטנות הוא בחי' ז"א ובחי' הגדלות הוא בחי' החכ' ולמעלה יותר בחי' א"א, ובגדלות יותר הוא בחי' א"ק, והן ג' מיני אדם דבריאה אדם דיצי' אדם דעשי' כו' כמ"ש במ"א, וזהו לגבי אוא"ס, מ"מ בסדר השתל' העולמות עיקר שם אדם הוא באצי' כו' כמ"ש במ"א). ונמצא דבחי' הקו"ח נמשך לאחר הצמצום ובחי' אוא"ס עצמו הוא למעלה מבחי' הצמצום, ולכך בחי' אוא"ס עצמו נק' בחי' אור מקיף כללי להקיף כללות כל ההשתל' שנמשך מבחי' הקו בהשוואה א' מכל צד כדמיון העיגול הסובב כל מה שבתוכו אבל הוא בחי' המקור לכל האר"פ כו', והיינו שהקו הוא בחי' ממכ"ע שנמשך בגילוי בכל עולם לפ"ע בבחי' התלבשות, וידוע דממכ"ע יש בו התחלקות מדרי' דמאחר שמתלבש בכאוא"ס בפנימיות א"א שיהי' בהשוואה אחת, וזהו מבחי' הקו שהוא מה שנמשך מאוא"ס בבחי' מדה וגבול כמ"ש בתו"א בהבי' דיכאו לכוש מל' (וזהו לפי שיטת הפרדס בענין אר"כ בשער עצמות וכלים פ"ד, וכמ"ש במ"א), וכמ"ש בע"ח דכללות ענין הקו הוא לעשות מעלה ומטה כו'. והגם דלכאור' איך אפשר לומר על הקו"ח שהוא בחי' גבול דהרי הוא למעלה מכל בחי' העולמות דא"ס שלפני האצי' וגם שהאור מעין המאור ואיך יתכן לומר בחי' גבול, דעיקר בחי' גבול הוא בכריאה ולמטה שנבראו עולמות בבחי' יש וגבול ולכן נק' בריאה יש מאין לגבי אצי' שהוא בלי גבול מפני שהוא גילוי ההעלם מאלקות כו' כמ"ש במ"א והבריאה הוא בחי' גבול וא"כ התהוותו מלמע' ממנו הוא בדרך יש מאין כו', אבל בבחי' אצי' לא יתכן לומר כן וכ"ש בבחי' הקו ובפרט שהוא מעין המאור כו'.

אך הענין י"ל שהוא בחי' כח הגבול שבא"ס, והיינו כי אוא"ס כל יכול אי"כ גם זה הכח שיהי' מאיר בבחי' גבול ומדה יש בו והיינו בחי' המשכת הקו מאוא"ס דהיינו מה שכוחו בגבול ואעפ"כ יהי' הארה זו מעין האור והזיו שבבחי' א"ס רק שיהי' בגבול כו', ובחי' אוא"ס שלפני הצמצום הוא בחי' בלי גבול כו', וא"כ לפ"ז הגם שלא יתכן לומר על הקו שהוא בדרך בריאה יש מאין כי הוא ג"כ כח שלו ית' והוא מה שכוחו בגבול כו' מ"מ אין ערוך לגבי א"ס ממש כמו שאין ערוך הגבול לבלתי בע"ג כו' כמ"ש במ"א. ועו"ל ע"פ מ"ש במ"א בביאור דושכתה הארץ (דתקס"ב) בענין הכלים דע"ס דאצי', דאף שהכלי מגביל את האור, מ"מ אין ערוך כלל לגבול החיות האלקי שבנבראים שהוא בבחי' גבול שיש לו סוף ותכלה כו' לגבי הגבול דכלים דאצי' שהם אלקות ממש בחי' א"ס שאין לו תכלה כו', אך מה שהכלי מגביל את האור ענין הגבלתם הוא בעצמות אלקות דהיינו ככח הפועל של אצי' עצמו במה שלא יומשך הכח והשפע אלקי יותר מדאי. והמשל בזה באדם התחתון כשפועל בכח שבידו לכתוב וכדומה הרי הכח שביד הי' מתפשט הרבה מאד, ויש כח רוחני מכח היד עצמו שפעולתו לעצור ולעכב בלתי תתפשט אלא בקצבה וגבול כמו לכתוב אות אלה לבד, והנה כשמקיים בפו"מ צמצום זה וכותב רק אלה לבד הרי בא כח היד לידי גבול ממש שלא נמשך מכח היד בפעולה נגלית על הנייר רק האות אלה, אבל כח היד שפעולתו לעכב שגרם סיבת צמצום הזה לא נמשכה על הנייר כלל אלא הוא בעצמות

כח היד כמו שהי' בו קודם הכתיבה, ולא יקרא בשם גבול באמת מאחר שאינה בפעולה אלא הוא ענין הגבול שעושה בכח הפועל שביד וכל כח שהוא בפועל העצמי אינו גבול כלל כמו הפועל עצמו שאינו גבול כמו"כ הכח שבו שאינו בא בפעולה אינו גבול בעצם כו'. ועד"ו י"ל לענין הקו דכשנמשך בגילוי הוא בבחי' גבול ממש לגבי א"ס, אמנם בחי' כח המשכת גבול זה כמו שהוא כלול בא"ס אינו גבול ממש רק כח המגביל שממנו יומשך הקו כו' והיינו שנותן גבול ומדה בהאור הנמשך ואז האור שנמשך בגילוי הי' בבחי' גבול, אמנם הכלול בעצמות הוא בלי גבול. ולפי"ו אף דהקוי"ח אינו שייך לקרותו יש מאין לגבי אור א"ס שהרי הוא אלקות מעין האור רק מה שמאיר בצמצום עצום בבחי' גבול בכל עולם לפי ערכו (וכמו כח היד שנמשך לצייר האלף כו'), מ"מ אין ערוך כלל לגבי עצמות הא"ס, כי באוא"ס עצמו אין שם התכללות הגבול כו', וזהו שאינו ערוך לעצמות האור הבלתי מוגבל שבו אין שייך שום בחי' אלו ממה שיש בהקו המוגבל רק בו שייך כח המגביל שיומשך הקו כו'.

ועי"ל ע"פ מ"ש בלקו"ת ד"ה תקעו דרוה"ש פ"א שהאור הזיו המתלבש בנבראים הי' בבחי' יש דהיינו מציאות אור וזיו המחי' כו', וכמו שהוא כלול במקורו הי' בטל במציאות שאינו עולה בשם זיו כלל כידוע, ולכן נק' אור וזיו זה בשם יש מאין ואפס המוחלט דהיינו כמו שהוא במקורו שהוא בבחי' אפס המוחלט כו' כנ"ל, והתגלותו הוא בבחי' מציאות דבר מה ולא בבחי' העדר המציאות כמו במקורו, ולכן נק' יש מאין כו'. וכמו"כ י"ל בבחי' הקו דאף שהוא מעין המאור, מ"מ נק' יש מאין שהי' התגלות בבחי' מציאות דבר מה ולא כמו שהוא במקורו שבטל במציאות כו'. ולפי"ו הרי בחי' הקו הוא יש מאין ממש, ומ"מ אין זה כמו בריאה יש מאין, דשם הכוונה שהוא בחי' נפרד ממקורו, וכאן הי' דבוק במאור ולכן הוא מעין המאור, ומ"מ הי' בחי' יש ואינו בערך מקורו שהוא בחי' אין ממש כו' כנ"ל, והמשל בזה כמו אור וזיו השמש כו'.

והנה שרש כל הנשמות דעכשיו הוא בבחי' התיקון דהיינו בבחי' האצי' מיחודים דאוי"א וזו"ג כו' ששרש כ"ז אינו אלא מבחי' הקו הנ"ל שבא ונמשך אחר הצמצום בבחי' גבול ומדה כו', ומ"מ יש מעלה באדם על הבהמה שהן מתעלים ע"י האדם, מפני שהקו הוא בחי' אלקות ממש שמעין האור ולא יתכן לומר עליו יש מאין כו' כנ"ל (וכן הוא גם בבחי' הארת הקו שמאיר באצי' כו'), ובהמות וחיות דהיינו מלאכים דבריאה הרי התהוותם בבחי' בריאה יש מאין ממש. ואף גם לפי אופן הג' הנ"ל שהקו נק' ג"כ יש מאין מ"מ אינו כמו יש מאין ממש דבריאה כו' כנ"ל. ולכד זאת הנשמות דשרשן מהקו כנ"ל, הרי לגבי הקו אינן בחי' יש מאין (ועמ"ש בכה"ז פ' פנחס ד"ה ובחודש הראשון כו' כאיל תערוג הנ"ל בענין לידת הנשמות כו' יעו"ש, וכמו"כ י"ל לפמשנית כאן שהן מבחי' הקו כו'. ובי"ע הרי הן בריאה יש מאין לגבי הקו ג"כ כו' וד"ל. ולכן מתעלים ע"י האדם (ומ"מ מוסיפים בו חיות משום דהתהוות היש הוא מבחי' סוכ"ע כו'). אבל לעיל הנה יתגלה

למטה מבחי' עצמות או"ס שלפני הצמצום שהוא בחי' סובב הכללי הנ"ל שאין בו מעלה ומטה כלל כו' כנ"ל ונשמות שיהיו אז יומשכו מבחי' סובב זה וזהו"ע נשמות חדשות שיתגלו לעתיד (עמ"ש בלקו"ת בהביאור הב' דיונתי פ"ג) מבחי' סובב הכללי כו', וכבר נת"ל דבחי' הקו"ח אין ערוך כלל לגבי עצמות או"ס להיות שהוא בא בבחי' גבול ומדה, ובעצמות אין בו בחי' התכללות הגבול דקו כלל כנ"ל, ולזאת יתכן שהנשמות דעכשיו ששרשן מהקו נק' רק כמו בהמה לגבי אדם לגבי נשמות החדשות שיהיו לע"ל מבחי' עצמות או"ס בחי' סובב הכללי כו', ולזאת הנשמות דעכשיו יתעלו ע"י הנשמות דלעתיד והיינו שיוכללו בהנשמות דלעתיד שהן מבחי' העצמות כו', וזהו ואכלתם אכול פי' שתאכלו דבר שכבר נאכל והיינו הנשמות דעתה שכבר נתבררו עד שהעלו גם הדצ"ח כו', וכידוע דכל דבר המברר זולתו בהכרח שיהי' מבורר בעצמו כו' וכמ"ש מזה במ"א, וא"כ הנשמות כבר נתבררו ולזאת מבררים ומעלים את הדצ"ח שזהו"ע האכילה כו' כנ"ל, הנה לעתיד תאכלו דבר הנאכל דהיינו הנשמות דעכשיו יתעלו בהנשמות החדשות שיהיו לעתיד כו' כנ"ל.

והנה לע"ל אחר גמר כל הבירורים והעליות שיתעלו כל הדברים התחתונים ע"י הנשמות והנשמות דעכשיו יתעלו בבחי' הנשמות דלע"ל אז יהי' א"ח עטרת בעלה שיהי' מל' בבחי' כתר והיא תשפיע לכל הספי', וכמ"ש ביום ההוא יצאו מ"ח חצים אל הים הקדמוני, ים הקדמוני הוא בחי' חכ' וגם י"ל שהוא בחי' כתר שנק' קדמון בכלל כמ"ש במ"א, ובחי' המל' תשפיע אז גם בבחי' הכתר כו', והענין הוא דהרי נת"ל דלעתיד יהיו גילוי נשמות חדשות מבחי' עצמות או"ס בחי' סובב הכללי שהנשמות דעכשיו נק' בהמה לגביהם כו', הנה בחי' גילוי זה שיהי' לע"ל זהו ע"י בחי' מל' שהיא הגורמת לגילוי זה, ולכן תהי' המל' לע"ל למעלה מכל הגילויים דהקו"ח עכשיו כו'.

וביאור הענין הוא דהנה ידוע דבחי' מל' עיקרה בבחי' או"ח מלמעלמ"ט, וכידוע שיש ב' מדרי' בחי' או"י מלמעלמ"ט ובחי' או"ח מלמעלמ"ע ועיקר בחי' או"ח הוא במל' דוקא, להיות כי מל' הוא בחי' סוף עולם האצי' שבה מסתיים הארת הקו כו', וגם נעשה בבחי' ראש לשועלים דהיינו שנעשית עתיק לבי"ע שמסתתרת בראש הבריאה להוות עולמות בע"ג בבחי' יש ממש שא"א להיות שם גילוי אלקות כו' הנה אז נעשה בבחי' או"ח למעלה. ויובן הענין ע"פ המשל הידוע מאספה"מ ואספשא"מ, דאספה"מ הוא שרואה בזכוית זכה ובהירה ואין עלי' שום דבר המסתיר כלל ורואה כל דבר בדרך אור ישר, אמנם אספשא"מ הוא שיש ציפוי דק על הזכוית, ולזאת כשרואה בה א"א שאור הראי' תעבור מעבר לעבר מפני הציפוי שמסתיר כ"א חוזרת הראי' אילו, וזהו"ע או"ח שנעשה מפני ההסתר כו', ומ"מ יש מעלה באספשא"מ שעל ידה דוקא יוכל לראות את עצמו שא"א להיות כזאת באספה"מ, דזה נעשה מהאו"ח שע"י ציפוי הדק דוקא כו'. ועד"ז יובן למעלה בבחי' מל' דאצי' שמסתתרת בני"ע בבחי' יש גמור, וכוונת

התלבשות זאת הוא בשביל הברורים והיינו מה שמבררת כל הניצוצות הקדושות שנפלו בהדברים הגשמי, דז"ש ותתן טרף לביתה טרף בגימ' רפיח ע"ה והו"ע בירר הרפ"ח ניצוצות שמבררת המל' ועולים למעלה כו', ועיקר האו"ח נעשה מן ההסתר דוקא. ועז"נ יונתי בחגוי הסלע כו' הראיני את מראיך כו', יונתי היא בחי' המל' וכשהיא בחגוי הסלע בסתר המדריגה בהסתר דבי"ע אז הראיני את מראיך כמו המראה שהוא בבחי' או"ח כמו"כ בחי' המל' נעשה בבחי' או"ח למעלה.

ויו"בן זה בנפש האדם דהנה הנהי"א ה"ה חלק אלוהה ממעל כמ"ש כי חלק ה' עמו שמאיר בה אלקות בגילוי, וכמו שהייתה למעלה כתי' חי ה' אשר עמדתי לפניו וידוע דעמידה למעלה הוא בחי' ביטל והיינו שהייתה בטלה לאלקות בתכלית כו', וירדה אח"כ למטה ונתלבשה בגוף ונהי"ב בכדי לבררם שהנהי"ב מסתיר ומעלים על הנהי"א ומקיפו מכל צד עד שאינו בא לשום התפעלות אהוי"ר וכמ"ש מלך אסור ברהטים והוא הנהי"א שאסור וקשור בנהי"ב המסתיר ומעלים עליו. וזהו"ע יונתי היינו כנסי' שנק' יונים כידוע, וכשהם בחגוי הסלע בסתר המדרי' אז הראיני את מראיך שנעשה בבחי' או"ח למעלה ע"י שנתעורר בבחי' פנימיות נקודת לבו בבחי' תשובה בחילא יתיר, וכידוע המשל ממים שסותמין אותם הנה ע"י הסתימה דוקא נעשה בהם תוקף ההתגברות וקורעין את הסתימה והולכין ברעש גדול יותר מכמו שהלכו קודם וגם את הנסרים והעפר הסותמים מוליכין אתם במרוצתם כו', וכמו"כ יובן שע"י שהגוף והנהי"ב מעלימים ומסתירים על הנהי"א ה"ה שובר את ההסתר דנהי"ב ועולה בעילוי אחר עילוי למעלה יותר מכמו הילוך הנהי"א מצ"ע. וזהו"ע אהבה דבכל מאדך שהוא בלי גבול, היינו למעלה מהגבלת הכוחות כ"א להיות בבחי' ועמך לא חפצתי מי לי בשמים כו' שלא ירצה לא בגעה"ת ולא בגעה"ע וכל מה שעמך אפי' בחי' כי עמך מקור חיים מקור התענוגים ג"כ לא חפצתי כ"א בחי' מהות ועצמות או"א"ס שלמעלה מבחי' גילוי כו', וזהו למעלה מעבודת הנשמה מצ"ע שאפשר לבוא רק לבחי' אהבה בכל לבכך ובכל נפשך כו' (וכמו נהר שגם מצ"ע לפעמים תתמלא על כל גדותי מצד הפשרת שלגים וכדומה כו' כמ"ש במ"א) ובכדי שתבוא לאהבה דבכל מאדך שהוא בלי"ג הוא מצד הסתר והעלם הגוף דוקא. ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' מאד הוא בחי' בלי"ג העצמי דעצמות או"א"ס, וכמבואר במ"א דאמיתיות בלי גבול הוא מה שאינו בבחי' גילוי כלל והיינו בחי' העצמות, והי"ז כמשל המראה הנ"ל אספ"ש"מ שע"י ציפוי הדק שמתחת לזכוכית עי"ז נעשה האו"ח ואז דוקא ה"ה רואה את עצמו מה שא"א להיות באספ"ש"מ, כמו"כ ע"י הסתר הגוף ונהי"ב דוקא עי"ז תגיע הנשמה לבחי' עצמות או"א"ס שלמעלה מכללות כל ההשתל' כו'. וכמו"כ הוא בבחי' מל' למעלה שנק' מראה אספ"ש"מ כידוע והיינו מצד ההסתר שמסתתרת בבי"ע בבחי' חשך והעלם עי"ז נעשית בבחי' או"ח שחוזר אל העצמות ממש בבחי' עצמות או"א"ס. ועז"נ והייתם לי סגולה מכל העמים בבחי' סגולתא דאודריקת למעלה ונעשית תגא ברישא דכל אתוון כו' שזהו"ע הסגולתא שהנקודה

למעלה מהב' נקודות כו', וזה נעשה ע"י הסתר דבי"ע דוקא כנ"ל, וזהו ע' דמראה שהיא ל' נקבה כתי' ומראה בקמץ ומראה ל' זכר כתי' בנקודת סגל, דזהו מ"ש בכל הנביאים במראה ובמרע"ה ומרע"ה כו' כמ"ש במ"א, ולכא"ו נקודת קמץ למעלה מנקודת סגל דקמץ הוא ר"ת אור קדמון אור צח אור מצוחצח כו' ולמה הוא דוקא מורה על אסש"מ. אך הענין כנ"ל מפני שע"י האסש"מ דוקא נעשה או"ח שחוזר אל העצמות (ומ"ש במ"א דבאסש"מ רואין רק דמות העצם, י"ל משום דגם בחי' סובב הכללי הנ"ל הוא רק בחי' אור א"ס כו').

וזהו מה שלע"ל יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו כו' כי אתה אבינו ואמרז"ל קאי על יצחק, והיינו מפני שיצחק הוא בחי' גבורה שהוא העלאה מלמעלה וע"י דוקא יהי' הגילוי דלעתיד, דאברהם הוא בחי' החסד והיינו מה שבא בבחי' או"י מלמעלה מ"ט, וידוע דבחי' או"י בהכרח שיתמעט בהילוכו מלמעלה מטה בכל עולם ועולם במיעוט אחר מיעוט, והוא לפ"ע הכלים שמתלבש בהם כן מתגלה האור כו' (ובחי' האו"י הוא ג"כ לפ"ע הפנימי, וכידוע דענין מקיף דאו"י הוא מה שא"א להתלבש בכלי בפנימיות נשאר בבחי' מקיף למעלה, וא"כ בכלי עליונה יותר ה"ה מתלבש בה בפנימיות כו' הרי שהמקיף הוא לפ"ע הפנימי ומפנימי שבעליון נעשה מקיף לתחתון כו' וד"ל) וזהו דכל הענין הקו לעשות מעלה ומטה כו' כנ"ל, אמנם בחי' או"ח שהוא היציאה מהכלים ועולה למעלה הרי אין גבול להעלי' וכל מה שעולה יותר ה"ה מתרחב יותר עד שעולה בבחי' מרחב העצמות דבחי' עצמות או"י שלפני הצמצום כו'. וזהו שגבי אברהם כתי' ב"פ אברהם וגבי יצחק כתי' רק פ"א בכ"מ.

והענין הוא מפני שאברהם הוא בחי' המשכה בדרך או"י, ובאופן ההילוך מלמעלה מטה בהכרח שיהי' בזה התחלקות מדרי' כנ"ל, ובד"כ הם בב' מדרי' הא' בחי' המשכת הקו באצ"י והב' באצ"י בני"ע, ולכן נא' באברהם ב"פ אברהם אברהם כו', אבל יצחק שהוא העלאה ה"ה עולה כולו למעלה מעלה בעצמות או"י בלי התחלקות מדרי' כו' ולכן נא' יצחק פ"א כו'. והגם שלכא"ו גם בעליות ה"ה עולה מדרגא לדרגא, וכמו עליות הנשמות בג"ע שנא' ילכו מחיל אל חיל בסדר המדרי', וכן עליות העשי' ביצי' ויצי' כבריאה ובריאה באצ"י וכידוע בענין התפילה בהד' שליבות נגד ד' עולמות אבי"ע שעולים ונכללים זבי"ו כו'. אך הענין שיש ב' אופנים בעליות, הא' בסדר והדרגה, והב' שהעלי' הוא שלא בסדר והדרגה כלל, וכמו ענין התשובה שהוא בבחי' אדלג שור, והיינו מה שמתפעל הנפש בבחי' עצם נקודת הרצון שבה וממילא עולין כל הכוחות שלמטה מהרצון כמו שכל ומדות כו', ודילוג זה נעשה ע"י ההסתר דוקא כו' כנ"ל (והגם דבבחי' או"י היינו מה שנמשך מלמעלה יש ג"כ לפעמים גילוי בדרך דילוג שלא בהדרגה כו' אך זהו ע"י ההתעוררות מלמטה דוקא בבחי' בל"ג שלא בסדר והדרגה כו', וכמבואר במ"א דגם במ"ת מה שירד ה' על ה"ס שלא בהדרגה הוא ע"י הקדמת נעשה לנשמע כו'). ובאמת גם בחי' העלי' שבסדר והדרגה ג"כ עולה לבחי'

העצמות, שכל שהוא בדרך עלי' אינו שייך בזה הגבלה מפני שהוא היציאה מהכלים כו', וזהו דרזא דקורבא עולה עד רזא דאיס וכן בתפלה כתי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שהוא כחי' שמי השמים מקיפי' היותר עליונים כו' כמ"ש במ"א. ומה שעולה בסדר והדרגה שהעשי' עולה ביצי' ויצי' בבריאה כו' עד אצי' בעצמות המאציל היז מה שכולם מתאחדים ומתכללים יחד עד שגם הכלים דבי"ע יכולים לקבל אור האצי' כו', וכמו בשבת שבריאה עולה באצי' ומאיר בכרי' אור האצי' דזהו"ע מ"ש ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו כו', ועמ"ש בהביאור דאכלוהו היום בענין הטל שהוא מזוני דעתיקא דעיקר המשכתו למעלה הוא בשבת כשז"א עולה בעתיק כו'. ועמ"ש בשער מאמרי רשב"י בבי' מאה"ז ח"ג דכיג ע"א כי זיל אבל באשר עולם הכריאה עולה באצי' או חוזר הכריאה להיות במדרי' אצי' עצמו כו' וכן כיוצא בזה בכל העולמות כו' עכ"ל. ומפני שהוא בדרך התאחדות היפך ההתחלקות לכן לא נא' ב"פ יצחק כו'.

ועפ"י כל הנ"ל מובן הכלל מ"ש בכ"מ דאוי"ח חוזר. אל העצמות דלהגיע בבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' גילוי זהו ע"י או"ח דוקא מה שא"א להיות בבחי' או"י כו' (ועמ"ש מזה במ"א בד"ה מהרה ישמע, רמ"ח), והאוי"ח נעשה מבחי' הסתר דוקא כו' כנ"ל, ולכן הוא דוקא בבחי' מל' מפני שנעשית ראש לשועלים בעולמות בי"ע ששם הסתר והעלם שא"א להאיר אור האלקי ממילא נעשה בבחי' או"ח למעלה ומתעלה הדבר המסתיר ג"כ כנ"ל בסתימת המים, והו"ע הבירורים שהעולמות בי"ע מתבררי' ועולים למעלה כו', וכמו בנפש מה שהנה"א שובר סתימת הנה"ב בתוקף עוז ההתפעלות היז בירור הנה"ב ועולה ג"כ ופועל העלי' ג"כ למעלה בעולמות בי"ע שנכללים בבחי' המל' ועולים בבחי' עצמות אוא"ס כו', ונמצא עיקר האוי"ח הוא בבחי' מל' מצד הסתר בי"ע כו' (וגם מפני שבה מסתיים הארת הקו מזה נעשה האוי"ח וכמשל הכאת השמש באויר התחתון שהוא חם כמו אויר העליון כו', וכמו הזורק אבן בכותל בכח הנה ע"י היכאה שמכה בכותל ה"ה חוזר אל הזורק כו', כמו"כ בחי' הקו שמסתיים במל' או ה"ה עולה לבחי' העצמית שמשם נמשך כו' כנ"ל, וזהו דשבת שהוא זמן עליות העולמות הוא ביום השביעי דוקא שהוא בחי' מל' כו' כמ"ש במ"א, ועמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחייהי חד דהארת הקו שבהכלי' די"ס דמל' בקע עמהם הפרסא ומאיר בהם בבריאה כמו באצי' כו', וא"כ האוי"ח הוא מכריאה כו', ולפ"ז אפשר י"ל דזהו"ע הבירורי' שנעשי' ע"י המל' שהן בסדר והדרגה כו' כנ"ל).

ועפ"י כל הנ"ל מובן דמה שיהי' לעתיד התגלות בחי' עצמות בחי' סוכב הכללי זהו ע"י המל' דוקא מפני שהמל' הוא בבחי' או"ח אל העצמות ועי"ז נמשך לעתיד בחי' העצמות כו', ולכן לעתיד תהי' א"ח עטרת בעלה, דחתן וכלה זהו ב' הבחי' דאוי"ח ואוי"ח, דחתן הוא בחי' או"י בבחי' המשכה מלמעלמ"ט וזהו חתן ל' חות דרגא שהוא הירידה והמשכה כו', וכבר נת"ל דבבחי' או"י האור מתמעט ומתצמצם והוא רק בחי' הארה ובשרשו זהו בחי' הקו שנמשך מאוא"ס שהוא בבחי' מדה וגבול כו' כנ"ל, ואף גם האורות

מקיפים שבו הם ג"כ לפ"ע הפנימי כו' כנ"ל, אמנם בחי' כלה הוא ל' כלתה נפשי דהיינו ההעלאה בבחי' או"ח שחוזר אל העצמות ממש כנ"ל, ולזאת לע"ל בגמר הבירורים כשיומשך בחי' הסובב הכללי הנ"ל יהי עיקר הגילוי במל' דוקא ואז תהי' היא עטרת בעלה די"ל דהיינו בחי' סובב הכללי שסובב ומקיף לקו כו' שלשם תתעלה המל' לעתיד והיא תהי' המשפיע שתשפיע בכל העולמות והספי' שנמשכים מהקו כו'. וזהו יצאו מים חיים מירושל' חצים אל הים הקדמוני כו', דים הקדמוני הוא בחי' כח"ב בכלל ויקבלו לעתיד מבחי' המל' דוקא שתתעלה או למעלה מהם ותהי' להם עטרת כו', דעכשיו כתי' בעטרה שעטרה לו אמו כו' והוא בחי' מקיף דאו"י שנמשך אל החתן בחי' ז"א, ועטרה זו היא לצורך הולדה והיינו מה שז"א משפיע אל המל', אמנם לע"ל תהי' המל' עטרת בעלה שתתעלה למעלה יותר והיא תשפיע אל הז"א כו'. ובדוגמא כזה הי' גם עכשיו אצל האבות שאמרז"ל שהטעימן הקב"ה מעין עוה"ב כו'.

והענין דהנה האבות היו טפילים אל האמהות בנבואה וכמו שפרשי' ז"ל ע"פ כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה מפני שהי' טפל אלי' בנביאות (וכן פסוק א"ח ע"ט"ב דרשו במדר' ב"ר פמ"ז על שרה), וכן ברבקה כתי' ותרד העיינה ותמלא כדה ותעל כו' וידוע דכדה הן כ"ד ספרין דאורייתא שמח"ע נפקת שזהו ירידה לגבה כו', וכן יעקב הרי כל הכבוד שעשה בבית לבן הוא ע"י רחל ולאה, ולכא"ו והלא דכר ונוק' הרי הדכר למעלה מהנוק' ובודאי כמו"כ בהאבות שהיו בחי' משפיעים אל האמהות, ואיך נא' שהיו טפילים אל האמהות. אך הענין דאבות ואמהות הם מ"ה וב"ן וע"פ סדר השתל' בחי' מ"ה למעלה מבחי' ב"ן שהמ"ה מברר ב"ן (שזהו"ע אכילת אדם שהבהמה נכלל באדם כו' כנ"ל והו"ע בירור שני וכמ"ש במ"א בענין ואם האכל יאכל בשתי אכילות כו' אכילת מזבח בירור דב"ן כו' ומ"מ נק' ב"ן מתברר מפני שבירור ב"ן הוא מלמטלמ"ע וצריך בירור ב' כו' כמ"ש במ"א), וכמו"כ בהאבות שהם היו משפיעים והאמהות מקבלים כו', אמנם למעלה בשרשן בחי' ב"ן למעלה ממ"ה וכנ"ל דאו"ח חוזר אל העצמות ממש, ובגמר הבירורים תתעלה מל' בבחי' עצמות או"ח ותהי' עטרת בעלה שהוא יהי' טפל לה כו' כנ"ל, ולכן בהאבות שהטעימן מעין עוה"ב גם בעוה"ז היו טפילים בנבואה אל האמהות וקבלה מהם ג"כ, וזהו כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה בקול נביאתה שקיבל ממנה כו' מעין דלעתיד כו'.

ובעבודה כ' מדר' אלו זהו"ע תורה ומצות. דהנה לפעמים מצינו שהתורה למעלה מהמצות וכמא' ות"ת כנגד כולם וכתי' וכל חפצך לא ישוו כו' אפי' חפצי שמים וכן אמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, כי התורה היא פירש וביאר המצות שע"י דוקא יודעין איך לעשות המצות, ולפעמים שהמצות למעלה מהתורה כמא' לא המדרש עיקר אלא המעשה

ותכלית חכ' תשובה ומע"ט, וגם ממה שאמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה הרי מזה גופא מובן דמעשה גדול והתורה רק בשביל המעשה לפרש ולבאר איך לעשות המצות וה"ז כטפל לגבי העיקר כו'. אך הענין דשניהם אמת, דתו' ומצות זהו ג"כ בחי' או"י ואו"ח, דתורה הוא בחי' או"י המשכה מלמעלמ"ט, וכידוע דע"י התורה נמשך המשכת או"י בחכ', וכמ"ש ה' קנני ראשית דרכו, דהיינו בחי' המשכת הקו בכללות סדר השתל' שנמשך ע"י התורה כו' וכמ"ש במ"א, וז"ש וירד ה' על ה"ס שהוא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט כו'. והמצות עיקרם בבחי' או"ח כי המצות כולם נתלבשו בדברים גשמיים וע"י עשיית המצות ה"ה מברר את הדבר הגשמי שיהי' כלי לאלקות וכמ"ש רחבה מצותך מאד שנעשים כלים רחבים לבחי' מאד העליון, וזהו שנק' מצות המלך בחי' שם ב"ן שהוא הבירור בדרך העלאה מלמטה למעלה ואופן הבירור הוא עפ"י החכ' בחי' שם מ"ה דחכ'. וזהו מעלות התו' מפני שהוא בחי' או"י שמשפיע למצות ועכשיו המשפיע למעלה מהמקבל וכידוע דעכשיו החסדי' למעלה מהגבורות כו' כמ"ש במ"א, אבל באמת בשרשן המצות למעלה מהתורה דכל או"ח מגיע אל העצמות, ומצד שרשן זהו שגדלות התלמוד רק מה שמביא לידי מעשה שהוא רק מפרש ומבאר המצות אבל העיקר הן המצות דסוף מעשה עלה במח' תחלה, וכמו"כ הוא למעלה שכל הגילויים העליונים הוא בכדי שיומשך בבחי' מל' בבי"ע דוקא, וזהו תכלית חכ' תשובה ומע"ט בעשי' גשמיית דוקא שזהו דוקא עיקר הכוונה לברר בירורים למטה כו', רק כ"ז שלא נתברר לגמרי הרי המשפיע למעלה מהמקבל אבל לאחר גמר הבירורים יתעלו המצות למעלה מהתו' כמו שהן בשרשן כו'. וזהו מ"ש ישאו הרים שלום לעם וגבעות בצדקה אין שלום אלא תורה, וזהו הרים אלו האבות והוא בחי' התורה או יחזיק במעוזו יעשה שלום כו' כל העוסק בתורה כו' בפשמ"ע ובפשמ"ט דתורה הוא המשכה מלמעלמ"ט בפשמ"ע אצ"י ופשמ"ט ב"י"ע (והוא כענין ב"פ אברהם כו' כנ"ל), וגבעות הם האמהות כמ"ש בזהר הם בחי' צדקה שהן כללות המצות, ולע"ל שתהי' א"ח עטרת בעלה יהיו המצות למעלה מהתורה כו'. וז"ש והללתם כו' אשר עשה עמכם להפליא, דבחי' עשה היינו בחי' מל' וכמו שירדה בעשי' (וכמו"כ מעהמ"צ בעשי') יהי' בבחי' הפלא והוא שהמל' תהי' בחי' כתר, והכתר דעכשיו תקבל מהמל'. וזהו ג"כ שאמר והללתם דעל האכילה דלעתיד יהי' הילול ולא כמו עכשיו דכתיב ואכלת כו' וברכת שצריכי' ברכה, והיינו דברכה הוא המשכה מלמעלה דזהו"ע מעלת דאו"י, אבל לעתיד שיהי' מעלת או"ח לזה אמר והללתם דהילול הוא בחי' קול העולה למעלה כו'.

ועפ"י יובן ההפרש בין ברכה דשמח תשמח לברכה דאשר ברא, דבברכה דשמח תשמח אמר משמח חתן וכלה והוא שקאי על הזמן דעכשיו שהמל' שהוא בחי' כלה היא מקבלת מז"א בחי' חתן ולכן השמחה היא בחתן והוא משמח את הכלה דאשה בעלה משמחה, והוא ע"י העטרה שעטרה לו אמו שקבל בחי' מוחין חדשים לשמח את הכלה שנוטל חלקו וחלקה כנ"ל ולזאת הוא משמח אותה ג"כ, אבל לע"ל גם העטרה שלו יהי' מן הכלה דא"ח

עטיב לפי שהמל' תתעלה בבחי' העצמות שמשם יהי' גילוי הנשמות חדשות שנק' עטרותיהם כראשיהן להנשמות דעכשיו כמיש' במ"א, אז נהפוך הוא שעיקר השמחה תהי' בהכלה דהיינו בבחי' מל' יהי' עיקר התגלות העצמות, והיא תשפיע השמחה להחתן גי' דהיינו העטרה דלעיל. וזהו שאמר בברכה זו דאשר ברא שקאי על לעיל משמח חתן עם הכלה שהחתן יקבל השמחה מהכלה כו' (ובעבודה הו"ע שמחה ש"מ ששש ושמה מעצם המצוה ולא מצד הגילוי אורות שממשיך ע"י המצוה, ובנפש הו"ע שמחת עצם הנפש שלמעלה מהטו"ד דהיינו השמחה מצד ההתכוננות שז"ע אם הבנים שמחה (שמשם נמשך השמחה דחתן עכשיו בעטרה שעטרה לו אמו כו') כ"א שמחה ועונג פשוט דעצם הנפש בעשיית המצות בלי שום טעם ודעת שאינו מורכב בשום דבר וזהו מגיע למעלה גי' בבחי' העונג הפשוט והו"ע ישמח ישראל בעושיו וישמח ה' במעשיו כו'). וזהו שאמר מהרה ישמע כו' קול חתן וקול כלה ולכאוי' הלא קול באשה ערוה. אך הענין דכ"ז עכשיו שאין קול להכלה וכמו שאנו רואין בענין הקדושין שאומר לה הרי את מקודשת כו' והיא שותקת ובוה מקודשת לו, משום דעכשיו אין למל' מצ"ע כלום כ"א מה שמקבלת מז"א, והוא עיקר שמשפיע לה והיא מקבלת ולזאת כבואה איליו ה"ה מתבטלת ואין לה קול כלל, וכמו בתפלה דעכשיו הוא צלותא בלחש דוקא וכמ"ש אד' שפתי תפתח כי אין מילין בלשוני מצ"ע כ"א הפתיחה מלמע' מצד בחי' הביטל העצום וכמ"ש בחנה רק שפתי' נעות וקולה לא ישמע, והיינו מצד עצם הביטל אל המשפיע, וכידוע דכל קול הוא בחי' גילוי והמשכה, ובחי' מל' כבואה אל הז"א ה"ה בבחי' ביטל ולכן אין לה קול (וגם מה שמשפיעה ה"ה גי' מה שקיבלה מז"א דוקא), וזהו קול באשה ערוה מפני שהוא היפך השתל' (וי"ל כענין חטא קרח כו'). אבל לעיל שתהי' א"ח עטיב יהי' לכלה העליונה בחי' קול בהתפשטות בפ"ע מאחר שיהי' עלי' שלה לבחי' פנימיות ועצמות אאו"ס, וכל ההשפעות יהיו ממנה דוקא, הרי יהי' לה קול ואדרבה בחי' קול גדול ולא יספ' כו' שמו"ע בקול רם כו', וזה לעיל דוקא, דעכשיו אין לה קול מפני שהיא מקבלת מבחי' ז"א דוקא ובעלה משמחה כו', אבל לעיל שיהי' גילוי בחי' פנימיות ועצמות אאו"ס בחי' סובב הכללי שלפני הצמצום כו', וגילוי זה יהי' במל' דוקא, וזהו שהשמחה תהי' להכלה והיא תשפיע להחתן, וזהו שיהי' לה קול כו'. וזהו מהרה ישמע לעיל דוקא קול ששון כו' קול כלה שהמל' תתעלה בבחי' העצמות והיא תשפיע אל החתן, וזהו והי' ביום ההוא כו' והי' אותיות הוי' רק שהו"ה קודם ל"ה דעכשיו ע"פ סדר השתל' או"א קודם לזו"ג אבל לעיל יהיו זו"ג למעלה מצד שרשן כו' והעיקר בחי' המל' תתעלה בעצמות ואז יצאו מים חיים מירושלים כו' אל הים הקדמוני כו'.

כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בתורה שניתנה בה' קולות כו' ואם משמחו זוכה לתורה שניתנה בה' קולות כו', וצ"ל מה שייך שמחת חתן לתורה שע"י שמשמח את החתן זוכה לתורה. אך הענין הוא דהנה ידוע מארז"ל ע"פ צאינה וראינה כו' במלך שלמה ביום חתונתו זו מ"ת כו' דכנסי' נק' כלה והקב"ה נק' חתן וכן התורה נק' חתן והיינו שהיא בחי' אור השפע שנשפע מהחתן להכלה כו', ולמעלה הוא בחי' יחוד קוב"ה ושכינתא בחי' ז"א ומל', דהתורה היא בחי' ז"א וכמ"ש זאת התורה אדם בחי' ציור אדם העליון, ועיקר האדם הוא בחי' ז"א וכמ"ש במ"א, ובחי' מל' היא כנסי' מקור נשי' שלמטה, ועז"א תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל ואורייתא וקוב"ה כו' דנשי' מקבלים בחי' גילוי אוא"ס ע"י התורה, ולכן נק' התורה חתן שמשפיע לנשי' בחי' כלה. ובתורה גופא יש ג"כ ב' בחי' חו"כ והו"ע תורה שבכתב ותושבע"פ, דתושבע"פ היא בחי' כלה וכמאמר מל' פה תושבע"פ קרינן לה, ומל' הוא בחי' כלה וזהו הלכה או' הכלה, ומקבלת מתושב"כ בחי' חתן כו'. והענין דהנה התורה נק' אדם וכמ"ש זאת התורה אדם דכמו שהאדם כלול משכל ומדות ורמ"ח אברים חיצוניים כו', ואדם גי' מ"ה שהוא בחי' חכ', וכך הוא בבחי' חכ' דתורה שהוא בחי' שם מ"ה דחכ' דאורייתא מחכ' נפקת, וגם יש בחי' מדות בתורה דהיינו כשר פסול טמא טהור כו' וגם בציור רמ"ח אברים שהן רמ"ח מ"ע הכלולים בתורה כו', וזהו שנק' אדם בדוגמת בחי' אדה"ע שעל הכסא שנא' ועל הכסא דמות כמראה אדם כו' שכלול ג"כ מבחי' שכל ומדות כו' והכסא הוא בחי' תושבע"פ כו' כמ"ש בנח"א דע"א סע"ב, ומפני שאוא"ס נמשך ומתלבש בתורה לכן בא התורה ג"כ בציור אדם כו'. ולכא"פ צ"ל מהו"ע ציור אדם למעלה והלא אין לו דמות הגוף ואין לו גוף וכת"י כי לא ראינו כל תמונה כו' וא"כ מה שייך לומר אדה"ע כו'.

אך הנה יש להקדים תחילה להבין ענין יחוד העליון דאוא"ס בע"ס דאצי'. דהנה ע"ס דאצי' נק' בשם אדם ע"ש אדמה לעליון והיינו מצד היחוד דע"ס דאצי' שמיוחדים ומקושרים בעצמות אוא"ס, דהנה עצמות אוא"ס הוא רם ונשא הגבה למעלה מכל ההשתל' דע"ס דאצי' גם למעלה מן הרצון וחכ', דגם בחי' חכ' נק' עשי' גשמי' לגבי' וכמ"ש כולם בחכ' עשית וכמ"ש בסש"ב, משום דגם בחי' החכ' נמשכה מן א"ס המאציל ב"ה רק כמו כח הפעולה ע"י אותיות ושמות כו' כמשי"ת, וידוע דאותיות הוא בחי' עשי' בכלל כו', וע"כ א"א שיוכלו להשיג באמיתית אוא"ס ע"י בחי' החכ' כמו שא"א שימשש אור השכל הרוחני ביד כו', וכמו ערך הגשם אל הרוחני והרבה יותר ממה שאין ערוך הדומם לגבי השכל אין ערוך לחכ' לגבי עצמות אוא"ס עד שא"א שבחכ' או בינה ישיגו בחי' אוא"ס כמא' לית מחשבה תפיסה בך כלל וכת"י החקר אלוקה תמצא מאחר שגם בחי' מקור החכ' נאצל מן עצמות המאציל רק בבחי' עשי' בפועל בלבד, כמ"ש והחכ' מאין תמצא כי לא נודע מקור התהוות מציאותה מאין נמצא כו', וזהו פי' הפשוט, ובעומק

בפנימיות הכוונה י"ל הפי' מאין תמצא שגם מבחי' אין והעלם דכתר תמצא בחכ' בבחי' יש (שגם מקור החכ' שהוא בחי' האין נק' יש לגבי עצמות המאציל כו').

והענין הוא דחכמה הוא בחי' כח מ"ה, וידוע דתי' מ"ה יש בו ב' פירושי' הפכים זמ"ז, דמה הוא ל' מה פשפשת היינו שאינו שום מהות, והב' מה ל' מהות דוקא (אלא שלא נדע עדיין פרטית מהותו כו'), וידוע דזהו ההפרש בין בחי' אין דחכ' כמו שהוא בהעלם עדיין, והיינו כמו כח השכל שבאדם שמשכיל כל שכל וחכ' שזהו כמו נביעת המעיין מהעלם לגילוי ועדיין לא בא לגילוי שכל וסברה, דגילוי החכ' הוא כאשר בא לגילוי כברק המבריק שנק' התחכמות המצאת שכל חדש ואף שאינו משיג אותו עדיין מפני שלא נתפס בפרטים שבו עדיין מ"מ ה"ה אור שכל מורגש כו', והמשל בזה כמו המעיין שנובע טיפין טיפין שמוזה נעשה הרחבת הנהר בהתפשטות אורך ורוחב, שזהו בחי' יש שבחכ' ומתפשט לבחי' בינה שנק' נהר, והיש דחכ' תמצא מאין דחכ' שהוא בחי' כח החכ' שבהעלם שהוא הנק' אין דחכ' שאינו מורגש כו', ויש לבאר זה בשני אופנים, הא' בבחי' כתר דחכ', והענין הוא דהנה ידוע דכל ספי' כלול מע"ס, וכמו"כ גם בחי' החכ' כלול מעשר מבחי' כתר שבה עד בחי' המל' שבה, ובחי' הכתר שבה הוא בחי' האין של גילוי היש דחכ', ועד"מ בנפש הוא כח הנעלם מה שבא בדרך פרט להוציא לגילוי אור איזה מושכל פרטי ועדיין לא האיר בגילוי אבל הוא מוכן ועומד להתגלות, ומובן דבבחי' זו כבר יש שם מציאות אור ההשכלה שה"ה כח פרטי על איזה מושכל בפרט (ולא שיש שם בחי' שכל כמו שהוא אח"כ בגילוי שה"ה במקור עדיין, אלא מ"מ ה"ה אור אותו השכלה ממש מה שבא בגילוי אח"כ מאחר שהוא מקורו הפרטי כו', אלא שלא נתמצצם עדיין כ"כ שיבוא בגילוי ממש כו'), והוא הנק' פלא דחכ' שמפלא נעשה אלף בחי' גילוי דחכ' וכמו אאלפך חכ', וכידוע דאלף הוא ל' לימוד אולפנא והיינו כשכבר בא לידי גילוי ואאלפך חכ' הוא כמו שהחכ' באה לגילוי ממקורה בחי' פלא שהוא האין דחכ' והוא הנק' סוד הבא לידי גילוי, אם שהוא עתה סוד וסתום עדיין והוא בבחי' מקיף על החכ' ה"ה עתיד לבוא לגילוי. וכמו כשאדם לומד איזה שכל עמוק שמבין קצת ממנו ולא כולו אי"כ מה שמופלא ממנו הוא בבחי' מקיף עדיין על מוחו אבל בודאי יבוא לידי גילוי שיש בכח שכלו להבין הדבר, וא"כ הפליאות מה שמופלא ונעלם ממנו כעת אי"ז פליאה אמיתית שהרי כבר נמצא הדבר בהמשכה במוחו אלא שלא נתגלה ממש עדיין ועתיד להתגלות כו', וה"ז כמו נביעת המעיין קודם שנתגלה שכבר נמשך ממקורו הסתום ועתיד להתגלות כו', ועד"ז יובן בבחי' האין דחכ' שהוא המקור הפרטי לגילוי בחי' חכ' בפרט אם שהוא בבחי' מקיף עדיין

בגוכ"ק בשוה"ג: גם שהכלי' ברי' מ"מ אדמה מפני היחוד דאין הגוון דבר בפ"ע. ס' ב"א.

ואינו שייך עדיין לומר עליו מהו מפני שלא נתגלה ונרגש עדיין מ"מ ה"ה ג"כ המשכה פרטיות וא"כ ה"ה מוגבל כבר באיזה ציור ולזאת גם הוא בחי' יש יקרא לגבי העצמות כו'. והאופן הב' י"ל דגם בחי' חכ' שבכתר הוא בכלל בחי' אין דחכ' וגע"ז אמר והחכ' מאין תמצא כו'.

והענין דבחי' חכ' שבכתר הוא בחי' ח"ס שהוא מקור לחכ', ובנפש הוא בחי' כח המשכיל, ונק' סתימאה שהוא סתום ונעלם מפני שאין שם בחי' שכל עדיין כ"א כח היולי לכל מיני השכלות שיוכל להשכיל בגילוי, וידוע דכל כח היולי אין בו כלל מהפרטים המתהוים ממנו כו' כמ"ש במ"א, מ"מ מאחר שהוא מקור רק לבחי' החכ' לבד היינו להשכיל השכלות, הרי יש לו קצת ערך ושייכות לבחי' החכ' והיינו מפני שהוא ג"כ רק בחי' גילוי הארה בלבד שנמשך מן העצמות לצורך הגילוי. והענין הוא דהנה מאחר שנק' כח המשכיל ה"ה ג"כ איזה המשכה שנמשך מן הנפש, דעצם הנפש ה"ה מושלל מגדר כוחות לגמרי (ומה שעצם נפש האדם נק' נפש המשכלת אין זה מפני שיש לו איזה שייכות לשכל אלא י"ל מפני שעיקר מעלת האדם על הבע"ח הוא השכל, ובאמת שרש השכל הוא בעצם התענוג כמ"ש במ"א דלכן יתענג האדם בבנין בית עד"מ דוקא כשנעשית עפ"י אופן גזירת חכמתו וא"ל לא יתענג כלל, והיינו מפני שהחכ' שרשה בעצם העונג שהוא עצם הנפש כו'), ומה שנמשך מן הנפש כח המשכיל להשכיל כו' ה"ז המשכה מהנפש אלא שנק' המשכה נעלמת שנעלם מן הגילוי ממש אבל לגבי הנפש ה"ה המשכה להיות ממנו גילוי אח"כ בבחי' שכל הגלוי עד שיבוא ביש ממש בהשגה באורך ורוחב כו'.

וביאור הענין הוא כמב' במ"א בענין התהוות יש הנאצל או יש הנברא מן יש האמיתי שיש ממוצע ביניהם והוא האין שנמשך מן יש האמיתי ומהווה את היש כו', והאין זה נחלק לב' בחי' אין הא' כמו שנמשך מיש האמיתי והב' כמו שנעשה מקור ליש הנברא, דכמו שנמשך מיש אמיתי הגם שגם אז נק' אין מ"מ הוא הגבה למעלה יותר מכמו שנעשה מקור ליש הנברא. והמשל בזה כמו התהום שמתחת לארץ שהוא ריבוי מים עד אין סוף ואין בו שום המשכה והתפשטות כו' וכמ"ש במ"א והמעיינות מתהוים ונובעים מהתהום ה"ז מיש לאין כו' ומהמעין נעשה נהר ה"ז מאין ליש, ואמנם לא האין ממש שנמשך מהתהום מהווה היש דנהר, כי המעיינות אינם נמשכים ביושר מן התהום אל הנהר אלא הולך בעקמומית דרך עפר הארץ עד שבוקע ונעשה מעין בגילוי, והרי אינו דומה מעלת המעין כמו שהוא נמשך מן התהום לכמו שנעשה מקור לנהר כו', ומ"מ המעין הגלוי ה"ה בא מהאין של היש שהוא המעין שנמשך מהתהום כו', גם יש מעיין סתום שאינו מתגלה כלל בעצמו כ"א נשאר בעפר הארץ ופועל הרטיבות בהארץ שמה נעשה הצמיחה וגם אפשר מהרטיבות נעשה מעין הגלוי כו', ומוכן דגם המעין הסתום הוא אין של היש האמיתי הוא התהום. והנמשל מזה יובן למעלה גם בבחי' ח"ס שנק' חכ' הסתום ונעלם עדיין מ"מ ה"ה ג"כ רק אין של היש, דכמו שהמעין הסתום הרי ממנו נעשה הצמיחה א"כ ה"ה בכלל

אין המהווה את היש, כמו"כ בחי' ח"ס ג"כ בכלל חכ' יחשב, ולכן פי' הרמ"ז דמח"ס ואילך בכלל אצ"י נחשב כו', וכמו שהחכ' מאין ליש מהעלם לגילוי תמצא כך גם מקור החכ' שמשפיע וממשיך כל מציאות חכ' בגילוי גם הוא נאצל מאין ליש דהיינו מהעלם העצמי שהוא בחי' אין האמיתי כו'. והיינו רק ע"י בחי' אותיות, וכמ"ש בזהר וע"ח דשם ע"ב הוא הוי' במילוי יודי"ן וע"י נאצל אור מקור החכ' ושם ס"ג במילוי ההי"ן ע"י נאצל בחי' בינה (עמ"ש בע"ח שער הולדת או"א וזו"ן פ"א, ושער התיקון פ"ב), ולכן שם ע"ב בחכ' ושם ס"ג בבינה כידוע, וכך כללות ע"ס נק' רק בשמות ואותיות (ונכללים בד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ע"ב ס"ג חו"ב ומ"ה ז"א וב"ן מל', ובפרטיות יש שם מיוחד בכל ספי' שם אל בחסד ואלקים בגבו' כו' לבד האור ששזה ככולן הוי' כו' כידוע, וי"ל דהשמות פרטים אל אלקים כו' ידוע שהן בכלים דו"א, והד' שמות ע"ב ס"ג כו' י"ל שהן בבחי' האורות דע"ס דהמשכתו ע"י ד' אותיות הוי' כמש"ית, וזהו שם ע"ב שהוא שם הוי' במילוי יודי"ן ע"י נאצל אור החכ' וכן ס"ג בבינה כו' ושם מ"ה הוא ש' הוי' במילוי אלפי"ן בז"א היינו בחי' אור הז"א ולכן אורו' חו"ג הן באופן אחד אלא שזה חסד כו') שהוא רק רזא דשמא קדישא כו'.

והענין יובן בכללות ע"ס בין באורות ובין בכלים, דהנה הכלים ידוע שהן אותיות, וכמו אותיות השכל שבהם מתלבש השכל, וכמו תי' ברוך שפי' גיבענצט, הנה השכל שבוה הוא האור והאותיות המלבישים את השכל הם כלים כו', וכמו"כ יובן למעלה דהכלים הם אותיות המלבישים את האור שבתוכם, וזהו שכלי החסד הוא בחי' שם אל וכלי הגבורה שם אלקים כו', וגם דאותיות הוא ל' גילוי וכמו אתא בוקר והכלים הם בחי' גילוי אור דזהו כל עיקר ענין הכלים שמלבישים את האור ומגליו אותו דלכן נק' ספי' ל' בהירות ול' סיפור דברים כו' וכמ"ש במ"א. ונמצא הכלים הן בחי' אותיות ושמות לבד כו'. ובאמת בחי' האורו' ג"כ רק בחי' שמות לבד, והענין דהנה ידוע דהמשכת האור כמו שנמשך מן העצמות ה"ה ע"י ד' אותיות שם הוי' יו"ד צמצום ה' התפשטות וא"ו המשכה ה' אחרונה התפשטות שזהו סדר המשכתו מלמעלמ"ט, ואותיות י"ה הם הצמצום והתפשטות במשפיע גופא וז"ש הנסתרות לה' אלקינו כו' (ובע"ס דאצ"י הוא בחי' חו"ב דזהו מה שלעצמו עדיין וכמ"ש במ"א דחו"ב נק' פנים וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו כו' והפנים אין עליו לבוש והיינו שאינו מתלבש בעולם שלמטה ורק ז"ת מתלבשים בעולם שלמטה וכמ"ש זכור רחמיד וחסדיך כי מעולם המה שהמדות שייכים לזולת, ואם כי עיקר התלבשות מה שנתפס בהמקבל הוא רק הארה מבחי' מל' וכמ"ש בראשית ברא אלקים כח הפועל בנפעל כו', מ"מ גם בחי' ז"א הוא גילוי ששייך לעולמות שלמטה כו' וכמ"ש במ"א וית' לקמן, ובחי' מל' הוא בחי' האור שנתפס בהמקבלי' או שע"י המל' נתפס האור בהמקבלים כו' וכמש"ית, משא"כ או"א הם קדמו לעולם כו'), ואותיות ו"ה הם נגלות לנו כו' דו"א הוא המשכה והתגלות מהמשפיע וה"א הוא מה שנתפס בהמקבל כו'.

דהנה ידוע דעצמות הוא אינו בגדר גילוי כלל ואף גם בחי' אור הכלול בעצמותו אינו בערך העולמות כלל שיתגלה ויותפס בתוכם ובפרט בכחי' הכלים דע"ס דאצי' שהאור בא בהתלכשות ממש כמ"ש במ"א א"א שיקבלו בחי' אור העצמי ולזאת בהכרח הוא שיהי' הצמצום תחלה. והמשל בזה ידוע כמו הרב המשפיע לתלמידו דשכל הרב הוא למעלה מעלה באין ערוך משכל התלמיד וההשכלה כמו שהיא בעומק אורך ורוחב אצל הרב א"א שיתגלה כלל אל המקבל ואם יגלהו לא יקובל אצל התלמיד כ"א יתבלבלו חושי' לגמרי, ולזאת בהכרח שיצמצם א"ע להעלים את האור העצמי היינו אור עצם חכמתו בהשכלה הזאת בעומק אור' שבה יעלים לגמרי ולא ישאר רק נקודה לבד, והנקודה הזאת כוללת בתוכה כל מה שיומשך ויתגלה אח"כ אל המקבל (כי זהו מה שצמצם הרב לפ"ע המקבל כו') (ומ"מ יש בה בעולם גם מעצם השכלות הרב מה שאינו מתגלה אל המקבל, והראי' ממשארז"ל (ע"ז ד"ה ע"ב) לא קאים אינש אדעת' דרבי' עד מ' שנין, אבל לאחר מ' שנין קאים כו', ופרש"י ז"ל לדעת סוף דעתו ותבונתו, ופי' סוף דעתו כו' היינו אמיתית כוונתו בעומק ההשכלה, וכענין שאמרו על ר"מ (עירובין ד"ג ע"ב) שלא עמדו חביריו על סוף דעתו שהי' אומר כו' ומראה לו פנים כו' דסוף דעתו הוא אמיתית הדבר מה שנעלם ואינו מתגלה אל המקבל כו' ע"ש בפי' רש"י ז"ל והיינו עצם השכלת הרב, וזהו אדעת' דרביה דוקא, והיינו שע"י היגיעה שמעמיק במה שגילה לו הרב יוכל לבוא לעומק עצם חכמתו מפני שנמצא מזה בעולם בהנקודה כו' וד"ל. ובנמשל י"ל דזהו שע"י העבודה בתורה ומצות כמו שבאו בעולם העשי' בגשמיות דוקא יוכל להמשיך בחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום הראשון כו' שזהו עיקר ענין העבודה להמשיך תוס' אור בהקו כו' כמ"ש במ"א, ועמ"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע תר"מ (בתחילתו).

ואח"כ צ"ל ההתפשטות, והכל במשפיע עצמו עדיין והוא ההשערה בכח איך שיתגלה הנקודה להמקבל, כי הנקודה עצמה הי' נקודה כללית בעולם עדיין ואי' גילוי להמקבל כ"א צריך לבאר ולפרט הפרטים בהנקודה היא באורך ורוחב לפ"ע כלי המקבל כו', ואי' צריך לשער תחלה בעצמו איך ומה יתגלה אל המקבל כו', וזהו אות ה"א. ואח"כ הואי' והוא שאחר שמשער בשכלו איך ומה יתגלה אל המקבל נמשך אח"כ בגילוי מהמשפיע כו', וידוע דאות ואי' מורה על המשכה וגילוי (והואי' בראשו יו"ד מפני שלצורך הגילוי ממש צ"ל עוד צמצום גם מהאור שבמשפיע מה ששיעור בעצמו כו', וההפרש בין הצמצום הזה להצמצום הראשון דיו"ד הנ"ל הוא ששם נתעלם האור הראשון לגמרי, דקודם צמצום היו"ד הרי כל האורות והגילויים (אף שבעצמותו גופא הוא אור השייך לזולתו כו' כמ"ש במ"א) הי' לפי עצמות כח המשפיע ממש שאינו לפ"ע המקבל כלל, ולזאת אופן הצמצום הוא שמתעלם ומסתלק האור הראשון בעצמותו (והוא הנק' מקום פנוי הפסק האור הראשון כו') ונשאר רק נקודה הנ"ל והאור המתגלה אח"כ אינו במהות ואופן האור הראשון כלל כו', ולזאת אחר הנקודה צ"ל ההי"א הנ"ל, כי עד

כאן לא הי' (גם הפרטים שבו כו') לפ"ע המקבל כלל, וכאילו כאן נתחדש הדבר מעיקרו ולזאת צ"ל כאן ההשערה מכלי המקבל איך ומה ישפיע לו את האור, ונמצא הפרטים בההשערה בכח הזה הי' לפ"ע המקבל, רק מפני שהוא בכח המשפיע עדיין הרי בכל פרט ופרט מאיר בו אור רב (מפני שמ"מ הרי יש כח המשפיע בכל פרט כו'), וידוע דאמיתות הגילוי הוא העלם לגבי המקבל כו' כמ"ש במ"א וכמו"כ הוא כאן, ולזאת צריך להיות עוד צמצום בשביל הגילוי ממש, אבל אין זה שינוי בעצם המהות רק מה שנגבל יותר כל פרט כו', ולזאת אינו שייך באן הה' לאחר הי"ד הזה כ"א מה שנמשך הגילוי אל המקבל והוא עצם הוא"ו, ועמ"ש בשער היחוד פי"ג במ"ש רק מבחי' אותיות דגליף כו' והסתלקות קצת כו' יעו"ש). ואות ה"א הוא מה שנתפס ומתיישב בכלי המקבל כו'. וי"ל דאות ה"א כולל ב' דברים הא' בחי' השטח דמשפיע אל המקבל דהרי משפיע לו כל הפרטים דאור' שהי' בההשערה דהיינו האות ה"א הנ"ל (וי"ל בד"א דזהו"ע כאימא בתה כו'), וגם מה שנתפס בכלי המקבל וכל תפיסא בכלי נק' שטח ובפרט מצד רוחב הכלי שמקבלת האור בדרך פרט וכמ"ש במ"א.

והנמשל מכ"ז יובן למעלה, דהנה אי' בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם הי' אוא"ס ממלא את כל מקום החלל, ובחי' אור א"ס הוא בחי' גילוי העצם שהוא כמו העצם, וכמ"ש במ"א ביאור ענין זה ממשלים דאור וזיו השמש ואור וחיות הנפש, דכמו אור השמש שהוא רק הארה שאין בו מן העצם כלל והראי' שהרי אינו פועל שום שינוי בהשמש כו' ומ"מ הי' כמו העצם ממש דמפני שהעצם הוא בהירי לכן האור וזיו ממנו הוא אור המאיר כו', וכמו"כ יובן למעלה דאף שהוא רק הארה שאין בו מן העצם כלל מ"מ הי' כמו העצם כו' והיינו מה שהעצם מאיר אור יבאופן כמו שהוא עצמו כו', וכמ"ש מזה באריכות בד"ה ואברהם זקן רמ"ז ובד"ה מן המיצר רמ"ח, ולזאת כמו שהעצם אינו בגדר עולמות כלל כמו"כ אורו וזיוו ג"כ אינו בגדר עולמות (אלא שהעצם אינו בערך העולמות מצד שאינו בגדר גילוי בעצמו דכל עצם בלתי מתגלה ומתחלק כו', ואורו וזיוו הי' בבחי' אור עכ"פ, ואם שהוא ג"כ לא לפ"ע העולמות כלל (כ"א הי' עולמות וספי' עד אין קץ ובאופן אחר לגמרי כו') והיינו מפני שהוא כמו העצם כו' כנ"ל מ"מ מאחר שהוא אור ולא עצם כנ"ל לכן שייך בזה ענין הצמצום שיהי' בבחי' מקור לעולמות אח"כ כו'). ובכדי שיהיו מציאות העולמות בבחי' אורות וכלים הי' הצמצום הראשון באוא"ס והוא שנתצמצם ונתעלם האור הראשון לגמרי ונשאר רק נקודה (וידוע דע"י הצמצום נתהוו הכלים וכמ"ש בע"ח בשער עיגולים ויושר בתחילתו, וכל סדר ההשתל' הכל באופן המשכת האור וע"י התגלות האור נתגלה הכלי כו' וכמ"ש במ"א), ונקודה זו כוללת כל מה שיתגלה אח"כ, וכמבואר במ"א דרשימה היא היולי לגבי קו דכל מה שנתגלה אח"כ בבחי' קו"ח הכל הי' כלול בתחלה בהעלם בנקודות הרשימה. וזהו אות יו"ד (וגם יש בה בהעלם מבחי' העצמות שלפני הצמצום כו' כנ"ל). ואות ה"א ראשונה הוא בחי' טה"ע, ובמק"מ בראשית דט"ו כ' דטה"ע הוא בחי' הרשימה

של המלביש וכוללת גם הרשימה של הא"ס כו' יעו"ש, ושם בלשון מורו כ' דטה"ע הוא בחי' הרשימה של הא"ס, וי"ל דענין אות ה"א הוא מה שגליף גליפו בטה"ע והם אותיות דרל"א שערס כמ"ש במק"מ שם, והיינו בחי' עולם המלביש זהו בחי' אות ה' ראשונה.

והענין דאי' בעה"מ שי"א פסי"א דהע"ס של עולם המלביש הוא שרש כל הע"ס שלמטה מהם כי פרצוף אל הוא חוט של א"ס (וכמשי"ש לעיל פנ"ו כי פרצוף אל מן א"ל ב"ם הוא חוט של א"ס ב"ה הוא בחי' כתר כו') והוא נעלם מאד ולכן אין אנו מדברים בו כ"א מע"ס כו' וא"ס ית' בכל מדרי' ומדרי' של כל פרצוף שהי' גנוז בתוכו קודם התהוותה הי' משער מהותה ושלטנותה כו' עכ"ל יעו"ש. וא"כ הרי בחי' המלביש הוא ההשערה בכח כו'. ונמצא תחלה הוא היו"ד שהוא בחי' נקודת הרשימה, ואח"כ הה"א והוא בחי' המלביש בחי' גליף גליפו בטה"ע כו', וכ"ז עדיין בעצם המשפיע וכנ"ל דבחי' טה"ע הוא עדיין ההשערה בכח דזהו"ע גליף גליפו בטה"ע כמשי"ש בעה"מ ובמק"מ בפ"י מא' הזהר הנ"ל (ובחי' הקו שבמלביש הוא עדיין נעלם מאד כנ"ל מפני שאינו בחי' גילוי עדיין), ואח"כ נמשך בחי' גילוי הקו והוא אות וא"ו דשם הוי' (והוא"ו בראשו יו"ד י"ל דהיינו בחי' הרשימה של המלביש, וכמ"ש בעה"מ דגם בהמלביש הי' צמצום ונשאר רשימה כו'), ואות ה"א הוא בחי' השטח והוא מה שאור הקו נתפס ומתלבש בכלים. ונמצא מובן מכל הנ"ל דהמשכת גילוי הקו כמו שנמשך מן העצמיות הוא ע"י ד' אותיות הוי' צמצום והתפשטות כו'.

וכמו"כ יובן בבחי' הקו עצמו כמו שנמשך מראשית המשכתו עד שיוכל להתלבש בבחי' חכ' דאצי' הוא ע"י ד' אות' הנ"ל. ובפרט י"ל דיו"ד דשם הוי' הוא בחי' ראשית הקו שנק' אצי' דכללות (עמ"ש בד"ה תקעו, רנ"א), וכמו דבעולמות הפרטים אצי' הוא בחי' יו"ד מפני שהוא כלל לגבי עולמות בי"ע כו' כמו"כ בכללות בחי' אצי' דכללות הוא בחי' יו"ד. והענין י"ל כמ"ש בשעה"י פי"ד דהקו נק' היולי לגבי שטח, ולכא"ו צ"ל מהו הפרש בין היולי דנקודת הרשימה להיולי דקו, דודאי יש הפרש ביניהם דנקודה אין בה התפשטות כלל והקו הוא בבחי' אורך עכ"פ והוא מה שמתפשט מהנקודה ובודאי אינם דומין זל"ז. והנה בשער היחוד שם פ' הנ"ל כ' דהקו הוא מה שנעשה מריבוי נקודות יחד, וצ"ל ענין זה מהו. וגם והלא כל ענין הקו הוא לעשות מעלה ומטה כמ"ש בע"ח שער עגוי"ש ע"ב וכמשי"ש בפ' הנ"ל, ובחי' נקודות אין בהם מעלה ומטה, וגם לפה"נ בשעה"י שם דכללות הקו הוא בבחי' היולי, ובס"פ הנ"ל כ' דהמשכת ראשית הקו הוא המשכה היולית (ומ"מ גם ע"ז אמר שהוא בא בבחי' התפשטות והמשכה כו'). אך הענין י"ל דכללות ההפרש בין היולי דנקודה להיולי דקו, דנקודה הוא בחי' אור כללי ואין בה התפשטות כלל והיינו שאין בה בעצמה התחלקות פרטים כלל אפי"ן בהעלם כו', אמנם בחי' הקו הוא שכבר נתפשט ונתגלה מהנקודה והיינו שיש בו פרטים אלא שכל פרט הוא כמו שהוא בפשיטותו

עדיין, וזהו"ע חיבור הנקודות הוא שכל פרט שבו הוא בבחי' נקודה ומאוחדים יחד כו'.

והענין הוא כמש"ש בשעה"י פ"י ויא בענין בחי' יחיד ואחד בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום, דיחיד הוא בחי' עצמיות כל כח כמו שהוא כלול בעצמותו ממש שאינו נבדל מן העצם והוא כמו העצם ממש עד שאינו שייך בו התאחדות פרטים כו'. והוא כמו עד"מ מדת הטוב שכלול בעצם הנפש שכל מיני טוב בהתגלות הכל הוא בא מעצם הטוב שבעצם הנפש, וכל הפרטים שאנו רואין בגילוי הטוב בהכרח לומר שהי' כלול תחילה בעצם מדת הטוב דאלי"כ מאין באו כו', ואנו רואין דכל הטבה בפרט יש בה שכל ומדות כו' ובהכרח לומר דגם בעצם מדת הטוב יש בה בחי' שכל ומדות רק ששם אינם ניכרים כלל כו'. והענין הוא דהנה מדת הטוב הכלול בעצם הנפש, אף שאנו קוראין אותו בשם מדת הטוב אמנם באמת אין שם ענין הטבה כלל ואף לא שום התעוררות על הטבה כו', וראי' מוכחת לזה שהרי ידוע דכל נפש הוא שלם בעצם ויש בו כל הכוחו' מבחי' כו"ח עד בחי' מל' (וכמבואר במ"א בענין טומא שמוליד שלם וכמו"כ יוכל להיות דבן איש פשוט יהי' מלך כו') ומ"מ יוכל להיות שכח אחד לא יכוא לידי גילוי לעולם, וכמו איש הטוב בעצם שכל גילוי הכל במדת החסד וכמו אאע"ה שכל גילוי הי' חסד וטוב עד שאמר לו ישמעאל יחי' לפניך ואינו מתגלה בו ממדת הגבו' כלל אף שבודאי ישנו בעצם נפשו, או כמו בשוטה וחסר דעת שלא יתגלה בו מכח החכ' הכלולה בעצם נפשו כו', וכן מדת המל' הרי יש בהעלם בכאור"א מצד שלימות נפשו כנ"ל ומ"מ כמה וכמה בני"א לא יתגלה בהם כח המלוכה שבו שלא יהי' מלך לעולם כו', וזה ידוע דכל אור שכבר נמשך אף בהעלם בהכרח שיתגלה (וענין הברכה הוא שיומשך בפרט זה דוקא כו' כמ"ש במ"א), ואם נא' דהכוחות הכלולים בעצם הנפש כמו מדת הטוב שבעצם יש בו איזה הטבה בבחי' המשכה כו' הרי הי' בהכרח שיתגלה, ואנו רואין בחוש שאינו כן דהיינו שיוכל להיות' שלא יתגלה כו' כנ"ל, אלא דמדת הטוב שבעצם הנ"ל אין בו שום גילוי כלל ואינו בערך הטבה כלל כי הוא דבוק בעצם והוא כמו העצם ממש וכמו שעצם הנפש אינו בערך הטבה כמו"כ כח העצם הדבוק בעצם הוא כמו העצם ממש ואינו בערך שום גילוי הטבה כו'. וזהו בחי' ההיולי העצמי דכל היולי בהכרח שיהי' מושלל מכל גילוי ומכל ציור, כי כל גילוי וציור ה"ה מוגבל בהכרח בהאופן שנתגלה ונצטייר כו' וההיולי בהכרח שיהי' פשוט בלי שום הגבלה ולכן יוכל להיות מקור לכל הפרטים הנמצאים ממנו וכמ"ש במ"א (ואופן מציאותם ממנו הוא בדרך ממילא כו' כמ"ש במ"א).

וכמו שהוא ככח ההטבה הכלולה בעצמותו שאינו נבדל מן העצם ואינו ניכר במציאות דבר בפ"ע כ"א כלול ודבוק בעצם בלי שום גילוי כו' כנ"ל, כמו"כ הוא בשארי כוחות הנפש כמו שכל ומדות ומל' כו' שדבוקים ומיוחדים בעצם כו', וכמו שעצם הכח מיוחד בעצם ואינו ניכר למציאות

בפ"ע, כמו"כ יובן דהכוחות הכלולים בו (וכנ"ל דבהכרח שכל הפרטים המתגלים ה"ה היו תחילה בהמקור כו') ה"ה אינם ניכרים למציאות פרטים עד שיתכן בהם ההתאחדות אחר שאין שם שום גילוי כלל כנ"ל, ולזאת אף שבהכרח ישנם שם כנ"ל מ"מ ה"ז כאילו אינם מפני שאינם ניכרים, וכמו מדת הטוב לא יתכן לומר שיש בו שכל ומדות אלא שהן בהתאחדות והתכללות, אלא שאין בו בחי' הפרטים האלו כלל מפני שדבוק בהעצם כו' כנ"ל. אמנם בבחי' התגלות מדת הטוב כשנתעורר באיזה הטבה היינו להיטיב עם זולתו, אך לא נודע עדיין איך ומה תהי' ההטבה הזאת וכיצד יביאה לידי פועל כו', מ"מ אחר שכבר נתעורר באיזה הטבה בגילוי אף שהוא גילוי כללי עדיין ולא נעשה עדיין ההכנה וההשערה בכח איך שיומשך אל המקבל מ"מ ה"ז גילוי בעצמותו ועתיד להתגלות הרי נופל שם לומר שיש שם בחי' פרטים בהתאחדות, והיינו שיש שמה הפרטים שיתגלו אח"כ אחר שהוא מה שבא בבחי' גילוי וא"כ הרי שייך שם פרטים בהעלם אלא שאינם כהתחלקות ממש להיות נרגשים ממש כל פרט ופרט אלא שהן בהעלם בהתכללות והתאחדות כו'.

והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' יחיד ואחד לפני הצמצום, דיחיד הוא כמו שהע"ס כלולים בעצמות ממש ואינם נבדלים מן העצם כלל עד שאינו שייך לומר שניכר שם מהות חכ' וחסד ומל' כו' והוא כמו חפץ חסד העצמי ההיולי הכלול בעצמותו וכן בחי' כח המלוכה הכלול בעצמותו שאינם ניכרים למהות דבר מפני שאינם בבחי' גילוי כמו העצם כו', ולזאת אף שכל או"א כלול מע"ס חכ"ד חג"ת כו' אמנם הן כעצם אחד עד שלא יתכן בהם לומר גם ענין ההתכללות וההתאחדות אחר שכלול בעצמות כו' כנ"ל, וזהו"ע יחיד שמיוחד בעצם כו' (ועמ"ש באורך בפ"י יחיד ואחד באמ"ב שער הק"ש פ"ח). אמנם מה שנתעורר בבחי' רצון פשוט על מלוכה אנא אמלוך הרי כבר בא באיזה פרט ה"ה בחי' התפשטות אור, ואף שהוא בעצמותו עדיין מ"מ יתכן שם לומר בחי' ע"ס בבחי' התאחדות והתכללות ומפני שהוא בבחי' התפשטות מן העצם שייך שם לומר בחי' ע"ס, ומפני שהוא בעצמותו עדיין ועדיין לא יש שם ההשערה בכח איך ומה יומשך אל המקבל (דזהו נק' בעצמותו גופא כביכול בשם אור המאיר לזולתו) הרי הפרטים שבו הם בבחי' אחדות פשוטה עדיין כו'. והנה כמו שהוא בבחי' או"א"ס שלפני הצמצום, כמו"כ י"ל בהפרש בין בחי' נקודה וקו לאחר הצמצום, דבחי' נקודה אף שנמצא בה כל מה שיתגלה אח"כ כנ"ל מ"מ ה"ה בחי' כח נעלם עצמי עד שלא יתכן שם כלל בחי' התאחדות פרטים שאינם שם במציאות כלל, אמנם בחי' הקו אף שהוא ג"כ למעלה מבחי' גילוי לפי המקבל ממש עדיין מ"מ מאחר שהוא בבחי' התפשטות וגילוי אור הרי יתכן שם בחי' פרטים בבחי' התאחדות והתכללות כו' כנ"ל.

ויובן זה ע"ד דוגמא שנת' במ"א שיש בהעלם ב' מדרי', הא' בחי' העלם שישנו במציאות, והב' בחי' העלם וכח היולי העצמי שאין שם שום

מציאות דבר מה, וכמו עד"מ בצור החלמיש (הנק' קרעמין) שמוציאין ממנו אש הרי הצור בעצמו אף שבהכרח לומר שיש בו חמימות גדול מיסוד האש מ"מ ה"ה בהעלם ודקות מאד עד שאינו חם במורגש כלל, רק ע"י הכאה בברזל יוצא כח האש הרוחני שבו בהעלם כו', משא"כ השלהבת הקשורה בגחלת הנה גם בהיותו בתוך הגחלת ולא נראה ונגלה לחוץ הרי יש בו מציאות האש ממש רק שאינו נראה ואח"כ יוצא לידי גילוי, ונמצא העלם האש שבתוך הגחלת ה"ה העלם שישנו במציאות אש כו', משא"כ ההעלם דצור החלמיש הרי אין שם מציאות האש כלל כו'. ובדוגמא כזה יובן בבחי' נקודת הרושם שהוא בחי' העלם שאין שם עדיין בחי' מציאות דבר מה כלל, וזהו בחי' כח היולי העצמי כו', משא"כ בחי' היולי דקו הוא בחי' העלם שישנו במציאות אחר שהוא בבחי' המשכת אור עכ"פ כו' כנ"ל (והיינו שלגבי הרשימה נק' ישנו במציאות כו').

וביאור ענין שנת"ל דהקו הוא מה שנעשה מחיבור נקודות יחד יש להבין ע"פ מ"ש במ"א בענין ההפרש בין עקודים ונקודים. דהנה אי' בע"ה שער מטי ולא מטי רפ"א ובשמ"ש שער הקדמות שער העקודים ד"ב וז"ל, כי האור הזה (היינו בחי' האור שמאיר בעולם העקודים) יצא כלול מן יו"ד נקודות אורות וכולן נכללים בנקודה העליונה שבהם הנק' כתר כו' וזהו טעם היות אלו ה"י נקודות נק' בשם עקודים כי יצאו כולם מקושרות קשר אחד אמיץ וכלולות תוך הכתר שבהם כנזכר (והיינו שנק' רק נקודה אחת וכמש"ש לקמן וז"ל ולכן נק' עולם זה עולם הנקודים לפי שבעולם העקודים כל האורות היו כלולים בהאור הנק' כתר שבכתר והוא כי בכל ספ"י וספ"י כלולה מ"י חלקים והם נק' נקודים, והכתר שבכתר היא נקודה אחת בלבד ובה היו כלולים כל ה"י ספ"י דבחי' אורות כו' עכ"ל. ונמצא אף שכלולים שם היו"ד ספ"י מ"מ היא רק בחי' אחת לבד כו') ואח"כ נתפשט אור העליון יותר למטה כו' ואז נאצל עולם הנקודים כו', וביאר שם דבעולם הנקודים נתחלקו האורות הנכללים בנקודה אחת הנק' כתר שבכתר (שזהו בחי' העקודים כנ"ל) ונעשו יו"ד נקודות הנקראי' כתר שבכתר כתר שבחכ' כו' וכל נקודה מאלו כוללת יו"ד נקודות כו', והיינו דבעולם הנקודים נתגלו הכתר של כל ספ"י יעו"ש באורך.

והענין ע"ד החסידות מבואר דבעולם העקודי' אף שיש שם ע"ס והו"ע ע"ס הגנוזות במאצילן מ"מ ה"ה עקודים וקשורים עד שאין לחלק בו מדרי' כלל, וכמו עשר כוחות הנפש הכלולים בעצם הנפש וכמו שנת"ל דכמו שהן כלולים בהעצם ה"ה כמו העצם ממש עד שלא יתכן בהם גם ההתכללות כו' מפני שאינם בבחי' גילוי עדיין כו' כנ"ל, וכמו"כ הוא בחי' העקודים דכללות האור שבעולם העקודים נק' רק נקודה אחת כנ"ל בשם שה"ק, והוא מפני שהע"ס שבו אינם ניכרים למציאו' בפ"ע כלל, ועיקר המשל דצור החלמיש הנ"ל הוא על הע"ס הגנוזות כו' וכמ"ש במ"א (וזהו הטעם מה שלא ה"י השבירה בעולם העקודים מפני שהע"ס דשם כלולים בהעצמות ואינם ניכרים כו' וממילא אינו שייך שינגדו זל"ז דזהו סיבת

השכירה כו' וכמ"ש במ"א). אמנם עולם הנקודים הוא דהאורות כמו שהן בפשיטותן כך יצאו ונתגלו, ובתחילה כשהיו כלולים בנקודת כשב"כ דעקודים הרי היו בטלים במציאות כו' כנ"ל, אמנם כשנתגלו היה מציאות דבר כו' ושייך התחלקות חכ' וחסד כו', ומ"מ הם בחי' נקודות לבד, מפני שהוא התגלות הראשון מבחי' עקודים והוא שהאור שהי' בהעלם בעקודים נתגלה ויצא לחוץ, ובודאי דשם היו בבחי' כוחות פשוטים אחר שאינם בבחי' גילוי כו' כנ"ל, וכמו שהן בפשיטותן כן נתגלו כו'. ולכן כל ספי' נקודה שאין בה התחלקות כ"א האור פשוט דכל ספי' שכלול בה כל הפרטים בהעלם כו', וזהו בחי' חתר של כל ספי' שהוא בחי' אור כללי אור פשוט עדיין, וכידוע דמחכ' ולמטה הוא התחלקות וכמ"ש בתו"א בהביאור ל"ה וקיבל היהודים בסופו ובכ"ד, משא"כ בחי' הכתר הוא למעלה מבחי' התחלקות והיינו שהוא בחי' אור פשוט כו'.

ובדמיון הנ"ל בעולם הנקודים כמו"כ י"ל בדוגמא כזו בכללות גילוי הקו שנמשך מהנקודה דרשימה, אף שהוא בבחי' המשכה והתפשטות בלבד מ"מ מאיר שם האור בבחי' אור כללי בבחי' פשיטות עדיין, וזהו בחי' הנקודות שכל מדרי' בספירות ועולמות כו' כמו שהן בעצם אור הקו הן בבחי' נקודות לבד שהוא בחי' אור פשוט ונק' היולי לגבי מה שנמשך ממנו אח"כ ואינו דומה להיולי דנקודת הרושם שאין שם בחי' אור פרטי כלל משא"כ בבחי' הקו שיש שם מדרי' פרטים אלא שהן בבחי' נקודות כו'. ולפי"ז יתכן לומר בבחי' הקו מלמעלה ומטה אחר שיש שם בחי' גילוי אור ויש בו הפרטים שיתגלה אל המקבל רק שהן בפשיטותן, וכמו בעולם הנקודי' אינו דומה בחי' הכתר שבכתר עם בחי' חתר שבחכ' וכתר שבחסד כו' אלא שכולן בבחי' נקודות כו', כמו"כ בבחי' הקו אף שהוא בבחי' חיבור נקודות יחד היינו בחי' אורות פשוטי' מ"מ שייך בו מעלה ומטה כו' (ומובן דכל מה שנת"ל מן שלהבת בגחלת ומענין עקודים ונקודים זהו רק דמיון ודוגמא לבחי' רשימה וקו, דבאמת בחי' הקו למעלה גם מבחי' א"ק כידוע, וגם בעצם ענינם אינו דומה כלל בחי' נקודות דקו לבחי' עולם הנקודים וכמשי"ת ג"כ לקמן, רק מהענינים הנ"ל יש לצייר להבין ענין בחי' הקו שהוא בבחי' נקודות כו' כנ"ל). והנה עפ"י הנ"ל לכאן י"ל דכללות המשכת הקו בכל עולם ובכל ספי' שנמשך הרי עצם הקו הוא בחי' יו"ד לגבי השטח, אמנם באמת י"ל דבחי' הקו אף שהוא מחיבור נקודות יחד כו', מ"מ הרי כולם בו בבחי' התאחדות והתחברות, ואינו דומה לבחי' נקודות דעולם הנקודים שהן בבחי' ענפין מתפרדין כמבואר במ"א, והיינו מפני שהן בגילוי ממש כנ"ל בבחי' יש, משא"כ בבחי' הקו היה בבחי' יחוד והתכללות, והראי' שהרי ע"י הקו נעשה היחוד והתכללות הפכים גם בעולמות ופרצופי' הנמשכים ממנו עד בחי' ע"ס דאצי' דאנת הוא דנשיק לון ומיחד לון כו', וא"כ כ"ש דהמדרי' שבו הם בבחי' יחוד והתכללות, וא"כ י"ל דחיבור נקודות שבקו זה (לכל מדרי' פרטית) זהו בחי' השטח בו עצמו כו' ובחי' ראשית הקו שהוא המשכה כללית שכולל כל הפרטים זהו עיקר בחי' היו"ד. גם י"ל דמה שאמר דבחי' הקו הוא

מחיבור נקודות יחד אין זה על כל בחי' הקו מראשית המשכתו עד סוף סיומו בעולם האצי', וכן נראה במ"א דזהו רק בבחי' ראשית הקו קודם שנמשך בבחי' שטח דה"א ראשונה, שא"א לשטח דה"א בלי קו תחילה וזהו"ע נקודה קו שטח בכללות (ר"ל בעצמות המשפיע כו').

והענין הוא דלפי מה שנת"ל בענין יחיד ואחד כו' מובן שיש ג' מדרי' באופן המשכות האור מן הכח ההיולי העצמי עד שיהי' מוכן להשפיע אל המקבל, וכמו במדת הטוב הא' הוא בחי' מדת הטוב הכלול בעצמותו שאינו בבחי' גילוי בעצמו כלל (וכל הגילויים נמשכים ממנו כו' כנ"ל וכמ"ש במ"א), הב' מה שנתעורר באיזה הטבה להיטיב לזולתו ועדיין איננו יודע איך ומה תהי' ההטבה כו', ומאחר שנתעורר באיזה הטבה הי' בחי' גילוי אור שיומשך לזולתו ויש בו בחי' מדרי' פרטית אלא שהן בהעלם עדיין מפני שלא נתמצם עדיין האור שיהי' לפ"ע המקבל ואילו הי' מתגלה האור כמו שהוא לא הי' המקבל יכול לקבלו כלל כו' מ"מ הי' בחי' גילוי אור כו', ואח"כ בא לידי השערה בכח, והיינו שמשער מה שהוא טוב להמקבל ואיך יבוא האור לידי גילוי כפרטים ומדרי' מחולקים ובאיזה אופנים כו', ועדיין לא נתגלה רק שהוכן והושער בכח איך שיבוא לידי פועל כו' וזהו מדרי' ג' והכל בעצמותו עדיין כו' כנ"ל. וכמו"כ יובן בענין נקודה קו שטח בכללות, דנקודה זהו בחי' מדרי' הא' הנ"ל שהיא נקודה כללית שאינו ניכרים בה הפרטים כלל כו', ובחי' הקו הוא המדרי' ב' הנ"ל שהוא בחי' גילוי ויש בו פרטים בהעלם אלא שאינם לפי ההשערה בהמקבל עדיין, והיינו מה שמריבוי נקודות יחד נעשה קו והוא שהריבוי פרטים שבו הן בבחי' אורות פשוטים עדיין, ומהקו הזה נעשה אח"כ השטח והוא בחי' ההשערה בכח כפי מה שיהי' בפועל, דזהו אות ה' שהוא בהתפשטות אורך ורוחב כו', והיינו מדרי' ג' הנ"ל. ויש לומר בב' אופנים, דנקודה בבחי' מדרי' הא' הנ"ל הוא בחי' נקודת הרושם, והמדרי' הב' הנ"ל הוא בחי' הקו והיינו בחי' ראשית הקו קודם שנמשך ממנו השטח דה"א ראשונה שם שייך לומר שהוא בבחי' נקודות היינו בבחי' אור פשוט כו' כנ"ל (משא"כ בחי' הקו שאחר הה"א הגם שהוא ג"כ בבחי' היולי לגבי שטח דה"א אחרונה מ"מ הוא באופן אחר כמשי"ת אי"ה ולא שהוא בבחי' נקודות, כן נ"ל מכ"ק בד"א, דא"א לומר שהוא בבחי' אור פשוט אחר שכבר הי' ההשערה בכח בבחי' ה"א ראשונה והי' רק בחי' האורך מה שנמשך מן המשפיע אל המקבל טרם שנתלבש עדיין בהמקבל דזהו בחי' שטח דה"א אחרונה כו'), ומפני שהוא בבחי' נקודות כו' לזאת בבחי' הקו עצמו י"ל שהוא בחי' יו"ד להיות כל מדרי' שבו בבחי' נקודה כללית (ומכל נקודה כללית שבקו זה נעשה שטח בה"א כו'). והאופן הב' שיי"ל דבבחי' הקו הזה גופא הנה בראשית המשכתו הוא כולל כל מה שנמשך ממנו אח"כ וזהו בחי' היו"ד שבקו, והנקודות הנ"ל זהו מה שנמשך מן היו"ד אל הה"א ראשונה כו' כנ"ל. ואיך שיהי' הרי מוכן מהנ"ל דבחי' ראשית הקו הוא בחי' נקודה דיו"ד (ואפשר דלגבי נקודה דקו י"ל דנקודת הרשימה הוא כמו נקודה בלי ציור אות יו"ד כו' וכמ"ש במ"א).

ואות ה' י"ל שהוא בחי' פרצוף א"ק שהוא נק' מח' כללית שעז"א צופה ומביט עד סוף כל הדורות כו' פי' שכל מה שיתהווה בכל העולמות ופרצופים מרכזי עד סוכיז הכל עלה במח' הנ"ל, וכמבואר במ"א בענין קורא הדורות מראש, דדורות הם ע"ס דאצי' שנק' דורות ל' דרי דרי שורות כו' וקורא וממשיך אותם מהראש דא"ק שהיו כלולי' שם כו', ואם כי הוא בסקירה אחת עדיין ונק' מח' כללית עדיין כו', היינו מפני שהוא עדיין בעצמות המשפיע ואינו בערך המקבל עדיין והוא מפני שמאיר שם האור העצמי כו', אבל מ"מ מאחר שצופה ומביט עד סוף כל הדורות עד גם בחי' ע"ס דעשי' ומה שמתהווה מהם (עמ"ש מענין בחי' א"ק בד"ה והי' אמנות כו') הרי בעצמותו גופא הוא ההשערה בכח כל מה שיהי' בפועל כו'. וזהו בחי' אות ה' ראשונה, שכ"ז עדיין בעצמות המשפיע כו'. ואח"כ אות וא"ו שהוא הגילוי מהה"א י"ל שהוא בחי' כתר דאצי' בחי' עתיק ואריך, דזהו בחי' כתר הפרטי דהיינו גילוי רצון פרטי לגבי בחי' א"ק שהוא אור כללי דלהיות שסוקר הכל בסקירה אחת הרי לגבי' שוה אצי' ועשי' שהוא למעלה משניהם מפני שאינו בבחי' גילוי למקבלים ממש כו' כנ"ל, אמנם מה שנמשך בחי' הקו להיות בחי' עתיק ואריך שזהו בחי' גילוי להאציל עולם האצי' שנעשה כתר ועתיק לאצי' בפרט הרי זה בחי' גילוי מה שנמשך אל המקבלי' דהיינו בחי' ע"ס דאצי' דשם בחי' התלבשות אורות בכלים ממש כידוע ולכן בחי' המשכת הקו מא"ק בכתר זהו בחי' הוא' שנמשך מה"א ראשונה לעשות השטח דה"א אחרונה והיינו בחי' ע"ס דאצי' שמתלבש בבחי' ספי' פרטיות כו'.

וענין בחי' השטח דה"א אחרונה י"ל על ב' אופנים, הא' דהיינו מה שנתפס אצל המקבל (היינו עולם האצי', וכמו"כ י"ל בכל ספי' בפרט כו') בריבוי פרטים דהיינו הספי' פרטיות, והב' י"ל דהיינו ג"כ בהמשפיע, והוא ע"פ מ"ש במ"א דהלא אוא"ס לאו מכל אילין מדות כלל ואיך יומשך ויתלבש בבחי' חו"ג, וצריך להיות ע"י צינורות מיוחדים לחסד בפ"ע ולגבו' בפ"ע, וכל הצינורות האלו נמשכים מהקו וחוט שהוא עדימ' הצינור הנמשך מאוא"ס כמ"ש בע"ח בתחלתו וז"ל, וקו זה הוא כעין צינור דק א' אשר דרך בו מתפשט ונמשך מימי האור העליון של א"ס כו', וכ"ה במ"ש ש"א פ"ב וז"ל, וכל הקרוב יותר אל הקו והצינור מקבל ממנו ראשונה הוא גדול מתכירו כו', והוא כמו עדימ' הצינור שמקלח בו מים מהנהר הגדול ובעברו בשטח הארץ ממשיך ממנו קילוח מים לכלים רבים הנמצאים שם סביבו כו', ומובן שא"א שהכלים הקטנים יקבלו מהצינור הגדול ובהכרח לומר שיש כמה צינורות המסתעפים מהצינור הגדול כדי שתעבור השפע ע"י הצינורות לכל כלי וכלי בפרט, ויש לכל כלי צינור קטן מיוחד כו' וכולן מקבלים מהצינור הגדול כו', וכ"ז משל להבין ענין הקו"ח שנמשך מעצמות אוא"ס שהוא כמשל הצינור וממנו יסתעפו צינורות קטנים, כי הכלי' פרטים א"א להם לקבל מעצם הקו

אף שהוא כצינור דק לגבי אוא"ס ממנו למעלה הוא מבחי' המשכה ככלים פרטים כ"א יסתעפו ממנו צינורות קטנים דהיינו בחי' פרטי המשכות הקו הזה לכל ספי' וספי' בפרט, כמו אור ההמשכה מהקו להיות ספי' החכ' דאצי' הרי נמשך בצינור מיוחד כו' וכן לספי' הבינה כו' הכל כמו שהי' ההשערה תחילה בבחי' ה"א ראשונה הנ"ל, והי' כמו עד"מ הדרך שנמשך והולך מעיר לעיר הנה עיקר הדרך הגדול הוא שיכולי' לבוא ע"י לעירות הרבה מסביב ע"י דרכים קטנים שעוברים ומסתעפים ומגיעים להרבה מקומות ע"י ומאותן המקומות יכולים לבוא אל עוד מקומות והכל ע"י הדרך הגדול כו', ועמ"ש בפרד"ס שער הכינויים ערך דרכים ובק"י ע' דרך שהוא בת"ת, וי"ל דשם עיקר גילוי הקו, גם י"ל דדרך הוא שם הוי' וכמ"ש דרך הוי' ומבואר בס"ק דבש' הוי' יש כ"ו דרכים, וי"ל דהיינו בחי' הדרכי' המסתעפי' כו' כנ"ל, וכמו"כ התורה נק' דרך כו' וכמשי"ת. ועפ"י הנ"ל י"ל דזהו שטח דאות ה"א אחרונה במשפיע מה שנמשכים צינורות פרטים לפרטי כלי המקבל כו' כנ"ל.

ולפי"ז י"ל דכללות בחי' הקו נק' היולי גם בבחי' אורך שבו שלא מעצמות הקו נמשך בהכלים כ"א מה שנמשך ע"י הצינורות קטנים כו' כנ"ל. וי"ל דזהו מ"ש בשעה"י בענין הקו שאינו ענין פרטות אופן המשכה כלל רק מה שנמשך האור מלמעלה למטה בלבד כו', דהיינו כנ"ל דעצם הקו הוא כעין צנור גדול הנמשך מלמעלה למטה וכפי אופן הצינורות כן הם פרטי ההמשכות ממנו כו'. וזהו"ע כללות שם הוי' בבחי' הקו מראשית המשכתו עד שמתלבש בעולם האצי' שהוא ע"י ד' אותיות י"ה בעצם המשפיע עדיין ואותיות ו"ה הוא הגילוי עד שנמשך בחי' אור הנאצל בהתלבשות אוב"כ כו'. וזהו"ע ד' שמות דע"ב ס"ג כו' שזהו בחי' הבאת האוא"ס דכדי שיומשך בחי' החכ' דשרשה בבחי' חכ' דא"ק ולמעלה בבחי' נקודות דקו כו' כנ"ל הנה אופן המשכתו הוא ע"י שם הוי' דע"ב וכן בינה נמשך האור בבחי' שם ס"ג כו'.

היוצא לנו מכל הנ"ל דכל בחי' ההמשכו' והגילויים מאוא"ס הן בחי' המשכת הכלים והן המשכות האורות הכל הוא רק בבחי' אותיות ושמות לבד. ובזה יובן איך שאינם ערוך הא"ס כלל, וכמו עד"מ שמו של האדם שאינו שייך כלל למהותו ועצמותו רק כדי שיהי' נפנה לקוראיו הנה ע"י השם הוא נתפס להיות יוכל לקראתו בשם זה לזולתו אבל כמו שהוא לעצמו א"צ כלל להשם כ"א לזולתו. ונמצא ענין השם הוא כמו בית יד של הכלי שאינו עצם הכלי, דעצמות הכלי הוא מה שהיא כלי לקבל בתוכה המים או היין הנתון בתוכה, אבל הבית יד אין בו תוך לקבלה וע"כ לא יתייחס כלל עם עיקר הכלי, אך מ"מ יש בו תועלת השייך אל ענין אחר, והוא כדי שיוכל ליקח הכלי ביד ולשתות בו, שאם אין לו בית יד הרי לא יוכל ליקח הכלי ולשתות בו מה שבתוכו וע"י הבית יד יתפסה וימשכנו איליו, ואעפ"כ הבית יד הוא רק טפל לעצם הכלי דהלא אם אינו צריך לתפוס בו דהיינו כשאינו צריך להטותו ממקום למקום א"צ להבית יד ולא יפול חסרון בהכלי

בהעדר בידי יד כשאינו צריך להטותו כו'. וכמו"כ הוא ענין השם הוא רק בית יד לצורך זולתו להטות את האדם איליו, אבל לעצמו איצ להשם כלל כו'. והנמשל מזה יובן למעלה בהשמות עליונים שהו רק המשכה לזולתו ואינו נוגע לעצמותו כלל והיינו שהוא רק הארה בעלמא מה שנמשך לזולתו לבד ואינו בערך עצמותו וכמו שם האדם שאינו נוגע לעצמו כו'.

וביאור הענין הוא דהנה בשמות יש ג' מדרי' הא' שם התואר והב' שם הכינוי דהיינו שם הפעולה, ושניהם הם בכלים, ושם הפעולה הוא בחיצוניות הכלי ושם התואר בפנימיות הכלי, והג' הוא שם העצם דהיינו בהאור. וענין שנק' פנימיות הכלי שם התואר להיות שמתאר את האור, משא"כ חיצוניות הכלי הוא רק השפע לזולתו. ויובן זה כמו עדי"מ באדם יש כלי לאור החכ' דהיינו מוח החכ' ואם הוא איש חכם מופלג נק' בשם חכם גדול הרי קריאת שם זה חכם הוא שם התואר כי מה שנק' חכם אינו ע"ש החכ' והשכל הפרטיות שיש במציאות בכלי מוחו שכבר למד וקבל הרבה חכ' כו' וילמד לכל כו', כי זהו נק' שם הכינוי לבד שמכנים לו שם זה חכם מצד הקבלה שקיבל בכלי מוחו הרבה חכמות, והוא פעולת כלי מוחו לבד שפעל ולמד וקיבל ולכן נק' שם הפעולה, ובפרט מה שנק' חכם ע"ש שמשפיע ומלמד לזולתו שזהו רק שם הפעולה והכינוי כו', וזהו רק חיצוניות הכלי שאינו שייך כ"כ לעצם חכמתו, וכידוע דכל השפעה אינו בערך העצמות כו' כנ"ל וכמ"ש במ"א, אבל שם התואר הוא מה שנק' בשם חכם ע"ש עוצם כלי חכמתו דוקא, והיינו מה שכלי מוחו הוא בחי' כלי קיבל לקבל ולהעמיק חכ' ושכל להשכיל בו בכל פעם שילמוד אעפ"י שאין מציאות החכמה במוחו עדיין, זהו הנק' שם התואר, ולא ע"ש החכ' שכבר למד וישנה במוחו דלזה יש שיעור מוגבל כפי ערך שקיבל, ואף אם יתחכם בזה הרבה מ"מ יש לזה קץ וגבול כו', והוא רק חיצוניות הכלי דבאמת אין זה ממהות ועצמות הכלי כו' וכמ"ש במ"א, אמנם פנימיות הכלי הוא עצמות הכלי מה שהיא כלי לקבלה, ובזה השם חכם מורה מה שהוא כלי לקבל כל מיני חכ' ושכל והוא שישכיל בה לעומקה יותר מזולתו מפני שכלי מוחו רחב יותר כו', וזה לא יתכן לקרוא בשם הפעולה אחר שלא פעל עדיין מאומה, וגם א"א לקרותו שם עצם שהרי אינו עצם החכ' רק הכלי לקבל אור החכ' כו', ונק' בשם שם התואר, ופ"י תואר הוא שמתאר עצם מהות הכלי עצמה כו', וגם שהכלי מתארת את האור.

והענין הוא דהנה פנימיות הכלי הוא מה שהיא כלי לקבלה דזהו מהות ועצמות הכלי כו' (וכמו הכוס דפנימיותה הוא מה שמקבלת את היין דזהו עצמותה כו' וכמ"ש במ"א) והיא מתאחדת עם אור העצם עד שהם בערך זל"ז, ומהתעבו' האור נעשה הכלי כו', וכמו אור עצם השכל שנק' שם

העצם כמו שנק' חכם גדול ע"י אור החכ' בעצם כחכמת שלמה שהי' שופע בו ממקור החכ' העליונה בלי גבול ושיעור כלל בכל חכ' ומדע כו' כמ"ש וה' נתן חכמה לשלמה, וכת"י יהיב חכמתא לחכימין שיש בזה ב' דברים, א' בבחי' האור שזהו שפע העליונה מלמעלמ"ט להיות כח רב בעצם כח השכל שמאיר בתוס' מרובה וכמעייין המתגבר שממציא מושכלות עמוקות עד אין שיעור, והב' בחי' כלי המוחין שיכול להעמיק ולקבל כל שכל שנק' גם זה חכם כנ"ל אלא שהוא מצד הכלי שזה נק' שם התואר כנ"ל, ופי' יהיב חכמתא לחכימין כולל שני הדברי' הנ"ל, דלכאור' מאחר שהן חכימין בלא"ה מה"ע מה שנותן להם חכ', אלא חכימין הוא בבחי' הכלי שהוא כלי לקבלה ה"ה ראוי ליתן לו השפע אור דחכ' בכללות כו'. וזהו שנק' פנימיות הכלי שם התואר מפני שמתאר לעצם אור השכל, וכמו תואר הפנים שמראה על העצם כמו"כ פנימיות הכלי מתאר את האור שמפני שהיא כלי לקבלה מאיר בה אור עצם החכמה כו' וכנ"ל בענין יהיב חכ' לחכימין כו'. ונמצא מובן שיש ג' מדרי' בשם חכם, הא' הוא שם הפעולה והוא חיצוניות הכלי (ומ"מ יש לו ג"כ התאחדות עם העצם שלפ"ע מעלת עצם חכמתו כ"ה השפעתו לזולתו כו' אלא שעצם ההשפעה אינו בחי' העצמות כו'), הב' שם התואר והוא פנימיות הכלי שמתאחדת עם האור, והג' שם העצם והוא בעצם האור כו'.

וכמו"כ יוכן במדות חסד וגבו' כו' שיש בזה ג"כ הג' מדרי' דשם, ב' מיני שמות בב' מיני כלים, שם התואר בפנימיות הכלי שמתאר לעצם חסדו, ושם הכינוי בחיצוניות הכלי ברוב פעולת התפשטות החסד כו', ושם העצם הוא ע"ש עצם כח החסד כמו שהוא טרם שיתואר בכלי הפנימיות כו'. והנמשל מזה יוכן למעלה בהשמות עליונים באו"כ דע"ס דאצי' שיש בזה ג' מדרי', הא' בבחי' חיצוניו' הכלים שהן בחי' השפעה לבד חוץ לעצמותו והיינו להמשיך אור בבי"ע, וכידוע דלמיד' כלים חיצונים דז"א נעשים נר"ן לבי"ע, ולכן נק' הכלים בשם דמות מפני שהן השפעה לזולתו כו' דכמו שבחי' נה"י בפרט שהן חיצוניות המדות הן לבר מגופא כו' כידוע ומבואר במ"א כמו"כ בחי' חיצוניות הכלים בכלל הן אינם לצורך עצם מהות הכלים כ"א להשפיע לזולתו, ולכן נק' בשם כינוי או בשם הפעולה, ובחי' פנימיות הכלי הוא בחי' שם התואר וכמו האור העצמי דבחי' חכ' שנאצל בכלי החכ' שנק' חכמה מוחא כו' דהאור הוא בחי' שם העצם והכלי הוא בחי' שם התואר שמתאר לעצם האור ומתאחדת עמו כו' כנ"ל.

והנה מהנ"ל מובן דשם העצם ושם התואר שניהם הם בבחי' שמות עצמיים עדיין, דהלא גם שם התואר הוא ע"ש עצם מהות הכלי מה שהוא כלי לקבל בתוכו בחי' האור העצמי, ולא ע"ש ההשפעה כו', דדוקא בחי' חיצוניות הוא מה שאינו לעצמו כלל כ"א לצורך השפעה, וכמו חיצוניות כלי הגשמי

כמו כוס עד"מ דחיצוני' הכוס הוא רק שאוחז בו בידו לקרבו איליו לשתות ממנו וכמו בית יד הכלי שאינו משמש לעצמו כ"א להשפעה לבר כו', והנמשל מזה למעלה הוא בבחי' חיצוניות הכלים דע"ס דמחיצוניות כלי החכ' נמשך להיות חכ' בבי"ע ומחיצוניות החסד נמשך חסד בבי"ע כו', אמנם בחי' פנימיות הכלי הוא לצורך עצמו מה שהוא כלי לקבלה, שזהו עצם מהות הכלי כו' וכמו"כ שם התואר ה"ה מורה על העצם היינו מה שהוא לצורך עצמותו וכמו שם חכם דמורה על עצם כח חכמתו מה שבכוחו להשכיל בכל דבר חכמה לעומקה, ומכ"ש שם חכם שנק' ע"ש עצם חכמתו להשכיל ריבוי מיני השכלות מבחי' אור חכמתו שמאיר בו כמעייין המתגבר כו' כנ"ל. והנמשל מזה למעלה צ"ל דשם חכמה הוא מה שמורה על העצמות וכמאמר אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא כו', דחכ' ידיעא היינו בחי' חכ' דבי"ע וגם בחי' חיצוניות דכלי החכ' דאצי' י"ל שנק' ג"כ בשם חכמה ידיעא ע"ש שמוזה נעשה בחי' חכ' בבריאה כו' כנ"ל, אמנם מה שאנת הוא חכים בבחי' חכ' מוחא, והיינו בחי' אור החכ' העצמית שנאצלה מאוא"ס ונתלבשה בכלי החכ' בפנימיותה שהיא למעלה מעלה מבחי' השפעה בבי"ע, ה"ז לא בחכ' ידיעא כלל כ"א בחכ' העצמות כו'. ולכאור' זה סותר לגמרי למשנת"ל דכללות ענין האור"כ מאחר שבשם יקרא ה"ה מה שחוץ לעצמותו לבד דהיינו רק מה שנוגע לזולתו ולא לעצמו כלל וכמשל בית יד הכלי כו' כנ"ל.

אך הענין הוא דבאמת א"א לומר דבחי' שם התואר ושם העצם למעלה מורה על העצמות דכל שם הרי הוא שלא בערך העצמות כלל ועיקר ענינו הוא רק לזולתו כו'. וכן מובן מהמאמ' דפתח אלי' הנ"ל במ"ש אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא ומבין כו' לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך כו' ולאחזאה לון איך מתנהגא עלמא כו', הרי גם מה שאנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא דהיינו בחי' שם ע"כ דחכ' שמתלבש בפנימיות כלי החכ' וכן שם ס"ג בבינה כו' הוא רק לאחזאה איך מתנהגא עלמא בלבד, דהיינו רק לצורך העולמות ולא לצורך עצמותו ח"ו כו', להיות ידוע דכללות עולם האצי' הוא רק מה שהוא ממוצע בין א"ס ובין בי"ע, דמפני שעלה ברצונו ית' לברוא את העולם היינו בחי' עולמות בי"ע להיות בבחי' יש כו' וכמא' נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' ע"י תומ"צ למטה כו', וא"א להיות מציאות היש דבי"ע מאוא"ס עצמו, ולזאת צ"ל תחילה התהוות עולם האצי' דאף שהוא אלקות כמ"ש במ"א מ"מ ה"ה בחי' התלבשות אורות בכלים ממש ונק' כלים מוגבלים שמגבילים את האור ועי"ז אפשר להתגלות בבי"ע, דאור הבלתי בע"ג דהיינו קודם שמתלבש בכלים א"א שיומשך להיות מקור לבי"ע, אמנם ע"י התלבשותו בכלים בבחי' התלבשות גמורה כענין התלבשות כוחות הנפש באברי הגוף כו' כמ"ש במ"א, הרי הכלים מגבילים את האור עד שיוכל להתהוות בבי"ע נבראים בעלי גבול ומדה וכמא' איהו וגרמוהי חד לברוא בהם ועל ידן מאין ליש דעיקר ההתהוות הוא מהאור אלא שזהו ע"י הכלים בהתייחדותם עם האור כו' וכמ"ש באגה"ק סי' כ' ד"ה איהו וחיוהי דבכדי שיהיו בע"ג נתלבש אוא"ס בכלים ומתייחד בתוכן בתכלית היחוד עד

דאיהו וגרמוהי חד לברוא כו' יעו"ש (וכמ"ש במ"א דהתלבשות דאצי' הוא שהכלי מלבשת את האור ומתאחדים יחד, והאור שולט על הכלי להאיר ע"י כבי"ע להוות כו', עמ"ש בד"ה וידבר כו' את כה"ד האלה, רנ"א, דבאמת הא בהא תליא כו'), הרי דכללות הע"ס בחי' האורות ובחי' הכלים אף גם פנימיות הכלים הן רק לאחזאה איך מתנהג עלמין דבי"ע, ואינן בערך העצמות כלל. ומה שנק' שם העצם ושם התואר היינו לגבי עצם הכלים, וגם לגבי בי"ע נק' שמות עצמיים, והיינו מפני שבחי' פנימיות הכלים ומכ"ש אור העצמי קודם שנתלבש בהכלים אינם נשפעים ונמשכים לבי"ע, דמה שנמשך לבי"ע ממש הוא רק חיצוניות הכלי, אבל גם פנימיות הכלי הוא לצורך בי"ע, דא"א להיות חיצוניות אם לא יהי' תחלה בחי' פנימיות ולפ"ע הפנימיות כן הוא החיצוניות כו'.

ונמצא לגבי אוא"ס עצמו הרי גם בחי' האור ומכ"ש פנימיות הכלי הוא רק בחי' שם לבד דהיינו רק בחי' הארה לצורך הנבראים שאינו בערך עצמותו כו' (וכמו שגם באדם לגבי עצם הנפש הרי גם הכוחות עצמם דשם העצם הנ"ל הן רק גילויים לבד ממנו כו'). וז"ש בראשית ברא בחוכמתא ברא דגם בחי' ראשית חכ' נמי מאמר הוא שנמשך מאין ליש להוות כו' דכל השמות הן רק מה שנגלה אוא"ס בעולמות שהוא גילוי הארה בעלמא שאינו מערך העצמות, דעצמות אוא"ס הוא למעלה מעלה מבחי' השמות דעיב סי"ג דהיינו שמות הוי' בבחי' המשכת האורות דחוי"ב וכן השמות דאל אלקי' כו' בהכלים דע"ס דלאו מכא"מ כלל כו', וכל הע"ס בבחי' או"כ הן רק לאחזאה איך מתנהג עלמין כו'. ונמצא דלגבי אוא"ס גם השמות דשם התואר והעצם הן כמו שם הכינוי והפעולה שהן התפשטות חוץ להעצם רק לפעול כבי"ע כו' כנ"ל.

אמנם עדיין צ"ל איך יתכן לומר בהשמות עליונים דהוי' אל ואלקים כו' שהן רק מה שחוץ לעצם כו', דהרי הו' שמות הוי' אל כו' הן שמות שאינן נמחקים, והיינו מפני שהם קדושים בקדושתו העצמית כו', ואיך נא' שהן חוץ לעצם כו'. אך הענין הוא דבחי' או"כ דאצי' אף שהן חוץ לעצם והיינו שהן רק בחי' גילוי אור לבד לצורך הפעולה שאינן בערך העצמות, מ"מ ה"ה בחי' אלקות ממש בלתי נפרד מיחודו ואחדותו ית' והיינו שהן מיוחדים ממש בעצמות אוא"ס וכמא' איהו וחיוהי חד שהן חד ממש וכמאמר אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון הרי הוא מקשר ומייחד גם לבחי' הכלים דזהו"ע עשר תיקונין דעז"א אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין שהן בחי' הכלים כמ"ש במ"א בתו"א ד"ה פתח אלי' ובהגהות לשם, ועז"א אח"כ ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון כו' היינו שמקשרם עם העצמות כו' (ע"י שהם מיוחדים עם האור כו'), וא"כ כ"ש דבחי' האור מיוחד עם העצם כו'. ובאמת י"ל דשם אור מורה ע"ז, דכל אור ה"ה דבוק תמיד בהמאור, דאם יהי' דבר מפסיק בין המאור להאור יופסק האור, וכמו אור זיוו השמש הנה כאשר נשקע השמש מתחת גם זיוו אינו נמצא בעולם כו', הרי דמציאות הזיוו והאור

הוא רק כשדבוק במקורו (ולכן האור מעין המאור כו'). וזהו אחד מהטעמי מה שכינו המקובלים להאורות עליונים בשם אור להורות שהוא דבוק תמיד במקורו, ואף שהוא רק הארה בעלמא שאין בו מבחי' העצם כלל (ולכן אין לו ערוך אל העצמות ממש, אף שהוא מעין המאור כו', מפני שהוא רק הארה וגילוי מן העצם, ועצם העצמות הוא באופן ומהות אחר לגמרי, ולזאת האור שאין בו מן העצם אינו בערך העצמות כלל, וכמו כל גילוי אור לגבי הכח ההיולי העצמי כו', ולמעלה מזה דעל העצמות אינו שייך לומר גם כח היולי עצמי וכמו עצם הנפש שמושלל גם מכחות היולים העצמיים שבו כו'), מ"מ ה"ה דבוק ומיוחד בהעצם תמיד כו', וכמ"ש במ"א דזהר"ע מה שאמרו כ"ע אע"ג דאיהו אור צח כו' אוכם הוא קדם עה"ע דמפני שכ"ע הוא בחי' האין של היש האמיתי (ואין ואור הוא ענין א') והוראת שם אין הוא שדבוק בהיש, ולכן ה"ה אוכם שהוא הביטל והיחוד מה שדבוק במקורו כו'. וכמו"כ הוא בבחי' או"א"ס כמו שמאיר באצ"י ה"ה דבוק ומיוחד במקורו כו', וכן הוא בבחי' הכלים שגם המה מיוחדים עם האור, הגם שמהות הכלים רחוק ממהות האור מ"מ אחר שמתצמצם האור ומתלבש בהכלים ה"ה מתאחדים יחד וכמא' איהו וגרמוהי חד, דגם גרמוהי שהן הכלים מיוחדים עם בחי' איהו, ועל כללות ע"ס אמר בס"י שהן כשלהבת הקשורה בגחלת דהיינו להורות על היחוד שמיוחדים כו'.

וביאור ענין בחי' היחוד והחיבור דע"ס דאצ"י באו"א"ס ידוע שזהו כדמיון חיבור וקישור הנפש עם הגוף שהרי אמר חכ' מוחא חסד דרועא ימינא כו' שזהו בציוור אדם בהתלבשות אור החכ' והמדות בכלים כמו ציוור האדם למטה, והרי נפש וגוף הם ב' הפכים לגמרי, ומ"מ ה"ה מתחברים ומתאחדים יחד שהנפש פועל פעולתו ע"י הגוף דוקא כמו לראות דבר גשמי בכח הראי' הרוחניות שבנפשו הוא ע"י חומר כלי העין וכן לשמוע ע"י חומר האוזן כו' וכמו"כ פעולת כל דבר אם שהנפש פועלת הדבר מ"מ ה"ז ע"י אברי הגוף דוקא, והוא מפני שהנפש מתלבשת באברי הגוף בדרך התאחדות שהגוף והנפש מיוחדים, ולכן אנו רואין באופן פעולת הנפש בהגוף שמיד שעולה ברצון נפשו לעשות איזה דבר כמו לנענע בידיו או ברגליו ה"ה תיכף מנענע בלי שום עיכוב וכלי שום שהיית זמן כאילו הנפש בעצמה ומהותה מתנועעת בלי שום דבר אחר נפרד ממנה, ובאמת הגוף נפרד מהנפש והוא רק לבוש אל הנפש, אלא שהן מתאחדים ביחוד עצום עד שהן כמהות אחד ממש כו' עד שבלתי הגוף לא יפעול הנפש מאומה, ולכן נק' תיקונין שמתקנים את הנפש כו' כמ"ש במ"א, וכן הנפש מתפעלת ממקרי הגוף, אף שהנפש קודם התלבשותה בגוף ה"ה מושללת לגמרי מכל גדר גשמי ואף גם מחיות גשמי, וגם לאחר שמתלבשת בגוף הרי אור וחיות הנפש הוא חיות רוחני בעצם שמושלל מגשמי ומ"מ מתפעלת ממיקרי הגוף, שהנפש תרגיש כל כאב וכובד באברי הגוף, וכן תצטער הנפש מכל צער גשמי כמו שנראה פנים רעים בלקותא בדם הגשמי בצער ויגון הנפש וכן פנים צהובים ומאירים בדמים מבשורה טובה שתשמח הנפש ותתענג בהם כו', שמזה נראה לעין

שיש קישור וחיבור ממש להנפש עם הגוף, אעפ"י שמצד הנפש עצמה שמושלת מכל תואר חיי בשר גשמים קודם שמתלבשת בגוף, ולא הי' מהראוי כלל שתתפעל ממיקרי הגוף כמו קודם התלבשותה שא"א לומר שהייתה מתפעלת ממיקרים גשמים כמו צער ועונג גשמי, אחרי שהיא מובדלת מכל תואר גשם, וכמו"כ הי' צ"ל אחר שהיא מלובשת בגוף, ואנו רואין שאינו כן אלא היא מתייחדת ביחוד גמור כו' כמובן מכל הנ"ל.

אך הענין ידוע דמה שהנפש מתלבשת בגוף זהו רק הארת הנפש, דעצם הנפש הרי הגוף קטן מהכיל שיתלבש בתוכו וכמ"ש במ"א ורק הארה ומקצת מהנשמה מתלבש בהגוף בהתחברות בכלי הגוף, עד שחיות הגוף מקבלת חיותו ושפעו רק מאור וחיות הנפש הרוחני ופועלת בהגוף וכן מתפעלת ממיקרי הגוף כו' כנ"ל, אבל מהות הנפש ועצמות הנפש אינה מקושרת בגוף בערך ויחוס עלי' ואינה מתפעלת בעצם כלל ממיקרי הגוף (וראי' מן הגלגולים ר"ל שהנפש תתגלגל בגוף הבהמה או גם בעץ ואבן שאינם כלים כלל לנפש אדם ואינה מתפעלת ממיקרי' כו' וצ"ע), ומה שנמשך בחי' אור להחיות הוא רק הארה בעלמא מן הנפש כמ"ש במ"א והארה זו מתאחדת עם הגוף כנ"ל (ובאמת גם עצם הנפש נאחזת ומוגדרת בהגוף וכמ"ש במ"א, וראי' לזה מאל"י דכאשר נתלבש בגוף להציל רהמ"ס לא בא לאדרא דרשב"י, דכשמתלבשת בגוף אי' להיות בשני מקומות כו', ועמ"ש מזה בס' קול ברמה בסוף ביאור האד"ר, אלא שאינה בדרך התלבשות ותפיסה שיהי' לה ערך ושייכות אל הגוף כו'). ואף דגם ההארה הנ"ל הוא אור רוחני, מ"מ הי' מתלבשת ומתאחדת עם הגוף כנראה בחוש כנ"ל. וכמו שהוא בגוף ונפש דאברי הגוף הם לבושי' ותיקוני' אל כוחות הנפש כמו"כ הוא בכוחות הנפש שהם מתקני' ומלבישי' את עצם הנפש ג"כ בבחי' לבוש המיוחד ומחובר כו' וכמ"ש כ"ז בד"ה פתח אלי' ובהגהות באורך יעו"ש.

והדוגמא מזה יובן למעלה בחי' קישור וחיבור אוא"ס עם הנאצלים שזהו כמו חיבור הנפש עם הגוף מחיי רוחני לחיי בשר בדילוג הערך מרוחני לגשמי כו' שאין שינוי כלל בעצם אוא"ס וכמ"ש אני הוי' לא שניתי כו' כי אין מהות ועצמות אוא"ס מלובש בהם רק בחי' הארה דהארה לבד שהן בחי' האותיות והשמות דע"ב ס"ג כו'. ועכ"ז גם זה אמת שיש קישור וחיבור לאוא"ס בע"ס דאצי' כנשמה בגוף וכמא' והוא נביעא (דהיינו בחי' הקו"ח שנמשך מ"ה דמצחא דא"ק דאיהו אורח האצי' כו') איהו כנשמתא לגופא כו' ואי אנת כו' כגופא בלא נשמתא כו' שזהו כמו חיבור אור הנפש בחיי הגוף מאחר שאמר חכ' מוחא חסד דרועא ימינא כו' והיינו התלבשות האורות בכלים. וע"כ אמר איהו וחיוהי חד וגם איהו וגרמוהי חד בהון, דכמו שיו"ד כוחות הכלולי' בעצם הנפש מיוחדים ביחוד עצמי, כך ע"ס הגנוזות במאצילן אעפ"י דלאו מכא"מ כלל אפי' בהעלם מ"מ נק' ע"ס הגנוזות בעצמות ומיוחדים בתכלית היחוד, כך גם בהארת האורות הגנוזות בעצמות מהעלם לגילוי בבחי' אורות בכלים שנק' גרמוהי ג"כ חד ביחוד עצמי,

כנראה לעין בחיבור וקישור הנפש שהכוחות הרוחניים מתפעלים מענינים גשמיים עד גם התענוג שבפעל הנפש שיתפעל מתענוג גופני ע"י התלבשותו בגוף, ונמצא הכוחות דהיינו שם העצם מתייחדים עם הגוף לפעול ולהתפעל שזהו"ע שם הפעולה והכינוי כו', וכמו"כ הוא למעלה בבחי' איהו וגרמוהי הגם שרחוק" הם זה מזה דחיוהי הוא בחי' שם העצם וגרמוהי הוא שם הפעולה, עכ"ז מתייחדים המה ביחוד אמיתי כו' לפי שזהו ג"כ מה שצמצם א"ע להיות לבחי' אוא"ס אח"ס קשר וחיבור באור"כ דבחי' אדם דוקא כמו להיות חכים ומבין באור"כ דוקא דחכ' מוחא וכינא לבא שהוא כפרצוף אדם כו', ועו"א ואנת הוא ממלא כל שמהו כו' ואנת הוא דקשיר ומייחד לון בבחי' יחוד והתכללות וע"ז בדוגמת ההתכללות באדם באברי הגוף שכוללים ומיוחדים יחד עד מבלי שימצא בהן רו"ס, וכמו"כ הוא התכללות באור"כ דאצי' שזהו אדמה לעליון שדומין לו ממש בהתכללות העצמי כו', וזהו שם מ"ה מלגאו דאיהו אורח האצי' שכוללם יחד ממש אע"ס שמצד בחי' אדם במוחא ולבא כו' יש בחי' רת"ס וימין ושמאל ואמצע כו' אבל מתכללים ראש וסוף כאחד ממש כו'.

ועפ"י הנ"ל מתורץ ענין הז' שמות שאינן נמחקים שהן בחי' שמות לבד והיינו גילויים בבחי' התפשטות והמשכה מאוא"ס ב"ה לאחזאה איך מתנהג עלמין כו' דזהו בחי' ציור אדם בפרטי ההתלבשות וההתחלקות בג' קוין שע"ז הוא פרטי אופני ההנהגה וההתהוות כו' וכ"ז הוא בבחי' ריחוק הערך מאוא"ס עצמו"ה דלאו מכא"מ איהו כלל וכמ"ש כי לא אדם הוא כו' ומ"מ הן שמות הקודש שאינן נמחקין מפני שהן אלקות ומיוחדין בבחי' העצמות, דזהו אדם אדמה לעליון מצד היחוד שמיוחדים בהעצמות הן בבחי' אצי', ואף גם בחי' אותיות ושמות דאצי' כשנמשכים בבי"ע ה"ה מיוחדים ג"כ וכמא' כגוונא דאינון מתייחדים לעילא באצי' אוף הכי איהו אתיחדת לתתא בבי"ע, ולכן ג"כ חיצוניות השמות והאותיות כמו שנכתבו בתורה הניתנת לנו בדיו גשמי על הקלף גשמי אינן נמחקים מצד היחוד שמיוחדים באוא"ס כו'.

ועפ"י כל הנ"ל יובן ענין בחי' ציור אדם למעלה דזהו בבחי' השמות והגילויים מעצמותו ית', דעצמות אוא"ס הוא למעלה מעלה מבחי' אדם וכמ"ש כי לא אדם הוא דלאו מכא"מ איהו כלל עד שגם בחי' גילויי היותר עליונים והו"ע המשכת הקו"ח מאוא"ס שלפני הצמצום הוא ג"כ רק בבחי' שמות ואותיות שאינן מערך העצמות כו' כנ"ל, ובתחלה ה"י הצמצום שנתעלם כל האור העצמי עד שנשאר רק כנקודה לבד ומוה נמשך בחי' אור הקו אחי"כ כו' כנ"ל באורך, ובבחי' ההארה הזאת שהוא בבחי' שם וגילויי בלבד בזה שייך בחי' ציור אדם. ואף גם זאת העיקר הוא בע"ס דאצי' להיות שמאיר שם רק בחי' הארה דהארה בלבד ונתצמצם ונתלבש בכלים שז"ע אות ה"א אחרונה דשם הוי" כו' כנ"ל להיות אנת הוא חכים בבחי' חכ' מוחא באור

וכלי וכמו"כ חסד דרועא ימינא כו' שם שייך בחי' ציור אדם, דאדם מורה על התחלקות ג' קוין וריבוי פרטים בשכל ומדות והרכבתן והתכללותן זה מזה, ועי"ז הוא פועל ריבוי פעולות כו', וכי"ז עי"ז שכוחות הנפש מתלבשים באברי הגוף בהתלבשו' ויחוד פנימי כו' כניל, וכמו"כ הוא בדוגמא למעלה בעי"ס דאצי' כו' כניל. ובאצי' גופא עיקר בחי' אדם הוא בכחי' המדות דאצי' וכמ"ש במ"א בענין וידעת היום והשבות אל לבבך דוקא כו', והוא מפני שבהמדו' נתצמצם האור יותר ולכן שם עיקר ההתחלקות דחו"ג בהתחלקות גמורה כידוע, ולכן כל הפעולות הם עי"ז המדות דוקא (וכמ"ש בסש"ב פט"ז דעשיית המצוה כדבעי למהוי הוא עי"ז דו"ר בהתגלות לבו דוקא כו', וזהו ג"כ הטעם שחיוב האדם בקיום התו"מ הוא בהיותו בן י"ג שנה דוקא מפני שאז הוא זמן השלמת המדות כו' כמ"ש בע"ח וכמ"ש במ"א).

ובי"אור הענין הוא דהנה נת"ל דכל ענין השם באדם הוא להיות נפנה לקוראיו בשמו שלעצמו אי"צ השם כ"א לזולתו, והנמשל מזה למעלה בבחי' השמות עליונים דעי"ב ס"ג כו' ואל אלקים כו' שהוא ג"כ להיות נקי בשמותיו ית' בעולמות ונבראים כו' וכמ"ש הודו לה' קראו בשמו, שע"ז נפנה כביכול ונמשך אל העולמות כו'. והענין הוא דהנה במא' דפתח אלי' אמר אנת הוא דאפיקת עשר תיקוניו וקרינו לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין (וי"ל בדא"פ דעשר תיקוניו הן בחי' הכלים וקרינו לון ע"ס היינו שע"י עבודה ממשיכים בחי' ע"ס דאורות כו', ועמ"ש במ"א דתיקוניו הם אורות המלוכשים בכלים, וי"ל דעשר ספירן הם בחי' ע"ס הגנוזות כו' ועמ"ש בשעה"י פכ"ח), ואחי"כ אמר ג"כ כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא כו', פי' כל מה שהאציל ע"ס וכללותם נקי מדות דחסד דין רחמים (וכידוע ומבואר במ"א דע"ס בכלל נקי מדות וכמ"ש נס"י ע"ס מדתן עשר כו', ומוח החכ' בקו הימין חח"ו, ובינה בקו השמאל בגי' ודעת בקו האמצעי דתי, ומ"מ מוחין בכלל נקי רחמים כמ"ש בכתהאריז"ל) אינו רק להיות מהן מקור להתהוות העולמות ולהיות מקור להנהגת העולמות בחסד או בדין כו', ולכך צמצם אוא"ס א"ע להאציל ע"ס דעולם האצי' כו', וז"ש אנת הוא דאפיקת עשר תיקוניו שנקי' תיקוניו ל' תיקון כמו אדם המתקן דבר עי"ז הכלים שפועל על ידם, וכמו"כ בחי' או"כ דע"ס שהאציל עי"ז צמצום הראשון דקו"ח הן תיקוניו שפועל על ידן להתהוות העולמות כו' (עמ"ש מזה בתו"א ד"ה פתח אלי' ובהגהות לשם), דודאי אין ערוך לאצי' אל עצמות המאציל כו', כי ענין אצי' הוא רק הפרשת הארה בעלמא כאור הנאצל מהמאור כמו ויאצל מן הרוח של משה על הזקנים כו' כמ"ש במ"א, ולזאת הוצרך להתצמצם בעצמו להיות מקור לאצי', ואמנם מצ"ע הוא ית' מובדל ומושלל בערך מכל מדה וספי' דאצי', וכמא' אנת הוא חד ולא בחושבן י"ס כלל דלפני אחד מה אתה סופר דלאו מכאמ"כ אפי' בהעלם דהעלם כי אוא"ס פשוט בתכלית הפשיטו' ובתכלית האחדות פשוטה, דמטעם זה לית מח' תפיסא בך כלל, וכידוע דגם הרצון נקי' מח' ולא תפיס בי' כלל, כי גם הרצון בא באיזה מציאות דבר מה וכן התענוג וכשי"כ החכ' ומדות, וכל תפיסה הוא עי"ז שתופס בהפרטים של

הדבר ההוא, ובעצמות אוא"ס להיותו בבחי' אחדות פשוטה בלי שום התחלקות כי אין שם בחי' רצון ותענוג וחי' כו' ולכן לית מחשבתא דלהון תפיסא בו כלל כו'.

ואמנם עכ"ז צמצם א"ע להאציל ע"ס שהן כח"ב רצון וחוי"ב ומדות בבחי' ההעלם דמקיף (שהן השמות ע"ב ס"ג כו' כמו שהן קודם שנתלבשו בכלים כו') וגילוי אור"פ בכלים כמו חכ' מוחא חסד דרועא ימינא כו' כנ"ל, אבל אינן מצד עצם מהות אוא"ס דקדוש ומובדל מכל ספי' ומדה כו' אלא רק לאנהגא בהון עלמין, פי' דכ"ז הצמצום להאציל ע"ס להיות נק' חכים ומבין וחסדן כו' בהשמות דע"ב ס"ג והוי' אל אלקים כו' הוא רק לאנהגא בהון עלמין, דמשם הוי' בניקוד פתח שבחכ' נמשך בחי' חכ' בעולמות ב"ע עד למטה, וכן בשם הוי' בניקוד סגול דחסד (ובכלים הוא בחי' שם אל כו'), ואפשר הוא ענין א' עם הניקוד, ועמ"ש כאמ"כ פה"ש פי"ז) נמשך ונתהווה מלאך מיכאל בבריאה וכמו"כ כל בחי' טוב בכל העולמות עד גם בעולם העשי' הכל נמשך מבחי' מדת החסד דאצ"י כו'. והגם דלכא"ו איך יתכן שנאצל האצ"י רק לאחזאה כו' דהיינו עולמות ב"ע, דודאי אין ערוך הבריאה לגבי הבורא דהיינו אור"כ דאצ"י ואיך אפ"ל דאצ"י נאצל בשביל הבריאה דא"א לומר שהעיקר יהי' טפל והטפל יהי' עיקר כו'. אך הענין לפי שנתחב"ס וסב"ת דסוף מעשה בהתהוות מאין ליש הוא שעלה במח' תחילה כדי שיהי' לו ית' דירה בתחתונים במלאכים ונשמות בע"ג דוקא בקעומ"ש שלה, כידוע המא' דבמי נמלך בנשמותיהן של צדיקי' כו' היינו שמצד זה שיהיו נשמות מוגבלים בגופים ויקיימו תו"מ בשביל זה הי' התהוות כל העולמות כו'. וזהו שצמצם א"ע להאציל עולם האצ"י להיות מקור לבריאה. ונמצא עולם האצ"י הוא רק כעין מעביר לבד אל הבריאה שנתלבש אוא"ס במדת חסד דאצ"י בכדי שיהי' התהוות כל הנבראים שמצד החסד ולהנהיג את העולם בחסד כו' וכמו"כ בשארי מדות כו'. והנה באצ"י גופא בתחלה נמשך כללות החיות מאוא"ס ומתלבש בספי' החכ' ונכללים בו כל ההמשכות מה שנמשך ממנו אח"כ, וכמו עדי"מ במוח שבראש שכללות חיות הנפש שנמשך להחיות את הגוף ה"ה שורה ומתלבשת במוח שבראש וכמ"ש בסש"ב פנ"א, וכידוע בענין תלת שליטין הן מוחא ולבא וכבדא (שנק' אדם פנימי ואדם אמצעי ואדם חיצוני שנמשך ומתלבש באברי הגוף כו'), דמוחא הוא כלל היותר עליון, אף שגם בו בא החיות בדרך התלבשות דוקא, מ"מ ה"ה שם בבחי' כללות עדיין, והלב נק' פרט לגבי המוח, וענין כלל ופרט ידוע דמה שהוא כלל הוא מפני שהאור המאיר בו אינו מצומצם עדיין כי"כ ולכן אינו נמצא שם עדיין כל דבר בדרך פרט כ"א בכללותו וממילא א"א להתלבש עדיין באברי הגוף כו', ואח"כ נמשך בלב ששם משכן הדם, ומ"מ אף דליבא פליג לכל שייפין כו' הרי אינו נמשך מהלב לכל האברים כ"א נמשך ומתלבש תחילה בכבד שהוא מלא דם, וממנו נמשך ככל האברים בכא"א בפרט כו'.

והנמשל מזה יובן למעלה דגילוי חיות ואוא"ס מהקויח שנמשך מאוא"ס ומתלבש בע"ס דאצ"י נמשך תחילה בחכ' דאצ"י דשם מאיר גילוי

אוא"ס כידוע, אף שהוא ג"כ בבחי' התלבשות אור בכלי, מ"מ הרי החכ' בכלל נק' חיוהי שהוא בבחי' אור עדיין שאינו מצומצם כ"כ לפ"ע העולמות, וכמא' אלפיים שנה קדמה תורה לעולם וידוע דאלפי' היינו בחי אלפך חכ' ואלפך בינה והתורה כמו שהיא בבחי' חכ' היא קדמה למעלת ומדרי' העולמות. דוהו"ע ההפרש בכלל בין בחי' המוחין לבחי' המדות, דמדות הן לזולת דוקא וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה וכת'י זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה דרחמים וחסדים הם לעולמות, וכמו מדת החסד והרחמים כאדם הם דוקא כשיש זולת על מי להתחסד ועל מי להתרחם (ואם כי אינו נמשך החסד והרחמים כמו שהן כ"א ע"י התלבשותן בדיבור כו' וכמשי"ת) כי על עצמו אינו שייך החסד והרחמים כ"א על זולתו כו', משא"כ בחי' המוחין שהן לעצמו שהרי יוכל לישב לעצמו ולהשכיל השכלות, וכידוע ברשב"י ז"ל שנתוסף לו הרבה חכ' ע"י ישיבתו במערה, בתחלה ה"י מתיב רשב"י ופריק לו רשב"י י"ב פירוקא, ואח"כ כד מותיב רשב"י פריק לו רשב"י כ"ד פירוקא, וכ"ז נעשה ע"י המערה אף שלא ה"י לו תלמידים שמה למי להשפיע כו', והיינו מפני שבחי' המוחין הם למעלה עדיין מבחי' העולמות (והו"ע שם העצם והתואר בכלל כו' כנ"ל), אמנם בחי' המדות נק' פרט לגבי המוחין, והיינו כי בהמדות שייך התחלקות חו"ג מפני שהאור מצומצם יותר עד שהוא לפ"ע העולמות.

והענין הוא כמשנת"ל בד' אותיות הוי' די"ה הם מה שבהעלם בעצם המשפיע, והוא"ו הוא הגילוי מהמשפיע מה שנמשך אל המקבל, והה"א אחרונה הוא מה שנתפס בהמקבל, וכמו"כ הוא באצ"י גופא דיו"ד הוא בחי' חכ' שהיא נקודה כללית עדיין כנ"ל, ואח"כ בחי' בינה הוא ה"א ראשונה התפשטות באורך ורוחב רחובות הנהר כו' כמ"ש במ"א, אבל כ"ז עדיין בהעלם בעצם המשפיע והמדות הם אות וא"ו שהוא מה שנמשך הגילוי מהמשפיע אל המקבל, וכידוע דהמדו' נק' אלה ל' גילוי כו', שכבר מצומצם לפי אופן המקבל, וכידוע דהמדות הן סוף עולם הא"ס והיינו סוף מדרי' המשפיע כי נתצמצם לפי אופן המקבלים כו'. והענין הוא דהנה ז"א הוא בחי' זעיר אנסיון, זעיר ל' קטנות, והיינו שהוא הקטנות והצמצום מכל מה שקדם לו. וכמו עד"מ ציור שאדם מצויר עיר גדולה מאד או ציור המפה שכל ישיבת כדור הארץ מימים וארצות מצטיירים בו, דגם שהציור הזה קטן הכמות מאד ומה שמצויר בו קו קצר כחוט השערה הרי בשטח הארץ הוא ים או נהר גדול ש' פרסאות וכדומה, עכ"ז יש בו ציור מכללות כל מה שיש בארץ באריכו' השטח רק שבמפה מצויר בקצרה מאד, דלא נעדר אפי' דבר אחד שיש בארץ פרטי דומם וצומח עיר שדה ונהרות ימים שלא יהי' מצויר בהמפה רק שנתצמצם שם כל דבר במאד מאד (ומה שבהמפה הוא דבר אחר לגמרי נכדל ממהות שטח הארץ המצויר בו, י"ל דכאן בענין זה אין המשל דומה אל הנמשל, אף דההמשכה ממוחין אל המדות הוא בשינוי המהות כו' מ"מ אינו דבר נכדל והוא האור שהי' בהמוחין אלא שנשתנה ממהות מוחין למהות מדות (ועמ"ש הרמ"ז על מאה"ז שלח דקנ"ח ב' בענין היש הוי')

בקרבתנו, שיש ב' מיני השפעה הא' שמתעבה ממדרי' למדרי', והב' הוא שאינו מתמעט ומתעבה כו', והמדרי' הא' זהו כשנמשך מאו"א לז"א ואח"כ למל' כו' יעו"ש. וי"ל דזהו השינוי מצד הצמצום והמיעוט אור כו') אבל אין שינוי בעצם המהות כו', ובמ"א מכו"א משל הנ"ל ושם הכוונה ג"כ מה שהוא דבר נבדל ע"ש במ"א בדי"ה ואברהם זקן, רמ"ז, אבל כאן נ"ל כנ"ל).

והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' מדות דאצי' שנק' זעיר אנפין פ"י קטן הכמות להיות כי האורות העליונים של העצמות דא"ס הקודמין לפני האצי' ה"ה בבחי' א"ס וגם בירידתן למטה באצי' הנה בג"ר דאצי' כח"ב עדיין בהם מבחי' או"א"ס שע"י הקורח כו', אך בכ"א האור במדות דאצי' שמה מתצמצם מאד האור דא"ס שבקו לפי שהמדות מגבילים את האור, ולכן נק' מדות ל' מדה וגבול למדוד שיעור וגבול להארת או"א"ס למטה כו', ונק' מטעם זה זעיר ע"ש הקטנות כי נתקמץ שם האור מאד בדמיון המפה הנ"ל. וזהו שז"א נק' ימי עולם ואו"א נק' ימי קדם (ע"ש בפרדס כע"כ בערך ימי קדם ובמא"א מע' יו"ד או"ח ובקה"י וצ"ע, ואפשר משום דאלפי' שנה קדמה כו' כנ"ל), והיינו שאו"א למעלה מבחי' עולם עדיין לכן נק' ימי קדם, משא"כ בחי' ז"א נק' ימי עולם שהוא מקור לעולמות כו'.

והנה הגם דבחי' ז"א הוא סוף עולם הא"ס כנ"ל, מ"מ בכדי שיומשך בעולמות ב"ע הוא ע"י המל' דוקא, וכמ"ש בזח"ג דרנ"ז ע"א ו' אתקרי קול ולא אשתמודעין ב"י עד דאשתתף עם דיבור הה"ד קול דברי' אתם שומעים כו'. דהנה נת"ל דעולם האצי' הוא ממוצע בין א"ס המאציל ובין הנבראים, וידוע דכל ממוצע בהכרח שיהי' כלול מ' המדרי' שמחברם, ובחי' ז"א שהוא סוף עולם הא"ס היינו שהוא בחי' אחרונה שבמאציל (אם כי כללות אצי' הוא בחי' ה"א אחרונה דהיינו הארה מצומצמת מה שמתלבש בציו"ר אדם כו' כנ"ל מ"מ באצי' גופא הרי בג"ר מאיר גילוי אור הקו, וז"א הוא בחי' האחרונה המצומצמת לגמרי כו') וא"א שיותפס בנבראים ממש כ"א צ"ל בהממוצע מדרי' מצד הנבראים, והיינו בחי' מל' שהוא ריש ומקור לנבראים וכמ"ש בת"ז בהקדמה די"א ע"א שכינתא תתאה דאיהי ראשית לנבראים כו' ובה מתלבש בחי' ז"א, ובחי' מל' היא המתלבשת ונתפסת בנבראים ולכן נק' שכינה ע"ש ששוכנת בתחתונים כו'.

והענין יובן ע"פ משנת"ל בענין השמות בסדר הבאת האור מהמשפיע אל המקבל שיש בזה ד' אותיות הוי", י"ה הוא בחי' צמצום והתפשטות בעצם המשפיע, והוא"ו הוא המשכה וגילוי מה שנמשך אל המקבל כו' ומ"מ מה שנתפס בהמקבל הוא מבחי' ה"א אחרונה דוקא. והענין דהנה וא"ו הוא בחי' קול כידוע והוא מה שנמשך מהריאה, ושרשו מהרוח חיים שכלב ששם משכן המדות, ואנו רואין בחוש דאף שהקול הוא בחי' גילוי מ"מ מה שנתפס אל השומע הם אותיות שבהם מלו"בש הקול, וידוע דהדיבור הוא למטה הרכה מהמדות, כי הדיבור הוא בחי' אותיות ממש מורגשים מאד והם גילוי לזולתו

ממש, ואינו דומה למדות הגם שהן ג"כ לצורך זולתו מ"מ ה"ה מכלל עצמות נפשו אלא שהאור בהם מצומצם כנ"ל, משא"כ הדיבור אינו לעצמו כלל כ"א לזולתו (ולכן המדות הם עפ"י השכל דוקא דאינו שייך לומר שירצה המדה היפך הבנת השכל, דכאשר מתבונן בשכלו ממילא ירצה המדה כך. ומה שלפעמים יעשה אדם שלא עפ"י השכל, הא' שבאמת עש"י זו אינו עפ"י המדות ג"כ, ר"ל לא שרוצה לעשות כך אלא משום דבר אחר המכריחו (וכמארז"ל אל יאמר אדם אי אפשי כו' אלא אפשי כו' ואבשכ"ש גזר עלי כו'), וגם אם נאמר שיש בזה איזה מדה היינו מצד הכוחות עצמים דנפש בדרך דילוג השכל, כי כשמאיר עצם הנפש הרי המוחין והמדות מתבטלים כו', ובאמת הרי יש בזה טעם כמוס כו' כמ"ש במ"א, משא"כ בדיבור הרי יוכל אדם לדבר היפך שכלו ומדותיו לגמרי ואין השכל ומדות שלו מכריחי אותו שידבר דוקא לפי המדות כו', וכ"ז הוא מפני שהמדות הם מכלל עצמות נפשו, משא"כ הדיבור הוא נפרד ממנו כו'). וזהו שהדיבור, ולמעלה הוא בחי מל', נק' ריש ומקור לנבראי כו'.

ולכן עצם המדות ה"ה נשארים כהעלם בלב ואינם מתגלי' כלל, ומה שמתגלה הוא בחי' חיצונית המדות שמתלבשים באותיות הדיבור, והדיבור נתפס בהמקבל כו'. והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' ז"א דאף שהוא סוף עולם הא"ס, מ"מ הוא בבחי' א"ס עדיין והכל בבחי' אדם אדמה לעליון שמיוחד בעצמותו כו' ועצם המדות נשארים כהעלם עדיין, כ"א בחי' מל' שהוא בחי' דיבור העליון שהוא ריש ומקור הנבראים. והגם דבחי' המדות נק' אלה שהן גילוי כנ"ל, זהו רק בחי' חיצונית המדות המתלבשים במל', וכידוע דבחי' הנוק' מתחיל מחזה דז"א ומשם מקבלת, וענין החזה ידוע דהוא בחי' ב' שלישי התחתוני דת"ת (עמ"ש בלקו"ת פ' קדושים ד"ה ונטעתם פ"ד, ועמ"ש בתו"א בהביאור דלכן אמר ד"ה והנמשל מזה בהג"ה שם. וי"ל דכאן הכוונה על בחי' נה"י דעצם המדות מקור בחי' נה"י דכללות כמ"ש) ונק' חזה התנופה וכמ"ש באו"ת מהמגיד נ"ע פ' צו ע"פ את חזה התנופה כי לכך נק' חזה משום שהרא"י שהוא חכ' נמשך עד החזה ומשם הוי ירכיז, רק שהחזה הוא דבר חיצוני לכך הוא תרגום של רא"י (וכידוע בענין מבשרי אחזה אלוהה דאחזה הוא תרגום של רא"י מפני שהוא בחי' חיצונית כו'), ובאמת כל האברים שייכים לדיבור ופעמים הידי' מראים דבר כמו קורץ בעיניו ומראה באצבעותיו כו', אבל השוקיים שייכים לעובדא שצריך להרים רגליו לילך, לכן אמר חזה התנופה כלו' תנו פה כו' עכ"ד, והיינו שמהחזה נמשך הדיבור שהוא הנוק' הנק' תנו פה. וזהו בחי' חיצונית המדות המתלבשים במל', ובחי' מל' הוא מקור המהווה ב"ע וכמ"ש מלכותך מל' כל העולמים וכת"י בדבר ה' שמים נעשה, ולכן המל' נק' זמן מפני שהיא מקור הזמן דב"ע דחיצונית המל' נתפס ומתלבש בב"ע.

ובזה יובן ענין יחוד זו"ג דאצי' שהוא יחוד קוב"ה ושכינתא, דמה שנק' קוב"ה ידוע שהוא בחי' מוחין ומדות דאצי' בחי' שם הוי' י"ה בחו"ב

וא"ו מדות ומהמדות דאצי' נמשך בה"א אחרונה שהוא בחי' מל' דאצי' מקור דבי"ע שנק' שכינה ששוכן בתחתונים כמו אד' בם והוא בחי' אותיות הדיבור, ובחי' חכ' ומדות הן מקור בחי' המל', וכמו שמדות שבלב האדם המה מקוריים לכל צירופי אותיות המח' ואותיות הדיבור שנמשכים מהבל המדות שבלב דוקא, ועצם המדות הן עדיין למעלה מבחי' התפשטות והתגלות חוץ לעצמותו רק כלולים בלב, ושרשן הוא מהעלם הרצון שנמשך ומתצמצם בשכל שבמוח ומן השכל מתצמצם במדות, נמצא שהמדות שבלב הן תכלית וסוף הבא בקיצור ותמצית מכל אשר הי' ברצון וחוי"ב בהעלם וגילוי. וכמו אדם שעלה ברצון העצמי בהעלם לבנות בנין שנשאיר בהעלם עצמותו (והוי"ע רצון המוחלט המבואר במ"א, עמ"ש בד"ה תקעו וד"ה ביום השמע"צ, רנ"א) ובא לידי גילוי מן ההעלם עם טעם כמוס ונמשך במוחין דחוי"ב שהי' בלתי מוגבל ומצומצם כ"כ עד שבא הרצון במדות שכלב שמתצמצמים שם כתכלית רק לפי אופן הבא למעלה לכד איך ומה לעשות ולבנו' הבנין כו'. וכך הוא למעלה בבנין העולמות מעצמות המאציל וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה, שזהו כאשר עלה ברצונו הפשוט להיות בנין העולמות מחסד העצמי שמטבע הטוב כו', הי' ירידת הרצון הזה מההעלם של העצמות להאציל בגילוי הרצון, והחכ' ומדות של הרצון הזה הי' למעלה עדיין מבחי' גילוי אור באצי' עד שנאצל חוי"ב דאצי', ומבחי' החוי"ב נמשך לבחי' המדות דז"א דאצי' שהוא האותיות דשם הוי' יה"ו כו' כנ"ל והוי"ע השמות דע"ב ס"ג מ"ה כו', ומהמדור' שהן סוף בחי' המאציל איך לעשות נמשך בבחי' מל' שתהי' העשי' בפומ', שבחי' חסד דרועא ימינא נמשך להוות כל הנבראי' שבבי"ע שמצד החסד וכן בגבו' כו' וכמ"ש אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמי' וכת"י כי אמרתי עולם חסד יבנה כו', והוא ע"י שנמשך תחלה בבחי' מל' שהוא הדיבור העליון שמצד האור ושפע שמבחי' המדות, והוא מ"ש ואתה מחי' את כולם דהיינו האותיות מא' עד תי"ו והוי"ע הע"מ דיהי אור יהי רקיע כו', אבל קודם שבא האור ושפע דמדות בגילוי בהע"מ דמל' ה"ו כלול בעצם האדה"ע וכמו לבא לפומא לא גליא כו' שהוא למעלה עדיין מהיות מקור להתהוות בע"ג ממש כו', כ"א מבחי' מל' נמשך ההתהוות בבחי' תפיסא בנבראים דהוי"ע כח הפועל בנפעל כו'. וע"פ הנ"ל מובן דבחי' ז"א קודם שמתלבש במל' הוא קדוש ומובדל עדיין מבחי' עולמות לכן נק' קוב"ה, והוי"ע קדש הוי' דשם הוי' דז"א קדוש ומובדל מעולמות, משא"כ בחי' שם אלקים ושם אד' הוא שנעשה מקור לעולמות בבחי' כח הפועל בנפעל וכמ"ש בראשית ברא אלקי' וכת"י אד' בם, ובד"כ הם בחי' סוכ"ע ובחי' ממכ"ע.

אך עכ"ז יש יחוד וחיבור תמיד בבי' הבחי' דקוב"ה ושכינתא כמו שהמדות שבלב נמשכים ומתגלים באותיות הדיבור כמו באשר דבר מלך שלטון שאינו רק עפ"י המדות שבלבו בחסד או בדין כך יגזור אומר בדיבור כו' וכמו"כ למעלה כל מה שנמשך ההנהגה ממל' בבי"ע הכל עפ"י המדות דז"א דאצי' שהוא שם הוי' שמלוּבש בשם אלקים לפעמים בחסד כו'. וזהו"ע יחוד קוב"ה ושכינתא שהוא יחוד דשם הוי' ושם אלקי' תמיד בשביל ההנהגת

העולמות דבי"ע כו'. ושרשם בעצמות אוא"ס הוא מה שצמצום א"ע להאציל עולם האצ"י, דמצד עצמו הרי לאו מכא"מ אפי' בהעלם דהעלם כו' כנ"ל, רק שצמצום א"ע בבחי' ירידה והשפלה להאציל באצ"י מצד שעלה ברצה"פ שיהיו עולמות בי"ע כנ"ל דסומ"ע עלה במח' תחלה, ומחמת זה ג"כ נמשך היחוד וחיבור דהוי' ואלקי' באצ"י היינו מה שנמשך תמיד מבחי' ז"א שהוא בחי' תחתונה שבאצ"י לבחי' מל' ריש ומקור דבי"ע משום דזה עלה ברצה"פ תחלה דבשביל זה האציל האצ"י כו' כנ"ל.

והנה בחי' יחוד קוב"ה ושכינתא הו"ע יחוד חו"כ למעלה, דחתן הוא ל' חות דרגא והו"ע ירידת האור שיורד כמה ירידות עד שנמשך בבחי' ז"א שהוא סוף המדרג' בתכלית הקטנות, וכנ"ל באורך דעצמות אוא"ס הוא שלא בערך גדר עולמות כלל כ"א השמות עליונים שהוא רק הארה מאוא"ס, והז' ירידה גדולה מה שצמצום א"ע לבוא בבחי' השמות שלצורך העולמות כו', ועצם ענין השם הוא סדר והבאת האור שיש בזה ד' צמצומי' בהד' אותיות דהוי' עד שנאצל עולם האצ"י ובאצ"י גופא בחי' המדרג' דחוי"ב ומדות שהוא ירידה גדולה לגבי העצמות ולכן נק' בשם חתן. וכלה הוא בחי' מל' דכמו שהכלה מקבל שפע מהחתן כמו"כ בחי' מל' למעלה מקבלת כל אורה מבחי' ז"א בעלה וכנ"ל דכל הנהגת העולמות דבי"ע מבחי' מל' הכל הוא ע"פ המדות דוקא. וזהו"ע יחוד חו"כ שהו"ע יחוד קוב"ה ושכינתא הוי' ואלקי' מה שנמשך תמיד מבחי' שם הוי' בשם אלקים לצורך העולמות כו' כנ"ל באורך. וע"פ הנ"ל יובן משי"א אשר ברא חתן וכלה דלכא"ו אינו מובן מה שייך ענין הבריאה בחתן, ולפי הנ"ל מובן דלהיות בחי' חתן הוא ירידה גדולה מבחי' העצמות לכן אומר ע"ז אשר ברא דכמו שהבריאה אינו בערך הבורא כמו"כ בחי' חתן העליון אינו בערך העצמות ויותר מזה וכמ"ש במ"א בד"ה פתח אלי' בתו"א. וענין ל' ברא י"ל דהנה עיקר בחי' חתן הם בחי' ז"א בחי' המדות, והמדות נק' גרמוהי בכלל וידוע דגרמוהי הוא בחי' הכלים, ומבואר במ"א דהיינו מפני שבהמדות שם התגברות הכלים, ולכן נק' גרמוהי בכלל כו', והכלים דאצ"י הרי לפי שיטת הרמ"ר וכ"ה בכמה דרושי' מרבינו ז"ל שהן בריאה וכמ"ש מזה באורך בד"ה שטת הרמ"ר ובהגהות לד"ה פתח אלי' הנ"ל, ולכן נופל ע"ז לומר אשר ברא חתן כו' (גם י"ל כמ"ש במ"א דהקו הוא בחי' הכח הגבול שבא"ס עמ"ש בהביאור הב' דיביאו לבוש מל', והוא כערך הבריאה לגבי אוא"ס, אף שבאמת אינו בבחי' בריאה ממש כו' כמ"ש במ"א, ומבואר מזה בד"ה מהרה ישמע).

ועפ"י הנ"ל יובן ג"כ משארז"ל כל הנהגה מסעודת חתן ומשמחו כו' דלכא"ו צ"ל מה צריכי' לשמח את החתן למה אינו שמח מעצמו כו'. אך הענין הוא דהנה ידוע דשמחה הוא מבחי' גילוי והיינו מה שנתוסף בו

בגווי"ק בשוה"ג: י"ל עכשיו רק גורמת, לע"ל עצמות השמחה בהכלה. ברכת בפה"ג ב"פ, אירוסין ונשואין עכשיו ולע"ל.

אור ה"ה שמח כו', וא"כ בבחי' חתן שהוא חות דרגא דהיינו ירידת אוא"ס מהעלם העצמי עד שמתלבש בבחי' ז"א דאצי' שבתחילה ה"י בשביל זה הצמצום הראשון באוא"ס כו' כנ"ל ואח"כ סדר הבאת האור בהד' אותיו' והן הד' שמות דע"ב ס"ג כו' דכ"ז צמצומים שנתצמצם ונתעלם האור עד הצמצום האחרון בבחי' ז"א שהוא תכלית הקטנות כו' כנ"ל, ולזאת אינו שייך השמחה מצ"ע כ"א צריכים לשמח אותו, וזהו כל המשמח את החתן שצריכים לשמחו ע"י גילוי אור מלמעלה כו'. ומי גורם לו השמחה זהו ע"י הכלה שהיא הגורמת שמחה לחתן כו'.

וביאור הענין הוא דהנה צ"ל מהו"ע שבחי' מל' נק' כלה. דהנה נתל' דחוי"כ הם בחי' זו"ג, דז"א נק' חתן מפני שהוא בבחי' ירידה מהעצמות כו' כנ"ל שהוא סוף עולם הא"ס, ומל' שהיא ריש ומקור הנבראי' נק' כלה שמקבלת מהחתן ז"א כו', דמ"מ עדיין אינו מובן עצם שם כלה מהו. אך הענין הוא דכלה הוא ל' כליון ותשוקה וכמו כלתה נפשי והיינו מה שבחי' מל' היא תמיד בבחי' כליון ותשוקה לעלות למעלה וכמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום וא"י בזהר דנהו"ת קארי תדיר לנהורא עילאה ולא שכרך וכמ"ש אלקי' אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט כו' שהיא תמיד בבחי' העלאה מלמטלמ"ע והיא פועלת ההעלאה גם בעולמות בי"ע כו'. והענין יובן עפ"י הנ"ל דז"א ומל' הם הב' מדרי' שבהמוצע בין אוא"ס המאציל ובין הנבראי' כו' וז"א הוא בחי' אחרונה שבמאציל והיינו ירידת והמשכת המאציל עד שמתצמצם בבחי' המדות כו', וא"כ צ"ל דהמוצע שמצד הנבראים הוא שמעלה את הנבראים למעלה, דכך הוא סדר ודרך הממוצעים שמחברים שני דברים הוא שהאחד מוריד וממשיך את העליון לירד למטה ואחד מעלה את התחתון שעולה למעלה ועי"ז מתחברים. וכידוע המשל לזה משני בני"א א' עומד בהר וא' בבקעה שזה יורד כל מה שביכולתו וזה עולה כל מה שביכולתו ועי"ז מתחברים יחד כו' וכמ"ש בלקו"ת בדרושי ר"ה ד"ה תקעו דרוה"ש, ועמ"ש בד"ה אתם נצבים בענין הכריתת ברית דכתי' לעברך בברית כו' דהיינו ע"ד כי יעבור עמך ה' והו"ע עליית והתקשרות נש"י שעולים ממדרי' למדרי' מלמטלמ"ע מאהבה שלמטה מן הדעת עד האהבה העליונה שלמעלה מן הדעת (וזהו"ע הכר"ב כו') כו', והוא ית' השפיל א"ע כביכול להיות לך לאלקים ובזו הבחי' הוא הקישור וחיבור בינו ית' ובין עם קרובו כו', ומבואר הענין הזה בהביאור לד"ה כי כארץ תוציא צמחה בפ' נצב"ה והוא שישראל הם לי ראש והיינו שמתעלים עד בחי' א"א (דהיינו ריש ומקור לנאצלים כו') והוא ית' המאציל השפיל א"ע והוא ירידת בחי' מל' דא"ס להיות בחי' עתיק לאצי' (בחי' תחתונה שבעצמות כו'), וז"ש והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקי' ואתם תהיו לי לעם, דבכדי להיות והתהלכתי בתוכם ממש זהו ע"י שאתם תהיו לי ממש לעם והיינו עליית נש"י בבחי' א"א עי"ז והייתי לכם לאלקים בתוכם ממש מפני ששם מתלבש בחי' עתיק כו'. וכמו"כ ע"פ משנת' כאן שהו"ע עליית הנבראים דבי"ע שעולים באצי' והוא שנהפכים ממהות מוגבל למהות אלקות דאצי', ותכלית עלייתם הוא

שעולים בבחי' יסוד דמל' דאצי' שזה"ע בנימין צ"ת מלמטלמ"ע, ואזי יורד
אוא"ס מלמעלמ"ט, ותכלית ירידתו הוא שיורד בבחי' יסוד דז"א, יוסף צ"ע
מלמעלמ"ט, ואזי מתחברים יחד שהו"ע יחוד זו"נ כו'.

וזהו"ע כלה ל' כליון שהוא עליית המל' ועי"ז נעשה היחוד שהוא מה
שנמשך מבחי' אוא"ס להתצמצם בבחי' ז"א, ומז"א נמשך במל', וזהו
כמ"ש בזח"א דע"ז ע"ב ת"ח מלא דלעילא לא אתער עד דאתער לתתא
בקדמיתא על מה דתשרי ההוא דלעילא, ורזא דמלא נהורא אוכמא לא
אתאחד בנהורא חוורא עד דאיהי אתערת בקדמיתא מיד נהורא חוורא שרי'
עלה וע"ד כתי' אלקי' אל דמי לך כו' בגין דלא יתפסק נהורא חוורא
לעלמין כו' (ועמ"ש"ש במק"מ דהיינו בשביל ההשפעה פנימיות כו' יעו"ש.
ובאמת י"ל דכל המשכה צריך העלאת מ"ן אף גם מה שנמשך לחדש הישנות,
וכידוע בענין במי נמלך בנשמותיהן של צדיקי' דזהו בתחלת הבריאה,
וכמו"כ גם עכשיו צ"ל העלאת מ"ן מעבודת המלאכי', ומ"מ באמונה שנק'
מלאכה כו' כמ"ש במ"א), וידוע דנהורא חוורא הוא בחי' ת"ת שהוא בחי'
ז"א בכלל, ונהורא אוכמא הוא בחי' מל', ועי' התעוררות בחי' המל' נמשך
ההמשכה מבחי' ז"א, וכשהמל' עולה למעלה גם עולמות בי"ע עולים עמה
וכמ"ש בזח"א דרכ"ט ריש ע"ב כד סלקין דא כולהו סלקין אבתרה כו',
וכענין החיות שהן מנושאות עם הכסא והיינו שע"י הכסא הם מנושאות, וכן
הפרות שנשאו את הארון דכתי' וישרנה הפרות כו' והיינו ע"י הארון שנשאו
אמרו שירה וכמ"ש בזח"א דקכ"ג ע"ב ודאי ארונא דעל גבייהו עביד לון
לזמרא כו', והארון הוא בחי' מל' וכמ"ש במאו"א מע"י אות קכ"א שהוא יסוד
דנוק' ובקה"י כ' שהוא מל' דנוק' יעו"ש, והוא הפועל עליית הנבראי' דבי"ע
ואז יוכלו הנבראים לקבל מבחי' אוא"ס שבז"א כו', ומה שמל' דוקא פועל
העלי' הוא מפני שהמל' יש בה בעצם בחי' ההעלאה מלמטלמ"ע וכמ"ש למען
יזמך כבוד דנהו"ת קארי תדיר לנהו"ע כו' (ומ"מ עיקר מה שבחי' מל' הוא
בחי' כלה הוא מה שהיא עולה מבי"ע וכמשי"ת בעזה"י).

והטעם שהמל' יש בה בחי' ההעלאה למעלה י"ל עפ"י הידוע דמל' נאצלה
בסוד שורש רק נקודה אחת לבד והט"ס באים לה מהט"ס שלמעלה
ממנו כמו ממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' וממל' שבחסד נעשה חסד שבמל'
כו', ומפני שעיקר בנינה הוא מהספי' העליונות לכן יש בה התשוקה והרצון
לעלות למקורה שמשם לוקחה והיינו בנינה וכמ"ש ויבן את הצלע, דצלע
הוא בחי' נקודה השרשית דמל' כמ"ש בהגהות לבה"ז לפ' בלק ד"ה שחורה
אני, ובנין הצלע הוא שתהי' בפרצוף שלם (ואח"כ היא ראוי' ליחוד כו')
נמשך מהט"ס העליונות. ועמ"ש בפרד"ס שער המכריעין פ"ג בענין בחי'
המל' שכ' שם וז"ל ויש לשאול למה לא נז' בכל ספר יצירה יסוד העפר
שהוא יסוד ד' אל הבריאה, והדבר הזה יובן במה שפי' חכמי המחקר אשר

מע' אות: כ"ה בנוכ"ק, ואוצ"ל: מע' א' אות.

יסוד העפר אם היותו יסוד רביעי הוא כלל ג' יסודות הראשונים שהם מים אש אויר ומהם נתהווה יסוד הד', ואמרו מופת לזה שכאשר ירתית אדם כלי מים על האש שלא ישקטו ולא ינחו רתיחותיו לעולם ואם יחסרו המים יוסיף עליהם עוד עד יעבור עליהם ע"ז זמן מה יתהוו בתוך המים עפרורית כמו אבן, והנה כשיעלה האדם בדעתו יסוד האש בכוחו הגדול כו' ובהיות אויר הגדול מנשב ביסוד האש והמים מרתיחים בו, הנה לא ירחק ממנו בריאת העפר הזה והויתו, ולהיות שהווייתו כדמות הרכבה לכן לא נזכר בס"י אלא יסודות העקרים שהן אמ"א, וכן בענין האצ"י כולו נכלל בג' חלקים הללו שהם אויר קו הרחמים מים קו החסד אש קו הדין, ופעולת המל' היא פעולה מורכבת משלשתן, וזה בענין הפעולה לא בענין האצילות ולא כדברי החייט (במערכת פ"ג הוא מערכת השמות בהתחלתו), אמנם כוונתינו אל פעולותיו שהיא מקבלת מהג' קוין כו' עכ"ל. והוא כמ"ש במ"א בענין התהוות האותיות שכבר היו כלולים בבחי' חכ' אלא שלא היו ניכרים וע"י הבינה שהיא בחי' אש שמכווץ את המים וכטבע האש לכווצ ולפרד ע"ז נתגלו האותיות, וז"ש בזהר כביש באשא וגליד ברוחא ומזה נתהוו האותיות עמ"ש מזה בדב"ה וידבר כו' כה"ד האלה, רנ"א. וכך בחי' דיבור העליון שהוא בחי' מל' התהוותה מהג' קוין העליונים כו'.

ומ"ש כפרד"ס שם דזה בענין הפעולה לא בענין האצ"י, י"ל על ב' אופנים, הא' כנ"ל דעצם אצ"י המל' היא בחי' נקודה אחת לבד, ובבחי' זו דהיינו הנקודה השרשית שלה נאצלה מא"ס המאציל בבחי' ספ"י מיוחדת כמו כל העיס ורק ט"ס שבה הוא שנתגלה מהג' קוין העליונים, וז"ש וזה בענין הפעולה, כי להיות המל' בבחי' הנקודה השרשית לבד אינה פועלת בכי"ע מפני שאינו בבחי' התפשטות כו' וכמ"ש מזה בכה"ז ד"ה שחורה אני הנ"ל, וכשנמשכי' ט"ס במל' אז היא פועלת בכי"ע, וזהו בענין הפעולה כו'. אמנם לפ"ז עדיין יקשה למה לא נזכר יסוד העפר אחר שנאצלה בעצם בספ"י מיוחדת בסוד שרש כו' כנ"ל, ולזאת י"ל באופן אחר, דכללות ספ"י המל' התהוותה מהספ"י שלמעלה ממנה, ומ"ש וזה בסוד הפעולה ולא בענין האצ"י י"ל הכוונה דזה בענין ההתגלות לא בעצם האצ"י, והיינו שלא נאמר דבחי' ראשית מציאותה הוא כשנתהוו הג' קוין אז נמצאה בחי' אחת כלולה מכולן וכאן נמצא כאן הי' ואין מציאות עצמה קודם לזה כלל כ"א כאשר נאצלו כולם אז נמצאה ממילא כו' שכן הוא דעת החייט שם, וע"ז הפרד"ס דרחמנא ליצלן מהאי דעתא דלפ"ז יהיו אצ"י הספ"י רק תשע וזה היפך המפורסם בפי' המקובלים הראשונים והאחרונים שהם עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר והוא אמונה קבוע בלב כל המקובלים כמ"ש הפרד"ס בשער עשר ולא תשע, ולזה אמר הפרד"ס דזה רק בענין הפעולה ר"ל ההתגלות לא בענין האצ"י דספ"י המל' נאצלה ג"כ מא"ס המאציל ב"ה אלא שהי' אצילותה כלולה בהספ"י העליונות, וכמו העפר שהי' מציאותו בהמים דאלי"כ מאין

נמצא אח"כ, אלא שהי' נמצא בו רק שהי' בהעלם ולא הי' ניכר (והיינו משום דבחי' אינם ניכרים האותיות כלל עדיין כו'), ועיי' הרתיחה נתגלה מההעלם אל הגילוי, וז"ש בהמשל שיסוד העפר הוא כדמות הרכבה כו', וכמו"כ הנמשל בבחי' מל' שהייתה כלולה ממש בהספי' העליונות שנאצלה בהם והיינו בחי' מל' שבכל ספי' והוא בחי' הגילוי של כל ספי' כו' כמ"ש בלקו"ת פ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות פ"ב, ועמ"ש בפרד"ס שער מהות והנהגה ספי' וז"ל והמל' נשתנה מכולם כי יש לה מקור ממש בכ"א מהספירות אחר שהיא אחרונה לכולם כו' עכ"ל, ועי"ש פכ"ה במאה"ז ח"א דרט"ז ע"ב שהביא. ומ"מ ג"ז קשה לומר דקאי על כללות האצ"י ספי' המל' שהייתה כלולה בהספי' העליונות דא"כ מהו ההפרש בין מה שבסוד שורש למה שבסוד תוס', ומבואר בכ"מ דהתוס' הם הט"ס וממשיכים אותם מהט"ס העליונות, וכידוע בענין ט' תקיעות וט' ברכות דר"ה להמשיך בחי' ט"ס דמל' כו' כמ"ש במ"א. אלא צ"ל דהנקודה שרשית דמל' היא מה שנאצלה בספי' מיוחדת והט"ס שלה הם כלולים בהט"ס העליונים ונמשכים לה בסוד תוס', ועו"א שיש לה מקור בכל אחד מהספי' כו'. ומ"ש וזה בענין הפעולה כו' הכוונה כפי אופן הא' שנח"ל, וכ"מ ממאמר הת"ז בהקדמה ד"א ע"א שהביא הפרד"ס שם פ"ב, ועי"ש בכס"מ, ועמ"ש בוח"ג דרנ"ו סע"ב (ושם משמע דהנקודה השרשית היא מל' שבמל'), ועמ"ש בפלח הרמון שער מהות והנהגה פ"א במ"ש ואמרו ובדרגא דלה (ובכס"מ גורס ובדרגא דילי' יעו"ש) הורה שיש אלי' ג"כ הארה פני עצמה כו'. וכ"ז הוא כאופן הא'. ולא יקשה א"כ למה לא הזכיר יסוד העפר, י"ל דאף שנאצלה נקודה השרשית בפ"ע מ"מ מאחר שאינו בבחי' פרצוף לעצמה וצריכה לקבל כל פרצופה מהספי' העליונות לזאת לא חשיב לה. וי"ל דהלא כל עיקר ענין אצ"י הספי' דאצ"י הוא שיהיו בבחי' ספי' ופרצוף לא בבחי' נקודות וכמ"ש במ"א וא"כ ספי' המל' שנאצלה רק נקודה א' לא חשיב בספי' מיוחדת וכליל אותה בהג' קוין כו'. ואיך שיהי' הרי בנין המל' הוא מהספי' העליונות דשם היו כלולים תחילה ונמשכו משם אל המל'. ולזאת י"ל דזהו"ע מה שבחי' מל' היא תמיד בבחי' עלי' למעלה מפני ששם שרשה ומשם מקבלת כו' כנ"ל. וגם מצד עצם נקודת המל' י"ל הרי הייתה דבוקה תחלה בז"א קודם הנסירה וכמ"ש זאת הפעם עצם מעצמי כו' לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת, שהרי מתחלה הייתה חוה עצם א' ממש עם אדם ואח"כ נסרה כו', ועי"כ תקרא כלה כלתה נפשה לשרשה כו'.

ובזח"א דמ"ט סע"א ע"פ ויבן הוי' אלקי' את הצלע א' דהא אבא ואמא אתקינו לה עד דלא אתת לבעלה, והוא דשרש המל' אינו מז"א לבד אלא נלקחה מאו"א שהם התקינו אותה, וז"ש הוי' ואלקים שם מלא וכידוע דהוי' אלקי' הוא חו"ב, אלא שאח"כ נעשה יחוד זו"נ והוא שמקבלת מבחי' ז"א, אמנם קודם היחוד והוא מה שנבנית ונתתקן בבחי' פרצוף הוא

מבחי' או"א, ומ"מ הוא ג"כ ע"י ז"א וכמ"ש בבה"ז ד"ה שחורה אני הנ"ל ד"ה וכדין מגו קלין כו', מ"מ שרשה הוא מאו"א ועוד למעלה יותר וכמ"ש בלקו"ת בהביאור דראיתי והנה מנורת זהב ספ"ב דשרש מציאותה הוא מרצון העליון ולכן גם אח"כ נעשה א"ח עט"ב כו'. והענין הוא דהנה נת"ל דמ"ל' הוא בחי' דיבור וז"א הוא בחי' מדות קול, וידוע דשרש אותיות הדיבור הם מקדמות השכל, הגם שמדבר מהה' מוצאות ע"י הקול המתלבש בהם, מ"מ שרש האותיות אינו מהמוצאות והקול כ"א מקדמות השכל וכמ"ש באגה"ק ד"ה ויעש דוד שם ובלקו"ת בהביאור דאם בחקתי (בכ"ק), ולכן באים האותיות בלי שום שהיות זמן ואינו צריך להתיישב כלל איך לאומרם כו', והוא מפני ששרשן בקדמות השכל ומתגלים עם כל שכל ע"י רצון הנפש כו' וכמ"ש במ"א. וזהו"ע דשרש המ"ל' הוא מאו"א וכמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ אבא יסד ברתא כו' ומ"מ נמשך ע"י ז"א דכל ההמשכות שנמשכים למ"ל' הכל הוא ע"י הז"א, אלא שז"א מקבל תחלה מאו"א ונמשך למ"ל' וכמ"ש בבה"ז הנ"ל. ועפ"ז י"ל דעליית המ"ל' הוא שעולה עד בחי' או"א ועי"ז נמשך בחי' תוס' אור בז"א, והז"א משפיע למ"ל' כו'. וזהו"ע ששמחת החתן הוא ע"י הכלה דוקא דשמחת חתן הוא כשנמשך תוס' אור מלמעלה והוא לצורך היחוד, וכידוע דלצורך הולדה והשפעה צריך שיתוסף אור בהשפיע כו' ועי"ז נעשה שמחת החתן בחי' ז"א. והגורם לו השמחה היא הכלה בחי' מ"ל' והוא ע"י עלייתה שעולה למעלה והוא מה שנהו"ת קארי תדיר לנהו"ע מאיר תוס' אור בז"א, ואז אתתא בעלא משמחה שמשפיע לה אור עליון בבחי' היחוד והזיווג כו'.

ומעתה צ"ל משארז"ל ע"פ צאינה וראינה במלך שלמה כו' כיום חתונתו זו מ"ת, דהתורה הוא בחי' חתן וכנסי' הוא בחי' כלה וכמובן ממאמר תלת קשרין מתקשרין דא בדא כו' כנ"ל וכדפירש"י ע"פ ה' מסיני בא יצא לקראתם כו' כחתן היוצא להקביל פני הכלה, נמצא שהקב"ה נק' חתן ונתן תורה שהיא ההשפעה מהחתן להכלה כנסי', וכ"מ מהמד"ר פ' נשא פ"ב ע"פ כיום חתונתו זה סיני חיתונין הי' כמ"ש וקדשתם היום כו' ופי' המ"כ וקדשתם ל' קידושין, מובן מזה שישראל נק' כלה וקיבלו הקידושין מהקב"ה כו'. והענין הוא דכשם שנת"ל דבחי' ז"א ומ"ל' נק' חתן וכלה, דז"א הוא בחי' חתן ומ"ל' כלה, כמו"כ בתורה וכנסי' דתורה הוא חתן וכנסי' כלה. דהנה ידוע מה דא"י בזח"ב דקס"א ע"ב דכד ברא קוב"ה עלמא אסתכל באורייתא וברא עלמא כמדיא ואה"י אצלו אמון אמון כו' למלכא דבנא פלטרין כו', ובמד"ר פ' בראשית בתחלתו א"י התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה, בנוהג שבעולם מלך כ"ו בונה פלטין אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן, והאומן אינו בונה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופנקסאו' יש לו לדעת איך"ה האיך הוא עושה חדריו כו' (י"ל דהיינו אור התורה

ואותיות התורה כו', גם י"ל בדי"א דהיינו תושבי"כ ותושבע"פ אומנא כו' ועמ"ש בזח"א דכ"ב ע"א בענין ויאמר אלקי' נעשה אדם), ובמד"ר פ' נשא פי"ב א' ע"פ אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון, אפריון זה העולם כו' המלך שלמה זה הקב"ה שלא בראו הקב"ה אלא ע"מ שיהי' שלום בין הבריות כו' מעצי הלבנון שבעצת התורה המלובנת בדברי' ברא הקב"ה עולמים כו' ומנין שהתורה מלובנת בדברים שכן כתי' אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם כו', וכן אמרו במד"ר בראשית פ"ח ע"פ עם המלך במלאכתו ישבו עם ממה"מ הקב"ה ישבו נפשות הצדיקים ובהם נמלך וברא את העולם כו', והוא ענין שאמרו בראשית בשביל התורה שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית כו', והיינו דבה"ע הי' ע"י תורה וישראל כו'.

ולהבין זה צ"ל תחלה איך שבתורה גופא יש ג"כ הב' מדרי' דחוי"כ והם תושבי"כ בחי' חתן ותושבע"פ כלה כו'. והענין דהנה ממה שא' בזהר אסתכל באורייתא וברא עלמא מובן דכל בחי' האורות העליונים ה"ה כלולים בתורה. ויובן זה ע"פ מאה"ז ח"א דקע"ה ע"ב ע"פ כי ישירים דרכי ה' כל אורחי דקוב"ה ישירים אינון כו' וע"ד צדיקים ילכו בם בגין דאינון ידיעין אורחי דקוב"ה כו' דכל מאן דאשתדל באורייתא איהו ידע ואול בהו כו' ת"ח כל ב"נ דאשתדל באורייתא כד נפק מהאי עלמא נשמתא סלקא באינון ארחין ושבילן דאורייתא ואינון ארחין ושבילין דאורייתא ידיעין אינון כו'. דהנה התורה נק' דרך וכמ"ש אם בדרכי תלך דקאי על התורה וכת"י ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט כו' ובמד"ר איכה ע"פ לא אליכם עוברי דרך עוברי דרכה של תורה, וכת"י בשופטים סי' ה' והולכי נתיבות הלכו ארחות עקלקלות כו' וידוע דרז"ל דקאי על התורה. ולכא"ו מהו"ע שהתורה נק' דרך. אך הענין הוא דכמו דרך ההולך ממקום למקום שע"י עוברים מעיר זו לעיר אחרים וכן שנים משם כו', כמו"כ כל המשכת אוא"ס שנמשך לעולמות וגם ההעלאות הכל עפ"י התורה דוקא כו' וכמשי"ת.

וביאור הענין הוא ע"פ משנת"ל בענין הקו"ח שנמשך מאוא"ס להתלבש בכלים דע"ס שהוא כמו עדי"מ צינור המקלח מים מהנהר הגדול ובעברו בשטח הארץ ה"ה ממלא כל הכלים שסביביו, דמעצם הנהר א"א שיתקבל בהכלים כי הי' שוטף לגמרי כ"א ע"י שמתצמצמים המים בהצנור כו', ומ"מ מהצינור הגדול א"א שיקבלו הגם שכבר המים מצומצמים בו, ומ"מ אינו לפ"ע הכלים עדיין כ"א בהכרח שיומשכו צינורות קטנים מהצינור הגדול שנמשך לכל כלי צינור מיוחד שע"י נתמלא הכלי. והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' הקו"ח שנמשך מעצמות אוא"ס שהוא כמשל הצינור שנמשך מהנהר הגדול, כמו"כ הקו נמשך מעצמות שהוא בחי' סובב הכללי שמקיף הדי' עולמות בשה מראשית ההתהוות עד רגלי העשי' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם, דכמו שלפני הצמצום הי' אוא"ס פשוט בתכלית הפשיטות ולמעלה מעלה מבחי' התחלקו' העולמות כלל ולכן כשעלה ברצה"פ לברוא את העולם הי' צ"ל הצמצום בהאור שנתצמצם ונתעלם כו', כמו"כ גם עכשיו

לאחר שנברא העולם היה מקיף את מקום החלל בהשוואה אחת מראשית דא"ק עד רגלי העשי' כו', והקו שנמשך מאוא"ס הוא כעין צינור דק שנמשך מהנהר הגדול כנ"ל בשם הע"ח ומבו"ש, ומ"מ עצם בחי' הקו הוא למעלה עדיין מהתלבשות בכלים ממש כ"א שממנו מסתעפים צינורות קטנים והיינו פרטי ההמשכות הקו הזה לכל ספי' וספי' בפרט כמו בבחי' חכ' נמשך צינור וקו מיוחד וכן לספי' הבינה נמשך קו וצינור מיוחד וכמו"כ לספי' החסד נמשך צינור מיוחד ולספי' הגבו' צינור מיוחד ולת"ת צינור מיוחד כו' וכן לכל הספי' עד בחי' המל' שהיא הבחי' האחרונה מדת ההתפשטות להיות מאין ליש גם לה יש בחי' צינור וקו מיוחד מהקו"ח הזה להאציל אור מדה זו, וכמ"ש בפרד"ס בשער הצינורות פ"ב פרטי הצינורות הנמשכים בע"ס, ושם כ' שהצינורות נמשכי' מהכתר, ולפי קבלת האריז"ל הצינורות נמשכים מהקו מאור א"ס כו' (ועמ"ש בפרד"ס שם פ"ה לענין השפעת הבינה בגבו' וז"ל כשמקבלת מקבלת בבחי' הכתר שבכתר שבבינה וכשמשפעת משפעת בבחי' הכתר שבמל' שבבינה וכן לכל הספי' כי עדין יהיו הבחי' כו' עכ"ל יעו"ש. ולפיז' י"ל דכמו"כ בחי' הכתר כשמשפעת בחכ' באיזה מדרי' פרטית שמשפעת הכל רק בבחי' המל' שבהמדרי' ההוא, וכידוע דהמל' הוא הגילוי של כל ספי' כו' כנ"ל. או י"ל כמ"ש במ"א ונתחיל ג"כ דכל השפעה מאצי' לבי"ע הוא מבחי' חיצונית הכלים כו' וידוע דבאצי' גופא בחי' חו"ב הם בחי' בריאה וכמ"ש בורא קדושים דקאי על חו"ב שנק' בריאה וכמ"ש בלקו"ת ד"ה את שבתתי תשמרו ספ"ב, ועמ"ש בלקו"ת פ' בלק בהביאור דמי מנה פ"ג. וא"כ י"ל שמקבלים מכתר מבחי' חיצונית לבד, וכן י"ל לפי דעת הפרד"ס שכ' שהצינור נמשך מכתר היינו מבחי' אחרונה שבו כו'. ולפי קבלת האריז"ל שהצינור נמשך מהקו מאוא"ס ב"ה י"ל הכוונה שמקבלים מבחי' או"א"ס שבכתר (דמ"מ אינו דומה לבריאה ממש, שהרי החכ' נק' אין מצד פנימיותה כו'), ולכאו' אפ"ל הכוונה שהחכ' מקבל מהקו מאוא"ס היינו מבחי' ע"ס הגנוזות במאצילן שהן מקורים להע"ס דאצי' והחכ' דאצי' מקבלת מהחכ' שבע"ס הגנוזות כו'. אך באמת הלא גם לפי קבלת האריז"ל או"א יונקים מהמזלות וכמ"ש באדר"ז או"א במזל אתכלילו והיינו מזלות דאריך כו' (וגם דלפי הנ"ל הלא ספי' דז"א מקורם מהע"ס הגנוזות כו'), אלא דודאי כנ"ל שמקבלים מהכתר רק די"ל דהיינו מבחי' או"א"ס שבכתר, וי"ל דג"ז אמת שמקבלים ממקורם הע"ס הגנוזות אבל מ"מ ע"י הכתר דוקא כו' וד"ל), ומ"מ גם הפרד"ס שם רפ"ב כ' כי הצנור הנמשך מהכתר אל החכ' כמעט דרך אותו צינור לפעמים יונק החכ' בשפע מא"ס ע"י הכתר כו' יעו"ש.

ונחזור לענינינו שיש צנורות והם המשכות פרטים שנמשך לכל ספי' בפרט כו'. והנה עדי"מ הצנור המקלח מן הנהר יש בו ריבוי אופנים שונים איך להמשיכו מהנהר אל כל המקומות המצטרכים ויש בזה חכ' עמוקה שע"פ אותה החכ' יע"ן ויפקח איך יהי' אופן הליכות הצינור בכלל ומכ"ש בפרט לכל מקום בפ"ע שלא ילך למקום שא"צ כו'. וכך הוא בהמשכת הקו איך ומה יומשך בכל ספי' וספי', וכידוע שהקו הזה נק' קו המדה שהוא מודד מדידת

האורות שיהי במדה ושיעור מוגבל בספי' החכ' יהי האור באופן כזה ובכינה באופן כזה וכן בכל הספי' כו', וזהו"ע ההתחלקות מעלה ומטה וג' קוין שנעשה ע"י מדידת הקו כו', וכמ"ש מזה במ"א בהביאור דועתה יגדל נא כו', וגם שיהי חיבור וקשר להע"ס עד שהמדרי' התחתונה תתקשר עם המדרי' העליונה כו' שג"ז נעשה ע"י הקו הזה כידוע במ"ש אנת הוא דקשיר לון כו', והי' כמו הדרך הנק' אורח שעשוי לעבור בו ממקום למקום שאינו נק' דרך ואורח אלא דוקא כשיכולים להלוך בו ממקום למקום בהליכה וחזרה דוקא, וגם עיקר הדרך הוא כשיכולים לבוא בה בעיירות הרבה מסביב ע"י דרכים קטנים שעוברים ומסתעפים מהדרך הגדול ומגיעים להרבה מקומות ע"י ומאותן המקומות יכולים לחזור ע"י הדרכים קטני' אל הדרך הגדול ולהעיר הגדולה כו', וכודאי יש בזה חכ' עמוקה איך להמשיך את הדרכים לכל מו"מ ואיך יתחברו יחד כו'. וכמו"כ יובן בענין המשכת הקו שיש בזה חכ' עמוקה באופן המשכתו איך ומה שיומשך לכל ספי' כנ"ל והיינו עפ"י חכמת התורה שתגזור אומר שכאן יהי' ההמשכה באופן זה וכאן באופן זה. ובמג"ע אופן נ' (הובא בק"י ע' צינורת) כ' בשם הפרד"ס דכ"ב אותיות התורה הם כ"ב צינורות דכל אות ואות צינור מיוחד שנמשך ע"י אוא"ס כו'.

והענין כי צנור הוא אותיות רצון והיינו כי בחי' הרצון נמשך מאוא"ס כמו בחי' צינור לבד. כי הנה יש פילסופים המכחישים בהשגחה פרטיות מפני שנלאו להשיג איך יתכן בחי' רצון אצלו ית' במעשה האדם בעוה"ז וכי כלום חסר כו' שהרצון באדם אינו אלא למלאות מחסוריו, משא"כ למעלה אנת הוא שלימותא דכולא כו' ומה חסר ח"ו עד שיהי' שייך ענין הרצון שירצה בזה דוקא ויטיב בעיניו כשמקיימים רצונו כו' ואיך יצדק הרצון באוא"ס וכמ"ש רוצה ה' את יריאיו נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני כו'. אך דבאמת אוא"ס הוא למעלה מבחי' רצון אלא שצמצם א"ע בבחי' הרצון והיינו לבוא לידי הגבלה בפרט שאינו בערך עצמותו כלל, ולמעלה הו"ע בחי' גבו' דעתיק שמלוכש במו"ס, כי הנה ידוע דבחי' אתברירו והו"ע ההבדלה בין טוב לרע שבזה דוקא יומשך ויתפשט הרצון ובד"א לא יתפשט ואדרבה יסתלק ממנו, וכי' נעשה ע"פ החכ' שהחכ' והטעם יחייב שירצה בזה דוקא ובוה לא ירצה והיינו בחי' ח"ס שהיא מקור הכרורים באופן המשכת הרצון כו', ובאמת עצמיות אוא"ס הוא למעלה מזה, אלא שזהו בחי' גבו' דעתיק שמתלבש במו"ס, וגבו' הוא בחי' התגברות הכח והוא שמגביר א"ע בהתגברות כח עצמי דבחי' אוא"ס ב"ה שאינו תופס מקום אצלו כל מעשה הצדיקים כו' יומשך להיות בחי' רצון לרצות במעשה הצדיקים דוקא כו'. וכמו עד"מ בגשמיות גבור גדול שיוכל להגבי' משא כבידה ביותר והוא שבכוחו לעורר כוחות הנעלמים ביותר, דמה שהגבור גם המשא שלפי ערכו הוא יותר מהחלש כזה אינו ניכר עדיין גבורתו, כ"א במשא גדולה שלא לפ"ע הכוחות הגלויים ובוה ניכר כוחו וגבורתו והוא במה שבכוחו להביא את הכוחות הפשוטים העצמים שנעלמים בעצם הנפש והם למעלה מהתלבש באברי הגוף ה"ה מביאם מהעלם אל הגילוי בדילוג הערך להגבי' את המשא

הגדולה כו', וכמו מי שגבור בחכ' נק' מעיין המתגבר דענין מעיין המתגבר הוא בפלפול דוקא שנק' חריף ומקשה שבכוחו ויכולתו להסיר כל הקושיות וההעלמות וההסתירים ע"י שמעורר בנפשו הכח הנעלם והעצמי של חכ' בכל דבר ושכל בפרט לבוא אל עומק אמיתית הדבר ולתרץ כל קושי' היינו להסיר כל העלם והסתר כו'. ובדוגמא כזו יוכן למעלה ענין בחי' גבורה דעתיק שמלוּבש במו"ס דהיינו התגברות העצמות שבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' רצון (וכמארז"ל ועדיין איי באיזה מהן חפץ כו') יומשך בבחי' רצון פרטי דוקא כו'. וענין בחי' גבו' דעתיק דוקא הוא כידוע דעתיק הוא בחי' תענוג והיינו מה שאוא"ס הוא בחי' מקור התענוגים וכמ"ש כי עמך מקור חיים היינו מקור התענוגים וכמ"ש בהוספות לקו"ת בדיה להבין מ"ש באוצ"ח פ"ב, אלא שנמשך ממנו להיות תענוג מביטל היש כי מטבע הטוב להיטיב (עמ"ש במ"א בדיה לרוקע הארץ), ואז ממילא נמשך ג"כ בחי' רצון, והוא מה שנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו' והיינו בכדי להיטיב כו', והרצון הם תר"ך מצות תרי"ג מצות דאורייתא ו' מצות דרבנן ומתגלה ע"י התורה כו'. וזהו שאמרז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע קשרו להם מה"ש שני כתרים, והיינו שע"י ביטל הרצון דנשיי נתנה להם כתרים והו"ע התגלות הרצון העליון בתורה והיינו מה שהניח אוא"ס צמצם א"ע דאף שהוא בלתי סוף ובלתי תכלית צמצם א"ע בהרצונות פרטים דתרי"ג. וזהו"ע רצון אותיות צנור שהוא צמצום כו' כנ"ל, ופרטיות גילוי הרצונות הוא ע"י התורה כו' כנ"ל. וזהו שהמשכת הצנור שהוא הקו מאוא"ס ב"ה הוא ע"י התורה, כי צנור הוא בחי' רצון, וי"ל דכל גילוי אור הוא בחי' רצון פרטי מאוא"ס (וכידוע דהמצות שהן רצה"ע ה"ה לפי אופן המשכת אורות בכלים וכידוע ומבואר במ"א), וכמו שנת"ל דאופן גילוי הרצונות הוא ע"פ החכ' שזהו"ע גבו' דע"י שמלוּבש במו"ס, וידוע דאורייתא מחכ' נפקת, ולכן ע"י הוא אופני המשכות הקו בעולם האצ"י עד גם בעולמות בי"ע כו' וכמשי"ת.

וללהבין ביאור הענין איך דהמשכות הצינורות הם ע"י התורה, הנה אנו רואין בתורה כמו שירדה למטה עיקר ענינה הוא שתגזור אומר במה יוכל להיות נמשך ומאיר אוא"ס ומה אינו מוכשר לגילוי אוא"ס, וכמו שזו מצוה דהיינו שהוא כלי לגילוי אוא"ס, וכמו מצות תפילין דכתי' וקשרתם לאות על ידיך כו' והיינו שע"י מצוה זו כשיעשנה כתיקונה עפ"י התורה יומשך עי"ז גילוי המוחין בז"א וכן מאיר הארה מזה בעולם העשי' הגשמי שהתפילין עצמן כלים לזה וגם בנפש האדם מאיר הארת האור כו', ואימתי נמשך זה דוקא כשהתפילין נעשים כתיקונן עפ"י התורה, וכמו"כ במצות ציצית שממשיך בחי' ל"ב נתיבות חכ' כו' כידוע, ובד"כ בכללות ענין התורה בכשר פסול טמא טהור כו' שכ"ז הוא מה שהתורה"י אופן המשכת

האור כו'. ויובן זה בשיתא סדרי משנה שהן נגד ויק העליונים דסדר זרעים
הוא בחי' חסד והוא מה שעיי נמשך בחי' אור החסד למעלה ולמטה כו'.
דהנה ידוע מארז"ל (שבת דל"א ע"א) ע"פ והי' אמונת עתך כו' אמונת סדר
זרעים ופי' התוס' בשם הירושלמי שמאמין בחיי עולם וזורע, ולכאוי אין זה
מובן מה אמונה צריך לזה שנראה בחוש שכן מנהגו של עולם שזורעין
וצומחין מדי שנה כו'. אלא י"ל הפי' סדר זרעים דכמו שיש זריעה בגשמיות
שזורעין וצומח, כך הוא בעבודתו שמעשה המצות נק' זריעה וכמ"ש זרעו
לכם לצדקה וקצרו לפי חסד כו'. וזהו ג"כ ענין מ"ש ויזרע יצחק בארץ ההיא
ואי' בתד"א ע"ז אין זריעה אלא צדקה כו' ובמד"ר אמרו ע"ז שזוה"ע אור
זרוע לצדיק, והיינו כמו שעיי זריעה גשמית נעשה צמיחה בתוס' וריבוי כך
עיי זריעת הצדקה שהוא השפעתו להחיות רוח שפלים מעורר כן למעלה
יחוד שמשא וסיהרא, שסיהרא נק' עני דלית לה מגרמה כלום ולכן נק' דלת,
ושמשא הוא בחי' שמש הוי' שנמשך בה גילוי אוא"ס, וזהו"ע דרך הוי', וזהו
אז יבקע כשחר אורך כמו בקיעת השמש שבוקע את החושך דלילה ומאיר
אור כו' כמו"כ ענין בקיעת הקו מאוא"ס שבוקע החשך וההעלם של הצמצום
ונמשך אור הקו כו'. וזהו"ע וימצא בשנה ההיא מאה שערים היינו שנמשכו
ריבוי הצינורות במילוי שפע רב, כי מספר מאה הם עשר פעמים עשר כו'
שזה מורה על ריבוי השפע בהע"ס עד שכל ספי' מאירים בה כל הע"ס שיהי'
החסד כריבוי כו' וכמ"ש במ"א בענין ויהיו חיי שרה מאה שנה דמספר מאה
הוא כשהע"ס הם בתכלית השלימות כו'. וגם מאה שערים הם ב"פ נשיב
מלמעלמ"ט ומלטלמ"ע, והשערים הם ג"כ צינורות כי ענין נשיב הוי"ע מ"ש
גבי נרות המנורה דזכרי' ושנים זתים עלי' שבעה ושבעה מוצקות לנרות דפי'
רשי' והרד"ק שבעה ושבעה היינו שבעה פעמים שבעה היינו שלכל נר באין
שבעה צנורות קטנים שהשמן זב מן הגולה דרך אותן המצוקות לכל נר ונר,
והיינו כי שבעת הנרות ידוע שהן ז' מדות וכ"א כלולה מז' הם מ"ט, ושרש
המדות הוא מבחי' בינה שנק' אם הבנים, ולכן יש גם בבינה מ"ט שערים
שער משמש כניסה ויציאה והיינו המשכת השכל שנמשך לכל מדה בפרט כו'
כמ"ש במ"א, וזהו"ע מ"ט שערים שהן מ"ט צנורות שבהם נמשך שפע החכ',
כי השנים זתים בהם שמן והוא בחי' חכ' ומן החכ' נמשכים ל"ב נתיבות
ומאירים אל הבינה, ואח"כ מבינה נמשכי' מ"ט צינורות אל המדות בחי' ז"א,
ושער הנו"ן הוא עצם כידוע, וכמו שנת"ל שהדרך ההולך מעיר לעיר הולכי'
ושבים בו, כך בהמשכות אוא"ס עיי הצינורות הנ"ל יש בהם המשכה
מלמעלמ"ט, וזהו"ע לך הוי' הגדולה כו' לך בגימ' חמישים ויש בהם
מלמעלמ"ע שהו"ע הסתכלות המקבל בהמשפיע שרוצה לקבל כו' וזהו"ע כי
כל בשמים ובארץ כו'. ויצחק עיי הזריעה של מעשה המצות בחי' אור זרוע
לצדיק מצא עיי' הצמיחה בחי' מאה שערים הנ"ל שהוא שמש צדקה כו',

בעבודת שמעשה: כ"ה בגוכי"ק.

השפעת להחיות: כ"ה בגוכי"ק.